

**Žrtev,
ki
nas
obvezuje**

DUSAN KALC

Samo dan pred tistim dušljivim trenutkom, ko je med nas planila grozljiva vest o Marcu, Sasi in Dariu, smo na redakcijskem sestanku, kot bi nekako slutili tragičen dogodek, razpravljali o Bosni. Ugotavljali smo, kako blizu nas se dogaja nekaj pošastnega, a je kljub temu tako daleč od nas, da smo gluhi za pokanje granat, za krike obupa vdov in neme prošnje v mračnih sencah, ki sevajo iz oči otrok. Tragedijo bivše Jugoslavije skušamo nekako potisniti v podzavest, od koder se le od časa do časa leno prebudi v občutke krivde, pa spet izgine. Trst (ter do bršen del naše dežele in seveda mi v njej) se ni ravno izkazal (če izvzamemo mnoge, vsega spoštovanja vredne izjeme) v sočutju, se manj v otipljivih oblikah pomoči, smo si rekli, in predlagali, da kot časopis damo čimprej pobudo za neko akcijo, ki bi vsaj delno lajšala gorje in trpljenje bosanskih otrok.

Nato je prišlo tisto, v kar je tako težko verjeti. Nekateri najboljše in najpogumnejše med nami je doletelo najhujše. Tiste, ki smo jim komajda prisluhnili, ko so nam pripovedovali v sliki in besedi o bosanskih grozotah, se morda za hip zamislili in kmalu pozabili. Na Bosno nas je spet spomnila izguba ljudi, ki so živeli med nami, ki smo jih poznali in cenili. Spomnili so nas pretresljivi kriki njihovih vdov in tiste žalostne sence zbeglosti v očeh njihovih otrok.

Sedaj zalujemo. Iskreno in prizadeto. In si želimo, da bi smrt Sase, Marca in Daria ne bila zaman. Da bi tako kot na našo vest, še odločneje potrkala na vest celotne Italije in Evrope, ki neodločno niha med polovičnim ukrepanjem in neukrepanjem. Da bi iz njihove mlade krvi vendarle vzklikla roza upanja na pomiritev podivjanih duhov. Kot novinarji, ki nas tragična izguba kolegov zadeva še pblize, ne bomo mogli pozabiti na njihovo žrtev, ki nas obvezuje, da potegnemo najboljše in najplemenitejše iz sebe ter pripomoremo, da bi v prihodnje ne bilo več pogojev za tako absurdno smrt, kot je doletela Saso, Daria in Marca.

PRETRES OB SMRTI TREH USLUŽBENCEV RAI V RAZDEJANEM MOSTARJU

Trst v žalni obleki

Trupla nesrečnih Ote, Lucchette in D'Angela pozno sinoči v Trstu

TRST - Posmrtni ostanki Marca Lucchette, Sase Ote in Daria D'Angela so se sinoci vrnili v Trst. Iz Splita so jih na ronsko letališče prepeljali z letalom italijanskega vojne- ga letalstva, nato pa v Trst, na deželni sedež RAI, kjer se bodo občani lahko danes poklonili spominu treh trzaskih žrtev bosanske tragedije. Po-

grebna svečanost bo jutri ob 10.30 v stolnici sv. Justa, nakar bodo krste odpeljali na tri pokopališča: Lucchetto k sv. Ani, Oto v Borst in D'Angela na Prosek. Tam se bo končala njihova zadnja pot.

Vojaske hercules C130 je v Ronkah pristal malo pred 22. uro. Na letalski ploščadi so ga pričakali svojci treh žrtev

ter številni novinarji, vodstvo in uslužbenci trzaskega se- deža RAI, prijatelji in znanci, od predstavnikov oblasti pa le trzaski zupan Illy z odbor- nikom Damianijem. Pred vhomom na letališko ploščad pa je stalo nekaj sto ljudi. Z letalom pa so prispeli vodi- telji RAI, predsednik Demattè in generalni direktor Locateli

li ter se nekateri drugi, ki so ze dopoldne poleteli v Split, žrtvam naproti. Ko se je začela odpirati loputa orjaskega letala, je na letališču zavladal popoln molk. Nekaj tren- utkov kasneje, ko so prvo krsto prenesli iz letala v avto je krik žalosti in groze pretr- gal tišino. Dolg sprevod se je nato razvil do trzaskega se-

deža RAI. Tudi tu je čakala skupina ljudi, v glavnem znancev, prijateljev in kole- gov. Nekaj po 23. uri so v po- polni tišini krste prenesli v mrlisko vezico v pritličju pa- lace na Ul. Fabio Severo. Trzaski zupan, predstavniki RAI, kolegi in prijatelji so se ze sineči poklonili spominu treh mladih žrtev.

Prihod krst s posmrtnimi ostanki Marca Lucchette, Sasa Ote in Daria D'Angela na letališče v Ronkah (Foto Davorin Krizmančić/KROMA)

O mostarski tragediji:

Odmevi v Tr-
stu in v Deželi

Jutri dan žalo-
vanja in pogreb

Spomin Sase
Rudolfa na zač-
tek bosanske voj-
ne

Niki Filipovič
in Miran Hrova-
tin o poklicu
snemalca

Na 2. strani

Marco Luc-
chetta in njegovo
doživljanje bo-
sanske tragedije

Obisk v Borštu
in na Proseku

Na 3. strani

Zadnja pot žr-
tev iz Mostarja
do Splita

Odmevi v Ita-
liji

Na 4. strani

SMRTNA NESREČA NA SMUKU / GARMISCH

Ulrike Maier umrla po hudem padcu

GARMISCH - PARTENKIRCHEN - Ulrike Maier ni več. Poznali so jo kot »letečo mamico«, ki je na tekne svetovnega pokala vedno nosila s seboj tudi svojo štiriletno hčerko. Za Maierjevo je bil usoden padec na včerajšnjem smuku za svetovni pokal v Garmischu, ko je takoj po merjenju vmesne- ga časa hudo padla in pri hitrosti skoraj 105 kilometrov na uro z glavo udarila v casome- rilno napravo. Takoj je bilo jasno, da gre za iz- redno hude poškodbe in žal so se zle slutnje uresničile. Nesrečni avstrijsko smučarko so sicer s helikopterjem takoj odpeljali v bolniš- nico, kjer pa so bila vsa prizadevanja zdrav- nikov, da bi ji pomagali, zaman.

Ulrike Maier se je rodila 22. oktobra 1967 v Raurisu v Avstriji, leta 1989 v Vailu, ko je bila že dva meseca noseča, in leta 1991 v Saalbachu pa je osvojila naslov svetovne pr- vakinje v superveleslalomu. Poleg tega je petkrat zmagala na tekmah za svetovni pokal, zadnjo zmago pa je dosegla pred ted- nom dni na stminah mariborskega Pohorja.

Več na 35. strani

Žirinovski o nujnosti pogajanj za Bosno

BLED - Tretji dan zasebnega obiska pr- vaka ruske Liberalno- demokratske stranke Vladimirja Žirinov- skega v Sloveniji je prišlo do napovedane- ga podpisa posebnega sporocila za javnost. V njem podpisnika, ob Žirinovskem tudi pre- dsednik Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelenc, med drugim ugotavljata, da krize na Balkanu sku- paj s krvavo vojno in morijo ni mogoče resi- ti s silo. Po oceni pod- pisnikov za krvave spopade na Balkanu nosita svoj del krivde tako Srbija kot Hr- vaska.

Srečanje SSK na Plešivem

Peterle in Pedronetto za sodelovanje

V okviru tradicionalnega srečanja, ki ga pri- reja stranka Slovenske skupnosti, sta se sinoči na Plešivem sestala zunanji minister R. Slove- nije Lojze Peterle in podpredsednik deželne vlade F-Jk Giancarlo Pedronetto.

PREDNAROČNINA

NA

PRIMORSKI DNEVNIK

za letošnje leto - 300.000 lir bo
veljala, le če se naročite do 31. ja-
nuarja 1994.

Presenečenje: lepa slovenska knjiga
v dar.

Čestitke in mali oglasi - brezplačno.

Novoporočenci v letu 1994 prejmejo
Primorski Dnevnik brezplačno.

Primorski dnevnik
Moj dnevnik.

TRST / POSLANICA PREDSEDNIKA DEŽELNEGA SVETA DEGANA

Smrt tržaških novinarjev odjeknila v vsej deželi

Sožalje izrazil tudi predsednik deželne vlade Travanut

TRST Državni tožilec sprožil preiskavo

TRST - Državni tožilec Federico Frezza je sprožil uradno preiskavo o smrti treh televizijskih novinarjev v Mostarju in v obtožnici zapisal, da je šlo za namenjen uboj, ki so ga zagrešili neznanci.

Vest o smrti ekipe tržskega sedezu RAI v Mostarju je globoko odjeknila v tržski in v deželni javnosti. Predstavniki političnih oblasti in organizacij civilne družbe so včeraj s telefonskimi klici, s pismi in z brzojavkami izražali svojo solidarnost tržskemu sedezu RAI in sožalje družinam ubitih novinarjev.

Občutke Dezele je v poslanici tržskemu sedezu RAI izrazil predsednik deželnega sveta Cristiano Degano, ki je tudi sam novinar tržske RAI, ki je poudaril dragoceno delo teh novinarjev, ki poročajo o vojni, »ki poteka le nekaj sto kilometrov od našega mesta, prav zato, da te vojne ne bi pozabili in jo odstranili od svoje vesti.« Degano je se poudaril, da je njihova smrt spet pokazala,

koliko tvegajo novinarji v Bosni in hercegovini ter je izrazil upanje, da bi mostarska tragedija lahko prispevala k sensibilizaciji italijanskega in evropskega javnega mnjenja in tako postala majhen korak v prizadevanjih za pomiritev v Bosni in Hercegovini.

Poslanici Degana so se pridružile številne druge, med njimi poslanica predsednika deželne vlade Ren-

za Travanuta, ki je že predsinocnjim izrekel solidarnost tržskemu sedezu RAI in sožalje družinam svojcev.

Med stališči strank pa naj omenimo tiskovno poročilo tržskega pokrajinskega komiteja Stranke komunistične prenove, ki je na svoji včerajšnji seji z enominutnim molkom počastil spomin padlih novinarjev.

Walter Škerk poroča iz Sarajeva

TV postaja Fininvesta Italia Uno oddaja v teh dneh neposredno iz Sarajeva. V oddaji dnevnika Studio Aperto, ki jo vodi urednik Paolo Liguori, sodeluje tudi slovenski novinar Walter Škerk, ki že nekaj časa živi v nesrečni bosanski prestolnici. Škerk, ki se je tudi sinoci v živo oglašil iz Sarajeva, opravlja dolžnosti prevajalca in tudi spremljevalca televizijskih ekip v Sarajevu in v njegovi bližnji okolici. Škerk vzdržuje tudi stike z novinarji dnevnika Oslobođenje.

SPOMIN NA TISTE DNI V SARAJEVU Tako se je začelo

»Tako se vrnem«, mi je zaklical Sasa, ko sem v trgovinici Gasi Husrefbegove džamije v Sarajevu brskal po knjigah in kasetah. V Bosno smo dopotovali nekaj dni pred uradnim priznanjem bosansko-hercegovske neodvisnosti, torej na začetku aprila 1992, in se seveda najprej odpravili v tursko četrt Baščaršijo. Sasa je medtem s kamero v roki lovil najrazličnejše podrobnosti sadravana, vodnjaka, pri katerem se muslimanski verniki univajo pred eno izmed petih dnevnih molitev. Obenem se je dogovoril z imanom, da nam odpre Begovo medreso, najstarejšo sarajevsko kulturno institucijo, kjer je bila muslimanska

teoloska univerza. Med obilico knjig, rokopisov, dokumentov v orientalskih jezikih smo si lahko ogledali tudi bibliografsko izdajo korana, ki so ga izpisali po naročilu Mehmed pase Sokolovića. Iman je izkoristil našo pozornost in nas povabil, naj se vrnemo pred džamijo zvečer, točno ob 19.21, ko se bo pričel bajram, islamski praznik ob koncu ramazana, meseca posta. Mracilo se je, ko smo se vracali v Baščaršijo, pripravljeni, da zazivimo nastop bajrama. Točno ob 19.21 je muzikin zapel z minareta, istčasno se je zasvetlikalo na desetstisoce barvnih žarnic, zapokalo je, kot je navada za pričetek bajrama. Prav tedaj pa je kamera odpove-

dala, Sasa jo je odprl, skušal ugotoviti, zakaj se ne vrtil, toda zaman. Vrnili smo se v hotel, kjer je Sasa kamero razstavil, telefoniral kolegu v Dolino, da bi z njegovo pomočjo kamero spravil k pameti. Pa ni slo. Okrog enih ponoči se je pokanje pušk in pistol, s katerim so muslimani slavili svoj praznik spremenilo v zamolklo ropotanje. Pričelo se je srbsko obstreljevanje Sarajeva. S pokvarjeno kamero in istčasni političnimi volitvami v Italiji, nam ni preostalo drugega kot povratek domov, k sreči preko Romanije in Zvornika v Srbijo in ne preko Bosanskega mostu na Hrvasko kot so nam svetovali.

Sasa Rudolf

ODMEVI MED TRŽAŠKIMI SNEMALCI

Prijatelji na poti skozi prostor in čas

Niki Filipović in Miran Hrovatin o kolegih in o nevarnosti poklica snemalca

Marco Lucchetta, Sasa Ota in Dario D'Angelo so imeli veliko prijateljev, ki se ne morejo sprijazniti s kruto resnico. Bili so izkušeni, saj so se že večkrat mudili v Bosni in so poznali vse nevarnosti, ki so jih čakale; njihovo zadnje potovanje preko Jadrana pa jim je bilo usodno.

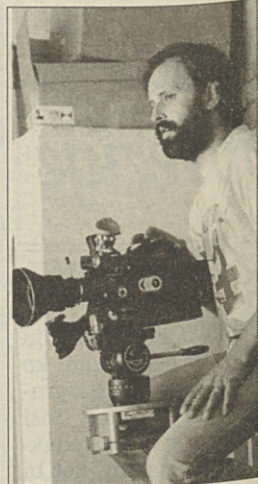
Z globoko žalostjo se jih spominjajo kolegi, prijatelji in vsi tisti, ki so jih dobro poznali. Med temi je tudi Niki Filipović, ki jih je dobro poznal, saj je z njimi tudi večkrat sodeloval. Z veliko žalostjo in grenkobo v srcu nam je opisal svoje počutje v teh nelahkih trenutkih.

»To je končna postaja za nas, je dejal, za naše doživetje realnosti, sveta, ki nas obdaja. Balkan, kot zrcalo limitov človeškega razvoja, izpit, ki ne dopusca pozitivnega izhoda in ne glede na to življenje gre naprej. Predvsem pa prijatelji, tudi tokrat

slučajno novinarji, v svojih potovanjih skozi čas. Potovanje v nestvarne svetove, iz katerih so se vracali vsakokrat nekoliko drugačni. Porocali so nam o doživljenjih in se o marsičem, da bi zadostili našim resničnim željam po razumevanju. Prepričani smo bili, da bomo, skupaj z njihovimi in z novimi spoznanji lahko boljše.

Kakšna utvara... Kar naenkrat so se ti svetovi začeli oddaljevati eden od drugega. Kar naenkrat so se njihovi tako domači liki izgubili na obzorju,« je se dodal Niki Filipović.

Miran Hrovatin se je kot televizijski snemalci zaradi službenih dolžnosti že večkrat mudil na Hrvaskem. V tistih krajih se je mudil v casih, ko je se vladal mir, vanje pa se je vrnil ko je bila vojna »manj« krvava, ce lahko tako recemo, vendar se je na tako stanje v sili razmer tudi privadil. Po teh tragičnih vesteh večkrat razmišlja tudi z ženo kako ukrepati, ko mu službena dolžnost narekuje, da se mora podati na to vojno področje. Dvomi so veliki, ker sta tveganje in nevarnost vsakdanji »kruh« tako za televizijskega operaterja, kot za vsakogar, ki se mora podati na tista področja. Zato je dogodek Mirana Hrovatina vsekakor hudo prizadel; o njem razmišlja, saj ne more razumeti te nove tragedije, ob vsem tem pa fa-

talistično ugotavlja, da so pac ti mladi fantje imeli veliko smolo. Na kolege ima lepe spomine, tudi zato, ker je večkrat sodeloval z njimi. Grozot, ki jih je videl v razdejanih mestih in na bojiscih pa ne bo mogel nikoli pozabiti. Stalno jih ima pred očmi: razdejanje se do nedavnega lepih mest in zaselkov; vedri obrazi prebivalstva, mlajših in starejših, ki so se mudili po ulicah po vsakdanjih opravkih; spominja se tudi na njihovo gostoljubnost, katere je bil skupno s kolegi vedno deležen. Ob vsem tem pa se prav dobro zaveda, da je delo televizijskega snemalca ali novinarja na tem področju zelo zahtevno in nevarno, ker mora iz službenih dolžnosti mnogo tvegati. Pozabiti mora na družino in prijatelje ter se posvetiti svojemu delu, saj je njegovo poslanstvo poročevalca zelo pomembno.

ODREDBA ŽUPANA RICCARDA ILLYJA

Jutri zjutraj pogreb in dan žalovanja

Pogreb Marca Lucchette, Sase Ota in Daria D'Angela bo jutri ob 10. uri v stolnici Sv. Justa. V pritličju deželnega sedezu RAI v Ul. Fabio Severo v Trstu so že včeraj popoldne kolegi tragično umrlih uredili posebno mrlisko sobo, ki je pozno zvečer sprejela njihova trupla. Mrtvaška veža bo odprta javnosti.

Pogrebno bogoslužje bo vodil škof Lorenzo Bellomi, sodniki Sase Ote so izrecno zahtevali tudi molitev v slovenščini. Oto in D'Angela bodo potem v zasebni obliki pokopali v Borštu oziroma na Proseku, to se pravi v krajih, kjer sta prebi-

vala z družinama. Posmrtno ostanke Lucchette pa bodo prepeljali na pokopališče pri Sv. Ani.

Tržaški župan Riccardo Illy je ob tragediji, ki je prizadela celotno tržasko skupnost, za jutri uradno oklical dan žalovanja v spomin na umrle uslužbence državne radiotelevizijske službe. Mestna uprava vabi občanke in občane, da se množično udeležijo jutrišnjega pogreba s tem izpričajo solidarnost prizadetim družinam in seveda tudi ostro obsodbo zločina, ki je boleče odjeknil ne samo v tem našem prostoru, ampak tudi po vsej Italiji in po vsem svetu.

Jutrišnjega pogreba se bodo udeležili vsi najvišji predstavniki RAI, od predsednika upravnega sveta Claudia Dematteja do ravnatelja Giannija Locatellija, ki sta prišla v Trst na posebnem letalu vojaškega letalstva, ki je pripeljal v domovino truplo nesrečnih uslužbencev radiotelevizijske ustanove. V Trstu pričakujejo tudi visoke predstavnike vlade, parlamenta ter vojaških in civilnih oblasti.

Ob jutrišnjem pogrebu bo tudi Radio Trst A spremenil programe in neposredno prenašal pogrebno svečanost iz stolnice sv. Justa.

RAZGIBANA SKUPŠČINA USLUŽBENCEV RAI

Žalost in tudi ogorčenost med kolegi tragično umrlih

Žalost, ogorčenost in jeza so čustva, ki so prevajala včerajšnjo skupščino uslužbencev deželnega sedezu RAI. Žalost zaradi tragične izgube treh delovnih kolegov in prijateljev, ogorčenost zaradi skrajno neurejenih varnostnih razmer, v katerih dnevno opravljajo poklicne dolžnosti novinarji, snemalci in tehniki RAI na vojnih območjih nekdanje Jugoslavije.

Marsikaterega kolego treh ubitih Tržčanov pa so (upravičeno) razburile tudi izjave načelnika oddelka za osebje RAI Pier Luigija Cellija, ki je v bistvu dal razumeti, da bi lahko to tragedijo preprecili. V intervjuju rimskemu dnevniku Repubblica je Celli med drugim povedal, da je Rim že pred dnevi odsvetoval odhod televizijske

ekipe v Mostar.

»Od voditeljev RAI, ki bodo v teh dneh v Trstu, pričakujemo takojšnjo uradna sporočila o mostarski tragediji, ki jih do tega trenutka se nimamo, ter tudi o varnosti naših kolegov, tudi tistih, ki so se na vojnih zariših«, nam je dejal sindikalist CGIL Ales-

sandro Paschini. Luchetta, Ota in D'Angelo so sli v Mostar prostovoljno, nam je se povedal Paschini, sedaj pa smo brali, da bi morali ostati doma. »Usluzbenci so upravičeno ogorčeni in zahtevajo točna jamstva in zagotovila, da se take grozote ne bodo več ponovile«.

Usluzbenci RAI so na včerajšnji skupščini (priredile so jo enotno vse sindikalne organizacije) zahtevali od vodstva radiotelevizijske hiše točne odgovore na vsa zastavljena vprašanja, ki jih ni malo. Gre seveda v prvi vrsti za varnost ljudi, je pristavil Paschini, pri tem pa ne gre pozabiti tudi na zaščito njihovih družin, na probleme varovanja in ter na vse, kar je s tem neposredno povezano.

Tudi včeraj je deželni sedež RAI dobil številne brzojavke oblasti, krajevnih uprav in kolegov ubitih Luchette, Ote in D'Angela. Oglašili pa so se tudi navadni ljudje, ki so hoteli osebno izraziti sožalje in sočustvovanje prizadetim družinam in tudi kolegom umrlih uslužbencev.

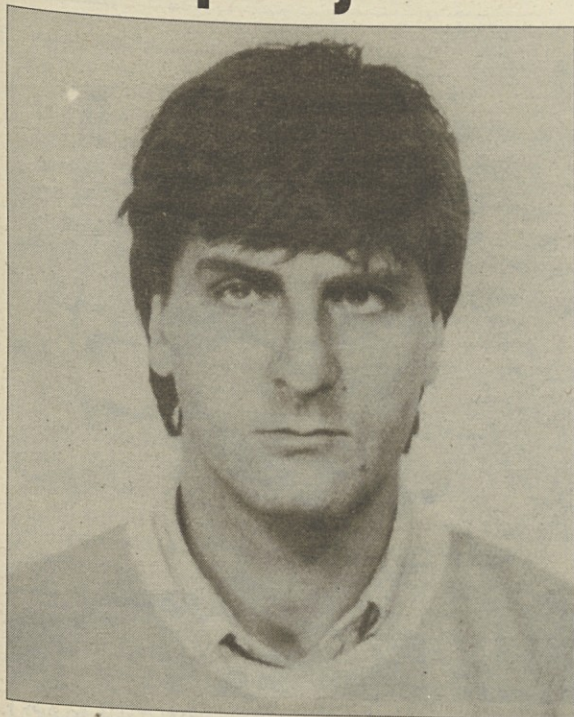
Palčičeva brzojavka prizadetim družinam

Ob tragični smrti članov televizijske ekipe RAI je predsednik SKGZ Klavdij Palčič naslovil prizadetim družinam in vsedravnemu ter deželnemu vodstvu RAI brzojavko, v kateri izraža v imenu organizacije globoko žalost. »Predolgo nam krvavi dogodki v Bosni in Hercegovini vsak dan segajo do dna duše in se večja sta tesnoba in žalost ob vesti, da terja ta neusmiljena vojna tudi življenja iz naše sredine«, sporoča Palčič ob ugotovitvi, kako se tragično veča seznam novinarjev in operaterjev, ki so padli pri pogumnem opravljanju svojega poklica. »Onemeli smo ob vesti«, sporoča Palčič, »da je med padlimi tudi Sasa Ota, uveljavljen televizijski snemalci in obenem tudi priljubljen kulturni delavec, ki ga bo ob težko prizadeti družini pogrešal Borst, kakor tudi vsa naša skupnost.«

MARCO LUCCHETTA / SPOMIN

»Želja, da bi šel v Sarajevo, bo ostala za vedno neizpolnjena«

»Nikoli ni mislil na nevarnost, nikoli ni govoril o njej. Njegovo veliko obžalovanje je veljalo Sarajevu, kamor si je že dolgo želel prodreti, a mu ni uspelo. In mu ne bo več...« Besede, težke, doživete, a še vedno prepojene z nejeverjem, ki daje slutiti, da razum neizmerne tragike se ni docela doumel. Govorimo namreč ne samo s kolegom novinarja Marca Lucchette, s prijateljem iz otroških let, ampak tudi s vsakom, z novinarjem tržskega sedeža RAI Giovannijem Marzinijem.

Ze v kratkih hlačah ju je družila skupna sportna strast, v prvi vrsti nogomet, ki sta se mu v prostem še vedno rada posvečala. Potem se je ta strast prelila na papir in ju združila tudi pri prvih korakih v svet informacije. Bila sta vrstnika in skupaj sta zacela sodelovati najprej z radijskimi in potem s televizijskimi krajevnimi postajami. Poklicno habilitacijo sta opravila pri Telequatru, nato pa drug za drugim presla v vrste novinarjev deželnega sedeža RAI. Toda to se ni vse. Marcova otroka, 10-letni Andrea in 8-letna Carolina, sta Marzinijeva necaka, saj sta Marco in Giovanni poročena s sestrami. Bolecina ob tej tragediji je torej se toliko večja, sega v najozji družinski krog.

»Odkar se je vse skupaj začelo, v Sloveniji,« pripoveduje Marzini, »je Marco hotel tja. Nasa redakcija je vseskozi pokrivala krvavo dogajanje na tleh bivše Jugoslavije, najprej z urednikom Molinarijem, ki je skrbel predvsem za politično plat, s Cancianijem, z Rudolfom. Ko je Marco začel, se je hotel vse bolj angazirati. Med nami, ostalimi kolegi, je gotovo napravil največ. Nikoli se ni zadovoljil z rutinskim delom v redakciji, ki mu ni dajalo osebnega zadosčenja. V

njem je zraslo nekaj strasti podobnega. Hotel je vedeti čim več, veliko je bral, vzdrževal stike, pred dnevi si je sel ogledat srbski film, ki je zbudil toliko polemike na reviji Alpe Adria Cinema.«

Na nevarnost, kot rečeno, ni mislil. »Ko se je odpravljal na pot, je bil vesel. V Mostar se je bil napotil že pred božičem, pa so ga 15 kilometrov prej ustavili. Odpotoval je 20. decembra, vrnil pa se je 24., sicer bi bil božič preživel v Mostarju. Ni se namreč zadovoljil s preprostimi informativnimi utrinki, hotel je več, hotel je ustvarjati. Za prvo mrežo je pripravil poseben dopis o otrocih v Mostarju, vojnih sirotah. Pa ne z gradivom, ki bi ga bil lahko dobil na tiskovnih konferencah in prek komunikacijev. Resničnost je hotel osebno preveriti, z dotikom, z zapisom izpovedi, bolečine.«

Bolečina trpečih, nedolžnih je bila v središču njegove pozornosti. Bil je kronist, zato je vojne strahote doživljal z občutki navadnih ljudi, ki konflikta niso ne hoteli in niti zanetili. »Za šalo sem mu večkrat rekel, da je filo Srb,« pravi Giovanni Marzini. »Marco je namreč odločno zavračal delitev na dobre in hudsobne. Iz tistega, kar je videl, si je napravil vtis, da je za strahote kriva pesčica podpihovalcev sovrastva, posledice takega pocetja pa s smrtjo in trpljenjem plačujejo nedolžni, ki so prej živeli v miru in slogi. Genocid ne more imeti opravičila. Glej, kako pozno smo spoznali, da Indijanci niso bili pošasti in da niso zrl belcev!«

Trenutek vznemirjenja, potem pa se glas mojega sogovornika znova potisla. »Sedaj je treba misliti na otroka, na sirota, in na ženo, sicer značajsko močno, a do kraja obupano...«

Vlasta Bernard

BORŠT / V VSE, KI SO SAŠO POZNALI, SE JE VSELILA BOLEČINA

Saša je bil enkraten fant, vedno voljan pomagati

Občutek, da je vojna danes toliko bliže

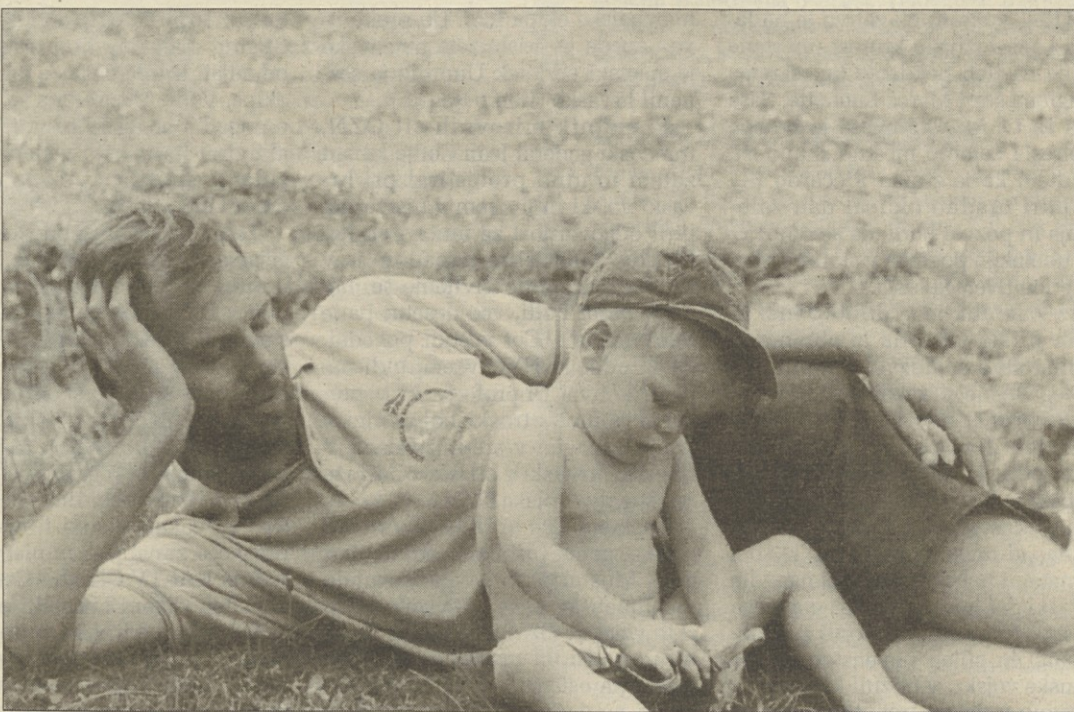
Cudovit sončen dan, nagubano in peneče se morje ter Julijci v ozdaju niso mogli ublažiti bolečine, ki se je vselila v vse, ki smo Sašo poznali. Včeraj se je povsod govorilo samo o tem, o treh žrtvah in krutosti vojne, za katero preprost človek z ulice ne ve, zakaj je izbruhnila, ne ve, koliko nedolžnih žrtv bo se terjala in koliko sirot in vdov bo pustila za seboj.

V Borštu in Zabrežcu, v Boljuncu in Dolini, kjer so Sašo najbolj poznali, so se ljudje sprasevali, zakaj?

»Izgubili smo dragocenega prijatelja, postenega človeka, ki smo ga posvojili takoj, ko se je priselil v vas. Lahko rečem, da je bil bolj zaveden od marsikaterega domaćina,« je rekla Zorka.

Stojan: »Občutek imam, da je vojna danes toliko bliže. Zal je prišel trenutek, ko se je tragedija neposredno dotaknila tudi nas. Sicer pa, nimam besed, res jih nimam...«

In Boris: »Saj nisem verjel, se danes ne morem verjeti! Sašo je bil enkraten fant, ki bi

»Hvala, da ste prišli,« je rekla, in nam izročila sliko. »Saj mi jo boste vrnili, kajne?«

lahko bil za zgled marsikomu. Vedno je bil pripravljen pomagati, tako v društvu kot povsod tam, kjer je bilo treba.«

Sašo in oče sta tu postavljala kamen na kamen, (foto KROMA)

Vasčanka: »Zakaj morajo umirati nasi fantje? Ali nismo dovolj žrtvovali? Kako je mogoče, da tako grobo izpostavljajo mlade ljudi in družinske ocete?«

Starejši moski iz Doline: »Poslušal sem poročila, kaže, da bodo iskali odgovorne tudi znotraj organizacije deželnega sedeža RAI. Saj ne rečem, prav je tako, toda... Sase in ostalih dveh ne bo vrnil nihče...«

Neznanec pred časopisnim kioskom: »Prokleta vojna! Ali jim ni dovolj, da se koljejo med sabo? Kdaj bo konec tega?«

Pretrsljivo je bilo pricevanje Sašove mame. »V petek zvečer sem izjemoma odprla radijski sprejemnik. V poročilih Radia Trst A je govoril Rudolf, kaj govoril, skoraj jokal je v mikrofona. Povedal je ime na... Tako smo izvedeli... Saj ne morem verjeti...«

»Vidis, Saso in oče sta tu zgoraj postavljala kamen na kamen, enega na drugega. No, tranjost hiše, ki je pred kratkim bila ena sama podrtija, bi morali se ometati in prepleskati, postaviti pod, pa bi bilo... Sasko tega ni dočakal...« je z drhtečim glasom pripovedoval Sašov brat Pavel.

V tej kopreni žalosti in nemoci je Sašova žena Milenka rekla samo: »Hvala, da ste prišli,« in nam izročila fotografijo. »Saj mi jo boste vrnili, kajne?«

Pod noč so se v društvenih prostorih v Borštu zbrali odborniki, Sasovi vrstniki, vasčani. Dogovoriti so se morali o tem, kako ga bodo pospremili k zadnji poti, kaj mu bodo rekli v slovo.

Le kaj naj recejo? »Zbogom, Saso! Pogresali te bomo!«

Mima Kapelj

PROSEK / POGOVOR S PRIJATELJI IN ZNANCI UBITEGA TELEVIZIJSKEGA TEHNIKA

Sovaščani se bodo le stežka sprijaznili s kruto resnico, da Maria D'Angela ni več

V spominu ga bodo ohranili kot mirnega, razumnega in poklicu predanega človeka

Prosek, sobota dopoldne. Smrt Daria D'Angela v Mostarju je globoko zarezala v zavest vasčanov. Pokojni je bil redkobeseden, zadržan, vprežen v poklicno delo, kakršno ti ne dopušča ne casa ne volje do družabnosti, vendar dobro poznan in ciskan zaradi svoje blage narave in pripravljenosti, da vsak trenutek pomaga bližnjemu v stiski.

»Ko mi je umrl oče, mi je bil Dario neprestano ob strani,« pripoveduje Walter Ferfolja, svoj čas uslužbenec televizijske agencije Alpe-Adria, kjer je Dario pravzaprav poklicno shodil. Prijatelja sta bila od mladih nog, sodelovala na pripravah sager, se skupaj zabavala in si vzajemno pomagala. »Zakaj rineš v Bosno,« ga je vprašal zaskrbljeno Walter, Dario pa: »To je moje delo.«

»Ne morem verjeti, da ga ni več, se v ponedeljek je bil pri nas,« je presunjen Lidija Blazina, ki vodi gostilno Pri Konjicku, »ali ni strašno, da mora človek v smrt samo zato, da si prisluži kosček kruha!«

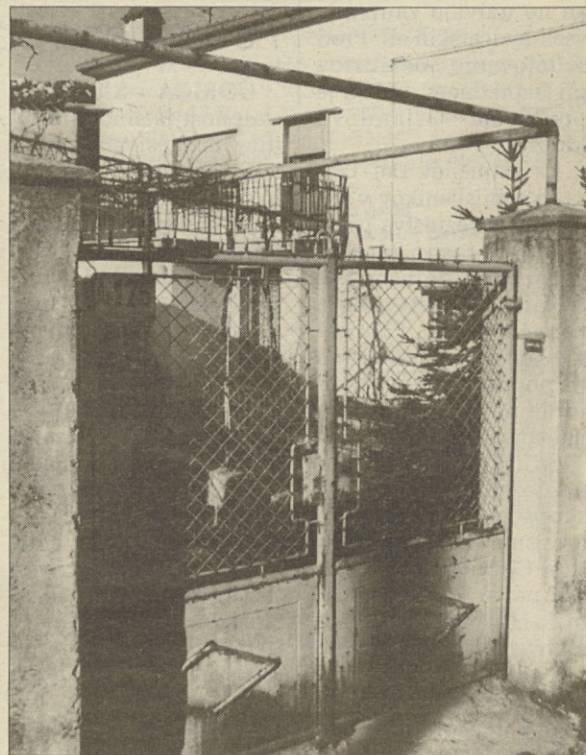
Istega dne je bil Dario se v Društveni gostilni. »Natanko vem, da je nekaj slutil,« zatrjuje Martin Petelin, »kajti zadnje case je bil se posebno molčec.

Nikdar ne bom pozabil njegove razlage, kako se je treba ravnati, ko zaslišiš eksplozijo prve granate; počakati moraš tretjo in se sele potem umakniti, ker morajo top nanovo uperiti. To pot mu izkušnja ni pomagala...«

Mimo solidarnosti z žrtvami tragedije na Balkanu so na Proseku tudi sicer zaskrbljeni. »Več naših pa tudi kontovelskih fantov, ki se bavijo z uvozom in izvozom, redno potuje na območja, kjer divja vojna,« razlaga družbeno-kulturni delavec Bruno Rupel, »in ne moreš si kaj, da se ne bi vprašal, ali se bodo vrnili. Sami priznavajo, da se vozijo v neznano - če te ne ustavi Hrvat, pa te Srb, Musliman ali bandit v uniformi.«

Trgovec Aldo Colja je ravno tako prizadet: »Utrnilo se je mlado življenje, odšel je miren, razumen, skromen, poklicno sposoben in obcudovanja vreden človek, saj je nekoc istocasno delal v železarni in studiral za elektronskega tehnika pri zavodu Volta.«

»Pred leti, ko je bil vpisan v krajevni sekciji KPI, je Dario tudi veliko pomagal pri organizaciji festivalov tiska,« dodaja Marjan Versa, ki je bil pokojniku prijatelj.

Vrata hiše Daria D'Angela so bila včeraj zaprta... (f. KROMA)

VELIKE TEŽAVE S PREVOZOM TRUPEL IZ RAZDEJANEGA MOSTARJA

Nemoč pred tragedijo

Hercegovski Hrvati posredno priznali odgovornost za smrt treh uslužbencev ustanove RAI
Uradni protest poveljnika enot Unproforja Jeana Cota pri voditeljih hrvaških oboroženih sil

TRST - Mesto ob zalivu je na lastni kozi doživelo krutost umazane vojne na tleh nekdanje Jugoslavije. Tragična smrt Marca Luchette, Sase Ota in Guida D'Angela je boleče pretresla celotno mestno skupnost, medtem ko je župan Riccardo Illy za jutri uradno oklical dan zalivanja in pozval ljudi, da se množično udeležijo pogreba v stolni cerkvi na griču Svetega Justa.

Iz Zagreba je v dopoldanskih urah prišla vest, da je obrambno ministrstvo samozvane republike Hrceg Bosne pravzaprav priznalo odgovornost nad smrtjo treh italijanskih državljanov. V uradnem sporočilu, ki ga je posredoval zagrebški radio, podčrtujejo, da so Hrvati v Mostarju v bistvu odgovorili na napad muslimanskih sil, ki so z granatami nekaj minut prej napadle hrvaški del hercegovskega glavnega mesta. Hrvati so odgovorili z minotemalci in ciljali poveljstvo muslimanske vojske, v bližini katerega se je ravno v tistem trenutku nahajala

televizijska ekipa RAI. Do prekinitve napada je prišlo šele potem, ko je španski oddelek Unproforja seznanil hrvaško stran o tragediji.

Poveljnik mirovnih sil OZN, francoski general Jean Cot je kmalu zatem uradno protestiral pri hrvaški vojski in ji s tem v bistvu naprtil odgovornost za umor treh Italijanov. Med istim napadom je v Mostarju izgubilo življenje še najmanj deset ljudi, več deset pa je bilo ranjenih. Cot je tudi povedal, da so oddelki HVO včeraj tudi napadli konvoj Unproforja, ki je prevažal pomoč otroški bolnišnici v kraju Bakovici v srednji Bosni. V napadu hrvaških sil sta bila laze ranjena dva vojaka OZN.

Luchetta, Ota in D'Angelo so bili ubiti v petek približno ob 15.30 v delu Mostarja, ki ga nadzorujejo muslimanske enote. Glasnik španskih vojakov OZN je povedal, da so njihova trupla precej dolgo časa ležala na asfaltu, saj so Hrvati vztrajali pri topniških napadih. Sele

ko so topovi utihnili so lahko Španci prišli na kraj tragedije in odpeljali trupla nesreče televizijske ekipe. Vodje Unproforja so medtem o tragediji obvestili Rim, ki je takoj aktiviral italijanski generalni konzulat v Splitu za prevoz trupel v domovino.

Težav pa žal še ni bilo konec. Pogajanja za prevoz trupel iz Mostarja v Split so bila dolga in mučna, na poti v Dalmacijo pa je prišlo še do številnih birokratskih zastojev. Krste na španskem oklepem vozilu so dospеле v Makarsko šele približno ob 19. uri, pot do Splita pa je trajala približno dobro uro. Na letališču dalmatinskega mesta so lese krste z nesrečnimi uslužbenci RAI pričakali visoki funkcionarji rimskega zunanjega ministra, predsednik RAI TV Claudio Demattè in ravnatelj Gianni Locatelli z nekaterimi italijanskimi in tujimi novinarji. Vojaško letalo je iz Splita vzletelo proti Trstu nekaj pred 21. uro.

Vsakdanji prizor iz nesrečnega Mostarja, kjer so umrli trije uslužbenci RAI (Telefoto AP)

POLITIKA / BLIŽNJE VOLITVE

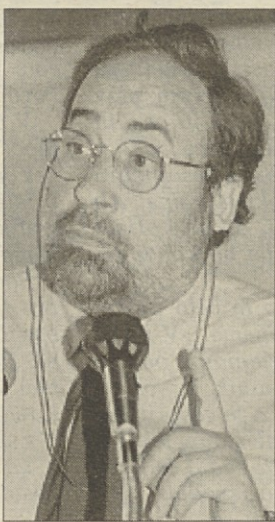
Del Turco: Socialisti nujno v naprednih zaveznih

RIM - Vsedržavni tajnik PSI Ottaviano Del Turco je prepričan, da je mesto italijanskih socialistov edinole v naprednih volilnih zaveznih, kdor pa ni tega mnenja, naj zapusti stranko. Na včerajšnjem zasедanju generalne skupščine PSI oziroma nove stranke, ki bo nastala na ruševinah nekdanje Craxijeve politične sile, je velika večina udeležencev bila mnenja, da je treba enkrat za vselej obračunati s preteklostjo. Bliznje parlamentarne volitve predstavljajo edinstveno priložnost za ta politični korak, ki nima nikakršnih vmesnih poti.

Del Turco, ki se že nekaj mesecev prizadeva za ohranitev tega, kar je še ostalo od PSI, je bil včeraj zelo jassen in odkrit. Vmesnih poti po njegovem ni, mesto socialistov je le v naprednem volilnem taboru, kjer pa člani nekdanje Craxijeve stranke ne uživajo zaupanja vseh levicarskih sil. Proti sodelovanju socialistov pri naprednem omizju je predvsem Orlandova mreža.

Za vključitev Del Turca in somisljenikov v napredna zaveznstva pa se je znova jasno izrekel vsedržavni tajnik DSL Achille Occhetto, ki je poročilo tajnika PSI ocenil kot zelo spodbudno in pogumno za oblikovanje nove enotnosti na italijanski levici.

Skupina kakih sto udeležencev včerajšnje skupščine je predlagala takojšnjo izključitev Bettina Craxija iz stranke. Vsi pa se s tem ne strinjajo. Nekateri socialisti ali bivši člani PSI so prepričani, da je mesto socialistov na sredini ali celo v desnosredinskem taboru Berlusconija in Bossija.

Ottaviano Del Turco

ODMEVI / DIPLOMATSKI KORAK PO TRAGIČNI SMRTI V MOSTARJU

Andreatta zahteva od Hrvaške obsodbo incidenta

Kolega Graniča je pozval, naj Hrvaška pomaga končati vojno in razmisli o bosanski zahtevi po dostopu do morja

RIM - »Angaziranje javne RTV službe za obveščanje o tragični vojni v Bosni se bo nadaljevalo,« je izjavil predsednik ustanove RAI Claudio Demattè preden se je z generalnim direktorjem Locatellijem vkrcal na letalo italijanskega vojaškega letalstva, ki je odletelo v Split po trupla članov ekipe tržaškega sedea RAI. »Preživljamo trenutek bolečine in pretresenosti,« je dodal, »vendar je to konec koncev nase delo in nasi možje so umrli prav pri opravljanju te naloge.«

Izrazi sozolja, izjave,

pričevanja, komentarji so tudi včeraj obilno polnili italijanske kronike. Pretresenosti pa se je pridružil tudi premislek in prvi diplomatski koraki. Zunanji minister Beniamino Andreatta je svojemu hrvaškemu kolegu Mateju Graniču poslal pismo, v katerem pravi, da se je Italija se enkrat primorana pritožiti zaradi smrti svojih državljanov na bivšem jugoslovanskem ozemlju, ki so v tem primeru opravljali svojo poklicno dolžnost informiranja. V okviru dramatične bosanske krize postane namreč ta

dolžnost - nadaljuje Andreatta - temeljnega pomena za učinkovito in objektivno spoznavanje dejstev. Poleg odločne obsodbe tragičnega dogodka, ki jo je izrazil v imenu italijanske vlade, je zunanji minister zapisal, da je prepričan, da se bo hrvaška vlada hotela pridružiti obsodbi tega krvavega incidenta in da bo brez zadržkov sodelovala pri ugotavljanju odgovornosti. Se več, Andreatta je od Graniča zahteval, naj njegova država zastavi ves svoj vpliv za prekinitev spopadov in dokočno pre-

nehanje vojne, hrvaška vlada pa naj v tem okviru kar najbolj konkretno preuči možnost resitve bosanske zahteve po dostopu do morja.

Predstavnik sindikata novinarjev RAI (Usigrai) Giuseppe Giulietti pa je včeraj predlagal, naj bi v cast treh umrlih urednic »telematsko verigo solidarnosti«: javne in zasebne radio in TV postaje, tiskovne agencije

in časopisi bi ustanovili enotno redakcijo, ki bi organizirala dan informacije o vojni v bivši Jugoslaviji in tudi o vojni nasploh. To uredništvo bi lahko oddajalo tudi iz Mostarja, iz Sarajeva in drugih mučenjskih mest, italijanskim novinarjem pa bi se lahko pridružili ostanki tistega svobodnega novinarstva, ki med nestetimi težavami še deluje v bivši Jugoslaviji.

PLEŠIVO / NA VEČERU SLOVENSKE SKUPNOSTI

Srečanje med Peterletom in deželnim podpredsednikom

Poudarjena potreba po večjem povezovanju med sosedoma

GORICA - Slovenska skupnost je sinoči pridelala na Plesivem vsakoletno srečanje s prijatelji in somisljeniki. Med gosti sta bila slovenski zunanji minister Lojze Peterle in podpredsednik dežele vlade Giancarlo Pedronetto, ki sta v pozdravnih nagovorih poudarila pomen sodelovanja med Slovenijo in Furlanijo - Julijsko krajino. Pedronetto je dokaj jasno opredelil pozornost nove deželne vlade do manjšin: slovenscina mora biti eden od uradnih jezikov v deželi, pravico do manjšinskega političnega predstavnstva bo treba upoštevati v novem deželnem volilnem zakonu, premoscati je treba meje, ovrednotiti bogastvo različnosti za oblikovanje

Evrope regij.

Peterle je ob podpori Slovencev v Italiji in pri zadevanjem za uresničitev manjšinskih pravic, glede česar je dejal, da se ob težavah pojavljajo tudi spodbudni znaki, obvezal za sodelovanje z deželo in drugimi obmejnimi stvarnostmi. Zaključil je z upanjem, da bo Italija po obdobju sedanjih pretresov izšla z novo politično sliko, kjer bo dovolj prostora za vse identitete.

V imenu SSk sta spregovorila deželni predsednik Marjan Terpin in tajnik Ivo Jevnikar. Izrekla sta se za enoten nastop Slovencev na političnih volitvah v okviru sirse koalicije, ki naj ne bo vsiljen, temveč dogovorjen med raznimi komponentami. (MM)

Podpredsednik FJK Pedronetto govori na Plesivem

ZVEZA SLOVENSKE KULTURNE DRUŠTVE
SLOVENSKA PROSVETA ZVEZA SLOVENSKE
KATOLISKE PROSVETE

Vabijo na
OSREDNJI PROSLAVI DNEVA SLOVENSKE KULTURE

**LJUBIM JIH,
TE PREPROSTE BESEDE**
(SREČKO KOSOVEL)

v nedeljo, 6. februarja 1994, ob 17. uri
v KULTURNEM DOMU V Trstu
v KATOLIŠKEM DOMU v Gorici

SKZ

SLOVENSKA
KULTURNO-GOSPODARSKA
ZVEZA
Vabi na javno razpravo o temi:

VOLITVE 1994:
Bo še Slovenec v rimskem parlamentu?

Sodelovali bodo: Miloš Budin
Ivo Jevnikar
Marij Maver
Klavdij Palčič
Rudi Pavšič
Stojan Spetič

V sredo, 2. februarja 1994, ob 19.30
v Gregorčičevi dvorani v Trstu,
ul. sv. Franciška 20/II

DOLINA / OBČINSKA SEJA

Protipredlogi širjenju SIOTA

Skušali bodo spet oživiti tradicionalne dejavnosti

DAMIANA OTA

Proračun za finančno leto 1994 je bila glavna točka dolinskega občinskega sveta. Sicer je slo le za ti. sprejetje na znanje finančnega in delovnega načrta občinske uprave za letošnje leto, ki je vključen v triletni programski načrt. O vsebinah in smernicah dokumenta je po zupanem uvodu podrobneje poročal odbornik Stojan Sancin. Poudaril je aktivno poslovanje uprave, se posebno v zadnjih letih. Razprava je predvidena na prihodnjem zasedanju občinskega sveta, proračun pa mora biti odobren do konca februarja. Poleg predvidenega aktivnega zaključka poslovanja v prejšnjem letu napoveduje letošnji proračun nespremenjene tarife občinskih storitev, kar lahko blagodejno vpliva na javno mnenje. Obenem bo uprava zaradi povečanega delovnega bremena se v tem letu poskrbela za sprejetje v službo novih sodelavcev.

Najdlje pa se je dolinski občinski svet v petek zvečer zaustavil pri obravnavi resolucije o novih gradnjah družbe SIOT, ki jo je se pred dobrim letom dni predstavil svetovalec zelene alternativne liste Capuzzo. Do take zamude pa je prišlo predvsem zaradi spornih formalnih nerodnosti v predstavljanju pismenega dokumenta. Predlagani Capuzzovi posegi, da bi se Uprava zoperstavila gradnji novih naftnih hranilnikov, so tako že krepko zastareli. Po temeljitem pregledu dokumentacije, priložene k prošnji mednarodne naft-

ne družbe za občinsko gradbeno dovoljenje, so pristojni namreč ugotovili neoporečnost vseh številnih prilog. Občinska uprava v osebi samega zupana Pecenika torej ni mogla dlje odlašati s podpisom in izdajo gradbenega dovoljenja. Predlog zelenega svetovalca, da se od družbe SIOT zahteva se dodatno dokumentacijo in druge možne načine za zadostitev isti poslovni potrebi družbe, je le del političnega stališča, ki sta ga svoj čas podpisala tudi načelnik krščanskih demokratov Drožina in vodja slovenske narodne stranke Gombac. Vsebine, ki jih je Capuzzo v petek spet nekoliko demagoško povzel, skratka niso naletele na rodovitna tla dolinskega sveta, ki je resolucijo skoraj soglasno odvil (po nepreprijdljivih utemeljitvah sta se vzdržala oba ostala podpisnika).

Ze uvodoma pa je zupan omenil ustvarjalno in v zasnovi koristno, čeprav zahtevno zamisel, ki so jo kot protipredlog širjenju naftne družbe SIOT skupno izdelale vse organizacije, ki delujejo v vaseh Dolina in Krogelje. Gre za pomemben načrt, ki upošteva sicer neprijetno danost in jo skuša smotno koristiti v prid vaski in širši občinski stvarnosti. Cilj je po eni strani ohranjanje naravnega in kulturnega bogastva, po drugi pa ponovna ožvitev tradicionalnih, a žal opučenih gospodarskih dejavnosti. O načrtu dolinskih organizacij bo govor na javnem srečanju, ki je napovedano v kratkem.

KMETIJSKA ZADRUGA / POGOVOR S PREDSEDNIKOM

»Krompirjeva vojna« in še kaj

Slovenija je ukrepala povsem upravičeno

»Vojna krompirja«, ki jo je bila pred meseci zanetila previdnostna prepoved uvoza te poljščine v Slovenijo, je v zadnjem času vpletla v polemiko tudi Kmetijsko zadrugo v Trstu. Da bi razkrili ozadje te »afere« smo se obrnili na njenega predsednika Borisa Mihalica, ki je bil med drugim tudi osebno žrtev napadov.

Kaj se skriva za »krompirjevo vojno«?

Republika Slovenija je bila 5. oktobra lani sprejela ukrep o prepovedi uvoza krompirja, tako semenskega kot konzumnega, 15. decembra pa je uvoz sprostila pod pogojem, da so posiljke opremljene z dokumentacijo o fitopatološki brezhibnosti, ki jo izda država, iz katere krompir prihaja. Sprostitvev pa ne velja za promet na drobno, se pravi za zasebni uvoz krompirja, ki ga v krajih za mejo nakupijo odjemalci iz Slovenije ali Hrvaske. Od tod protesti nekaterih trgovskih krogov, o katerih je dnevnik poročal v preteklih dneh.

Kakšno vlogo ima pri vsem tem Kmetijska zadruga?

Predvsem bi rad poudaril, da Republika Slovenija ni storila nič drugega, kot da je ukrepala za zaščito svoje zemlje. Virusi v krompirju namreč za človeka niso škodljivi, zelo nevarni pa so za zemljo, ki jo lahko okužijo. Ko so torej v Sloveniji te viruse ugotovili, so takoj ukrepali, problem pa je nastal takrat, ko so uvoz sprostili. To je namreč veljalo za uvoznike, opremljene s sanitarnimi dokazili, ne

Boris Mihalic

pa za posameznike, ki seveda za krompir v drobni prodaji niso mogli dokazati neoporečnosti. Tako so se trgovci ob meji, ki prodajajo krompir odjemalcem iz Slovenije in hrvaske Istre, znašli v zagoni, kljub temu, da je njihov krompir zagotovo zdrav. Slovenija namreč tega ne more kontrolirati, zato je omejitev ostala.

Kmetijska zadruga se je iz zadrege resila tako, da se je obrnila na pristojne oblasti v Sloveniji in jih zaprosila za pojasnila, kako naj reši ta problem. Poudariti moram, da smo si bolj kot za slovenske odjemalce prizadevali zagotoviti možnost tranzitnega uvoza krompirja za odjemalce iz hrvaske Istre. Slovenske oblasti so nam postavile nekatere pogoje (dokumentacijo, pregled vzorcev v koprskem fitopatološkem laboratoriju itd.) in nam na tej osnovi omogočile, da odjemalcem izdajamo potrdilo, da je bil krompir kupljen

v naših prodajalnah.

Konkurenci ta poteza najbrž ni bila po godu.

Pričakovali smo, ker je to normalno, da bo konkurenca reagirala, nismo pa si predstavljali - in ravno to nas moti - da bodo nekateri skušali ta problem prikazati v nacionalističnih barvah. Ti nam pripisujejo ne vem kaksne politične naveze in povezave s prejšnjim režimom onstran meje in z »rdečimi zadrugami«. To nas se posebej moti, saj Zadruga ni bila nikoli vezana na kakršnokoli stranko, kar lahko osebno jamčim vsaj za čas, odkar jo sam vodim.

Ste imeli od tega privilegiranega položaja kakšne posebne koristi?

Zal ne, kajti slovenskim državljanom se ne splača po krompir v Trst, kjer so cene skoraj enake kot v Sloveniji, medtem ko je hrvaskim tako upadla kupna moč, da je to cutiti ne samo pri krompirju, pač pa tudi pri ostalih artiklih. Tega ne opazamo samo pri naši dnevni prodaji, ampak nas na to opozarjajo tudi partnerji, grosisti v hrvaški Istri, ki tožijo, da prodaja ne gre.

Kako torej naprej?

Prepričan sem, da bomo morali spremeniti strategijo, in sicer tako, da bomo zamenjali vloge: če so do danes kupci prihajali k nam in sedaj ta oblika prodaje upada, bomo morali jutri mi k njim, čez mejo. To pa preprosto pomeni, da se bomo morali prilagoditi splošnim gospodarskim trendom.

Razgovor zapisala
Vlasta Bernard

NOVICE

Ustavili razdeljevanje bencinskih bonov

V Trstu so včeraj ustavili razdeljevanje bencinskih bonov za leto 1994. Razloge za ta ukrep je na tiskovni konferenci pojasnil predsednik Trgovinske zbornice Giorgio Tombesi, ki dejal, da so bili vanj prisiljeni zaradi napake na bonih. Izdelani so namreč tako, da omogočajo ponarejanje. Z odločitvijo o prekinitvi razdeljevanja bonov namerava Trgovinska zbornica ne samo omejiti možnost ponarejevanja, ampak tudi omiliti probleme, ki bi jih utegnil povzročiti morebitni pojav večjega števila bonov na trgu od tiste, ki ustreza količini kontingenta bencina. Trgovinska zbornica je medtem že razpisala nov natečaj za izdelavo bonov, upravičenci, ki so bili bone že dvignili, pa jih bodo seveda morali vrniti in jih zamenjati z novimi.

Danes zborovanje Edinosti

Danes od 11.30 do 12.30 bo v Trstu, na sredini trga Zedinjenja Italije, zborovanje na javnem prostoru, ki ga priredi družbeno-politično društvo Edinost. Predmet zborovanja bo protest proti poskusom policijskih oblasti, da bi z neutemeljenimi prijavami sodnim oblastem ustrahovale pripadnike družbeno-političnega društva Edinost in jih odvrnile od uporabe ustavnih sredstev za protest proti večdesetletni krsitvi ustave. Zborovanje bo obenem praznovanje zmage pravice nad nepoštenimi prizadevanji policijskih oblasti.

Pokrajinsko vodstvo SKP

Giorgio Canciani (tajnik), Arturo Calabria (predsednik), Sergio Perini (blagajnik) ter Bruna Zorzini por. Spetic, Marino Calcinari in Jacopo Venier sestavljajo novo pokrajinsko tajništvo Stranke komunistične prenov. Pokrajinsko vodstvo stranke, poleg članov tajništva, pa sestavljajo se Walter Lunardelli, Diego Apostoli, Jelka Gerbec, Sergij Lipovec, Fausto Monfalcon in Denis Visioli.

Tiskovna konferenca pred vhodom v Arzenal

Voditelji Demokratične stranke levice bodo jutri ob 11. uri pred vhodom v Arzenal posredovali javnim občilom svoja stališča o hudi gospodarski krizi, ki pesti našo pokrajinsko realnost. O tem bodo spregovorili evropski poslanec Giorgio Rossetti, podpredsednik deželnega sveta Milos Budin, pokrajinski tajnik Stelio Spadaro in Roberto Treu, ki v okviru DSL odgovarja za vprašanja gospodarstva.

Kako je z Občino Nabrežina?

Devinsko-nabrežinski zupan Giorgio Depangher bo jutri posredoval informacije o upravnem in predvsem o finančnem položaju, v katerem se trenutno nahaja občinska uprava. Depangher je za to sklical posebno tiskovno konferenco, ki bo ob 12. uri na zupanstvu v Nabrežini.

Filmi z Vzhod na TV Koper

Italijanski program televizije Koper-Capodistria bo drevi posvetil oddajo o aktualnostih filmski ustvarjalnosti v Vzhodni Evropi. Goste oddaje (začetek ob 21.30), ki jo vodi Maurizio Bekar, bodo Annamaria Percavassi in Tiziana Finzi (predstavnika organizatorjev filmskega festivala Alpe-Adria) ter Ales Doktoric, ki bo spregovoril o goriski filmski pobudi Videomonitor.

MONTEBEL

Včeraj odprli Jurski park

Na razstavišču na Montebellu so včeraj odprli Jurski park Razstavljene so pravadne orjasko zivali, ki so zivele pred več kot 200 milijoni let. Le-te predstavljajo veliko privlačnost predvsem za mlade, ki lahko vidijo zivali, ki so pred milijoni let zivele na našem planetu. "Prireditel avstrijska firma Dino's, ki že več kot dve leti uspešno potuje po Evropi z razstavo izumrlih zivali. Show dinozavrov bo odprt do 6. februarja, od 10. do 19. ure. Vstopnina za odrasle znaša 15.000 lir, za vojače, upokojeince in otroke pa 10.000 lir. Omogočen je tudi obisk sol po znani ceni 6.000 lir za vsakega solarja.

SODELOVANJE / PREDSTAVITEV

Ustanovljen odbor J. Kugy za širjenje njegovih misli

Vedno se je zavzemal za sodelovanje in razumevanje

Pred nekaj dnevi je bil formalno ustanovljen Odbor "Julius Kugy-Trieste". Ustanovila ga je skupina, ki deluje na področjih, ki so bila velikemu ljubitelju Julijskih Alp se posebej pri srcu: svoje življenje je namreč posvetil naravi, goram in glasbi.

Odbor si bo predvsem prizadeval, da bi valoriziral osebnost in miselnost Juliusa Kugyja, alpinista in pisatelja, ki je celovito predstavljala trzasko miselnost ob izteku prejšnjega stoletja. Obvladal je več jezikov, imel je številne interese na različnih področjih, kar dokazuje miselno širino njegove osebnosti. Njegovo delo na vseh področjih ima zaradi tega velik vzgojni pomen in je lahko osnova za uresničevanje pedagoških vzgojnih načrtov. Prav zara-

di tega je med ustanovitelji odbora več znanih imen, ki delujejo v solskih krogih. Predseduje mu didaktična ravnateljica Gianna Putigna Fumo, podpredsednik je Gualtiero Lonzar, v odboru pa so se Ottaviano Corbi, Spiro Dalla Porta Xidias, Sergio Dolce, Adriano Dugulin, Luisella Facchin, Aldo Innocente, Daniela Lupieri in Marino Vocci.

Odbor bo imel svoj sedež v osnovni soli J. Kugy pri Banih, kjer se je sicer porodila ta pobuda. Med prvimi nalogami, ki si jih je Odbor zastavil, je ureditev dokumentacijskega centra o Kugyjevem delu, ki naj bi bil namenjen tudi solarjem drugih vzgojnih centrov iz dezele. Prizadeval si bo nadalje za spoznavanje krajev, ki so tesno vezani na Kugyjevo življenje.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322406
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT, finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT

Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994

Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST, Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ZAGRADEC / PREJŠNJO SOBOTO

Prijetno srečanje harmonikarjev

Na pobudo skupine »Glas harmonike«

Na Miličevi kmetiji v Zagradcu je bilo prejšnjo soboto živahno in prijetno: vesela družba se je razšla ob splošnem navdušenju in v prepričanju, da se jeseni, a če bo mogoče tudi prej, spet srečajo, morda se v večjem številu.

Na pobudo Tiberia Maurija, enega glavnih animatorjev skupine godcev »Glas harmonike«, ki deluje v okviru društva »F. Venturini« od Domja, se je namreč na kulturnem večeru zbralo okrog 30 godcev diatonične harmonike skupaj s simpatizerji, starsi, prijatelji. Navezali so nova poznanstva, poglabili dosedanja, mladim pa je nastop služil kot sola pred zahtevnejšimi preizkusnjami.

Treme se je najbolje cimprej otresti. Za dobro razpoloženje je seveda poskrbela tudi gostoljubna družina Milič, ki je mizo obložila s hrano, vinom in vse pogostila tudi s silcem domačega zganja.

Godci, ki se udeležujejo v okviru skupine »Glas harmonike« (skupno jih je kar 60, a med njimi so tudi učenci pri KD Fran Venturini, ki jih uči Zora Lupinc, prihajajo pa s Trzaskega, Goriskega, Koprškega, včasih tudi iz Sezane, kjer imajo svoje društvo), imajo že nekaj izkušenj s takimi večeri. Srečali so se že pri »Oljki« v Vangelu in »Pri Hudičevcu« na Razdrtem. Nasploh so precej aktivni. Lani so nasteli okrog 12 nastopov (tekmovanja, prireditve,

sagre). Prejšnji mesec so na primer bili v Furlaniji, v Palazzolu, kjer so dve uri igrali v raznih lokalih, po večerji pa so imeli še koncert v tamkajšnji dvorani. Sodelovale so se skupine iz Humina in San Vita. Prihodnjic se bodo srečali spomladi v Jamljah na Goriskem na pobudo društva Kremenjak iz Doberdoba.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA TRZASKA POKRAJINA

obvešča člane Pokrajinskega sveta SKGZ za Trzaško, da bo seja v ponedeljek, 31. januarja 1994, ob 20. uri, v Trstu, v Gregorčičevi dvorani, ul. sv. Franciška 20/II

DRUSTVO SLOVENSKIH IZOBRAZENECV V TRSTU

vabi jutri, 31. januarja, v Peterlinovo dvorano na večer **ATTEMISI IN SLOVENC**
Na to temo bo govoril zgodovinar Luigi Tavano, prof. Lojzka Bratuž pa bo govorila o svojih najnovejših študiji, ki govori o slovenskih rokopiših v semeniški knjižnici v Gorici.
Začetek ob 20.30

luje od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure - tel. 573012.
Zdravstvena dezurna služba
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.
HITRA POMOČ TEL. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Mr. Jones« i. Richard Gere, Lena Olin.
EXCELSIOR - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »The program«, r. David Ward, i. James Cann, prep. mladini pod 14. letom.
EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 18.30, 20.15, 22.00 »Hocus pocus«, i. Bette Midler, prod. Walt Disney.
NAZIONALE 1 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Robin Hood in uomo in calzamaglia«, i. Mel Brooks.
NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Perdiamoci di vista«, r. - i. Carlo Verdone, i. Asia Argento.
NAZIONALE 3 - 15.45, 17.10, 18.40, 20.30, 22.15 »La famiglia Addams 2«, i. A. Huston, C. Lloyd, R. Julia.
NAZIONALE 4 - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15 »Dennis, la minaccia«, i. W. Matthau.
GRATTACIELO - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Demolition Man«, i. Sylvester Stallone.
MIGNON - 16.30, 19.00, 21.45 »Piccolo Buddha«, r. Bernardo Bertolucci, i. Keanu Reeves, Bridget Fonda.
EDEN - 15.30 - 22.00 »Duro ... e grosso come piace a te« porn., prepovedan mladini pod 18. letom.
CAPITOL - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Aladdin«, risani film, prod. Walt Disney.
ALCIONE - 16.00, 18.45, 21.30 »Così lontano, così vicino«, r. Wim Wenders, i. Otto Sander, Nastassja Kinski, Mikhail Gorbaciov, Lou Reed.
LUMIERE - 17.00, 19.30, 22.00 »Un mondo perfetto«, r. - i. Clint Eastwood, i. Kevin Costner.
RADIO - 15.30 - 21.30 »Godurie orali«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

+

Nenadoma nas je zapustil nas dragi

Saša

Pogrebna svečanost bo v Stolnici sv. Justa jutri, 31. januarja, ob 10.30. Spremili ga bomo na pokopališče v Borst.

Namesto cvetja darujete v dobrodelne namene.

VSI NJEGOVI

Borst, 30. januarja 1994

Sašo Ota

neutrudnega kulturnega delavca in društvenega podpredsednika.

Zeni Milenki, sinčku Milanu, staršem, bratu in ostalim sorodnikom izrekamo najiskrenejše sozaljje.

Dragi Saša, ostal bos vedno v naših srcih. Hvala ti za vse, kar si naredil za našo vas.

PD Slovenec
Borst-Zabrezec
Borst, Zabrezec,
30. januarja 1994

Ob tragicni in nenadni izgubi

Daria D'Angela Marca Luchette

in

Saše Ote

izrekamo globoko sozaljje težko prizadetim svojem

Deželni sedež RAI za Furlanijo-Juljsko krajino

Hudo prizadetim družinam izrekata globoko sozaljje vsedrjavna svetnika Novinarske zbornice Drago Legisa in Giovannina Molina

Novinarska zbornica Furlanije-Juljske krajine sočustvuje z družinami kolegov Marca Luchette in Saše Ota ter tehnika Daria D'Angela, ki so izgubili življenje ko so z velikim cutom dolžnosti opravljali svoje poklicne obveznosti

Sindikat novinarjev Furlanije-Juljske krajine se z neizmerno žalostjo spominja kolegov Marca Luchette, Saše Ota in Daria D'Angela, ki so pri opravljanju svoje dolžnosti padli v vojni, ki jo hočejo vsi pozabiti

Slovenska kulturno gospodarska zveza se klanja spomenu preminelega

Saše Ota

snemalca RAI, ki je umrl v Mostarju zaradi brezsmiselne vojne
Vsem v družini, posebno zeni in sinčku izreka iskreno sozaljje

Ob nenadomestljivi izgubi ljubljenega moza in očeta Saša Ota izrekajo najiskrenejše sozaljje zeni Milenki, sinčku Milanu ter družini otroci, vzgojiteljici in starsi otroškega vrtca v Borstu

Ob nenadomestljivi izgubi dragega Saše izreka bratu Pavlu, Riti in prizadetim svojem globoko sozaljje Zdrženje staršev COS F. Venturini - Boljunec

Saša, tvoja vedrina in tvoj nasmeh bosta nenadomestljiva v naših srcih... fantovska in dekliska dolinske Majence

Z nedopovedno žalostjo izrekamo svojo blizino zeni Mileni in družini ob tragicni smrti bivšega odbornika in sodelavca Saše Ota.
Člani KD Valentin Vodnik

Ob nenadni nenadomestljivi izgubi iskrenega prijatelja in neutrudnega sodelavca Saska izreka globoko sozaljje prizadeti družini in svojem odbor SKD Slavec Ricmanje-Log

Ob tragicni smrti Saše Ote izreka iskreno sozaljje družini SD Breg

Nemočno zremo na tragedijo, ki je iztrgala iz naše srede ustvarjalnega kulturnega delavca in prijatelja

Sašo Ota

Zveza slovenskih kulturnih društev

Ob težki izgubi člana in bivšega predsednika Fotokrožka izreka družini in ozjim sorodnikom občuteno sozaljje
Foto Trst 80

Globoko pretreseni ob tragicni izgubi Saše Ota se pridružujejo zalovanju zene Milene, sina Milana ter staršev in brata Mario, Bernard, Elvira in Drago Slavec z družino

Ob bridki izgubi ljubljenega Aleksandra Ote sočustvujejo s prijateljem Pavlom in družino Jagoda, Sandra, Peter, Marko in Zarko

Dragi Saša, ostal bos vedno v našem spomenu
Branka, Boza in Ani z družinami

Ob tem težkem trenutku sočustvujemo z Milenko, Milanom in prizadeto družino Claudio, Patrizia in Elisa

Hudo uzaloscena ob izgubi nenadomestljivega prijatelja Saše Ota izrekata globoko sozaljje zeni Milenki in svojem Aleksander in Suzana Sancin

Zalovanju se pridružujeta Evgen in Valentina Sancin

Ob boleci izgubi dragega Saskota izrekajo občuteno sozaljje zeni in družini bivsi sosolci Znanstvenega liceja

Ob boleci izgubi dragega Saskota sočustvujeta z družino Ana in Donato

Ob težki izgubi dragih kolegov Marca, Saše in Daria izrekajo prizadetim družinam najgloblje sozaljje prijatelji Videosta

+

Zapustila nas je naša draga

Olga Županič vd. Lasič

Pogreb bo jutri, 31. januarja, ob 12. uri s pokopališča v Barkovljah v domačo cerkev ter nazaj na pokopališče.

Zalostno vest sporočajo hčerka Bojana, sin Igor, snaha Ondina, vnukinja Kristina z Erikom in drugi sorodniki.

Trst, Zagreb, 30. januarja 1994

Draga babica, Te ne bom pozabila nikoli
tvoja Kikarika
(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

Ob težki izgubi drage mame Olge Županič vd. Lasič izrekajo Igorju ter družini iskreno sozaljje prijatelji »Pribora«

ZAHVALA

Zahvaljujem se številnim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so bili 22. januarja na pogrebni svečanosti ali ki so se 23. januarja udeležili zadusnice za pokojno

Marijo Zorn vd. Civardi

in vsem, ki so se je v svojem srcu spomnili z molitvijo ali mi izrazili besede sočustvovanja, ji poklonili cvetje. darovali v dobrodelne namene in za sv. mase ter barkovljanskim pevkam.

Sin Gilbert

Barkovlje,
30. januarja 1994

ZAHVALA

Ob boleci izgubi naše predrage

Dore Škrinjar vd. Križman

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali v teh težkih trenutkih.

Posebna zahvala g. župniku Zivcu, darovalcem cvetja in vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hčerka Milly z družino
Bazovica, 30. januarja 1994

ZAHVALA

Ob izgubi dragega

Leopolda Kriščaka

se iskreno zahvaljujemo g. Spehu, darovalcem cvetja, pevkam in vsem, ki so na katerikoli način pocastili njegov spomin.

SVOJCI

Greta, Barkovlje,
30. januarja 1994

ZAHVALA

SVOJCI

Fani Škapin vd. Krasna

se zahvaljujejo vsem, ki so pocastili njen spomin. Posebna zahvala g. Gerdolu za verski obred.

Trst, 30. januarja 1994

ZAHVALA

SVOJCI

Ivane Cunja vd. Sever

se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z njimi.

Trst, 30. januarja 1994
(Pogrebno podjetje Zimolo)

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

GOSTOVANJE PRESERNOVEGA GLEDALIŠČA IZ KRANJA

Ray Cooney

ZBEŽI OD ŽENE

Režija Zvone Šedlbauer

Danes, 30. januarja, ob 16.00 ABONMA RED C

SSG in SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

vabita k vpisu v

GLEDALIŠKO ŠOLO

Začetek vaj v četrtek, 3. februarja, ob 18. uri v Kulturnem domu. Informacije na upravi SSG, tel. 632-665, in tajnistvu SDZPI, TEL. 394515.

SLOVENSKI KLUB V TRSTU
Ulica sv. Franciška 20/II

vabi na predstavitev knjige Jozka Humarja

"JEZUS MED RESNICO IN LEGENDO"

v torek, 1. februarja 1994, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani (ul. sv. Franciška 20, II nad.)

Avtorja bo predstavil Jože Koren, o knjigi bo spregovoril ravnatelj Goriske knjižnice slavist Rajko Slokar, odlomek iz knjige bo podala gledališka umetnica Mira Sardočeva, glasbeni del bosta izvajala Oskar Kjuder (violina) in Aleksander Vodopivec (klavir)

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA, 30. januarja 1994
HIJACINTA

Sonce vzide ob 7.29 in zatone ob 17.08 - Dolžina dneva 9.39 - Luna vzide ob 21.06 in zatone ob 8.34.

Jutri, PONEDELJEK, 31. januarja 1994
JANEZ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 7,4 stopinje, zračni tlak 1025,8 mb narašča, veter severozahodnik 25 km na uro, vlaga 28-odstotna, nebo skoraj jasno, morje močno razgibano, temperatura morja 9,1 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Matteo Biloslavo, Duna Viezzoli, Gorgia Sestan, Andrea Franceschin, Lorenzo Borsatti.

UMRLI SO: 73-letni Bruno Beltrame, 86-letna Bianca Ceconi, 95-letna Anna Puhar, 88-letna Maria Clun, 54-letni Claudio Licon, 82-letni Guido Dumcicich, 79-letna Antonia Veznaver.

LEKARNE

Nedelja, 30. januarja 1994

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Trg Garibaldi 5, Trg Valmaura 11, Ul. Roma 16, Milje - Lungomare Venezia 3, Nabrezina.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Garibaldi 5 (tel. 726811), Trg Valmaura 11 (tel. 812308),

Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 274998).

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Trg Garibaldi 5, Trg Valmaura 11, Ul. Roma 16, Milje - Lungomare Venezia 3.

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Roma 16 (tel. 364330).

Od ponedeljka, 31. januarja, do nedelje, 6. februarja 1994

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 ter od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg S. Giovanni 5 5 (tel. 631304), Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Milje - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Trg S. Giovanni 5, Ul. Alpi Giulie 2, Largo Sonnino 4, Milje - Mazzinijev drevored 1.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Largo Sonnino 4 (tel. 660438).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE-de-

IVAN GRBEC SKEDENJ
KD IVAN GRBEC
SKEDENJSKA ULICA 124
vabi
danes, 30. januarja, ob 18. uri na večer, posvečen gledališkemu ustvarjalcu JOSKU LUKESU
Sodelovali bodo: **Mira Sardoč in Alojz Milič**, člana Slovenskega stalnega gledališča v Trstu ZPZ Ivan Grbec pod vodstvom Bože Hrvatič
Ob tej priliki bo otvoritev razstave tržaškega slikarja Deziderija Svare, katerega bo predstavila Neva Lukeš.
Urniki razstave: ponedeljek, 31. januarja, od 17. do 19. ure
torek, 1. februarja, od 17. do 19. ure.

PROSVETNO DRUŠTVO MAČKOLJE
vabi na večer
"ISTRA V BESEDI IN PESMI"
Izvajajo Dekliski pevski zbor iz Šmarij pri Kopru in g.a Rozana Kostjal
Danes, 30. januarja, ob 17. uri v Srenjiski hiši v Mackoljah.

KD SLAVKO SKAMPERLE
Vrdelska cesta 7
VIOLINE IN POETI
je naslov večera ob Dnevu slovenske kulture, ki bo 4. februarja 1994 ob 20.30 v društvenih prostorih.
Predstavili se bodo glasbenik Igor Kuret s svojimi gojenci, pesnica Irena Zerjal in Marij Cuk.
Vijudno vabljeni

KD ROVTE - KOLONKOVEC
Ul., Monte Sernio 27
gostuje v društvenih prostorih
danes, 30. januarja, ob 17. uri
VANCO in TONCO
ki bosta s svojo hudomušnostjo in dovtipi opisali svoje vtise s potovanja po deželi kengurjev.

Po daljšem premoru ponovno
AKUPRESURA
Veliko zadovoljnih strank jamči, da s to metodo uspešno odpravljamo čezmerno telesno težo in dokončno odvajamo od kajenja.
Informacije: dr. Ljudmila Bizjak
Portorož, Vilfanova 15
Tel. 0038666/73-448 od ponedeljka do petka po 15. uri

PRIREDITVE
GLASBENA MATICA TRST - 3. abonmajski koncert solidarnostne sezone 93/94 v ponedeljek, 7. februarja, ob 20.30: VIOLINSKI RECITAL CRTOMIRA ŠISKOVICA. Na sporedu: Tartini, Paganini, Nardini, Merkù, Sofianopulo, Honnegger. Vijudno vabljeni!
KD ROVTE KOLONKOVEC - Ul. Monte Sernio 27 - gostuje v društvenih prostorih danes, 30. t. m., ob 17. uri VANCIO IN TONCO, ki bosta s svojo hudomušnostjo in dovtipi opisali svoje vtise s potovanja po deželi kengurjev. Vabljeni.
KD IVAN GRBEC vabi danes, 30. t. m., ob 18. uri na večer, posvečen gledališkemu ustvarjalcu JOSKU LUKESU. Sodelovali bodo člana SSG M. Sardoč in A. Milič ter ZPZ Ivan Grbec pod vodstvom B. Hrvatič. Ob tej priliki bo otvoritev razstave Deziderija Svare, katerega bo predstavila Neva Lukeš.
PD MACKOLJE vabi na večer »Istra v besedi in pesmi« v izvedbi dekliskega zbora iz Šmarij in Rozane Kostjal, ki bo danes, 30. januarja, ob 17. uri v Srenjiski hiši v Mackoljah.
SKD PRIMOREC vabi na KULTURNI VEČER, ki bo v torek, 1. februarja, ob 20.30 v Ljudskem domu v Trebčah. Nastopata MePZ Primorec - Tabor pod vodstvom M. Ščeka in dramska skupina učiteljska A. M. Slomšek - Trst z veseloi gro Vžigalnik. Priložnostna beseda M. Cuk. Vabljeni!
SLOVENSKI KLUB vabi na predstavitev knjige Jozka Humarja JEZUS MED RESNICO IN LEGENDO v

VELIKONOČNA POTOVANJA
"AURORE"
od 27. 3. do 7. 4. BANGKOK - SINGAPUR. Cena 2.350.000 lir.
od 1. do 4. aprila: BLEJ (259.000 lir), MALI LOSINJ (210.000 lir), KRANJSKA GORA (178.000 lir).
od 2. do 4. aprila: OTOK KRK za avtomobiliste. Cena 95.000 lir.
od 3. do 10. aprila: ROGASKA SLATINA. Cena 535.000 lir.
Se nekaj prostih mest za potovanje v Portorož. Cena 122.000 lir.
Vpisovanje pri potovanjem uradu AURORE v ul. Milano 20, tel. 630261

SKD PRIMOREC
vabi na
KULTURNI VEČER
ki bo v torek, 1. februarja, ob 20.30 v Ljudskem domu v Trebčah. Nastopata Primorec-Tabor pod vodstvom M. Ščeka in dramska skupina učiteljska A. M. Slomšek - Trst z veseloi gro "Vžigalnik". Priložnostna beseda M. Cuk.
Vabljeni

OBCINSKA UPRAVA V DOLINI s sodelovanjem kulturnih društev in Glasbene matice priredi ob dnevu slovenske kulture KULTURNI VEČER, ki bo v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu v soboto, 5. februarja, ob 20. uri. Slavnostni govornik bo pesnik Ciril Zlobec.
SLOVENSKI DIJASKI DOM SREČKO KOSOVEL sporoča, da bo v torek, 15. februarja, ob 15. do 18. ure v prostorih Dijškega doma PUSTNO RAJANJE ZA NAJMLAJŠE.
V GREGORČICEVI DVORANI v Ul. sv. Franciska 20, II. nadst., je na ogled se jutri, 31. januarja, fotografska razstava TRST V PREDPRAZNIČNI ODEJLI.

OBVESTILA
PRESERNOV DAN - Tržaška knjigarna in Združenje književnikov Primorske vabita v torek, 8. februarja, ob 17.30 v Tržaško knjigarno na predstavitev knjige Rafka Dolharja STEŽICE. Sodelovala bosta prof. Zora Tavcar in Livio Valencic.
SKUPNOSTI BORCEV 19. SNOUB S. KOSOVELA vabijo ob 50-letnici pohoda čez Sočo vse udeležence XXX. divizije in ostale borce na slavlje, ki bo danes, 30. t. m., ob 11.30 pri spomeniku v Kanalu.
SKD TABOR sklicuje v torek, 1. februarja, ob 19.30 v Prosvetnem domu na Opcinah 26. REDNI OBCNI ZBOR ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Vabljeni!
V DRUŠTVU SLOVENSKIH IZOBRAZENECV bo jutri, 31. t. m., ob 20.30 govoril zgodovinar Luigi Tavaro na temo ATTEMISI IN SLOVENCI, prof. Lojzka Bratuž pa o svoji najnovejši studiji o slovenskih rokopisih iz 18. stoletja, ki jih hrani semeniška knjižnica v Gorici.
SINDIKAT SPI-CGIL Zahodnega Krasa vabi upokojence na PRAZNIK VCLANJEVANJA, ki bo v Krizu pri Bibcu (kmečki turizem) v ponedeljek, 7. februarja, ob 16.30. Gost bo MPZ Vesna.
SLOVENSKI KULTURNI KLUB - Ul. Donizetti 3 - razpisuje ob prazniku slovenske kulture tradicionalni LITERARNI, LIKOVNI IN FOTOGRAFSKI NATECAJ. Tema in tehnika sta prosti. Prispevke lahko izročite na sedežu Slovenske prosvete (Ul. Donizetti 3) vsak dan od 9. do 13. ure ali poverjenikom na spalah do petka, 4. februarja. Nagrajevanje bo v soboto, 5. februarja, ob 18.30.

Loterija
29. januarja 1994
BARI 7 5 30 36 49
CAGLIARI 82 37 17 51 86
FIRENCE 29 59 7 86 68
GENOVA 54 85 62 49 90
MILANO 80 51 9 71 89
NEAPOLJ 57 25 23 66 35
PALERMO 38 78 75 71 47
RIM 83 86 80 25 66
TURIN 33 17 70 6 12
BENETKE 12 21 40 76 48
ENALOTTO
1 2 1 X 2 X X 2 X 1 1 2
KVOTE
12 50.352.000 lir
11 1.944.000 lir
10 167.000 lir

IZLETI
ZVEZA UPOKOJENCEV SPI-CGIL Devin-Nabrezina organizira v nedeljo, 6. februarja, enodnevni izlet v Prodolone. Vpis na sedežu Zveze upokojencev SPI-CGIL v Nabrezini, Trg sv. Roka, tel. 200036 ali 200007 - Bortolotti Ida.
ZACEL SE JE PREDVPIS za počitnice v Palma de Mallorci od 6. do 27. marca. Vse informacije nudi Zveza upokojencev iz Nabrezine, tel. 200036 ali 299640 ob uri kosila.

ŠOLSKE VESTI
SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst - sporoča solnikom v stalezu, da so v ministrski okrožnici št. 322, z dne 20. 11. 1993, objavljeni roki za vložitev prošnje za premostitve. Prošnje poslijte na solsko skrbništvo, Ul. Cumano 2, Trst: učitelji do 10. februarja, profesorji visjih sol do 5. februarja. Obrazci in morebitna pojasnila na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8, 34133 Trst, tel. 370301 vsak ponedeljek 17.30 - 18.30, torek 11.30 - 13.00, sredo 15.30 - 17.00 in četrtke 9.30 - 11.00.
SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst - vabi učiteljice, ki so se do 5. avgusta lani prijavile k učiteljskemu natečaju, da se s podpisom pridružijo prizivu, vloženem na Deželno upravno sodišče (TAR) zoper preklic omenjenega natečaja. Sindikat opozarja interese, da v primeru ugodne rešitve velja razsodba samo za podpisnike. Zbiranje podpisov poteka na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8, 34133 Trst, tel. 370301 vsak ponedeljek 17.30 - 18.30, torek 11.30 - 13.00, sredo 15.30 - 17.00 in četrtke 9.30 - 11.00.

Kam po bencin
Danes bodo na Trzaskem obratovalce naslednje crpalke:
AGIP
Ul. Giulia 76
Miramarski drev. 231
Furlanska cesta 5
Ul. F. Severo 2/4
Nabrezje N. Sauro 2/1
Ul. Forti (Naselje sv. Sergija)
Istrska ul. (nasproti pokopališča)
MONTESHELL
Largo Giardino 1/4
Sentjakijski trg
Ul. Locchi 3
Trg Duca degli Abbruzzi 4/1
ESSO
Trg Foraggi 7
Nabrezje O. Avgusta
IP
Trg Valmaura
Miramarski drev. 9
ERG PETROLI
Ul. F. Severo 2/7
API
Drev. Campi Elisi (vogal Ul. Meucci)
SAMOSTOJNI ACI
Ul. Punta del Forno 4
NOCNE CRPALKE
(self service)
TAMOIL
Ul. F. Severo 2/3
ESSO
Trg Valmaura 4
AGIP - Istrska ulica
AGIP - Miramarski drev. 49
NA AVTOCESTAH
(odprte 24 ur)
AGIP
Devin (sever)
Devin (jug)

ČESTITKE
Danes praznuje naša draga teta IKA 85-letnico. Se veliko zdravih in veselih let v krogu svojih dragih ji želijo družine Kozina, Scerni in Bubola.
Danes praznuje 15. rojstni dan SAMOA. Iskreno ji čestitajo družine Sancin in Bet.
SAMOA MAURO ima danes rojstni dan. Iz vsega srca ji čestitajo mama Fabia, papa Giuseppe, nona Marta, nono Bruno in pranonna Ika.
MARKU KOKORAVCU in mladi nevesti Moskovcanki OLGII čestitajo ob njuni poroki člani TPPZ Pinko Tomazič in jima želijo mnogo zdravja in sreče na novi življenjski poti.

MALI OGLASI
OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo - Josip Berdon, Pulje pri Domju 123.
OSMICO je odprl Slavko Svava, Trnovca 14.
MIRKO IN DANILA sta odprla osmico v Nabrezini st. 4.
OSMICO je odprl v Mavhinjah Mario Kacic.
OSMICO sta v Salezu odprla Silva in Maurizio.
OSMICO je odprla v Lonjerju 291/1 Marija Gombac. Ob prigrizku toci belo in crno vino.
OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini st. 8.
TRGOVINA IN OSMICA »Pod Gradom« Alesa Komjanca, Trg Cavour 1 v Gorici - od kmeta direktno do potrošnika - vina na liter: točna od 2.500 do 3.000 lir, buteljke od 4.500 do 6.000 (možnost darilnih konfekcij); od 6.500 do 8.000 lir.
DR. EVA ZAGHI obvešča, da sprejema paciente v ambulanti v Bazovici, Kosovelova 41,

FOTO SEDMAK
Sedmak Ingrid
Tel. 040/225394
Prosek 129 Trst
VSE ZA FOTO GRAFIJO
IMMOBILIARE
Puntocasa TRST
Ul. Machiavelli 22
Tel. Fax: 662111
Nujno iščemo stavbe in stanovanja za naše kliente
brezplačne cenitve, nasveti za nepremičnine, kupoprodajna in najemniška posredovanja
OBCINA TRST
MEDESEKTORSKA URBANISTIČNA UPRAVNA SLUŽBA
Trst, dne 21. decembra 1993
Prot. št. S.A.I.U. - 93 - 45053/11/91/451
Predmet: Varianta št. 62 S.O.R.N. - načrt ureditve nastanitvenega področja romske skupnosti v ulici Rio Primario - sprejem - obvestilo o deponiranju.
RAVNATELJ
na podlagi sklepa občinskega sveta št. 56 z dne 27.11.1992, katerega neoporečnost je ugotovil Deželni teritorialni nadzorni odbor dne 20.11. 1993 dopolnjenega s poznejšim sklepom odbora št. 1859 z dne 18.12.92, v zvezi s sprejemom variante št. 62 k Splošnemu občinskemu regulacijskemu načrtu po 1. členu zakona 1/78;
po Deželnem zakonu št. 52 z dne 19.11.91;
potem ko je dne 17.11.93 bilo v Deželnem uradnem vestniku objavljeno obvestilo v zvezi z omenjenima sklepoma
obveščam:
da je načrt ureditve nastanitvenega področja romske skupnosti v ulici Rio Primario v zvezi z varianto št. 62 S.O.R.N. deponiran v občinskem tajnistvu (oglasna deska) za 30 (trideset) dni zaporedoma in sicer od 30.01.94 do 28.02.94;
da si ga v tem roku vsak zainteresirani lahko ogleda od 8. do 14. ure ob delavnikih ter od 9. do 12. ure ob praznikih;
da lahko v tem roku vsakdo predloži občini "pripombe", lastniki s S.O.R.N. vezanih nepremičnin pa "ugovore";
da je treba "pripombe" in "ugovore", v izvirniku sestavljene na predpisanem kolkovnem papirju, predložiti v treh izvodih.
RAVNATELJ
(dr. Edgardo Bussani)
GLAVNI TAJNIK
(dr. N. Castellana)

apisirup
timijan-bronhialni
Apisirup timijan-bronhialni blaži kašelj in zvišuje odpornost pljuč. Pomirja krče gladkega mišičja, mehča nabrano sluz in lajša izkašljevanje.
IZ MEDEKOVE ČEBELJE LEKARNE

medex
internacional, d. o. o.
ljubljana, slovenija
IZ MEDEKOVE ČEBELJE LEKARNE

in v Trebčah 32. Za informacije telefonirajte na št. 226146 v večernih urah.
NA PRODAJ hisa s stiri sobami, prosta čez eno leto. Pismene ponudbe poslijte na Publiet, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »Devin«.
PRODAM hiso, nedokončano, s parkom v Dolini - zadnje prilike. Tel. na št. 578158 v ponedeljek od 10. do 12. ure - Bruno.
PRODAM skladišče 300 kv. m, cona Il Giulia. Tel. na št. 578158 v ponedeljek od 10. do 12. ure - Bruno.
PRODAM podstrešno stanovanje, 100 kv. m, Ul. Toro, tel. na št. 578158 v ponedeljek od 10. do 12. ure - Bruno.
PRODAM hiso z vratom, potrebno popravil v Boljuncu. Tel. v večernih urah na št. 829698.
STEKLENE VITRINE za razstavljanje darilnih predmetov - po ugodni ceni. Tel. na št. 0481/535162 - urnik obratovanja trgovin.
SLOVENSKI PROFESOR isce v najem hisico ali stanovanje na zahodnem Krasu ali na Opcinah. Tel. na št. 229351 od 8. do 9. ure zjutraj.
DAMO V NAJEM skladišče okrog 200 kv. m na začetku Ul. Pascoli 2, idealno za trgovino na drobno raznih artiklov, najemnina po dogovoru za dobo 6 let. Telefonirati na 363434, urnik urada.
NA ZAHODNEM KRASU dajemo v najem dvosobno stanovanje. Tel. na št. 225320.
PRODAM fiat tipo 1100, letnik 1989, v od-

FOTO SEDMAK
Sedmak Ingrid
Tel. 040/225394
Prosek 129 Trst
VSE ZA FOTO GRAFIJO

OBCINA TRST
MEDESEKTORSKA URBANISTIČNA UPRAVNA SLUŽBA
Trst, dne 21. decembra 1993
Prot. št. S.A.I.U. - 93 - 45053/11/91/451
Predmet: Varianta št. 62 S.O.R.N. - načrt ureditve nastanitvenega področja romske skupnosti v ulici Rio Primario - sprejem - obvestilo o deponiranju.
RAVNATELJ
na podlagi sklepa občinskega sveta št. 56 z dne 27.11.1992, katerega neoporečnost je ugotovil Deželni teritorialni nadzorni odbor dne 20.11. 1993 dopolnjenega s poznejšim sklepom odbora št. 1859 z dne 18.12.92, v zvezi s sprejemom variante št. 62 k Splošnemu občinskemu regulacijskemu načrtu po 1. členu zakona 1/78;
po Deželnem zakonu št. 52 z dne 19.11.91;
potem ko je dne 17.11.93 bilo v Deželnem uradnem vestniku objavljeno obvestilo v zvezi z omenjenima sklepoma
obveščam:
da je načrt ureditve nastanitvenega področja romske skupnosti v ulici Rio Primario v zvezi z varianto št. 62 S.O.R.N. deponiran v občinskem tajnistvu (oglasna deska) za 30 (trideset) dni zaporedoma in sicer od 30.01.94 do 28.02.94;
da si ga v tem roku vsak zainteresirani lahko ogleda od 8. do 14. ure ob delavnikih ter od 9. do 12. ure ob praznikih;
da lahko v tem roku vsakdo predloži občini "pripombe", lastniki s S.O.R.N. vezanih nepremičnin pa "ugovore";
da je treba "pripombe" in "ugovore", v izvirniku sestavljene na predpisanem kolkovnem papirju, predložiti v treh izvodih.
RAVNATELJ
(dr. Edgardo Bussani)
GLAVNI TAJNIK
(dr. N. Castellana)

apisirup
timijan-bronhialni
Apisirup timijan-bronhialni blaži kašelj in zvišuje odpornost pljuč. Pomirja krče gladkega mišičja, mehča nabrano sluz in lajša izkašljevanje.
IZ MEDEKOVE ČEBELJE LEKARNE

ličnem stanju, ugodna cena. Tel. v večernih urah na št. 382459.
PRODAM motor honda africa twin 750, letnik 92, crno-rdece barve, v odličnem stanju. Tel. na št. 040 228333.
MLADICE z rodovnikom pasme retriever - zlati prinaselec, prodam. Tel. (0481) 531038.
KOLE IN DRVA za kurjavo prodajamo. Tel. na št. 420604 po 20. uri.
ISCEMO resno točajo ali barmana, cedne zunanosti, za delo v večernih urah od 18. do 2. ure. Možnost prenočisca. Tel. (0481) 777046 - 777179.
ZADRUŽNI CENTER za socialno dejavnost isce sodelavce z italijanskim državljanstvom za oskrbo starejših v domu upokojencev. Pismene prošnje poslijte na naslov: Zadrudni center, Ul. Cicerone 8, Trst.
MEDICINSKA SE- STRA iz Sežane z dolgotrajno prakso je pripravljena nuditi strokovno pomoč bolni osebi na vašem domu. Za dogovor tel. na št. 067 79584.
NUJNO ISCEM varuško za otroke in za gospodinjska dela, po možnosti gospo srednjih let. Telefonirati na št. 226807.
NA GORISKEM iscem delo kot čistilka ali hisna pomočnica. Tel. (0481) 882577.
INSTRUKCIJE iz matematike, informatike, elektrotehnike, fizike in el. meritev nudim. Telefon 0038666/34428.
PEDIKERKA nudi svoje usluge na področju Opcin. Tel. na št. 211213.

IMMOBILIARE
Puntocasa TRST
Ul. Machiavelli 22
Tel. Fax: 662111
Nujno iščemo stavbe in stanovanja za naše kliente
brezplačne cenitve, nasveti za nepremičnine, kupoprodajna in najemniška posredovanja

OBCINA TRST
MEDESEKTORSKA URBANISTIČNA UPRAVNA SLUŽBA
Trst, dne 21. decembra 1993
Prot. št. S.A.I.U. - 93 - 45053/11/91/451
Predmet: Varianta št. 62 S.O.R.N. - načrt ureditve nastanitvenega področja romske skupnosti v ulici Rio Primario - sprejem - obvestilo o deponiranju.
RAVNATELJ
na podlagi sklepa občinskega sveta št. 56 z dne 27.11.1992, katerega neoporečnost je ugotovil Deželni teritorialni nadzorni odbor dne 20.11. 1993 dopolnjenega s poznejšim sklepom odbora št. 1859 z dne 18.12.92, v zvezi s sprejemom variante št. 62 k Splošnemu občinskemu regulacijskemu načrtu po 1. členu zakona 1/78;
po Deželnem zakonu št. 52 z dne 19.11.91;
potem ko je dne 17.11.93 bilo v Deželnem uradnem vestniku objavljeno obvestilo v zvezi z omenjenima sklepoma
obveščam:
da je načrt ureditve nastanitvenega področja romske skupnosti v ulici Rio Primario v zvezi z varianto št. 62 S.O.R.N. deponiran v občinskem tajnistvu (oglasna deska) za 30 (trideset) dni zaporedoma in sicer od 30.01.94 do 28.02.94;
da si ga v tem roku vsak zainteresirani lahko ogleda od 8. do 14. ure ob delavnikih ter od 9. do 12. ure ob praznikih;
da lahko v tem roku vsakdo predloži občini "pripombe", lastniki s S.O.R.N. vezanih nepremičnin pa "ugovore";
da je treba "pripombe" in "ugovore", v izvirniku sestavljene na predpisanem kolkovnem papirju, predložiti v treh izvodih.
RAVNATELJ
(dr. Edgardo Bussani)
GLAVNI TAJNIK
(dr. N. Castellana)

apisirup
timijan-bronhialni
Apisirup timijan-bronhialni blaži kašelj in zvišuje odpornost pljuč. Pomirja krče gladkega mišičja, mehča nabrano sluz in lajša izkašljevanje.
IZ MEDEKOVE ČEBELJE LEKARNE

ŠOLA / V OSNOVNIH ŠOLAH DOBERDOBSKEGA DIDAKTIČNEGA RAVNATELJSTVA

Osip bo letos spet manjši Vzpodbudni znaki iz Ronk

Pogovor z ravnateljico Natašo Paulin Peterin

VLADO KLEMSE

Pomembno v delovanju osnovnih sol je v koliksnosti meri so vključene v okolje od koder prihajajo učenci. Glede tega so na območju doberdobskega didaktičnega ravnateljstva v zadnjih letih dosegli pomembne uspehe. To je pot po kateri nameravajo tudi v prihodnje, zagotavlja ravnateljica g. Nataša Paulin Peterin v pogovoru o splošni in specifični problematiki s katero se soočajo v Doberdobi, Ronkah, na Vrhu, v Sovodnjah. Stanje je dokaj različno v posameznih krajih. Na splošno gledano pa se novo šolsko leto, kar zadeva vpis v prve razrede osnovnih sol in v otroške vrtce nakazuje v znamenju zmerne optimizma.

Rok za predvpis je že skoraj potekel. Prav gotovo že razpolagate z dovolj zanesljivimi podatki?

»O številkah raje ne bi govorila, ker so možne še manjše spremembe. Predvidoma bomo jeseni imeli v solah in vrtcih na našem območju celo nekaj več otrok. Z zadostjenjem ugotavljam, da se je znatno popravilo stanje v Ronkah oziroma Romjanu.«

Ze nekaj let je govor o tem, da bo sola na Vrhu ob stalnem nizanju števila učencev težko ostala odprta. Kakšni so izgledi za šolsko leto 1994/95?

»Predvsem to, da bo jeseni v soli dvanajst učencev. Podatek bo nedvomno koristen pri zagotavljanju stalnice, da mora sola pac ostati. Podatek,

ki nas tudi navdaja z zmernim optimizmom, da se bodo razmere v prihodnje se izboljšale.«

Gibanje prebivalstva na območju sovodenjske občine gre že nekaj let v čudno smer. Vse manj je namreč otrok, krčijo se razredi, praznijo, oziroma zapirajo šole?

»Ceprav se zdi se tako čudno, postaja sovodenjska občina v zadnjih letih najbolj občutljiva (in zaskrbljujoca) točka. Vprašanje je, kaj se da ali kaj bi bilo mogoče ukreniti. Gre namreč za sklop med sabo prepletajočih se vprašanj, ki jih bo treba cimpred nacetati.«

Uvodoma ste dejali, da je za osnovno solo posebnega pomena v koliksnosti meri je vpletena, vrasčena v okolje in v koliksnosti meri z njim živi?

»Tako je oziroma tako bi moralo biti, saj bodo otroci in njihove družine, in če hočemo, vsi pripadniki določene skupnosti čutili, da je to naša sola. V to smer gre tudi novi koncept osnovne sole. Sodelovanje z občinskimi upravami je utečeno. V Sovodnjah moram poudariti prizadevanje Kulturnega društva. Zanimiv je bil ciklus glasbenih uric. Lepo smo organizirali sodelovanje z občinskimi knjižnicama, ki sta enkrat tedensko posebej odprti za otroke.«

V Laškem ste, zlasti potem ko ste resili precej težavna vprašanja glede prevoza otrok, zabeležili lep uspeh. Je bilo vprašanje prevoza res tako pomembno?

»Odziv to potrjuje. Sicer pa bi rada ob tem poudarila, da sola in vrtec v Laškem delujeta v specifičnih pogojih. Otroci živijo precej razkropljeni, v raznih krajih. Se zdalec nismo zajeli vseh ali pretežnega števila. Pomembno je, kako starši sprejemajo to našo solo in v koliksnosti meri potem sirijo "dober glas" pri sosedih, znancih, sorodnikih itd. Pomembno vlogo nedvomno opravlja društvo Jadro. Marsikatero vprašanje pa smo lahko uspešno resili zaradi velikega razumevanja občinske uprave. Tudi pri JVKC smo našli na potrebno razumevanje.«

Nataša Paulin Peterin (foto Studio Reportage)

GLEDALIŠČE / ABONMAJSKA SEZONA SSG

Jutri Garderober v Trziču

Za predstavo tudi avtobusa iz Gorice in Nove Gorice

Jutri zvečer s pričetkom ob 20.30 bo v občinskem gledališču v Trziču (v Ul. Popolo 20) predstava Stalnega slovenskega gledališča iz Trsta "Garderober", ki sodi v okvir goriske abonmajske sezone (predstava je skupna za abonmajski red A in B). Gledališka predstava SSG ima tokrat se poseben pomen, saj se odvija v Trziču med Slovenci z Laskega, ki želijo prav na ta način proslavljati tudi dan slovenske kulture. SSG tokrat prvič gostuje v trziški gledališki dvorani, ki je v tem trenutku tudi edina razpoložljiva za prirejanje zahtevnih gledaliških predstav v celotni goriski pokrajini. Predstavo v Trziču prireja naše gledališča v

sodelovanju z Večnamenskim kulturnim javnim središčem v Ronkah, s kulturnim društvom Jadro iz Ronkter s Kulturnim domom iz Gorice. Pokroviteljstvo nad prireditvijo sta si prevzeli trziška občinska uprava ter Kmečko - obrtna hranilnica iz Doberdoba.

Za jutrišnjo predstavo, ki je kot rečeno skupna za vse abonente, so organizatorji poskrbeli tudi za poseben avtobus za vse gledalce, ki ne razpolagajo z lastnim prevoznim sredstvom. Avtobus iz Gorice bo odpeljal ob 19.30 s Travnika. Ob 19.35 bo v Standrežu, ob 19.38 in 19.40 v Sovodnjah, ob 19.45 v Gabrjah, ob 19.50 v Dolu (gostilna pri Devetakih),

ob 19.55 na Poljanah, ob 20. uri v Doberdobi in ob 20.05 v Jamljah.

Za novogoriške abonente pa bo avtobus odpeljal ob 19. uri izpred Kulturnega doma v Novi Gorici.

Vsi, ki pa bodo prišli v Trzič z lastnimi sredstvi, lahko parkirajo na glavnem trgu v Trziču (Piazza Repubblica), kjer bo ob tej priložnosti izrecno rezervirano parkirišče za abonente SSG. Naj k temu se dodamo, da je občinska gledališka dvorana v Trziču tik ob glavnem trgu sredi mesta.

Za vse informacije, kot tudi za rezervacijo mest na avtobusu, se lahko goriski abonenti SSG obrnejo na urad Kulturnega doma v Gorici (ul. Brass 20 - tel. 33288).

DRAMSKI ODESK
PROSVETNEGA
DRUŠTVA »STANDREZ«

uprizori

Danes, 30. januarja, ob 16. uri V KATOLIŠKEM DOMU V GORICI komedijo v treh delih

ODLIKOVANJE

Georges Feydeau

Režija Emil Abersek

PRVIČ V SLOVENSČINI

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Ronald Harwood

GARDEROBER

Režija Vinko Möderndorfer

Jutri, 31. januarja, (RED A in RED B) ob 20.30 v občinskem gledališču v Trziču (Ul. Popolo 20) pri glavnem trgu (P.zza Repubblica).

Vozni red avtobusa: 19.30 iz Gorice (Travnika), 19.35 Standrez, 19.37 Sovodnje (Pri Usarju), 19.40 Sovodnje (pri Kulturnem domu), 19.45 Gabrije, 19.50 Dol (Devetak), 19.55 Poljane, 20.00 Doberdob, 20.05 Jamlje.

Iz Nove Gorice: odhod izpred Kulturnega doma ob 19.00.

Za rezervacijo avtobusa ter ostale informacije se lahko obrnete na urad Kulturnega doma v Gorici (Ul. Brass 20 - Tel. 33288).

Z S Š D I - Gorica prireja

SEMINAR ZA ODBORNIKE ŠPORTNIH DRUŠTEV Z GORIŠKEGA

Program:

Ponedeljek, 31.1. 94, v mali dvorani Katoliškega doma v Gorici.

Ob 20. uri otvoritev in predavanje pred. ZSSDI Gorica dr. Marka Lutmana na temo: Celovit vpogled in nameni goriskega športnega delovanja.

Ob 21.30 predavanje prof. Stojana Kravosa iz Nove Gorice na temo: Sport v srednjeevropski družbi.

Sreda, 2. 2. 1994, v prostorih Knjižnice »D. Feigel« v Ul. Croce, 3.

Ob 20. uri predavanje prof. Alda Rupla na temo: Telesna kultura v manjšinskih okvirih (preteklih, sedanjih in prihodnjih).

Ob 21.30 predavanje prof. Ivana Peterlina o strukturi ZSSDI in predstavitev pravkar izšle raziskave o naši telesni kulturi.

Vabljeni vsi odborniki slovenskih goriskih športnih društev!

ČESTITKE

»Eno devo le bom ljubil, eni vedno zvest ostal...«. Družina Baldan Poldotu in Bojani ob 50. letnici poroke.

Bojani in Poldotu Ozbot ob zlati poroki nazdravljajo člani zbora Rupa-Pec in vaščani.

Mami Eriki, očetu Vilku in Hariet se je pridružila sestra Aleksija. Iskreno čestitajo člani pevskega zbora Rupa-Pec.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI

AL MORO, Carduccijska ulica tel. 530268

DEZURNA LEKARNA V TRZICU

AL REDENTORE, Ul. Rosselli 23, tel. 410340

VČERAJ-DANES

Iz matičnega urada goriške občine v tednu od 22. do 29. januarja.

RODILI SO SE: Erik Lipovšek, Diana Bertè, Samantha Boemo, Sara Luznik.

UMRLI SO: 86-letna upokojenka Iolanda Bernardis vd. Macorig, 60-letni upokojenec Elio Giovanni Morasut, 83-letna upokojenka Anna Colugnati, 83-letna Arpalice Sacchi vd. Cola, 83-letna upokojenka Iris Battistutta vd. Russian, 53-letna gospodinja Graziella Seron De Meo, 84-letni upokojenec Antonio Sarnataro, 72-letna upokojenka Maria Spada vd. Grego, 70-letna upokojenka Marija Vilma Miklus vd. Perse, 70-letni upokojenec Antonino Pecorari, 79-letna upokojenka Anna Clansig vd. Bernasconi, 78-upokojenec Grazio Ettore Cabas, 81-letna upokojenka Vanda Bregantini vd. Tunini, 76-letna upokojenka Italia Gaiotti vd. Passelli, 56-letni upokojenec Erchilio Zorzin, 92-letna upokojenka Olga Humar vd. Bobig, 85-letni upokojenec Giorgio Nicoli, 65-letna gospodinja Maria Radigna por. Boschi, 85-letna upokojenka Giuseppina Stucchi vd. Drufula, 78-letna upokojenka Alberta Humar vdova Klanjscek, 54-letni mehanik Mario Marchi, 87-letna upokojenka Veronica Zotti vdova Franzot, 77-letna upokojenka Pierina Ferletic poročena Frandolic, 81-letni upokojenec Virgilio Malni, 55-letni upokojenec Giorgio Kollmann, 63-letni upokojenec Danilo Visintin, 96-letna upokojenka Francesca Cren, 63-letna upokojenka Angela Di Giovanna poročena Santacroce.

POROKE: karabinjer Antonello Canu in gospodinja Maristella Tedde.

Ob smrti Sase Ota izrekajo zeni Milenki, svakniji Barbari in prizadetim svojcem obcuteno sozaje

učenci in starsi I. razreda OS F. Erjavce iz Standreza

SMReKK Gorica izreka bivsi članici Milenki iskreno sozaje ob tragični izgubi moza Aleksandra Ota.

Ob izgubi dragega očeta izrekajo učiteljici Mariji Kristini Gergolet obcuteno sozaje učenci 1. in 2. razreda O.S. Prezirov Voranc v Doberdobi. Sozaju se pridružujejo njihovi starsi.

OBVESTILA

PRIREDITVE

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPKOJENCEV pripravlja veselo pusto vanje 12. februarja v Dijaskem domu v Novi Gorici. Prijave pri poverjenikih in na sedezu se 2. februarja. Stevilo mest je omejeno!

KD OTON ŽUPANCIC IZ STANDREZA vabi na pustni žur, ki bo v domu Andreja Budala 15. februarja ob 20. uri. Igral bo rock band America. Vpisovanje v domu Andreja Budala vsak večer od 21. ure dalje.

OBVESTILA

DRUŽBA se dobi v torek, 1. februarja, ob 19.30 na trgu v Standrežu.

FOTOKLUB SKUPINA 75 prireja 13. februarja 1. fotografski ex tempore na temo Pust na Goriskem. Natečaj (za dia filme) je odprt tako amaterskim kot poklicnim fotografom iz dežele FJK in iz Slovenije. Vpisovanje in oddajanje filmov bo na korzu Verdi st. 87 (laboratorij Foto Medeot) od 9. ure do 19.15. Nagrajevanje in projekcija najboljših dia pozitivov bo v soboto, 26. februarja, v dvorani KD Briski grič v Steverjanu.

KONCERTI

V ŽUPNIJSKI CERKVI V DOBERDOBU bo danes ob 16. uri božično - novoletni koncert. Sodelujejo cerkveni zbor iz Tolmina, cerkveni zbor iz Kobarida, komorni orkester in solista Tonja Lapanja. Dirigent Barbara Kovacic.

UMOR PAGLAVEC

Zavrtnjen priziv zagovornikov

Umor se je zgodil 23. oktobra lani por Fari - Osumljenca še v priporu

Massimiliano Spangher in Roberto Ventura ostajata v priporu. Tako je odločilo kasacijsko sodišče, na priziv, ki sta ga zagovornika, odvetnika Genovese in Tarlao vložila proti razzsodbi sodišča za svobodo. Spangher in Ventura sta osumljena sodelovanja pri umoru 17-letnega Alessandra Paglavca, 23. oktobra lani v blizini Fare. Kasacijsko sodišče je o prizivu razpravljalo v petek pozno popoldne, za razzsodbo pa smo izvedeli sele včeraj zjutraj. Na kasaciji je bil odvetnik Luigi Genovese, ki je zastopal tudi odvetnika Alberta Tarlaa.

Slednji, ki zagovarja Spangherja je pri tukajšnjem sodiscu za svobodo vložil novo ins-

tanco, da se osumljenec izspusti na začasno prostost. Sodišče je zadevo ze vzelo v pretres, vendar pa bo odločitev znana cez nekaj dni.

Tako Spanger kakor Ventura ostajata torej v priporu, medtem ko je tretja oseba, ki je vpletena v ta tragični dogodek priblizno mesec dni v hisnem priporu. Gre za 18-letnega R.B. iz Fare, ki je bil na dan zločina sicer se mladoleten in so ga zato pospremili v zapor v Trstu.

Zločin pri Fari se je zgodil v soboto 23. oktobra v večernih urah. Truplo umorjenega Paglavca z zvezanimi rokami in nogami pa so našli lovci, naslednje jutro, v koruzni njivi, v bliznem kanalu pa motorček.

APT / TAKO ZAGOTAVLJA PREDSEDNIK ROSSETTO

Direktorja so odslovili zaradi neučinkovitosti

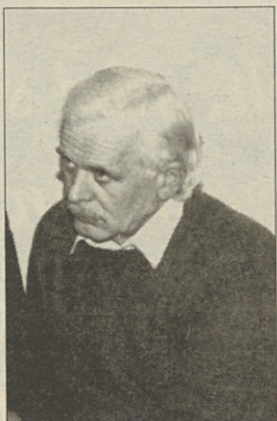
Novi upravitelji podjetja trdijo, da odmevni ukrep nikakor ni v zvezi s konflikti glede privatizacije avtobusnega podjetja

Predsednik pokrajinskega avtobusnega podjetja APT Gilberto Rossetto je včeraj na tiskovni konferenci povedal svojo resnico o aferi Peressini. Kot smo poročali, je novi upravni odbor podjetja, ki ga je pred kratkim imenovala pokrajinska uprava, v prejšnjih dneh odslovil direktorja, inž. Pierluigija Peressinija, ki je to funkcijo opravljal več kot 12 let. Formalno je Peressini od 25. januarja dalje suspendiran v pričakovanju, da se izteče 15-dnevni rok do dokončnega odpusta. Njegovo mesto je začasno prevzela Miriam Roldo, doslej uslužbenka 3. stopnje, v pričakovanju razpisa natečaja za novega direktorja. Rossetto sicer do-

pušča možnost umika ukrepa, če bi se Peressini premislil in se pokoril ukazom upravnega sveta, vendar je to zelo malo verjetno.

Po besedah predsednika APT naj bi odmevni ukrep bil posledica zadržanja in neučinkovitosti direktorja pri upravljanju podjetja. Novim upraviteljem naj bi ne predložil vseh potrebnih informacij o stanju podjetja in nasploh naj bi njegovo zadržanje kazalo nekaj odpor. Rossetto mu je zato najprej dostavil sveženj desetih pisnih opominov z različnimi pripombami in zahtevami po pojasnitvah. Ker nanje ni dobil ustreznih ali popolnih odgovorov, pravi, se je odločil za odpust.

Rossetto nam je za-

inž. Pierluigi Peressini

nikal, da bi realni razlogi odpusta bili v konfliktu glede preustroja podjetja. Znano je, da namerava Severna liga privatizirati APT. Peressini, ki sicer noče nikakor komentirati zadeve, nam je dal razumeti, da sporu niso tuji

različni pogledi na upravljanje APT, pri čemer je prišel v navzkriž s političnimi direktivami uprave. Sporu najbrž ni tuje niti vprašanje upravljanja dobičkonosnega sektorja turističnih vozov: gre za glavno pozitivno postavko v neizbežno deficitarni bilanci avtobusnega podjetja, ki pa je zelo mikavna tudi za zasebne avtoprevoznike. Gre sicer za domnevo, ki nam jo je Rossetto zanimal. Glede načrtov nove uprave glede tega vprašanja in nasploh sanacije podjetja pa nam ni povedal dosti več od tega, da čakajo na politične odločitve Pokrajine na osnovi studije, ki so jo poverili specializiranemu podjetju. (MM)

Sovodnje: enajsta izvedba pevske revije

Trije domači in gostujoči zbor

V Kulturnem domu v Sovodnjah bo nocoj ob 18. uri 11. revija domačih pevskih zborov Sovodnjska poje, ki jo prireja KD Sovodnje. Predstavili se bodo trije pevski zbori iz sovodnjske občine in, kot je že v navadi, gostujoča skupina. Peli bodo mešani pevski zbor Rupa - Pec pod vodstvom Zdravka Klanjskega, mešani zbor Skala - Gabrje, ki ga vodi dirigentka Andreja Konjedic in vokalna skupina Sovodnjska dekleta pod vodstvom Sonje Pelicon. Gostujoča skupina bo mešani zbor Primorje iz Ajdovščine, ki bo nastopil pod vodstvom Vide Cerv.

BANKE / PRIZNANJE

Oskar za bilanco

Velik uspeh Goriske hranilnice

Goriska hranilnica, ki je že v prejšnjih letih dosegla kar nekaj pomembnih priznanj kar zadeva jasnost in preglednost zaključnih računov, je bila tokrat deležna najvišjega priznanja: Oskarja za bilanco 1993. Priznanje že vrsto let podeljuje Institut za stike z javnostjo v sodelovanju s tedinikom Il Mondo in pod pokroviteljstvom ustanove "Centrale dei bilanci". Finančni dokument Goriske hranilnice je posebna komisija, ki je zasedala 20. januarja, označila kot "vrhunec, kar zadeva jasnost in pre-

glednost, razclenjenost in bogastvo informacij".

Komisijo za podeljevanje priznanj vodi Giuseppe Vigorelli, predsednik združenja Sviluppo Studi Banca e Borsa, v njej pa je deset članov, predstavnikov raznih strokovnih združenj.

Priznanje bodo podelili 7. februarja na sežu združenja lombardskih industrijcev v Milanu, ob prisotnosti najvišjih predstavnikov banknih zavodov. Gorisko hranilnico bosta zastopala predsednik Tripani in glavni ravnatelj Podda.

OBČINA / SEJA SLOVENSKE KONZULTE

Predlog za fotomonografijo

Zaenkrat v proračunu še ni sredstev za dvojezično publikacijo

V četrtek je zasedala občinska Konzulta za vprašanja mestne etnične manjšine v Gorici pod predsedstvom prof. Albina Sirka. Na dnevnem redu je bila ocena srečanja, ki ga je Konzulta imela z občinskim komisarjem Lorenzom de Luco di Pietralata decembra meseca, sledil je pregled dopisov v zvezi s solskim središčem, novih pobud za osamosvojitve tehničnega industrijskega zavoda in informacija o predlogu, da bi Konzulta pod pokroviteljstvom občinske uprave izdala Fotomono-

grafijo o Goriski.

V zvezi z zadnjo točko je prof. Rupel poročal o predlogu, ki ga je izdelal in poslal na občinsko upravo. Namen je prikazati naše ozemlje in stvarnost s fotografsko tehniko in dvojezičnim spremnim besedilom, ker je takšen način sporočanja dojemljiv ne glede na jezikovno znanje. Gorisko pa bi prikazali z zgodovinskega, gospodarskega, etnografskega, arhitekturnega, kulturnega, umetnostnega in se kakega vidika. Predlog zaenkrat ni bil sprejet, ker ne more v občinski

proračun za leto 1994. Treba ga bo ponoviti prihodnje leto z novo občinsko upravo.

Clani so tudi sklenili, da ožja skupina sestavi predloge o dopolnitvi pravilnika Konzulte, ki ga je potrebno razširiti in izboljšati ob upoštevanju občinskega statuta.

Med raznim so clani Konzulte razpravljali tudi o večjezičnih opozorilih, ki jih odjemalci lahko vidijo v trgovinah in javnih lokalih v Gorici, na katerih pa zelo pogosto manjka slovenscina ob italijansceni, nemščini, francosceni in anglesceni. Gre za opozorila odjemalcem, da je pozabijo odnesti s sabo potrdila o plačilu.

Prihodnja seja bo v marcu.

SMRT TREH NOVINARJEV

Tragedija je močno odjeknila tudi v Gorici

Tragica smrt treh tržaskih novinarjev zaradi hrvaske granate v Mostaru je boleče odjeknila tudi v Gorici. Ne samo med stanovskimi kolegi, ki smo se obcasno, najpogosteje prav zaradi delovnih obveznosti, srečevali s kolegi in prijatelji, ko so prihajali kaj snemat v Gorico. Tudi ne samo, ker je bil eden med njimi Slovenec in nam je bil zato se bližji. Sasa Ota pa je bil vezan na Gorico se zaradi drugega razloga: njegova žena, Milena Rustja, je namreč doma iz Gorice, kjer živijo tudi njeni stariši, brat in sestra. Družina Rustja je zelo poznanamed goriskimi Slovenci. Oče Danilo je dolga leta poučeval matematiko številne gene-

racije slovenskih dijakov na slovenski nizji srednji soli Ivan Trinko v Gorici, prav tako stotine nekdanih slovenskih učencev poznajo kot pridno in vestno učitelja Milenino mamu. Oba sta sedaj v pokoju, učiteljsko tradicijo pa nadaljuje mlajša hčerka Barbara, ki je znana tudi zaradi družbenega in kulturnega udejstvovanja. Isto velja za brata Gorana, ki je izbral zdravniški poklic. Milena, ki se je po poroki s Saso preselila na Trzasko, je po univerzitetni diplom bil zaposlena v lekarni D'Udine zraven kapucinske cerkve. S tako kruto prizadevno družino ganjeno sočustvuje vsa slovenska goriska javnost.

GRADEŽ

Kriza in najbrž tudi volitve

Po volitvah za obnovo občinskih svetov v Gorici in Krmini, kaže, da bodo imeli predčasne volitve tudi v Gradežu. Nadzorni organ je namreč razveljavil občinski obračun za leto 1992, ker ne odgovarja dejanskemu stanju. Med dohodke so namreč upravitelji vpisali milijardno vsoto, ki naj bi jo iztržili s prodajo zazidalne parcele. Zadeva pa ni tako enostavna. Denar bi oziroma bo občina lahko iztržila, vendar le, ko bo rešen sodni spor, ki se nanaša na parcelo. V obračunu se tako odpira primanjkljaj, ki skoraj dosega dve milijardi lir. Nov obračun bo pripravil komisar. Zelo težavni odnosi ze dalj časa trajajo tudi na občini v Zagreju, kjer tudi napovedujejo predčasne volitve.

NOVICE

Javna razprava o krizi v gradbeništvu in javnih delih

Sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL prireajo jutri, 31. januarja, v konferenčni dvorani letališča v Ronkah javno razpravo o investicijah na področju javnih del, gradbeništvu in prevoznih. K sodelovanju so povabili predstavnike pomembnejših javnih ustanov na Goriskem, med drugimi predsednika letališke konzorcija, predsednika posebne agencije za pristanisce, predsednico Pokrajine, predsednika družbe SDAG, ravnatelja zavoda IACP za Gorisko, predstavnika državnih železnic itd. Smisel javne razprave je ugotoviti, ali je v tem trenutku mogoče poiskati izhod iz situacije, ki je nastala kot posledica številnih podkupniških afer. Javna razprava se bo pričela ob 9. uri z uvodnim poročilom tajništva CGIL, CISL in UIL.

Občni zbor združenja Lipizer

Drevi ob 18.30 bo na sedežu v don Boscovi ul. 91 občni zbor združenja Rodolfo Lipizer. Na skupščini bodo pregledali lanskega dejavnost, podali finančni obračun in predlagali program kulturnega delovanja združenja v letu 1994 in zadevni finančni načrt za leto 1994. Občni zbor bo seveda priložnost za pogovor se o vseh drugih problemih, ki tarejo združenje, predvsem bodo veliko govorili o težkem finančnem položaju.

Festival najboljših imitatorjev

V novogoriškem hotelu HIT Perla bo danes festival najboljših imitatorjev "The world best imitators". Predstavili se bodo znani oponaševalci zlasti glasbenikov in pevcev. Mnogi med njimi so že nastopali v znanih diskotekah. Jutri pa bo v Perli nastopil pevec Pidzi s svojo skupino.

Od jutri prenehajo storitve medobčinskega konzorcija CISP

Z doberdobskega zupanstva sporočajo, da z jutrišnjim dnem prenehajo storitve, ki jih je na področju prevoza oseb, za račun občine opravljal medobčinski konzorcij CISP. Za prevoz odslej skrbi podjetje APT, ki je uvedlo tudi novo progo Ronke - Doberdob - Ronke. Avtobus odpelje ob 7.46 iz Ronk, ob 7.55 pa iz Doberdoba v obratni smeri, skozi Romjan.

KRZNARSTVO

pellicceria

Ul. Garibaldi 3 - GORICA - Tel. 0481/32363

POPUSTI
OB KONCU
SEZONE
DO 50%

ugodni plačilni pogoji

nerz - svizec - lisica - bober

HALO MENJAVA

387-500 387-200

Tečaji primarnih valut

Komericalni tečaji za podjetja

Stalna informacija o menjavi
najpomembnejših valut.

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

Usnjena
galanterija

Torbe

Potovalke

Obutev

Usnjena
oblačila

Dežniki

Rokavice

TOMMY

Samsonite

FENDISSIME

NANNINI

FRATELLI ROSSETTI

MASTER NANNINI S.p.A.

THE
BRIDGE

H.O.C.A.N

PIERO GUIDI

Korzo Verdi 94-98 - Tel. (0481) 530045 - GORICA

Od torka
dražji
avtobusi
podjetja
APT

Ravnateljstvo pokrajinskega avtobusnega podjetja (APT) obvesca, da se bodo, na podlagi sklepa deželnega odbora, od 1. februarja povisale cene avtobusnih vozovnic. Povisek znasa približno sto lir. Po stari ceni kupljene vozovnice bodo imetniki lahko zamenjali pri blagajni podjetja, proti doplačilu razlike. Nove cene vozovnic so naslednje: 1.100 (do zdaj 1.000), 1.400 (1.300), 2.000 (1.900), 2.400 (2.300), 3.300 (3.200), 4.100 (4.000), 5.200 (5.000), 6.200 (6.000).

Samo še 2 dni za vašo naročnino

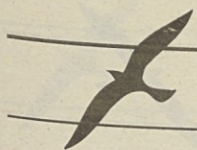
!! *Kultura na barvnih straneh, štiri strani
gospodarstva, več strani tržaške in goriške
kronike, rubrike, znanje, razvedrilo...
Veste, kaj berem? Primorski, moj dnevnik! !!*

Tudi letos bo prednaročnina na Primorski dnevnik ostala nespremenjena - 300.000 lir , kljub podražitvi časopisov. S prednaročnino boste torej prihranili 150.000 lir in imeli možnost, da objavljate še naprej vaše čestitke in male oglase brezplačno. Naročnike čaka letos še dodatno presenečenje: lepa slovenska knjiga. Za vse novoporočence v letu '94 bo naročnina brezplačna.

Cena naročnine 300.000 bo veljala, le če se naročite do 31. januarja 1994. Naročnino lahko vplačate na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici, pri vseh raznašalcih ter v vseh slovenskih bančnih zavodih.

Primorski dnevnik
Moj dnevnik.

PO POTRESU, KI JE 17. JANUARJA RAZDEJAL MESTO

V Los Angelesu se je spet treslo

Tokrat na srečo ni bilo žrtev niti škode

LOS ANGELES - Območje Los Angelesa je prejšnjo noč spet zajel potres, vendar po dosedanjih vesteh ni povzročil žrtev, niti materialne škode, pač pa veliko strahu med prebivalstvom. Potresni sunek je trajal kakih 20 sekund, zacutili pa so ga ob 9.20 po našem času, ko je v Los Angelesu bila še noč. Po poročilih očitno so se zadnja nadstropja visokih stolpnih zgradb, sprožili so se avtomobilski alar-

mi, marsikdo pa je v strahu zapustil stanovanje in zbežal na cesto. Na srečo pa, kot receno, ni bilo ne žrtev ne škode. Pred komaj dvema tednoma, točneje 17. januarja, je potres povzročil smrt 60 oseb, 25 tisoč ljudi je ostalo brez strehe, škoda pa je znašala več deset milijard dolarjev.

Na sliki: odstranjevanje ruševin in iskanje še uporabnih predmetov v opustošenih stanovanjih se traja (telefoto AP).

Gosto sneženje za nekaj ur paraliziralo življenje v Tokiu

TOKIO - Sneženje je na Japonskem dokaj redek pojav, zato so bili včeraj zjutraj prebivalci Tokia nemalo presenečeni, ko so ugotovili, da je mesto pokrivala več kot 10 centimetrov debela snežna odeja. Pojav, ki drugod po svetu ne bi bil nič posebnega, je tu povsem ohromil mesto. Najprej se je seveda ustavil promet - snežne gume ali verige so v japonski prestolnici povsem neznan pripomoček, nič bolje pa se ni godilo pešcem. Po podatkih policije se je najmanj sto prebivalcev mesta moralo zateči v bolnišnice zaradi padcev. Zaradi snega in ledu na pristajalnih stezah pa je bil tudi letalski promet nekaj ur paraliziran. Na srečo se je zgodaj popoldne prikazalo sonce, temperatura se je dvignila in težave so bile mimo.

Zasneženi trg pred sedežem japonskega parlamenta (telefoto AP)

VELIKA BRITANIJA

Dizelski avtomobili škodujejo zdravju

LONDON - »Zeleni avtomobili - okolju prijazni?« Nasprotno! Dizelski avtomobili onesnažujejo bolj kot drugi in resno ogrožajo človekovo zdravje.

Tako trdi skupina britanskih znanstvenikov, ki jim je vlada poverila nalogo, da do kraja preučijo vse skrivnosti dizelskega motorja, ki je doslej veljal za najmanj onesnažujočega. Zaključki, do katerih so znanstveniki prisli, pa so povsem drugačni: izpušni plini dizla sicer ne vsebujejo nekaterih škodljivih snovi, ki so pri-

sotne v plinih vozil na bencin, pač pa nekatere strupene delce, »tako majhne, da lahko direktno prodrejo do najbolj občutljivih delov pljuč«. Profesor Roy Harrison z univerze v Birminghamu je prepričan, da ti delci lahko povzročijo raka in bolezni ožilja.

V Veliki Britaniji ima vsak peti avtomobil dizelski motor. »Ko bi se to razmerje povečalo,« pravi prof. Harrison, »bi bil zelo zaskrbljen.« Po mnenju komisije je bencinski motor manj škodljiv, če je opremljen s katalizatorjem.

NOVICE

Helikopter Billa Clintona kljub megli vamo pristal

WASHINGTON - Med poletom iz Marylanda proti Beli hiši se je predsedniški helikopter v hipu znasel sredi tako goste megle, da se je moral pilot zateči k pomoči kontrolnega stolpa na letališču National Airport. Vendar tu ni mogel pristati, zato se je pilot odločil za sila tvegan nizki let čez reko Potomac; onkraj katere se je srečno spustil na travnik pred Belo hišo, potem ko je oplazil več dreves. »Toda predsednik Bill Clinton ni bil v nobeni nevarnosti,« je zagotovil pozneje njegov glasnik. Druga dva helikopterja, ki sta letela za Clintonovim, sta pristala na National Airportu.

Z gliserjem potonili tudi trije Italijani

CARACAS - Posadka neke petrolejske ladje je nalezela na ostanke gliserja, za katerim se je izgubila vsaka sled že v ponedeljek. Plovilo se je potopilo med plovbo proti otoku Tortuga. Našli so dve trupli, izključujejo pa možnost, da bi našli še žive nadaljnje tri potnike. Med njimi so bili tudi italijanski državljani Laureano De Grandi, njegova 17-letna hči Jessica in 42-letna Cinzia Michelessi.

Princu Charlesu podarili poseben ljubezenski napoj

LONDON - »Visokost, sprejmite ta ljubezenski napoj.« Princu Charlesu, ki se mudi v Avstraliji, je bilo malce nerodno, potem pa je darilo sprejel z zahvalnim poklonom. Ali bo napoj zares kaj pomagal princu, ki se je moral zaradi ljubezenskega razmerja s Camillo Parker-Bowles lociti od princeze Diane? Glasnica avstralskih domorodcev Philippa McDermot, ki je posebno žaro z napojem lastnoročno poklonila Charlesu, trdi, da o tem ne gre dvomiti. »Gre za čudežen ekstrakt zelisc in korenin, ki pomaga pri zdravilnih masazah.« je pojasnila, a dodala, da pomaga ozdraviti tudi zlomljena srca...

Aids: portugalski škof naklonjen odprtju bordelov

LIZBONA - Msgr. Manuel Falcao, ki skofuje v mestu Beja na južnem Portugalskem, je izrazil svojo naklonjenost vnovičnemu odprtju bordelov, »toda samo zaradi tega, ker utegnejo biti učinkovito sredstvo zoper aids«. Škof se sicer vneto bori proti vsaki vrsti prostitucije, zatrjuje pa, da bi bile ženske na ta način pod stalnim zdravstvenim nadzorstvom, a tudi njihove pravice bi bile zascitene. Lizbonski tehnik Expresso poroča, da večina parlamentarcev z monsinjorjem nikakor ne sogasa.

Ujeli lovca na duše umorjenih

BERLIN - Policisti so natakili lisice moskemmu, ki je ubil dve osebi in ju potem se pohabil, »da se ne bi duša vrnila vanju«. Morilec, učitelj klavirja, je v torek zadavil 30-letno otroško vzgojiteljico, ki je bila njegova gojenka, a tudi ljubimka, ker ga po enoletnem razmerju ni več marala, in ji zatem z nožem odrezal glavo. V četrtek pa je pokončal »zlobnega sosed« in mu zasadil v lobanjo zavijac.

DEKLE JE MORDA UTONILO

Za Ylenio le malo upanja

LUIGI MAYER / ANSA

NEW ORLEANS - Od 30. decembra do 6. januarja je Ylenia Carrisi, 23-letna hčerka Al Bana in Romine Power, ki jo že 28 dni pogrešajo, živel v nekem skromnem hotelu v New Orleansu skupaj z nekim glasbenikom brez stalnega bivalisca, Aleksandrom. Prav 6. januarja pa sta dva očitno povedala, da sta zagledala plavalaso dekle, ki »se je čudno obnasala« in je nato skočila v reko Mississippi. Plavalca je okrog 90 ali 100 metrov, potem pa je izginila.

Policija iz New Orleansa je dokaj točno ugotovila, da je mlada Ylenia po njenem prihodu v mesto. Tu se je družila s potepuhi in brezdomci francoske četrti, nato pa je sku-

paj z nekim trobentcem najela sobo v hotelu Le Dale za borno ceno 23 dolarjev na dan. V hotelu, iz katerega je Ylenia 30. decembra zadnjic telefonirala domov, je policija našla nekaj oblačil ter opremo za slikanje, pa tudi v vpisni knjigi je bil njen podpis. Kot je povedala upraviteljica hotela, je moski ostal pri njih do 13. januarja, dekleta pa po 6. januarju ni več videla, čeprav je svoje stvari pustila v sobi. Njen spremljevalec Aleksander pa nicesar ne ve o dekletu. »Vem samo, da je hotela napisati knjigo, ki bi spremenila svet.«

Upanja, da bodo Ylenio našli živo, se torej iz dneva v dan krhajo, čeprav Al Bano in Romina se nista obupala.

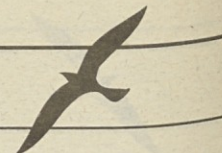
V BIVŠI LETALSKI BAZI CLARK

Na Filipinih se odvija prvi festival balonov

ANGELES (Filipini) - Zračni baloni se dvigujejo z bivše letalske baze Clark v Angelesu, 80 kilometrov severno od Manile, kjer so priredili »Prvi filipinski festival balonov«. Prireditelji so pritegnili množico ljubiteljev tega sporta (če ga

tako lahko imenujemo) iz številnih azijskih in tudi evropskih držav. Festival balonov nameravajo prirediti vsako leto v okviru naporov, da bi bivšo letalsko bazo in celotno območje okrog nje spremenili v paradiz za turiste. (Telefoto AP)

BIH / PO NAPADIH NA ČLOVEKOLJUBNE KONVOJE

Letališče v Tuzli je treba odpreti za letala s pomočjo

»Muslimani bi letališče izrabili za dostavo orožja«, trdi Karadžić

SARAJEVO - Bosanski Srbi bodo ZN dovolili, da letališče v Tuzli odprejo za letala s človekoljubno pomočjo samo v primeru, če bodo letališče tudi sami nadzirali, je v soboto povedal voditelj bosanskih Srbov Radovan Karadžić.

»Ce letališča v Tuzli ne bomo nadzorovali, ga bodo Muslimani uporabljali za dostavo orožja,« je dejal Karadžić. Srbsko nasprotovanje odprtju letališča v Tuzli bi lahko privedlo tudi do spopada z enotami Unproforja,

ki spremljajo človekoljubne konvoje. Ze v petek je generalni sekretar OZN Butros Gali enotam Unproforja ukazal, naj pridejo do letališča. Letala za odprtje letališča naj bi uporabili samo, ce bodo to zahtevali

poveljniki Unproforja. Odprtje letališča v Tuzli je zaradi cedalje pogostejših napadov na človekoljubne konvoje zdaj ze nujno. Galijevo pobudo so preučili tudi v Moskvi, kjer je namestnik ruskega zunanjega ministra Vitalij Curkin opozoril, da letališča ne bi smeli uporabljati za vojaške namene.

Bosanski Hrvati so pri-

znali, da so tri novinarje italijanske televizije RAI ubile njihove granate, vendar trdijo, da so samo odgovorili na napade Muslimanov. Poveljnik Unproforja, general Jean Cot, je zaradi petkovega bombardiranja Mostarja, kjer je bilo ubitih deset ljudi, ostro protestiral pri poveljniku HVO, generalu Antu Rosu.

(Agencije)

Bodo tudi prebivalci Zenice dobili pomoč, ko odprejo letališče v Tuzli? (Telefoto: AP)

V Sandžaku vse bolj napeto

NOVI PAZAR - Kot trdijo voditelji Muslimanskega nacionalnega odbora Sandžaka, so se razmere v tej pokrajini precej zaostrele, zlasti po aretaciji več kot 150 pomembnejših oseb muslimanske narodnosti. Srbska in črnogorska policija sta aretirali tudi podpredsednika Stranke demokratične akcije Hajredina Sadikovića ter nekaj predsednikov občinskih odborov SDA. Omenjene aretacije povezuje s procesom proti 26 Muslimanom, ki se bo v Novem Pazaru začel 31. januarja. Ta skupina Muslimanov, ki naj bi jo vodil predsednik SDA za Sandžak Sulejman Ugljanin, je obtožena, da je od maja leta 1991 pripravljala oborožen upor proti srbskim oblastem ter skušala ustanoviti neodvisno muslimansko državo Sandžak. Ugljanin je eden od predstavnikov muslimanske delegacije, ki se udeležuje pogajanj v Zenevi.

Blerim Shala

ZDA / AMERIŠKI KUBANCI IN »RDEČI« OTOK

Nove izseljenske organizacije si prizadevajo izboljšati odnose s Havano

MIAMI - Kubansko-ameriški nacionalni sklad (CANF), ki ze vec kot desetletje daje ton ameriskim političnim razpravam o Kubi, se je moral sprijazniti, da so kubanski emigranti zaceli ustanavljati nove organizacije

Ceprav je CANF se vedno najmočnejša kubanska organizacija, svoja sedeža ima v Miamiu in v Washingtonu, pa se je v zadnjih letih pojavila vrsta novih, podobnih organizacij, ki posebno pozornost namenjajo človekovim pravicam in izobraževanju ter opozarjajo, da bi bilo potrebno nadaljevati 30-letno ameriško trgovinsko blokado Kube, saj je ta otok se vedno pod komunistično oblastjo. Na celu CANF, ki je bil ustanovljen leta 1980, je Jorge Mas Canosa, bogati poslovnež iz Miamijskega.

V zadnjem letu je pozornost pritegnil sklad Valladares, ki se ukvarja s človekovimi pravicami in ima svoj sedež v predmestju Washingtona. Vodi ga nekdanji kubanski politični zapornik Armando Valladares, ki je postal svetovno znan potem, ko je objavil svoje spominske zapise na leta, ki jih je preživel v zaporu. Sklad Valladares je bil v središču pozornosti zaradi tega, ker je imel svoje prste očitno vmes pri dveh nenavadnih pobegih s Kube v zadnjih dveh letih - pri pobegu Castrove hčerke Aline Fernandez in pri spektakularni vrnitvi Orestesa Lorenza, ki je ze lani z vojaškim migom pobegnil s Kube, pred kratkim pa se je z majhnim letalom spet izkrcal na tem otoku in s seboj odpeljal se zeno in otroke. Konec leta 1993 je skupina izo-

brazenih Kubancev, ki živijo v ZDA, ustanovila Kubanski komite za demokracijo (CCD), ki si bo prizadeval, da bi Mas Canosa in njegov sklad CANF sprožila razgovor o političnih razmerah in o embargu. CCD deluje v Washingtonu in mnogi strokovnjaki trdijo, da ga jemljejo resno kljub temu, da gre za novo organizacijo z majhnim članstvom. Zavzema se za pogajanja s Kubo, kar je za mnoge konservativne predstavnike kubanske skupnosti v Miamiu naravnost bogoskrusko.

»Ze 15 let imamo le eno organizacijo, ki ima izredno trdna in ekstremna nacela,« je izjavil predsednik CCD Marcelino Miyares, ki živi v New Yorku. Leta 1961 je sodeloval v neuspeli ameriški invaziji na Kubo v Prasičjem zalivu in bil zajet. Kubanski predsednik Fidel Castro ga je skupaj z ostalimi 1000 vojniki ujetniki osvobodil v zameno za ameriško pomoč v hrani in zdravilih v vrednosti 53 milijonov dolarjev. Miyares meni, da je CANF okostenela organizacija, ki je nastala v času hladne vojne in da je kubanskim Američanom tuja; le-ti po njegovem mnenju niso tako sovražno razpoloženi do Kube, zato se strinjajo z dvostranskimi pogovori s Kubo.

Celo v Miamiu je slišati drugačna mnenja. Organizacija Kubanska sprememba, ki je v dobrih odnosih s Kubanskim komitejem za demokracijo (CCB), se na primer zavzema za povezovanje s Kubanci, ki živijo na otoku.

V ameriški zunanji politiki Kuba ni na prvem mestu - washingtonski politiki se bolj ukvarjajo z Bosno, Rusi-

Kubanski voditelj Fidel Castro

jo, Severno Korejo, Somalijo in Haitijem. Ameriški politiki od vlade ne zahtevajo, naj spremeni svojo politiko do Kube. Nekateri strokovnjaki in analitiki pričakujejo, da bo demokratski predstavnik iz New Yorka Charles Rangel prihodnji mesec predlagal ukinitve trgovinskega embarga, kar naj bi bil uvod v širšo razpravo o politiki do Kube.

Jaime Suchlicki, strokovnjak za kubanska vprašanja na univerzi v Miamiu, dvomi, da bi bila katera od novih organizacij pripravljena zago-

varjati nov koncept politike do Kube, dokler bo na oblasti Castro. Ko pa bo le-ta na kariksen koli način odsel s političnega prizorišča, bodo imele organizacije, kakršna je Cambio Cubano, odločilno vlogo pri snovanju novih ameriskokubanskih odnosov.

»Mislim, da zaenkrat svojih pogledov kubanski emigranti ne bodo spreminjali; ko bo na Kubi prišlo do političnih sprememb, pa bodo njihove organizacije imele vec manevrskega prostora,« je izjavil Jaime Suchlicki.

Joanne Kenen / Reuter

HRVAŠKA / RAZKOL V HDZ

Spet most k pravoslavju

Tuđman poziva k enotnosti, saj se boji mednarodne zarote

ZAGREB - »HDZ mora obstati zaradi Hrvške, in to ne le nekaj let, temveč nekaj desetletij,« je dejal Franjo Tuđman na »intervencijski« seji predsedstva HDZ in zbora parlamentarnih predstavnikov HDZ, ki je potekala prav med zasedanjem parlamenta. Poslanci so razpravljali o zunanji politiki in predvsem o trenutnih odnosih Hrvške s Srbijo.

Ves hrvški tisk je objavil Tuđmanov govor s seje, na kateri je moral, kakor ze pred nekaj meseci, »utrditi enotnost« v stranki. Opominjal je tiste na levi in tiste na desni, da se utegne položaj zanje slabo končati, ce ne bodo sledili njegovi politiki.

Na ugibanja o »nenadni bolezni« Stipeta Mesića je Tuđman dejal, da so to naltolcevanja tistih, ki želijo izzvati razkol v vodilni stran-

ki. »Leve« in »desne« je opozoril, da »sektavstvo« sko-di Hrvški in njenim mednarodnim odnosom.

Tuđman tudi meni, da se je proti Hrvški zarotil nekakšen zunanji faktor, in to v obliki liberalne in katoliške struje. Prav tako je kritiziral besede papeža Janeza Pavla II., ker po njegovem »svetovna katoliška cerkev zopet nalaga Hrvški vlogo mostu k pravoslavju, ki bo združeval krščanstvo,« vendar je glede na pomoč Vatikana Hrvški pri osamosvajanju to neumestna trditev.

Apel sprtim stranem v stranki, naj končno zgledijo svoje razlike v mnenjih, kaže na trenutno velik razkol v stranki, ki jo Tuđman s svojimi nastopi vztrajno poskuša »združiti« v eno politično strujo.

Darko Pavičić

NOVICE

Japonski parlament sprejel protikorupcijsko zakonodajo

TOKIO - Japonskemu premieru Hosokavi je uspelo rešiti koalicijsko vlado, potem ko sta oba doma japonskega parlamenta po dolgotrajnih zapletih in pogovorih vendarle sprejela program političnih reform. Gre za stiri predloge zakonov, ki naj bi v prihodnje preprečevali podkupovanje politikov. Tako se bo vlada premiera Hosokave zdaj lahko posvetila pripravi gospodarskih ukrepov, ki naj bi japonsko gospodarstvo resili recesije. Sprejemom protikorupcijske zakonodaje se je končala najhujša vladna kriza, ki je nastala le sest mesecev po volitvah. (AFP)

Grške prisluškovalne afere

ATENE - Grški parlament se je z vecino glasov izrekel za oblikovanje posebne parlamentarne komisije, ki bo preučila vpletenost nekdanjega grškega premiera Konstatina Micotakisova v prisluškovalne afere. Osumljena je tudi Micotakisova hčerka, nekdanja ministrica za kulturo Dora Bakojani. Oba sta ze zatrdila, da sta nedolžna in parlament pozvala, naj jima odvzame poslansko imuniteto, da bi jima lahko sodili kot vsem ostalim državljanom.

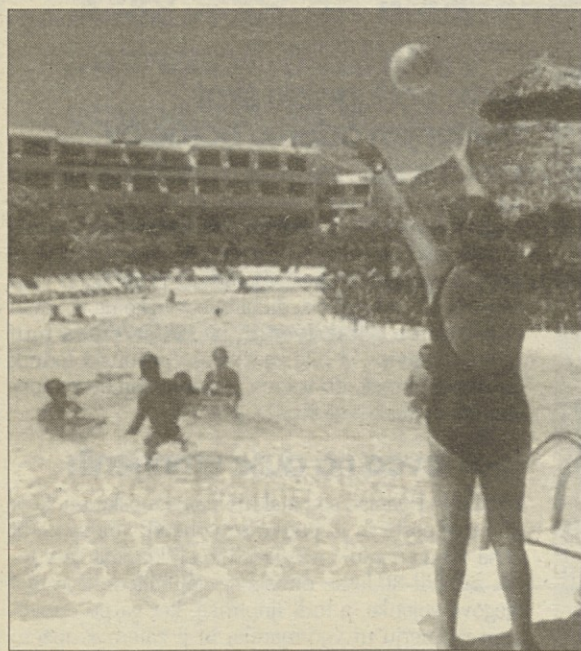
Afera je izbruhnila aprila lani, ko je neki uslužbenec državne poste zatrdil, da sta Mitcotakisova od 1980 do 1988 prisluškovala vodilnim v socialistični stranki in nekaterim novinarjem. (AFP)

Začetek predvolilne kampanje v Južnoafriški republiki

JOHANNESBURG - Voditelj Afriskega narodnega kongresa Nelson Mandela je začel prevolilno kampanjo za prve vsesrasne volitve, ki bodo konec aprila. Na prvem zborovanju se je zavzel predvsem za socialne pravice. Desničarske belske organizacije pa se vedno zahtevajo samostojno državo v okviru Joznoafriške republike in so v soboto tako ustanovile začasne organe oblasti. Voditelj stranke Inkhata Butelezi pa je svoje privrženca znova pozval, naj bojkotirajo prve vsesrasne volitve. (Reuter)

Ameriška letala za nadzor nekdanje Jugoslavije

WASHINGTON - Ameriška specializirana revija Aviation Week je objavila, da je ameriška obveščevalna služba CIA poslala v Albanijo avtomatsko vodena izvidniška letala in satelitsko postajo za nadzor nad premiki vojaških enot in iskanje morebitnih ciljev na območju nekdanje Jugoslavije. Opremo, ki so jo namestili v Skutariju in Dracu, naj bi začeli uporabljati konec februarja. Pet milijonov dolarjev vredna operacija bi se sicer morala začeti ze oktobra lani, vendar je bila preložena zaradi tehničnih težav. Prednost Albanije je v tem, da je v neposredni bližini Crne gore, Kosova ter Makedonije, kjer so, kot je znano, tudi ameriški vojaki. V dosegu omenjenih letal sta tudi Bosna in Hercegovina in celo Beograd. (STA)

Izseljenci si želijo obiskati znamenite turistične kraje

ZDA / PROBLEM ŠTEVILKA ENA

Njegovo veličanstvo nepremagljivi kriminal

Na ameriških ulicah vlada nasilje - in strah pred njim

WASHINGTON - Otroci iz dveh »slabih« bostonskih okrožij so dolga leta nasli varnost in zatočišče na sosednjem drsaliscu, kjer so lahko samo nekaj deset metrov stran od policijske postaje brez strahu drsali in v okviru popoldanskega programa celo pisali svoje domače naloge. Toda odkar je pred tednom dni na drsaliscu sedem mladoletnikov s polavtomatskimi puškami začelo streljati v množico 250 otrok in odraslih, se nihče več ne počuti varnega v Bostonu.

Najmlajši med mladoletniki morilci je star stirinajst let. Grozljiva ameriška realnost so postali otroci, ki ubijajo

otroke, ponoreli posamezniki, ki na en mah postrelijo pet, deset ljudi in sprevrženci, ki ugrabljajo, posiljujejo in ubijajo deset, dvanajstletne deklice. Statistični podatki kažejo nazadovanje skupnega števila kriminalnih dejanj, toda število najbolj nasilnih in najbolj strah zbujajočih zločinov se v ZDA povečuje.

Nič cudnega, če je kriminal zamenjal gospodarstvo, nezaposlenost in vsa druga politična vprašanja na lestvici težav. V danes že daljni preteklosti pred poldrugim letom dni je prebivalce ZDA najbolj skrbelo gospodarstvo, sedanji predsednik je zagal s popularno krilatico »Economy,

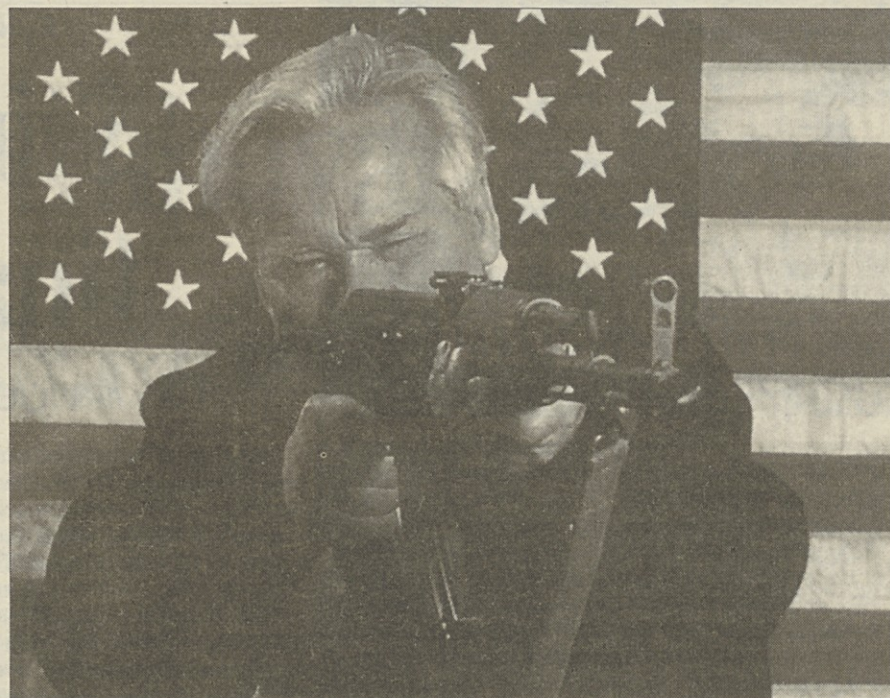
stupid!« - Najpomembnejše je gospodarstvo, cepec! Toda odkar so statistiki izračunali, da je ameriško gospodarstvo v zadnjem četrtletju lanskega leta raslo z letno stopnjo 5,9 odstotka, se Američani tresajo samo se zaradi kriminala.

Povsem upravičeno. V letih od 1979 do 1991 so polavtomatske puške, pistole in drugo strelno orožje ubili 50.000 otrok in mladoletnikov. Samo polovica jih je umrla zato, ker so se ustrelili sami ali zaradi tragične nesreče pri rokovanju z orožjem.

Kriminal se je spremenil v tako vroče politično vprašanje, da je videti, kot da se bo do zaradi njega postrelili poli-

tiki. Predsednik Clinton je med govorom o položaju federacije, ki je najboljše merilo prihodnje politike Bele hiše, posvetil nasilju in boju proti njemu enako časa kot priljubljeni zdravstveni reformi.

Predsednik hoče na ulice poslati sto tisoč novih policistov, zgraditi nove zapore in povratnike prestrašiti z zakonom, ki jih bo po treh nasilnih dejanjih za vekomaj poslal v zapor. Novi »policisti iz sosesčine«, ki naj bi bolj kot sedanji sodelovali s prebivalstvom, novi zapori in rehabilitacijski programi za uzivalce mamil, bodo ameriške davkoplačevalce stali 22 milijard dolarjev, če bo novi zakon proti kriminalu poleg senata sprejel tudi predstavniki dom. Bela hiša poleg tega pripravlja tudi zakon o omejevanju prodaje orožja, pa čeprav so z Bradyjevim

Nasilje je eden najhujših problemov sodobne Amerike

zakonom jeseni ze povecali nadzor nad njim. Republikanski politični nasprotniki predsednika napadajo, da jim je ukradel tradicionalno politično temo. Vsi se zavedajo, da si bo v letu volitev za številne parlamentarne sedenze naklonjenost volilcev pridobil tisti, ki se bo pred javnostjo predstavil kot ostrejši in nepopustljivejši v boju s kriminalom.

Podoba politikov v ocenah Americanov, ki si zvečer ne

upajo več ven, pa čeprav vedo, da pridejo nasilneži tudi na njihove domove, je videti celo pomembnejša od rezultatov, ki naj bi jih prinesla kampanija za več policistov, več zaporov in več s tem povezane varnosti. Samo največji ciniki se spominjajo, da so Američani nekoč ze slisali podobno rohlenje proti kriminalu. Predsednik Reagan je pred desetimi leti obljubljal »najucinkovitejši zakon za boj proti nasilju«, kar so jih

kdaj koli videli v ZDA in »zascito vsem Americanom, ki spoštujejo zakone«. Sledilo je najbolj krvavo desetletje v ameriški zgodovini, ki ga nekateri primerjajo z državljansko vojno. Strokovnjaki opozarjajo, da je boj proti kriminalu zahtevnejši od gradnje zaporov. Velik del nasilja naj bi povzročali ljudje, ki so povezani z mamili, drugi delez otroci, ki so zrasli v ameriških velemestih brez korenin.

Barbara Kramzar

VOJAŠKO-INDUSTRIJSKI KOMPLEKS

Ruska vojska je letos naročila samo en tank

Sektor, ki zaposluje več kot štiri milijone ljudi, je ohromljen, ker država noče plačati računov

MOSKVA - Ruska elitna vojska industrija, ki so jo zgradili zato, da bi bila udarna pest na krizarskih pohodih komunizma, se je zdaj znašla na robu notranjega zloma, ki utegne opustiti vso državo. Tako se v grobem glasi ocena Mihaela Maleja, svetovalca predsednika Borisa Jelcina za vprašanja vojaško-industrijskega kompleksa, ki izdeluje vse, od jedrskih izstrelkov do pušk in hladilnikov.

»Samo se trije meseci so nam ostali za premislek - in ne več kot pet,« je izjavil Mihael Malej v svojem uradu, komaj kilometer stran od kremelskih zidov. »Potem pa nam bodo stvari usle z rok, saj sestradani ljudje ne bodo hoteli več prisluhniti niti Jelcinu, kaj se Maleju.« Konec tega tedna bo Malej odpotoval v industrijsko mesto Izevsk, kjer bo vodiljem sedmih regij, v katerih se nahaja največ izdelovalcev orožja, predložil splošni načrt, ki ga sam označuje kot »najdiš se sami«. Tamkajšnji koordinacijski komite si bo sam določil rokavnike za preobrazbo vojaških tovarn na tem območju s 17 milijoni prebivalcev. Sredstva bo delno zagotovila tudi novoustanovljena Vojaško-industrijska banka, medtem ko sta načrta za gradnjo poslovnega centra in zavarovalniške družbe že skoraj končana. Pojasnil je, da je prav vojaško-industrijski sektor, ki zaposluje več kot štiri milijone delavcev vključno z najboljšimi znanstveniki, skoraj popolnoma ohromljen zato, ker država ni hotela več plačevati izstavljenih računov. Boris Fjodorov, ki je v sredo odstopil s položaja finančnega ministra, je ostal dolzan 400 milijard rubljev (266 milijonov dolarjev) samo za plačilo naročil v letu 1993.

Stroji v tovarnah so se ustavili. Naročila se redčijo in delavci so ostali brez plac. »Vse skupaj pa zveni kot slaba sala,« je dodal s kislim nasmeskom. »Pravijo namreč, da je vojska letos naročila en sam tank... Resnica pa je, da ta industrija ne bo več dobivala velikih naročil. Zaloge orožja in streliva so velikanse in v celoti zadostajo sedanjim potrebam vojske.« Strokovnjaki množično odhajajo. Včasih so delavci na tem področju spadali med najbolje plačano elito. Njihove sedanje plače pa dosežejo komaj polovico povprečne plače povsod drugod.

»Bodite prepričani, da nam sploh ne bi bilo treba izvesti takšnega državnega udara, kakršnega so zakuhali Gorbačov, ali tistega, ki ga je skušal lani izvesti Ruckoj - če bi se zares hoteli znebiti vlade Jelcina ali Gajdarja,« je dejal Malej. »Točnost naših zadetkov je tolikšna, da jo lahko izračunamo na tri ali celo na pet decimal. Če bi ze načrtovali državni udar, bi ga zagotovo tudi izvedli, a tega seveda nečemo. Ni

razloga zanj. Pri njem ne bi bilo zmagovalca,« se je poslal in tako izrazil svojo lojalnost do predsednika Jelcina. Na sestanku v Izevsku, mestu, ki je zraslo okrog tovarn vojaške industrije, bodo navzoči voditelji sedmih polavtonomnih republik: Umurtije, Tatarstana, Marije-El, Čuvashije, Moldove, kakor tudi voditelji moskovske in niznjenovgorodske regije.

Malej, ki je prejšnji teden na zasedanju predsednikovskega Varnostnega sveta prejel ponovni Jelcinov blagoslov za svoj položaj, zdaj upa, da bo vseh sedem voditeljev podpisalo sporazum, s katerim se bodo te regije spremenile v »eksperimentalno območje«.

»Najprej bomo opravili inventuro, kaj je sploh se ostalo po Gajdarju,« je dejal. »potem pa bomo pokazali, kako je mogoče na kraju samem ustvariti reformo.« Jegor Gajdar, ki so ga vojaško-industrijski krogi obtoževali, da je odstavil prav tiste paradne konje, ki so nekdanji predstavljal ponos Sovjetske zveze, je izstopil iz vlade, sledil mu je finančni minister Fjodorov, ki je ob svojem odhodu posvaril pred nevarnostjo »rdečega« gospodarskega udara. Malej se ni ravnal po njunem zgledu, čeprav tudi sam nima pretiranega upanja v novo, precej bolj konzervativno vlado. Vojska zdaj potrebuje le še 30 odstotkov dosedanjih zmogljivosti celotnega vojaško-industrijskega kompleksa. Izdelovalci orožja v Izevsku so pripravljeni velikanse izgube na domačem tržišču delno nadomestiti s tujimi naročili, pri čemer jim birokracija se bolj zapira ze tako zoženo trzisce. Od stirinajstih milijard dolarjev, za kolikor so prodali v zadnjih letih obstoja Sovjetske zveze, se je prodaja skrcila na štiri milijarde dolarjev.

Prejšnji teden je Jelcin Maleju tudi naročil, naj ustanovi novo podjetje Rozvoženja, ki bo poskrbelo za hitrejši dotok naročil za izdelavo in nakup orožja. Malej je tudi povedal, da je Jelcina prosil, naj proizvajalcem dovoli, da obdržijo 70 odstotkov iztrženih deviz. Vojaško-industrijski kompleks je zmeraj predstavljal nekakšno državo v državi, ki je nadzorovala vse, od kmetijske proizvodnje do zdravstva. V okviru eksperimentalnega programa bodo z zunanjo pomočjo gradili nove zdravstvene domove ter na vsakih šest tisoč prebivalcev tudi nove pekarnice. »Tako bo z menoj v Izevsk poletel tudi - pek,« je povedal Malej. »Moj pek je židovskega porekla in zelo domisel. S seboj bo v znamenje dobre volje ponesel dva hlebca kruha - eden bo spečen v obliki revolverja makarov, drugi pa v obliki kalašnikov.«

Ralph Boulton, Reuter

PISMO IZ LONDONA

Spolno življenje Britancev ali kako dobro prodati roman

ALJA KOSAK

pol milijona britanskih homoseksualcev, njihovi politično aktivni predstavniki pa tudi pravijo, da so obdelovalci raziskave do tega sklepa prišli na podlagi nejasnega vprašanja: ali ste imeli v preteklem letu moskega partnerja? To »partnerstvo« pa si lahko predstavlja vsak po svoje. Na drugo vprašanje pa je šest odstotkov vprašanih odgovorilo, da so imeli vsaj eno homoseksualno življenjsko izkušnjo. Poleg tega pa je seveda vprašljivo tudi to, ali so vsi odgovarjali

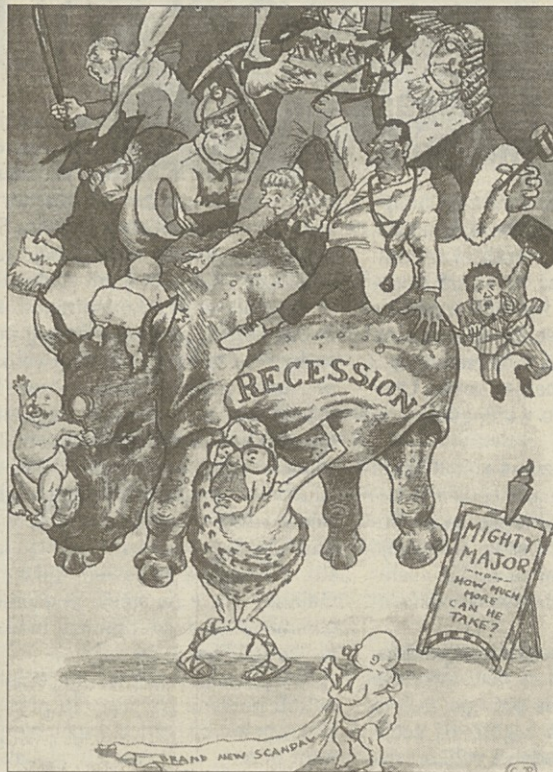
po pravici, posebno tisti, ki javno se niso priznali svojih spolnih nagnjenj. Zato predstavniki britanskih homoseksualcev ogorčeno sprašujejo, zakaj naj bi ugotovitve raziskave vplivale na odločitve poslancev, prav tako jim ni jasno, kako v demokraciji sploh lahko pride do tega, da manjšina postane statistično nepomembna.

Medtem pa je Edwina Currie v središču pozornosti tudi zaradi dejavnosti na popolnoma drugem področju. Predstavlja se namreč kot pi-

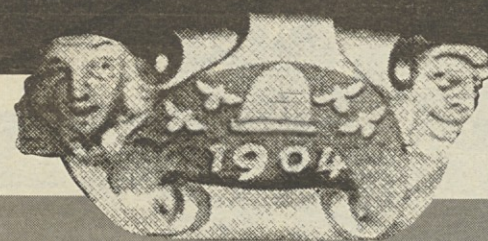
sateljica. Njen prvi roman z naslovom Parlamentarna afera bo izšel sicer sele 3. februarja, v izvečkih pa ga ze objavlja dnevnik The Daily Mail. Gre za roman o političnih in spolnih aferah v vladnih krogih in med poslanci, za katerega naj bi Curriejeva od založnika ze dobila 100.000 funtov. Sedaj pa se za snemanje potegujejo tudi TV družbe, ki ji ponujajo od 75.000 do 125.000 funtov. Skrivnost trznega uspeha pa ni kvaliteta pisanja, ampak dejstvo, da je Edwina Currie »slavita javna osebnost, ki je napisala knjigo.« To, pravijo, je nov trend uspešnega trženja, pri tem pa ni pomembno, ali je knjigo napisala sama ali pa jo je v njenem imenu napisal kdo drug.

Kako je mogoče uspešno tržiti romane se na drug način, dokazuje pisatelj Michael Dobbs, ki sam priznava, da nima fantazije, toda zaradi marketinske strategije in trznih raziskav zanje uspehe. Svoj pristop pa razlaga takole: »Ni moj namen, da bi mi podelili Bookerjevo nagrado za literaturo. Zelim le zabavati. To pa lahko s precej uspeha uresničim tako, da se usedomo skupaj jaz, založniki in fantje s televizije. Predlagam jim tri ali štiri ideje, potem pa se skupaj odločimo, katero bom razvil v knjigi. Konec koncev gre za business«.

Tretjo pot do uspeha pa je pokazal Michael Ridpath, ki se je do nedavnega ukvarjal le s financami. S pomočjo priročnikov, ki uciijo pisati in prodajati romane, je svoj prvenec z naslovom Svoboden za trgovanje (ki temelji na njegovih izkusnjah iz finančnega sveta) prodal založnikom v Britaniji, ZDA in Nemčiji za rekordno vsoto 750.000 funtov. Michael Ridpath pravi, da je pisal le v prostem času, in to s pomočjo priročnikov, saj poudarja, da ni »imel pojma, kako se napiše roman.«

Kaj vse mora prenašati Major, se sprašuje tednik European

Kontinuiteta

Kjer se konča zgodba o Jadranski banki, se začne zgodba o družbi Safti. Njen nastanek sovpadajo z razpustitvijo prve slovenske poslovne banke, do katere je prišlo po volji italijanskih fašističnih oblasti. Delničarji Jadranske banke so želeli z ustanovitvijo finančne družbe - ki so jo kasneje, ko se je njena dejavnost razširila poimenovali Safti - zaščititi svoje naložbe in skupno premoženje. Čeprav jim to ni uspelo, se jim gre zahvaliti za tisto, kar je iz današnje perspektive izjemno pomembno. Družbi Safti je sicer za ceno eksila - za določen čas se je namreč preselila v Milan - uspelo preživeti fašistično dvajsetletje in obvarovati vrednote in izročilo slovenskega poslovnega bančništva v Trstu.

Po drugi svetovni vojni so družbenike prve generacije nasledili drugi ugledni slovenski tržaski gospodarstveniki, ki so vlagali v družbo in jo kapitalno okrepili. Vendar zunanje okoliščine se niso bile prave. Poteci je moralo veliko let, da so slovenski finančni zavodi v Italiji vendarle prosteje zadihali.

Danes izročilo zadružnega posojilništva nadaljujejo slovenski zavodi, ki smo jih predstavili prejšnjo nedeljo. Bogato izročilo Jadranske banke sta prevzeli dve instituciji: Tržaska kreditna banka bančni del poslovanja, družba Safti pa upravljanje participacij in naložbeno dejavnost. Tudi družbi Safti gre za sluzga, da so Slovenci v Italiji ohranili svojo tradicionalno udeleženo v nekaterih panogah in hkrati stopili v nove gospodarske sektorje.

Štiri življenja slovenskega finančništva na Tržaškem

Od likvidacije Jadranske banke do mednarodnega holdinga

Delničarji Jadranske banke so se ob njeni nasilni likvidaciji leta 1926 zbrali v družbi »Società anonima Finanziaria e Fiduciaria«, da bi sami prevzeli likvidacijo zavoda. Družba Safti je v tridesetih in prvi polovici tridesetih let na robu dogajanja preživela vse vihere, nekaj let celo v Milanu. Po vojni, leta 1947 so jo spet aktivirali kot zelo ustrezno sredstvo za razvoj slovenskega gospodarstva.

Z dolgoletnim predsednikom nadzornega odbora Saftija, Silvanom Mesesnelom, smo prelistali staro in ponekod že od plesni naceto knjigo zapisnikov prvih povojnih skupščin družbe. Na straneh, popisanih z drobnim in skrbno pisavo, se vrstijo zapiski od prve skupščine prenovljene družbe, 31. decembra 1947, ko so glavnicu povisali od začetnih 62 tisoč na 10 milijonov lir, do 17. julija 1948, ko so glavnicu znova povisali, in sicer na 99.999.000 lir, kar je nedvomno znak uspeha in zaupanja. Na porumenelih straneh se vrstijo imena članov in upraviteljev, uglednih tržaskih Slovencev, znanih že iz medvojne dobe.

»Glejte,« ugotavlja gospod Mesesnel, »družba, ki si je medtem spremenila ime iz Safti v Safti, torej v delniško finančno družbo za mednarodni promet, je smela delovati samo v omejenem krogu svojih delničarjev. Kljub temu je odigrala pomembno vlogo - ne smemo pozabiti, da so prav v tem krogu zasnovali prizadevanja za pridobitev dovoljenja za ponovno ozivitev slovenske banke v Trstu - in je uspešno postavila temelje samostojnega finančnega delovanja slovenskih gospodarstvenikov na Tržaškem. Verjetno je treba iskati prav v uspešnosti razlog za hudo udarec, ki ga je Safti doživel leta 1949 in ki bi bil lahko družbo unicil.«

Cloveku, ki je svoje življenje prebil med bilancami, se glas zatrese, ko prebere zapisnik izre-

dne skupščine delničarjev 4. oktobra 1949 v zvezi z globo Zaveznike vojaške uprave zaradi uporabe čekov z italijanskim in slovenskim (prepovedanim!) besedilom.

Da je Trst pomembno finančno središče, pričajo številne mednarodno uveljavljene finančne institucije, ki so v njem zrasle. Med zavarovalnicami prednjačita Assicurazioni Generali, ki je ena največjih v Evropi, in Lloyd Adriatico, ki je lani sklenil partnerstvo s koprskim Adriaticom. Med finančnimi družbami izstopajo Friulia, ki je v razredu deželnih finančnih družb največja v Italiji, in družbi Tripovich in Pacorini z interesi v pomorstvu, spediciji in transportu.

Med slovenskimi gre poleg najstarejše, Safti, omeniti finančno družbo Fincat družin Lokar in Polojaz, ki delata na področju trgovine in prazjenja kave, in družbi Leasest (lizing) in Noricum Vita (življenjsko zavarovanje), v katerih so udeleženi tudi Slovenci. Slovensko udejstvovanje v finančnih dopolnjujejo številni zavarovalni agenti in finančni konzultenti slovenskega rodu.

»Znesek 343.299.040 lir globe iz leta 1949 je približno 10 milijard današnjih lir. Neverjetno velika vsota, nevzdržna kazen z jasnim namenom, da se družbo uniči, da se naše gospodarstvenike izrine s tržišča! Na tisti skupščini so se odločili, da bodo vložili pritožbo na sodišče, kar pa ni bila prava rešitev. Družba je bila pred tem, da gre v likvidacijo, ali pa se je morala - ce naj temu tako rečemo - prilagoditi: in tako je bila prisiljena del delnic prodati nekaterim italijanskim gospodarstvenikom. Dva sta stopila tudi v upravni odbor - resnici na ljubo dve odlični osebi - in nekako jamčila italijanskemu bančnemu sistemu korektnost delovanja Saftija.«

Pritožbi zoper globo je sledila pravda, ki se je končala sele leta 1951. S formalne plati je družba pravdo dobila, saj so ji globo znižali na nekaj več kot 3 milijone lir.

»Glejte, po vstopu italijanskih porokov v Safti, je družba se vedno smela poslovati izključno s svojimi delničarji. Teh je bilo sicer veliko in se to je bil uspeh: končno, ce je nekdo trenutno razpolagal s sredstvi, jih je dal, da so lahko sla drugim v uporabo. In dokler ni bilo banke, je bilo to

zelo pomembno delovanje. Veliko pa so delali na tem, da bi dobili dovoljenje za ustanovitev prave banke. To dovoljenje je pripravljalni odbor dobil tik pre-

den je zaveznika vojaška uprava predala oblast italijanskim organom, leta 1954. Na podlagi te obveze vojaške uprave je prišlo leta 1957 do ustanovitve Tržaske kreditne banke, 12. oktobra leta 1959 pa tudi do odprtja okenc za publiko. Prav 35 let po tistem, ko je - 11. oktobra 1924 - moral zapreti okenca največji slovenski finančni zavod v Trstu, Jadranska banka! V začetku se ni bila popolna banka, ker ni imela vseh potrebnih pooblastil: recimo, ni smela izvajati operacij z valuto, niti delovati kot menjalnica. Ko je končno dobila status prave banke, torej priznanje statusa »banke agenta«, ali z drugimi besedami pooblastilo, da lahko opravlja vse posle s tujino, je družba Safti izgubila svojo prvotno, četudi omejeno finančno vlogo in po letu 1963 ni bila več aktivna.

V sedemdesetih letih pa je nova generacija delničarjev, ki je medtem stopila v družbo, ugotovila, da je Safti bolj kot za zbiranje finančnih sredstev primeren za delovanje na področju investicij, participacij in drugih finančnih dejavnosti, s katerimi se od 1974 ukvarja naš finančni holding.«

Po končanem pogovoru vrne

gospod Mesesnel knjigo zapisnikov iz prvih povojnih let v obsežno zbirko arhivskih dokumentov in zapre v omaro...

Korenine Saftija so res globoke, segajo daleč v preteklost zamejskega gospodarstva. Prvi delničarji družbe so bili hkrati delničarji Jadranske banke, kar jo neposredno povezuje s samim začetkom organiziranega slovenskega denarništva na Tržaškem. V tem dolgem obdobju je Safti v bistvu preživel kar štiri življenja: prvo od ustanovitve leta 1926 do konca vojne kot poskus, da se kljub fasizmu ohrani neko slovensko finančno jedro; drugo v letih od 1947 do 1949 kot izraz volje tržaskih gospodarstvenikov v povojnem obdobju po samostojnem nastopanju; tretje od leta 1949 do 1963 v funkciji ponovnega nastanka slovenske banke; in sedanje, že dvajset let trajajoče obdobje, ko se je družba Safti uveljavila doma in po svetu. Skozi vsa ta burna in tako različna desetletja teče rdeča nit avtohtonega slovenskega gospodarstva, ki ga niso mogli streti ne fasizem, ne zavezniki nacionalistični krogi. Je namreč izraz živahnega in raznolikega slovenskega življenja, ki je zasedrano na tem ozemlju, v tej kulturi, med temi ljudi.

»Ce se clovek ozre nazaj, vidi, kakšno pogorišče je bilo pravzaprav po vojni. Sedanji položaj v zamejstvu pa kaže, kako se je gospodarska dejavnost pri nas razširila in uveljavila. Ti uspehi cloveka seveda navdajajo z zadosenjem, se zlasti ce pomislimo, kaksne so bile težave, da smo si priborili svoj prostor. Ne samo Safti, celotno gospodarstvo manjšine si je s trdim delom, s sposobnostjo in z odgovornostjo pridobilo potrebno znanje in ugled, da lahko z zaupanjem gledamo v prihodnost,« je za konec pribil naš sogovornik.

Razgovor zapisal
Sergij Premru

Zaščitni znak Jadranske banke v francoski obliki

INTERVJU Z DR. MARJANOM SVETLIČIČEM

»S prstom kažejo na multinacionalke«

V zadnjem času se o nekaterih podjetjih, ki so se odločila za investiranje v Slovenijo piše kot o vsemogočnih multinacionalnih korporacijah. Kaj so v resnici multinacionalke? Je njihovo bistvo anacionalno?

Za multinacionalna lahko označimo tista podjetja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo proizvodne in storitvene obrate tudi zunaj matične države. Njihovo bistvo je internacionalizacija proizvodne in storitvene dejavnosti. S poslovanjem znotraj svoje domače sistema (internalizacija) se multinacionalke izogibajo stroškom poslovanja prek trga.

Običajno se pretirava s politično močjo multinacionalk, podcenjuje pa se njihova ekonomska, saj prispevajo okoli 30% DBP trznih ekonomij. Tristo največjih je odgovornih za 70% vseh neposrednih investicij v tujini in za kar 80% transferja sodobne tehnologije in menedžerskih sposobnosti. Vendar so one kljub temu danes v defenzivi, celo v krizi. Se decentralizirajo v manjše enote. Obenem pa se med seboj povezujejo v bolj gibke strateske povezave.

Niso anacionalne. Le redka izmed 20.000 takih podjetij so resnično multinacionalna v smislu lastništva, razvejanosti dejavnosti ali upravljanja. Velika večina se vedno največji del svoje realizacije ustvari doma, čeprav jim je manj važno kje poslujejo, kot to, kako s pomočjo globalizacije poslovanja doseči najboljše rezultate.

Velike multinacionalke pogosto burijo predstave o njihovi strašni moči. Ali si niso nekatere manjše države, kot Svica, uspele prav po zaslugi svojih transnacionalnih družb zagotoviti večjo moč in vpliv, kot bi jim sicer glede na velikost nacionalne ekonomije pripadalo?

Začetno črno slikanje transnacionalk kot rakaste tvorbe sveta, ki jo je potrebno operirati, pa bo sta tekla »med in mleko«, je danes zamenjalo njihovo pojmovanje kot odraslejši preobrazbeni krčev bivših socialističnih držav. Saj ne, da multinacionalke nimajo vpliva. Imajo ga, vendar jim ni cilj koga podjarmiti, vreci vlado ali kaj podobnega iz arzenala teorije konspiracije. Kaksen majhen avanturistični podjetnik je bolj nagnjen k hitrim zaslužkom za vsako ceno kot velika podjetja, ki si ne morejo privoščiti dolgoročnega krnjenja svojega ugleda (blagovne znamke) s kaksnimi hitrimi spekulantskimi ali nečednimi posli. Transnacionalke so danes npr. postale zagovornice mednarodne regulative o okolju. So praktično edine, ki razpolagajo s »čisto« tehnologijo in bi jim razviden mednarodni sistem na tem področju lahko samo koristil. Zlorabe pa so seveda možne, zato jih zlasti majhne države ne smejo podcenjevati. Najboljša obramba so stabilen politični in ekonomski sistem in usposobljeni podjetniki.

Res je, majhne države imajo veliko multinacionalnih podjetij. Na ta način presegajo svojo majhnost in z veliko zlico zajemajo prednosti, ki jih nudi in terja vsak dan bolj globalna ekonomija. S tem se neposredno ne pehajo za večjim vplivom,

pač pa za večjim zaslužkom in učinkovitostjo. S tem pa postanejo bolj razpoznavne tudi države njihovega porekla. Vse to ni presenetljivo, saj nas že osnovna zunanjetrgovinska teorija uči, da veliko več trgujejo s tujino majhne države. Isto velja tudi za mednarodno poslovanje podjetij.

Ali je na slovenskem trgu prisotnost multinacionalk razpoznavna?

Seveda je razpoznavna, saj bi tudi tisti, ki jih nimajo niti malo v cislih, imeli velike težave živeti brez njihovih izdelkov. Je pa velika razlika med prisotnostjo njihovih izdelkov in njihovo proizvodno prisotnostjo. Multinacionalke so se sila obotavljive pri investiranju v Slovenijo. Prevladujejo investicije manjših in ne multinacionalnih podjetij. V primerjavi s Poljsko in Madžarsko imamo v Sloveniji manj investicij multinacionalk s spiska 1000 največjih na svetu: v Sloveniji 8, na Poljskem 35, na Madžarskem 34. Bilo pa bi strateskega pomena, da bi pritegnili kakšno večjo ameriško in japonsko multinacionalko, ne le iz ekonomskega, pač pa tudi iz političnega zornega kota.

Mnogim se zdi privlačnejše in lažje s prstom kazati na tujce, na multinacionalke kot krivce za mnoge probleme okoli nas. Niso multinacionalke krive za poplavo, na primer, tujih imen naših po-

djetij. Se pa uspešno prilagajajo splošni klimi. V tem smo sami prvaki, ko podcenjujemo svoje sposobnosti tudi tam, kjer jih imamo in prevzemamo tuje vzorce.

Imamo med slovenskimi podjetji primere družb, ki se razvijajo transnacionalno? Ali je za preseiganje slovenske majhnosti filozofija transnacionalne družbe še uporabna?

Seveda imamo Slovenci multinacionalke. Zala pa ne na seznamu 1000 največjih. In hvala bogu, da jih imamo. Internacionalizacija dejavnosti je ena redkih konkurenčnih prednosti, ki so si jo ustvarila naša podjetja pred konkurenti z »vzhoda«. Zaradi umazane vode, ki je s tem povezana, zato ne kaže zavreči tudi dojenčka. Teorija mednarodne proizvodnje nas uči, da je nesporedno poslovanje v tujini pogosto edini način krepitve lastnih konkurenčnih prednosti, izvor idej za nove proizvode in tehnologije, privajanje kakovosti in stila poslovanja itd. Le tako je mogoče izkoristiti ekonomije obsega in proizvodnih kombinacij.

Dilema torej ni toliko sodelovati s transnacionalkami ali ne, pač pa ali bolj ali sodelovati s tujimi ali pa razvijati svoje. Majhen slovenski trg narakuje ne le doseči v prihodnje delež izvoza v DP blizu 80%, pač pa tudi oblikovati svojo razpoznavnost na svetovnem trgu. Skratka, lastne multinacionalke lahko s pomočjo globalne razvejanosti svoje dejavnosti izkoristijo vse prednosti, ki jih nudi svetovni trg. Ambiciozno, vendar ne neuresničljivo, saj kar pozabljamo, da že imamo podjetja z znatnimi trznimi deleži ne le na evropskem, pač pa tudi na svetovnem trgu. Nimam pa obcutka, da bi se kaj preveč trudili, da bi jim pri tem pomagali. Prej nasprotno.

INTERVJU / RENZO TRAVANUT, NOVI PREDSEDNIK DEŽELNE VLADE

Obnoviti duh, ki je navdihoval delovno skupnost Alpe-Jadran

Renzo Travanut, predstavnik Demokratične stranke levice, je novi predsednik deželne vlade Furlanije - Julijske krajine. Vodi vlado, ki jo sestavljajo se zeleni, furlanski avtonomisti, neodvisni in kot strokovnjak en predstavnik ljudske stranke, podpirata jo se ljudska in socialistična stranka, stranka komunistične prenoje pa ji je z vzdržanjem zagotovila potrebno večino. Z njim smo se pogovarjali o novi vladi, o vlogi dežele v novih italijanskih pogojih, o sodelovanju s sosedi in o manjšinah.

Gospod predsednik, vaš odbor so mnogi označili kot nekaj novega. Bi našim bralcem razložili, v čem je novost?

Novost je predvsem v tem, da ni bilo nobenih pogajanj med strankami, saj tajništva strank pri pogovorih niso nikoli sodelovala. Pač pa je bil zelo preprosto sprejet programski dogovor, na osnovi katerega je nastal odbor. Mislim, da se je tokrat prvič zgodilo, da se je odbor oblikoval izključno na osnovi nekaj programskih točk.

To je res, a v deželnem svetu bodo konec koncev sedeli predstavniki strank in nekatere med temi strankami, ki odkrito ali z vzdržanjem podpirajo ta odbor, nimajo med sabo nič skupnega. Taki sta na primer Stranka komunistične prenoje in Ljudska stranka. Kako se boste glede na to predstavili na razpravi o proračunu?

Na proračunsko razpravo bomo prišli s pomembnimi novostmi, kar zadeva reševanje zaposlitvenih problemov in preporod gospodarstva. Od svetovalskih skupin, ki so dogovor podpisale, a tudi od tistih, ki ga sicer niso podpisale, a so na pogovorih sodelovale, kot je to primer Stranke komunistične prenoje, zato pričakujemo, da bodo glede na izjemno stanje prevzele določeno odgovornost. Gre nameč za to, da sprejmemo deželni proračun, predvsem pa se hočemo lotiti bistvenih problemov. Če bo prevladal ideološki moment, se bodo stvari zakomplicirale, če pa bo prevladala usmeritev, ki nas je vodila pri sestavljanju programa, bo vse bolj preprosto.

Vendar skrajni rok za sprejem proračuna bolj ali manj sovpada s političnimi volitvami, ki so je politično vzdušje običajno zelo razgreto.

Tako je, sprejem proračuna sovpada s političnimi volitvami. O proračunu mislimo v deželnem svetu razpravljati 15. marca, torej teden dni pred volitvami. Tu je v igri tudi samostojnost posameznih strank pri odločanju. Glede na stališča, ki se bodo v tem času oblikovala v odnosu do proračuna, bomo namreč ugotovili, ali znajo svetovalske skupine v deželni skupščini ohraniti svojo neodvisnost v odnosu do političnih volitev, kot tudi v odnosu do usmeritev njihovih strank v državnem merilu. To je izziv, ki stoji pred nami.

Nekateri so vaš odbor označili kot neke vrste fotokopijo programskega zavezništva, ki se je ustvarilo ob zadnjih občinskih volitvah v Trstu. Če pogledamo, kdo odbor sestavlja, vidimo, da je to res. Ali je torej možen podoben dogovor na deželni ravni tudi za politične volitve?

Mislim, da se tako imenovana modela Illy ne da avtomatično prenesti na vso deželo. Meni se zdi zelja, da bi prišli do širokega zavezništva vseh tistih, ki so sodelovali pri tem programu, tudi če ga potem kdo ni podpisal, predvsem logična. Na vsak način pa nameravava tako jaz sam kot odbor povsem ločeno obravnavati oba vidika.

Mnogi menijo, da je Severna liga v Furlaniji-Julijski krajini drugačna od Severne lige na državni ravni. Se strinjate s to oceno?

Ne, to lahko velja le za nekaj predstavnikov Severne lige, ki izhajajo iz Furlanskega avtonomističnega gibanja. Sicer pa se s tem mnenjem ne strinjam, ker je prejšnji odbor pripeljal naso deželo do se večje izoliranosti od parlamenta in vlade, kar je prav gotovo škodovalo nasi skupnosti.

V svojem programu ste se na poglobljen način lotili problema federalizma. Ali je to odgovor Ligi?

Ne, to ni odgovor Ligi. Kot se spominjam, smo že pred leti skupaj odkrito glasovali za resolucijo, ki je obravnavala federalizem. Za tisto resolucijo je glasovala večina deželnega sveta, torej smo mi v tem pogledu Ligo prehiteli, če naj tako recem.

Govori se o federalizmu, a tudi v deželi obstajajo določene napetosti, odnosi med tržaskim in furlanskim delom niso vedno najbolj preprosti. Menite, da bi govorjenje o federalizmu lahko tudi nacelo deželno integriteto?

Ne, ne mislim tega. V prejšnjih dneh sva se sestala s tržaskim županom, prisotna sta bila tudi deželni odbornik Ghersina in občinski odbornik Del Piero in skupno smo ugotovili, da je treba preseči tisto obliko sodelovanja, ki je bila značilna za odnose med prejšnjo tržasko občinsko upravo in deželnim odborom. Problemi Trsta so namreč bistveni del deželnih problemov. Torej moramo sodelovati. Po našem mnenju se problemi v zvezi z različnostmi, ki obstajajo v naši deželi, ne bodo mogli rešiti z delitvijo dežele, temveč le z njeno enotnostjo. In to je ena od naših prednosti. V načrtu imamo široko decentralizacijo proračunskih sredstev in pristojnosti, ki jih bomo namenili raznim skupnostim. Tako bomo začeli novo obdobje "samoupravljanja" v raznih krajevnih skupnostih, pri čemer bodo krajevni upravitelji dokazali svojo različnost in poudarjali svojo pomembnost.

Ce pustimo ob strani ekonomsko-financični vidik, ali pričakujete od države še kakšne

spremembe v zvezi z deželno avtonomijo?

Trenutno je opravila svoje delo dvodomna zbornica in mi se torej držimo tiste točke, ki je preobrnila 117. člen ustave in državi prisodila pristojnosti v zvezi s petimi, šestimi področji, vse ostalo pa prepustila deželim. V zvezi s tem pa mi zahtevamo se več, tako seveda določene pristojnosti glede reševanja problema manjšin, kot tudi pristojnosti, ki nam bodo omogočile tisto povezovalno vlogo med državami, ki jo lahko opravlja, tudi zaradi svoje zemljepisne lege, le naša dežela.

To vlogo je dežela delno začela opravljati pri delovanju delovne skupnosti Alpe-Jadran, ki pa je povezovala dežele. Sedaj so nekatere od teh dežel po-

skem področju je na primer po mojem bolj produktivno za vse, če sodelovanje poteka med deželami, ne pa med državami. V tem je prihodnost in v tem ne vidim nobene nevarnosti. Mislim celo, da bo združevanje trdnjše in lažje izvedljivo le tedaj, če bo do njega prislo na deželnih osnovah.

Sedaj bom obrnil vprašanje: na eni strani je Evropa z vedno večjimi pristojnostmi, na drugi strani so dežele z drugimi pristojnostmi, ki pa naj bi postale vedno večje. Kaj naj bi po vaši oceni ostalo državam?

Mislim, da bodo morale v tej fazi države ohraniti določene politične pristojnosti. Dokler ne bo doseženo novo ravnesje, bo morala biti obrambna politika se vedno v pristojnosti držav, kot bo morala biti v pri-

zakon za obmejna področja, pa se niso povsem izkoriscene. Na tak način bi lahko pozivili vsaj gospodarske odnose, ki so v obojestranskem interesu. In končno, jaz verjamem v ponovno, izraz mi je sicer vseh, ker je napacen, obravnavo mednarodnih pogodb. Gre za to, da najdemo tiste skupne točke, ki bi nam omogočile, da bi dosegli soglasje zainteresiranih skupnosti. V tem smislu sem novega veleposlanika prosil, da bi bili v mednarodni delegaciji, ki sodeluje na teh pogajanjih, tudi fizično prisotni predstavniki dežele FJK, ker bo to v največji meri zagotovilo uspešnost pogajanj.

Vam je na to vlada že odgovorila?

Zal se nisem prejel nobenega odgovora; trenutno razpolaga-

največji meri ovrednotiti. Poleg tega pa predstavlja po našem prisotnost slovenske manjšine veliko bogastvo za celotno deželo in se bo torej tudi zaradi tega deželni odbor resno zavzel za rešitev tega problema.

V svojem programu zahtevate, da se vam dodelijo pristojnosti za zakonsko ureditev problema. Menite, da je lažje reševati ta problem na lokalni ravni kot v Rimu?

Mislim, da je tako, čeprav je to le moje prepričanje glede na to, da nimamo ustreznih pristojnosti. Vendar mislim, da je problem lažje reševati v krajevnem okviru, ker so odnosi med skupnostmi v deželi, če ne upoštevamo nekaterih težav, pozitivni. Če se med seboj poznamo in če delujemo v skupno korist, potem bomo lažje nasli neko rešitev. Zal se nimamo zaščitnega zakona, vendar pozitivno ocenjujem dejstvo, da je bil v senatu vložen zakonski osnutek, ki so ga, tokrat prvič, podpisale vse stranke razen MSI. Na žalost pa bodo zakon obravnavali v naslednji zakonodajni dobi.

Se bo deželni odbor srečal s predstavniki slovenske manjšine?

Mislim, da se bo deželni odbor sestel z enotnim predstavnistvom manjšine naslednji teden. Ne spominjam se točno dneva, a srečanje je že dogovorjeno.

Država je v proračunu zmanjšala prispevek za manjšino z osmih na šest milijard lir. Pred tremi leti je Dežela, glede na teh osem milijard, iz svojega proračuna črtala prispevek za nekatere kulturne ustanove slovenske manjšine. Slo je za gledališče, raziskovalni inštitut itd. Dežela je tako prihranila določena sredstva. Mislite, da bi Dežela v proračunu za leto 1994 lahko s svojimi sredstvi zapolnila ta primanjkljaj?

Mi smo vladi že sporočili, da se ne strinjamo z zmanjšanjem prispevka. Proračuna pa se nismo obravnavali iz preprostega razloga, ker moramo se zaključiti razpravo o programskih izjavah. Prispevkov kulturnim ustanovam pa ne nameravamo črtati tako, kot je to delala prejšnja uprava. Ne bi hotel, da bi me izjava obvezovala, vendar menim, da bomo prihodnji teden, ko bomo razpravljali o proračunu, ta problem in tudi druge v zvezi s kulturnimi ustanovami te dežele, ponovno podrobno preučili glede na to, kako jih je reševal odbor Lige.

V svoj program ste vključili tudi skrb za italijansko manjšino v Sloveniji in na Hrvaškem. Ali je s tem misljeno kaj več kot splošen interes in kak prispevek za kako kulturno pobudo?

To je za nas nacelo stališče. Na srečanju s predsednikom Kučanom sem že izrazil našo zaskrbljenost za italijansko manjšino v Sloveniji. Glede ostalega pa bomo videli, kako lahko se dodatno posežemo in pokazemo svoje zanimanje za to problematiko.

Razgovor zapisal Bojan Brežigar

Foto Davorin Križmančič/KROMA

stale samostojne države. Ima torej se smisel govoriti o skupnosti Alpe-Jadran?

Po mojem mnenju je potrebno obnoviti duh, ki je navdihoval ustanovitev skupnosti Alpe-Jadran in ga se razviti. In če se je institucija, kot je skupnost Alpe-Jadran, v nekaterih pogledih spremenila, ker se je pač spremenil svet, mi se vedno mislimo, da je treba tisti duh obnoviti. Evropa ima namreč svojo bodočnost prej v skupnosti dežel kot v skupnosti držav.

Ali ne bi morda strah pred razpadom nacionalnih držav negativno vplival na vlogo, ki naj bi jo imele dežele, in o kateri se v Evropi veliko govori?

Ne verjamem. Mislim, da morajo nacionalne države ostati v določenih mejah. Na ekonom-

skosti držav tudi pravosodna politika. Ravno tako bo v nekaterih pogledih v pristojnosti držav politika javne varnosti. To naj bi veljajo za določeno prehodno obdobje. Kaj se bo pa zgodilo čez deset let, bomo pač videli.

Nasa dežela ima kot obmejna dežela v Evropi pomemben položaj. Kakšne odnose mislite vzpostaviti s Slovenijo in kasneje s Hrvaško?

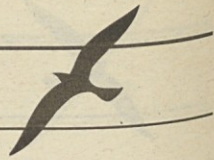
Pred nekaj dnevi sem se na njegovo povabilo srečal s predsednikom Kučanom in izmenjala sva mnenja o možnostih za sodelovanje. Po eni strani naj bi pospeševali sodelovanje na področju vzdolž meje, po drugi strani pa bi morali izkoristiti vse tiste možnosti, ki nam jih daje na razpolago

mo le z veleposlanikovo obljubo, da bo ministru Andreotti posredoval naso željo. Pričakujemo odgovor in osebno upam, da bo odgovor pozitiven. To je končno tudi v interesu države, ki vodi ta pogajanja.

Med vprašanji, ki jih navadno obravnavajo na italijansko-slovenskih srečanjih, so tudi vprašanja v zvezi z manjšinami. Kako gleda vaš deželni odbor na slovensko manjšino v deželi?

Ta problem je omenjen celo v nacelnih programskih izhodiščih, se pravi pred izdelavo samih programskih točk. Zaradi prisotnosti manjšin, posebno slovenske manjšine, pa ne samo nje, je naša dežela postala dežela s posebnim statutom. To je dejstvo, ki ga nameravamo v

DEŽELA
FURLANIJA
JULIJSKA
KRAJINA
NA
RAZPOTJU

SPOMIN NA ZGODOVINSKI DOGODEK

DRZEN PODVIG PRIMORSKIH BRIGAD 30. DIVIZIJE 9. KORPUSA

Pred petdesetimi leti v Beneško Slovenijo

Izvedba prehoda čez Sočo in gibanje brigad

Priprave za pohod so potekale v največji tajnosti. Brigade so se najprej zbrale na Sentviski planoti, se v noči od 29. na 30. januar premaknile na Kanalski vrh in oskrbele zavarovanje, sam prehod pa je bil izvršen v oblačni noči od 30. na 31. januar: 18. in 19. brigada

Lazeh.

Prostor mi ne dopušča spuščanja v podrobnosti, v posamezne akcije, napade in spopade. Nemci so premike nadzorovali tudi z letali, kar je narekovalo stalno spreminjanje položajev. Tako se je v noči od 5. na 6. februar Gregorčičeva brigada premaknila k vasem Barča in Lazac, Bazoviska proti Gornjemu in Dolnjemu Marsinu, stab divizije s podoficirsko solo v vas Matjur, Kosovelova brigada pa se je iz taktičnih razlogov vrnila v dolino Sočo na sektor med Livkom in Kam-

v samo Fojdo a se je morala umakniti pred oklepno nemsko enoto na območje Črnega vrha nad Nedizo. Med spopadi so propagandni oddelki obeh brigad iz samega staba izvedli vrsto mitingov in srečanj s prebivalci in jim razlagali cilje osvobodilnega boja.

Vse bolj razvidno stiskanje obroča okrog partizanskih sil je stabu divizije narekovalo povratek čez Nedizo na območje maneversko primernejše Vzhodne Benecije in v blizino Soče za izvedbo njenega prehoda v primernem tre-

letalstva in skoraj povsem stisnili obroč, kar je narekovalo nujno ukrepanje za čimprejšnji preboj Soče. 18. brigada se je zato pomaknila na sever na višine nad Gradom, Vrhom in Klobučarji, 17. brigada bi se morala pomakniti na crto Gornji Tarbij - Duge, a je povelje ni doseglo in se je po bojih z Nemci pri Debenjem in na Kobalarju vse do Liga v noči spustila k Soci in jo kot prva prekoracila med Kanalom in Desklami. 19. brigada pa se je zacasno vrnila spet na desni breg Soče na položaje Pusnje-Srednje-K ambresko, da bi se združila z 18. brigado za lažji skupni preboj. Ker ji to ni uspelo, se je 18. brigada s stabom divizije in podoficirsko solo sama prebila čez narastlo in deročo Sočo med Kamnom in Volarji, potem, ko je njen komandant osebno likvidiral sovražno zasedo ob cesti, in se usmerila proti Vrsnu in Krnu, 19. brigada pa se je zapletla v enega najhujših bojov na vsem pohodu, ki so dosegli višek na območju Srednjega, in se nato spustila k Soci in jo presla nad območjem med Podselom in Gomilom v noči na 20. februar in se na Kanalskem vrhu združila s 17. brigado. Njen prehod čez Sočo je bil posebno težak, saj so Nemci odprli jezo na Mostu na Soci in je deroča in ledena Soča segala borcev do vratu. Zadnji se je s pohoda v Benecijo vrnil dva dni za glavnino 2. bataljon 18. brigade, ki je moral poskrbeti za prenos in zasilno bolnišnico ob Idriji (Judrio) več težkih ranjencev s Kolovrata.

Opustiti sem moral navajanje vseh posameznih spopadov toda gotovo si ni težko predstavljati, koliksen napor so morali prestati borci in med njimi številne borke, kolikšna predanost in požrtvovalnost sta bili potrebni. Bile pa so seveda tudi žrtve in ne ravno majhne.

Ko se mi danes vračajo v spomin posamezne epizode s te drzne epopeje pred petdesetimi leti in posamezni liki, skupinska in individualna junastva borcev in bork in poveljniskega kadra, pa vse propagandno delo s tiskanjem divizijskega glasila vred, ko mislim na tiste, ki so omahnili na tem pohodu in na tiste, ki smo ga prezivali, mi ostaja zadostenje ob današnjem razcvetu slovenske zavesti v Beneciji, ki ima svoje temelje, kljub nekaterim napakam vojaškega in političnega značaja, tudi v medvojnem dogajanju, na katero je z oddaljenosti petih desetletij mogoče zato gledati tudi bolj kritično, ki pa je takrat bilo edino pokončno, pogumno in častno dejanje primorskega svobodoljubja.

Jože Koren

Fotografija: z otvoritve spomenika v blizini Kanala, na kraju prehoda čez Sočo. Foto M. Magajna.

Tочно na današnji dan pred petdesetimi leti so v poznih nočnih urah enote 30., takrat se 32. divizije IX. korpusa NOV in POS, na sektorju med Desklami in Kanalom prekoracile Sočo in s tem zacele svoj 20-dnevni pohod v Beneško Slovenijo, ki je v zgodovini primorskega partizanstva oz. narodnoosvobodilnega boja ostal zapisan kot drugi pohod v Beneško Slovenijo. Prvega sta maja 1943, to je se pred kapitulacijo Italije, izvedli malo prej ustanovljeni prvi primorski brigadi, Gradnikova in Gregorčičeva, pod pokroviteljstvom takratnega namestnika komandanta glavnega staba slovenske partizanske vojske gen. Jake Avsica. Drugi pohod je vodil komandant divizije polk. Albert Jakopič, sicer tudi že udeleženec prvega pohoda, na Primorskem bolj poznan pod partizanskim imenom Kajtimir. V sestavu divizije so bile 17. Gregorčičeva, 18. Bazoviska in 19. Kosovelova brigada, divizijska podoficirska sola, pristabni oddelki in seveda stab divizije s svojo zaščitno četo, skupno 2260 borcev in bork, oboroženih z lahkim prenosnim orožjem. Vseh borcev v sestavu divizije je bilo sicer več, vendar so bili iz nje neposredno pred pohodom izločeni bolni in kondicijsko presibki za tako zahteven podvig.

Razlogi za pohod

Po hudi nemški ofenzivi v Zgornjem Posočju, ki je imela svoj epilog na območju Matajurja novembra 1943 s hudimi izgubami mlade partizanske vojske in po umiku 18. in 17. brigade čez Sočo oziroma v Brda, je celotno območje Benecije ostalo brez pomembnejših partizanskih formacij z delno izjemno manjših domaćih skupin, ki so jih sestavljali najbolj zavedni beneski domaćini iz Nediskih dolin. Novembrska sovražna ofenziva je tudi močno delovala na moralo beneskih ljudi in prehodno oslabilo njihovo pripravljenost na sodelovanje z narodnoosvobodilnim gibanjem. Svoje je naredila tudi protipartizanska propaganda, ki se je zatekala celo k terorističnim dejanjem proti z NOB kompromitiranim beneskim rojakom.

V takem položaju je v vodstvu IX. korpusa in narodnoosvobodilnega gibanja dozorl sklep za organizacijo pohoda 30. divizije, ki naj tako z vojaškimi akcijami proti nemški silam kot s kulturno-propagandnim delom dokaže beneskim ljudem, da novembrska ofenziva ni strla partizanskih sil, in jim povrne zaupanje v zmago osvobodilnega gibanja. Sklepu so nemudoma sledile podrobne priprave za strategijo in taktiko

ni Beneciji, 19. brigada pa naj bi zacasno spet prekoracila Sočo nakar naj bi se vse tri brigade organizirale za preboj Soče in povratek na njen levi breg. Vedeti je namrec treba, da je nemški okupator med pohodom sistematično med takorekoc vsakodnevnimi spopadi s partizanskimi enotami, okrog njih stiskal obroč, da jim onemogoci povratek čez Sočo in jih unici na območju visokih Brd. Upoštevati je treba seveda tudi, da je prav Soska dolina z območjem Benecije vred, predstavljala za Nemce izredno vazno stratesko območje s svojimi prometnimi potmi med Italijo in Avstrijo.

pri Morskem, 17. brigada s stabom divizije pa pod Desklami, nakar so se zvrstile na položajih od Liga do Livka in se se prvi dan zapletle v spopade s sovražnimi izvidniškimi patruljami, medtem ko je bil sam prehod razmeroma nizke gladine Soče izveden brez posebnih problemov. Dejanjski pohod v Benecijo pa se je začel nato v noči med 2. in 3. februarjem s prehodom rečice Idrije (Judrio). Gregorčičeva brigada je zasedla položaje na crti Trusnje-Gorenji Tarbij-Topolovo, Bazoviska brigada na crti Dreka-Livske Ravne, Kosovelova brigada pa na crti Klobučarji-Rukin-Praprotnica, medtem ko se je divizijski stab namestil v

nom. Obveščevalci so medtem poročali o koncentraciji velikih sovražnih sil v Soski dolini, ob vznožju Brd ter pri Cedadu in Vidmu, kar je napovedovalo veliko ofenzivo proti diviziji, ki se je pripravljala na prodor v Zapadno Benecijo proti samemu robu Furlanije. V noči od 8. na 9. februar sta 17. in 18. brigada presli Nedizo, 17. je zasedla območje Mazerol, 18. pa območje vasi Logje in Platišce skupno s stabom divizije, 19. brigada pa se je vrnila na levi breg Soče na sektor Dreznica-Vrsno.

V tistih dneh je sovražnik z letali odkril položaje obeh brigad in bombardiral njune položaje in vasi Mazerole in Platišce, 17. brigada je vdrla

nutku. Tako se je 17. brigada usmerila proti Barnasu in Trčmunu, 18. pa proti Ronacu in Vodnjaku, v noči na 13. februar 17. na linijo Gorenji Tarbij in Crnetice, 18. pa na položaje Kravanja, Raven in Oblice s stabom divizije in propagandnim odsekom v Dugah. V noči na 17. februar se je 17. brigada spustila v visoka Brda do Kozbane in Slapnika, 18. brigada pa proti Cedadu do Stare Gore in Obore.

Povratek čez Sočo

Nemci so medtem koncentrirali okrog 10.000 moških topovi, tanki in podporo

OD MACCANICOVEGA ZAKONSKEGA OSNUTKA DO PALADINOVEGA BESEDILA

Med osnutkoma samo malenkostne spremembe

ZAŠČITA SLOVENSKE MANJŠINE

Tokrat objavljamo besedilo zakona za zaščito slovenske manjšine, ki ga je predhodno odobrila Ciampijska vlada ter ga je minister za dežele Livio Paladin razposlal predstavnikom krajevnih oblasti in slovenske manjšine s prošnjo, da mu v mesecu dni dostavijo pripombe. Gre, kot smo že pisali, za besedilo, ki je zelo podobno Maccanicovemu zakonskemu osnutku, ki ga je manjšina že pred časom ocenila kot nezadostnega. V prihodnjih tednih bodo komponente slovenske manjšine razpravljale o tem osnutku in izdelale celovito oceno. Zato danes na tem mestu ne bomo poglobili ocene, ki smo jo dali na prvi pogled.

Vendar vsebuje to besedilo v primerjavi z Maccanicovim predlogom tudi nekaj novosti, ki jih je treba izrecno navesti.

Paladin je v svoje besedilo vključil tri nove člene. Gre za 4., 5. in 19. člen. 4. člen določa, da za rabo jezika pred sodiščem veljajo določila 109. člena kazenskega postopnika. 5. člen daje deželni svetu Furlanije - Julijske krajine pristojnost, da v volilni zakon za deželni svet in v volilni zakon za krajevne uprave vključi določila, s katerim bi olajšal izvolitev predstavnikov slovenske manjšine v te zborne organe. 19. člen pa določa, da slovenske radiotelevizijske oddaje ureja konvencija med državami

in RAI, kot določa zakon iz leta 1975.

Poleg tega vsebuje Paladinov osnutek še nekatere vsebinske spremembe v primerjavi z Maccanicovim besedilom. Prvemu stavku tretjega člena, ki govori o slovenskem prevodu dokumentov upravnih organov, je dodan stavek, ki določa, da morajo biti opremljeni s slovenskim prevodom tudi ukrepi višje stopnje pokrajinskih uprav in deželne uprave, ki zadevajo izključno slovensko manjšino in se nanašajo na določila, o katerih je govor v prvem stavku. Nov je tudi drugi stavek 8. člena, ki omogoča ustanovitve posebnega urada za prevode pri vladnem komisariatu v

Trstu.

Nekaj manjših sprememb je tudi v 23. členu, ki govori o postopku za spremembo seznama občin, v katerih veljajo zaščitna določila. Novo besedilo ohranja možnost spremembe občin ali rajonov samo po postopku preštevavanja, uvaža pa določilo, da je možno pravice uvesti samo tam, kjer predstavlja manjšina najmanj 25 odstotkov vsega prebivalstva. V prejšnjem besedilu je bil govor le o večji (consistente) prisotnosti manjšine.

Zadnji popravek zadeva 31. člen, v katerem se je vsota 8 milijard letno za izvajanje tega zakona povišala za 280 milijonov v letu 1994, za 240 milijonov v

letu 1995 in za 200 milijonov v letu 1996.

Sicer pa je besedilo do pičice enako Maccanicovemu zakonu. Vnešenih je bilo le nekaj slovničnih popravkov, ohranjena je napaka, ki zadeva Stmaver (S. Marco namesto S. Mauro), prav tako pa ni bilo popravljeno sklicevanje na druge člene zakona. Takih napak smo nasteli kar šest in so verjetno nastale zaradi hitrega prepisa Maccanicovega besedila. Prav tako je bila v 13. členu iz Maccanicovega zakona zgrešeno prepisana letnica 1989, ki se je takrat nanašala na prvo leto, ko naj bi zakon začel veljati.

B.Br.

Poročilo k vladnemu zakonskemu osnutku

Poročilo o predlogu zakonskega osnutka, ki zadeva »Ukrepe v korist prebivalstva slovenskega jezika v tržaški in goriski pokrajini ter prebivalstva slovenskega izvora v videmski pokrajini«.

Glede na to, da se položaj slovenske manjšine, ki živi v raznih krajih Furlanije-Juljske krajine, ni spremenil, se pričujoči zakonski osnutek v bistvu sklicuje na osnutek, ki ga je vlada predložila v prejšnji zakonodajni dobi.

Sedanji predlog vsebuje ob določitih prejšnjega teksta in v njihovo dopolnitev nekaj novih in precej pomembnih določil. Med njimi zasluži posebno pozornost določilo, ki naj bi olajšalo izvolitev predstavnikov slovenske manjšine v deželni svet, v tržaški in goriski pokrajinski ter občinski svet, kot tudi v občinski in rajonske svete drugih krajev, ki jih določa 1. člen. Pri tem je treba poudariti, da ima norma, ki naj olajša izvolitev v deželni svet, v odnosu do dezelnega zakona, ki to izvolitev ureja, značaj nacelnega določila glede na to, da spada to vprašanje glede na 1. člen Posebnega statuta avtonomne dežele FJK v pristojnost dežele. Podobno velja za oblikovanje svetov krajevnih uprav, ki spadajo pod zakonodajno oblast Dežele glede na spremembo, ki jo je v 4. člen prej omenjenega statuta vnesel ustavni zakon stev. 2 z dne 23. septembra 1993. V okviru splošnega načela o tem predstavnstvu bodo deželni zakoni določali omejitve, pogoje in način, ki naj bi omogočili njegovo uresničitev, tako da bo zaščiten slovenski manjšina in da ne bo prislo do moznih negativnih posledic, ki bi jih v zvezi s tem lahko povzročile sedanje ali prihodnje reforme volilnih zakonov.

Poleg tega skuša pričujoča pobuda, tako kot tudi prejšnja, uskladiti snov s tem v zvezi in tako prispevati k temu, da bo v odnosu do slovenskega prebivalstva v Furlaniji-Juljski krajini, katerega kulturne značilnosti morajo biti zavarovane, tako da se jih zaščiti in ovrednoti njihova identiteta, povsem uresničen 6. člen ustave.

Ko so začeli veljati italijansko-jugoslovanski Osimski sporazumi z dne 10. novembra 1975, ki so bili ratificirani z zakonom stev. 73 z dne 14. marca 1977, in je nehal veljati

Londonški memorandum in temu priložen Posebni statut, ob tem so pa ostala v veljavi vsa določila, ki so jih sprejeli, ko so ju uresničevali, je bilo državama naloženo, da sami poskrbita za zaščito manjšinskih jezikovnih skupin. Pri tem naj bi problem zaščite italijanske manjšine v Jugoslaviji in slovenske v Italiji izgubil mednarodni značaj. Zato je zaščita slovenske manjšine predmet notranje državne ureditve in zaščitni zakon ukrep, ki izhaja iz državne suverenosti.

Upoštevati je tudi treba, da v naši zakonodaji že obstajajo določila za zaščito manjšine. Že Londonški memorandum iz leta 1954 in njemu priloženi Posebni statut sta predvidevala določila za zaščito jugoslovanske manjšine v tržaški pokrajini (bivša cona A) in italijanske manjšine v bivši coni B. Naša država je obveznost, ki so iz teh določil izhajale, pa ceprav jih parlament ni ustrezno ratificiral, v veliki meri uresničila z zakonodajnimi ali administrativnimi ukrepi in včasih z dejanji.

Potrebe po izdelavi globalnega zaščitnega zakona za slovensko prebivalstvo se je vlada zavedala v preteklosti, kot tudi sedaj. Da bi zadevo dodatno preučili, je bila decembra 1977 ustanovljena posebna študijska komisija, ki ji je predsedoval prof. Cassandro in ki jo je sestavljalo 19 članov, med katerimi je bilo pet predstavnikov slovenske manjšine. Pri delu komisije so sodelovali tudi strokovnjaki, ki so jih imenovala razne politične stranke. Omenjena komisija je obravnavala vse vidike tega vprašanja (javno rabo slovenskega jezika, solski sistem, kulturne ustanove, socio-ekonomske probleme) in po dolgi razpravi prišla do soglasnih stališč glede nekaterih tem, ne pa glede večine vprašanj. Parlament je bil z vprašanjem, ki ga obravnavamo, že seznanjen, saj so bili v njem v vsem tem dolgem času predloženi številni zakonski osnutki. Mnenje vlade je, da »globalna« zaščita pomeni upoštevanje različnih problemov, ki zadevajo manjšinsko prebivalstvo, v enem samem zakonskem okviru, ne pomeni pa nediferencirane zaščite, ki bi bila glede na dejansko obstoječe razlike vsiljena in ne bi spoštovala prebivalstva ter ne bi bila v skladu s 3. členom ustave.

Pričujoči normativ zato

upoštevata razlike med manjšinskim prebivalstvom trzasko in goriske pokrajine na eni strani ter pebivalstvom videmske pokrajine na drugi strani (le-to je že stoletja vključeno v naš teritorij in kasneje v državno skupnost in ima svoje tradicije ter jezikovne posebnosti).

Ker ni na razpolago podatkov popisa prebivalstva, ki so ga predstavniki slovenske manjšine vedno zavračali, so bila naseljena področja manjšine določena na osnovi raznih verodostojnih elementov, med katere sodijo Posebni statut za Trst, uredbe bivše ameriške vojaške uprave, obiskovanje slovenskih sol in navedbe samih manjšinskih skupnosti in krajevnih oblasti.

S poimenskimi navajanjem občin ali delov občin, kjer živijo skupine prebivalcev, ki naj bi jih zaščitili, želimo z zakonom rešiti problem, ki bi sicer povzročal spore in stalne polemike.

Na vsak način je v pričujočem zakonu (22. člen) izražena potreba, sicer ne v obliki ukaza ali prisile, po prestevanju manjšine, da bi natančno ugotovili njeno številčnost in osemeljsko razširjenost. Seveda prestevanje ne bo izzvenelo kot »izrekanje o pripadnosti« kot na Južnem Tirolskem, pač pa bodo podatki, zbrani s popisnimi obazci, tajni.

Predvidene so nato diferencirane oblike zaščite, ki so seveda obsežnejše za prebivalce trzasko in goriske pokrajine (javna raba jezika, sola, kulturne ustanove itd.).

V občinah trzasko pokrajine, ki jih zakon ne imenuje, a v njih obstajajo oblike zaščite, ki izhajajo iz določil Posebnega statuta, ki je priložen Londonškemu memorandumu, je izrecno predvidena ohranitev obstoječe zaščite. To je pomembno predvsem pri organizaciji solskega pouka.

Zato pričujoči zakon poleg tega, da uvaja nova določila za zaščito manjšine, pooblašča vlado, da združi v enotno besedilo vsa že veljavna določila, da bodo tako uzakonjene vse obstoječe ravni zaščite. Ob krajevnih določitvah zaščite je bistvena značilnost pričujočega zakonskega osnutka ta, da se skupek določil, ki zadevajo rabo slovenskega jezika (2., 3. in 4. člen) v odnosu z organi in uradi javne uprave, teritorialno in institucionalno nanasa na občino oziroma (za Trst in Gorico) na

okrožja teh občin.

To pa zaradi posebne razporejenosti slovenske skupnosti po teritoriju. V nasprotju s tem, kar se dogaja na Južnem Tirolskem in v Dolini Aoste, kjer so skupine germanskega in francoskega izvora homogeno naseljene po področju, je slovenska manjšina v večini primerov gosto naseljena v določenih središčih, kar je (ob pomanjkanju uradnega popisa prebivalstva po narodnosti) razvidno že iz zgoraj omenjenih verodostojnih podatkov. Iz tega sledi, da je občina najbolj primerno središče, ki naj bo odgovorno za odnose med upravo in državljanji slovenskega jezika.

Razširiti zaščitna določila v zvezi z odnosi z upravo na raven pokrajine in dežele bi pomenilo, da ne upoštavamo osnovnega izhodišča, po katerem je treba zaščititi ne toliko posameznike kot take, kolikor posameznike kot sestavne dele dokaj številčnih in na določenem teritoriju živečih skupin (»manjšin«, o katerih govori 6. člen ustave).

Tudi s praktičnega vidika ne bi bilo dosledno, če bi preverjali, od kod izhajajo posamezniki, in jim potem glede na to, ali pripadajo »zaščitenim« skupnostim, dovolili rabo lastnega jezika. Naj dodamo, da bi bili glede na realno število uporabljenih stroškov za ureditev pokrajinskih in dezelnih javnih uradov pretirano visoki.

To je med drugim tudi v skladu z najnovejšimi reformami krajevnih uprav, po katerih naj bi postale občine dejanski centri upravnega življenja, tako da bi jim bila dodeljena vedno večja vloga pri družbenih in ekonomskih odnosih med državljanji in javno upravo.

Poudariti je tudi treba, da francoska in nemška jezikovna skupina v Dolini Aoste in v bociški pokrajini z ustavnega vidika uživata bolj učinkovito in bolj razčlenjeno zaščito, ki jo izrecno predvidevata ustrezna statuta, kot slovenska manjšina, za katero v statutu FJK ne najdemo podobnih določil.

Tekst, ki ga dajemo v obravnavo, je razdeljen na tri dele: prvi vsebuje 21 členov in se nanaša na prebivalce slovenskega jezika v tržaški in goriski pokrajini; drugi, ki ga sestavlja šest členov, se ukvarja s prebivalci slovenskega izvora v videmski pokrajini, medtem ko tretji del določa rok, do katerega naj bi

stopila v veljavo nekatera določila, in sicer glede na to, da bo treba preurediti javno upravo. V tem delu je tudi opredeljeno finančno kritje zakona.

1. člen navaja, komu so namenjena zakonska določila o zgoraj omenjenem prvem delu osnutka. To so državljani slovenske jezikovne skupine, ki živijo v občinah s slovenskim prebivalstvom v tržaški pokrajini ter v nekaterih občinah goriske pokrajine. Kot je bilo že zgoraj povedano, so bile določene tiste občine, kjer je slovensko prebivalstvo v večini, ali pa je - čeprav v manjšini - zelo številčno. Glede Trsta in Gorice je bilo ugotovljeno, v katerih okrajih se govori slovenski jezik.

2. in 3. člen prvega poglavja se lotevata problemov v zvezi z ustavno zagotovljeno pravico do zasebne rabe slovenskega jezika v vseh njenih oblikah. Določila, ki jih obravnavamo, se nanašajo na pravico do javne rabe slovenskega jezika, ki se je državljan lahko poslužuje v odnosu z javno upravo. V zvezi s to pravico je tudi dolžnot javnih organov, da posredujejo sporočila in odgovore v slovenskem jeziku.

4. člen se v zvezi z rabo slovenskega jezika v kazenskih sodnih postopkih sklicuje na določilo (109. člen) kazenskega potopnika, ki le-to predvideva.

5. člen zadeva zaščito slovenske manjšine glede na njeno predstavnstvo v izvoljenih svetih raznih krajevnih ustanov (dezele, pokrajine, občin, okrajov). Za to vprašanje je pristojna Dežela, ki mora, kot je bilo že rečeno v splošnem orisu zakona, sprejeti ustrezni normativ in določiti omejitve, pogoje in način za izvajanje splošnega in tu izraženega načela.

6. člen obravnava rabo slovenskega jezika v upravnih skupščinah, in sicer tako v ustenih kot pisnih posegih. V zvezi s tem je treba zapisati, da ta vidik nima nič skupnega s problemom predstavnstva pripadnikov slovenske skupine v izvoljenih svetih, glede na to, da ne obstaja načelo, po katerem imajo člani izvoljenih skupščin, ki pripadajo manjšinam, kot taki pravico do rabe svojega jezika že zaradi svoje prisotnosti. Treba je namrec upoštevati vrsto stališč in problemov, ki so tudi praktičnega in finančnega značaja.

7. člen nato predvideva, da je v omenjenih krajih dovoljena

raba slovenskega jezika tudi v javnih napisih in toponomastiki.

8. člen zadeva najemanje prevajalcev, da bi bilo zagotovljeno izvajanje pravice do rabe slovenskega jezika v javnih odnosih.

Drugo poglavje obsega člene od številke 9. do 17. in obravnava probleme v zvezi z obstoječimi solami s slovenskim učnim jezikom. Predvidena je tudi preureditev solske uprave, da bi tako bila boljše usposobljena za opravljanje nalog v zvezi s solami s slovenskim učnim jezikom.

18., 19., 20. in 21. člen, ki tvorijo tretje poglavje, zadevajo kulturne dejavnosti in radiotelevizijske oddaje v slovenskem jeziku.

22. člen ohranja v veljavi določila, ki so bila sprejeta pri uveljavljanju Posebnega statuta, ki je priložen Londonškemu memorandumu, in ki so bila nato prevzeta z ratifikacijo Osimskega sporazuma.

23. člen pooblašča vlado, da spremeni seznam krajev, kjer naj bi veljala določila zakona, če bi po splošnem popisu prebivalstva ugotovili precejšnje spremembe glede sestave jezikovne skupnosti. Zadnji odstavek nalaga vladi nalogo, da izda enotno besedilo, ki naj uskladi do sedaj izdane norme v korist slovenske manjšine. Postopek za izdajo omenjenega ukrepa določa zakon stev. 400 z dne 23. avgusta 1988.

Drugi del je namenjen prebivalstvu slovenskega izvora v videmski pokrajini, ki ga 24. člen imenuje za naslovnika sledečih določil. Omenjeno prebivalstvo ima pravico do ovrednotenja svojih pobud in kulturnih aktivnosti.

Členi od številke 26. do 29. obravnavajo probleme v zvezi s solo. V sklopu eksperimentalnega organskega didaktičnega programa je predvidena uvedba slovenskega knjižnega jezika v tistih osnovnih solah v videmski pokrajini, kjer bi bil za to interes. V krajih, kjer bo eksperimentalni program dal pozitivne rezultate, bo v solah druge stopnje z italijanskim učnim jezikom možna uvedba tečajev s slovenskim učnim jezikom.

Tudi za sole v videmski pokrajini je predviden funkcionar pri solskem skrbnistvu v Vidmu, ki naj bi se ukvarjal s problemi v zvezi s kulturo kajevnih govorci.

ZAŠČITA SLOVENSKE MANJŠINE

Paladinov

OOBJAVLJAMO BESEDILO ZAKONSKEGA OSNUTKA,

Tehnično poročilo

Struktura zakonskega osnutka ne dopusca točnega izračuna stroškov in zato so finančna bremena, ki jih omenjamo, zelo okvirna

Omenjeni osnutek govori namreč o določilih v hipotetični obliki, in to predvsem o tistih, ki zadevajo solsko izobraževanje. To pomeni, da bodo določene pobude uresničene samo, če bo to res nujno glede na »dejansko ugotovljene potrebe«. Če ostajamo pri solskem področju, lahko glede na upad števila soloobveznih otrok domnevamo, da bodo lahko nekatere pobude, ki predvidevajo razširitev solskega omrežja, uresničene samo, če se bo sedanji demografski trend obrnil.

S to optiko so bili ocenjeni člani, za uresničitev katerih bi bilo potrebno določeno finančno breme.

Pri uresničevanju 2. člena morajo države in lokalne uprave razpolagati z določenim številom tolmačev, ki naj bi javnim uslužbencem pomagali pri prevajanju tako pisnih aktov kot ustnih odgovorov na vprašanja.

Pri določanju števila tolmačev je bilo upoštevano dejstvo, da je v krajevnem merilu v perifernih državnih uradih in se posebno v uradih krajevnih ustanov zaposleno krajevno dvojezično osebje.

Ce zato izhajamo iz dejstva, da je deset področij, ki pridejo v poštev za zaščito, in ce hocemo v državnih uradih v teh občinah (poštni uradi, policijski uradi, uradi finančnih stražnikov, karabinjerji itd.) zaposliti po dva tolmača in po enega v občinskih uradih (občina, ambulante Krajevne zdravstvene enote itd.), bi bilo za to potrebnih 92 tolmačev. Za honoriranje tega osebja se lahko poslužimo tako pogodb za samostojne delavce kot redne namestitve. Pogodbeno delo, ki zahteva precej manj stroškov kot redna namestitve, je v veliki meri predvideno v javni upravi (sodni uradi, ministrstvo za zunanje zadeve itd.).

Za osnovo pri izračunu smo na vsak način vzeli finančno breme, ki ga predvideva redna zaposlitev.

Letni strošek za enega tolmača (7. plačilni razred) znaša 34.368.000 lir, od katerih je 3.496.000 lir namenjenih za refleksne stroške.

Glede na zgoraj navedeno porazdelitev, se pravi 80 tolmačev za državno upravo in 12 za krajevno, bi bila državna uprava obremenjena z 2.749.440.000 lir stroškov, od katerih bi bilo 279.680.000 lir refleksnih stroškov in 412.416.000 lir v breme krajevnih financ. Skupni strošek bi znašal 3.161.856.000 lir.

Poudariti je treba, da bi bilo finančno breme za državno upravo dosti huje kot za krajevno zato, ker je v občinah, ki jih zadeva zakonski osnutek, veliko število finančnih stražnikov in karabinjerjev, ki so v vsakodnevem stiku s krajevnim prebivalstvom.

Za osebe javne varnosti in za druge državne uradnike pa je predviden le dodatek za dvojezičnost. Zato naj bi bil dodatek izplačan dvema funkcionarjema, devetim inspektorjem in 138 visjim nadzornikom ter agentom javne varnosti. Vse to znaša 431.600.000 lir; 16.640.000 lir pa bo namenjenih za obiskovanje tečajev slovenskega jezika.

312.000.000 lir je predvidenih za dodatek za dvojezičnost ostalih državnih uradnikov in 10.400.000 lir za tečaje slovenskega jezika.

Omenjena sredstva zadostujejo za potrebe, ki jih predvidevajo 3., 4., 6. in 7. člen. Kar zadeva stroške v zvezi s solo (9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 26., 27. in 28. člen zakonskega osnutka), je položaj naslednji.

Za izračun finančnega bremena, ki ga prinašajo določila iz zgoraj omenjenih členov, se nam zdi koristno najprej posredovati nekaj statističnih podatkov o prebivalcih dežele FJK in njenih pokrajin, o številčnosti slovenske manjšine, kot tudi splošne podatke za celotno deželno področje o solski populaciji in o številu razredov-ter sol.

Za solsko področje smo do podatkov za posamezne pokrajine prišli na osnovi podatkov za deželo, in sicer glede na razmerje med pokrajinskim in deželnim prebivalstvom. To zato, ker so bili podatki vzeti iz publikacije ISTAT-a »Dezele v stevilkah« (izdaja iz leta 1993), ki za solsko leto 1991-92 navaja podatke na deželni osnovi. Na tak način je bila sestavljena naslednja preglednica (v uradnih publikacijah ni podatkov o slovenski manjšini):

Celotno prebivalstvo	Slovenci	
Dežela		
1.193.520.	51.321 (4,3%)	
Trst		
259.698	21.295 (8,2%)	
Gorica		
137.419	10.169 (7,4%)	
Videm		
521.969	17.224 (3,3%)	
Pordenon		
274.434		
Solska populacija		
	Učenci	
Osnovna sola	45.921	
Nizja srednja sola	34.661	
Visja srednja sola	56.706	
Skupno učencev	137.288	
Število razredov in sol		
	razredi	sole
Osnovna sola	3.412	527
Nizja srednja sola	1.861	193
Visja srednja sola	2.738	168
Skupno	8.011	888

Na podlagi teh splošnih podatkov lahko izdelamo približne izračune stroškov.

V zvezi z 9. členom v 1. odstavku ni predvidenih stroškov, ker je potrjena ob-

stoječa zakonodaja.

V 2. odstavku pa bi, ce postavimo hipotezo, da recimo v trzaski in goriski pokrajini 10% razredov srednjih sol - osnovna sola torej ni vsteta (upoštevati je treba 1/3 od vseh razredov v deželi, kar znaša 1.533 razredov) -prosi za uvedbo tečajev v slovenskem jeziku, in recimo, da se lahko (spet povsem hipotetično) organizira en tečaj na dva razreda, potem imeli: 1/10 od 1.533=153 : 2 = 77 tečajev.

Ce upostevamo, da predvideva običajni delovni urnik na srednjih solah 18 ur pouka za vsako učno moč, bi bilo potrebno za dve uri pouka na teden zaposliti osem oseb (77 tečajev x 2 uri na teden = 153 ur : 18 = približno osem učnih moči).

Letni strošek za eno učno moč brez delovne dobe je na srednji soli približno 32.307.000 lir.

Celotno finančno breme torej znaša: 32.307.000 lir x 8 = 258.456.000 lir.

10. člen ne predvideva stroškov pod pogojem, da bo pouk tradicij in krajevnih kulture vključen v pouk sorodnih snovi (na primer v pouk zgodovine ali literature ali zgodovine umetnosti).

11. člen predpostavlja zaposlitev dveh funkcionarjev vsaj 7. stopnje. Za funkcionarja 7. plačilnega razreda brez delovne dobe znaša letni strošek približno 34.368.000 lir (od katerih je 3.496.000 lir refleksnih stroškov). Skupno finančno breme torej znaša 34.368.000 lir x 2 = 68.736.000 lir.

12. člen predvideva ustanovitev novega deželnega inštituta za raziskave, eksperimentiranje in pedagoško izpopolnjevanje.

Sredstva, ki bodo potrebna za delovanje novega inštituta, lahko računamo v višini 20 % prispevka, ki je dodeljen deželnemu inštitutu za raziskave, eksperimentiranje in pedagoško izpopolnjevanje IRRSAE glede na to, da so pri določanju omenjenega prispevka potrebe slovenske manjšine ocenjene v približno takih odstotkih.

Zato znese približni letni strošek: 1/5 od 470.000.000 lir = 94.000.000 lir.

V zvezi s 13. členom bi morale znasati finančno breme za povečanje sklada, o katerem govori 8. člen zakona stev. 932 iz 1973. leta, 25.500.000 lir (120.000.000 lir - 94.500.000 lir, kolikor znaša sedanje nakazilo iz poglavja 1132 predračuna ministrstva za solstvo).

14. člen ne predvideva posebnih stroškov.

V zvezi s 15. členom predpostavlja ustanovitev manjšega glasbenega konservatorija s 30 zaposlenimi (administrativni direktor, tajnice in pomožno osebje v tajnistvu ter učno osebje) letno finančno breme v višini 832.000.000 lir.

16. člen povsem potrjuje obstoječo zakonodajo. Ne predvideva finančnih bremen.

V zvezi s 1. odstavkom 26. člena bi bilo potrebnih 844.480.000 lir za zaposlitev učiteljev, katerih materni jezik je krajevna govorica in ki naj bi obravnavali snov v zvezi

s krajevnimi tradicijami in kulturo.

Pri izračunu je bila upoštevana plača za 29 vzgojiteljev otroških vrtcev, ki bodo dopolnili učno osebje, ki je že zaposleno v sekcijah v občinah, ki jih določa 26. člen (29.120.000 lir x 29 = 844.480.000 lir).

Kar se tiče osnovnih sol, kolikor imamo podatke o 3, 3 % slovenske (ali slovanske) prisotnosti v videmski pokrajini za resnične, in ce računamo, da je v teh solah 1.378 razredov, naj bi predvidoma v 46 razredih prosili za fakultativni pouk slovenskega jezika ali slovanske govorice. Ce bi slovenski jezik poučevali po dve uri tedensko v vsakem razredu, bi to znašalo 92 ur, ki jih moramo deliti s 24 (obvezni tedenski delovni urnik v osnovni soli). Potrebne bi bile za to stiri učne moči.

Letno finančno breme za snovnosolskega učitelja brez delovne dobe znaša 29.120.000 lir. Celoten strošek bi torej izračunali tako: 29.120.000 lir x 4 = 116.480.000 lir.

V zvezi s 27. členom bi vsak eksperimentalni razred, ki bi zahteval zaradi svojih posebnosti večjo prožnost pri organizaciji, stal 33% več od normalnega razreda, za katerega znaša približno letno breme v srednjih solah 70.000.000 lir. Torej bi za vsak eksperimentalni razred potrosili 22.000.000 lir več.

Ce se spomnimo, da je predvideni odsoitek prebivalcev slovenskega jezika ali slovanske govorice v videmski pokrajini 3, 3 in ce posledično domnevamo, da se bo 33 % srednješolskih razredov spremenilo v eksperimentalne razrede, bi bili za približno 60 razredov (3, 3 % od 1.836 razredov nižjih in visjih srednjih sol) skupni stroški povisani na 1.200.000.000 lir (22.000.000 x 60).

Stroški za kulturno področje zadevajo 18. člen. Na osnovi podatkov o sredstvih za nacerte, ki naj podprejo kulturne, rekreacijske in sportne pobude, ki jih Dežela ze krije, pridemo lahko do zaključka, da bo državni prispevek znašal 490.000.000 lir.

Za Slovensko stalno gledališče, o katerem govori 20. člen, niso predvideni dodatni stroški, ki bi bremenili državni proračun. To pa zato, ker zakonski osnutek za triletni proračun 1994/1996 ze predvideva finančni prispevek za omenjeno gledališče, ki bremenijo ministrstvo za turizem in prireditve. S tem v zvezi poudarjamo, da je omenjeno ministrstvo za sezono 1992/1993 dodelilo Slovenskemu stalnemu gledališču prispevek v višini 850.000.000 lir.

SPLOŠNI POVZETEK

Tolmači	3.161.856.000 lir
Dodatek za dvojezičnost	431.600.000 lir
Dodatek za dvojezičnost	312.000.000 lir
Jezikovni tečaji	27.040.000 lir
Solstvo	3.439.652.000 lir
Prenos na Deželo FJK	490.000.000 lir
Skupno	7.962.148.000 lir

Popravek

V besedilo zakonskega osnutka za globalno zaščito slovenske manjšine, ki smo ga objavili 16. januarja, sta se vrnili dve napaki.

Prva zadeva prevod besedila, točneje 10. člena, ki zadeva organizacijo solske uprave. Drugi odstavci 10. člena se pravilno glasi: »Pri deželnem solskem uradu FJK bo tudi ustanovljen poseben urad, ki ga bo vodil deželni intendant ... (in ne nadzornik, kot je bilo napačno navedeno).

Druga zadeva seznam senatorjev, ki so podpisali zakonski osnutek, v katerega so se pri prepisu vrnile nekatere netočnosti in ga zato na tem mestu ponov-

no objavljamo: Bratina (DSL), Piccoli (KD), Chiarante (DSL), Tedesco Tatò (DSL), Migone (DSL), Alberici (DSL), Boldrini (DSL), Barbieri (DSL), Rubner (SVP), Fabj Ramous (DSL), D'Alessandro Prisco (DSL), Vito Ferrara (Mreža), Guerzoni (DSL), Marchetti (SKP), Rognoni (DSL), Di Benedetto (KD), Pinna (DSL), Staglieno (Sev. liga), Ranieri (DSL), De Matteo (KD), Riviera (PSI), Ferrara Salute (PRI), Antonio Graziani (KD), Dujany (UV), Micolini (KD), Cannariato (Mreža), Carpenedo (KD), Rocchi (Mreža), Biscardi (Mešana skupina), Bernassola (KD), Salvi (DSL), Castiglione (PSI), Pezzoni (DSL), Molinari (Mreža), Compagna (PLI), Karl Ferrari (SVP), Vittorio Parisi (DSL).

Pismo ministra Paladina

Minister za dezele Livio Paladin (na sliki) je 12. januarja predstavnikom slovenske manjšine in predstavnikom krajevnih oblasti poslal sledeče pismo:

Ministrski svet je predhodno odobril shemo zakonskega osnutka, ki vsebuje »Določila in korist prebivalstva slovenskega jezika v pokrajinah Trst in Gorica ter slovanskega izvora v pokrajini Videm«.

V dogovoru s predsednikom vlade Vam pošiljam kopijo zakona s

prošnjo, da ni posredujete v roku meseca dni od datuma tega pisma, avoje morebitne pripombe, tudi v dopolnilno pripombam, ki so bili ze poslame senatu v zvezi z dokumentom senata stev. 2073 v 10. zakonodajni dobi.

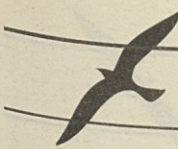
Prejmite najboljše pozdrave

Livio Paladin

Pismu je bilo priloženo besedilo, ki je sestavljeno iz treh delov. To so poročilo k zakonskemu osnutku, tehnično poročilo in be-

saedilo zakonskega osnutka.

Sklicevanje ministra Paladina na prejšnje dokumente senata zadeva mnenja v zvezi z Maccanicovim zakonskim osnutkom, ki so bila pred leti dostavljena senatu. Iz besedila lahko razumemo, da bo vlada upoštevala ne le pripombe, ki jih bo prejela sedaj ampak tudi vse pripombe, ki so bile dostavljene senatu v času razprave o Maccanicovem osnutku.

KI GA JE MINISTER LIVIO PALADIN POSLAL V OCENO PREDSTAVNIKOM MANJŠINE

zakonski osnutek

Osnova za zakonski osnutek o:

»Ukrepih v korist pebivalcev slovenskega jezika v tržaški in goriski pokrajini ter prebivalcev slovanskega izvora v videmski pokrajini.«

1. del 1. člen

V občinah Devin-Nabrezina, Repentabor, Zgonik in Dolina v tržaški pokrajini, v občinah Doberdob, Steverjan, Sovodnje v goriski pokrajini in v občinskih okrajih Vzhodnega in Zahodnega Krasa v tržaški občini ter Pevme - Oslavje - Stmavra in Standreza v goriski občini imajo državljani slovenske jezikovne skupnosti kot posamezniki in tudi v sklopu svojih organizacij in združenj v skladu s pričujočimi določili pravico do zascite njihovih etnicno-kulturnih značilnosti, tradicije in jezika.

1. poglavje 2. člen

1. Potrjujoc nacelo o neomejeni pravici do rabe slovenskega jezika v vseh oblikah zasebnih odnosov in o uradnosti italijanskega jezika, imajo državljani slovenske jezikovne skupnosti pravico do rabe svojega jezika v odnosih z organi in uradi občinskih ali rajonskih uprav v krajih, ki jih določa 1. člen, kot tudi v odnosih s perifernimi uradi in službami javne uprave, ki so pristojni za občinsko področje in ki imajo sedež v omenjenih krajih.

2. Na vprašanja v slovenskem jeziku odgovarjajo organi in uradi, o katerih je govor v 1. odstavku, v istem jeziku:

a) v ustnih sporočilih, praviloma neposredno ali s pomočjo tolmača;

b) pri dopisovanju, kjer je italijanskemu besedilu priložen slovenski prevod.

3. člen

1. Predpisom in upravnim ukrepom katerekoli vrste, ki jih sprejmejo organi, uradi in službe, o katerih govori 1. odstavek 2. člena in ki zadevajo državljane slovenske jezikovne skupnosti, ki živijo v krajih, ki jih določa 1. člen, je priložen slovenski prevod. Kjer so omenjeni predpisi izdani na za to določenih obrazcih, se italijanskemu besedilu doda slovenski prevod. Enako bodo ravnale pokrajinske in deželne uprave kot tudi v deželi delujoče državne uprave pri predpisih, ki zadevajo izključno državljane slovenskega jezika in ki so bili sprejeti na podlagi postopkov, ki zadevajo predpise, ki jih določa 1. odstavek in so bili sprejeti na višji ravni.

2. V krajih, ki jih določa 1. člen, je pisnim aktom splošnega značaja, ki jih izdajo organi, o katerih je govor v 1. odstavku, priložen slovenski prevod.

4. člen

Glede rabe slovenskega jezika v kazenskih postopkih veljajo za državljane, ki pripadajo slovenski majšini, določila

la 109. člena kazenskega postopnika.

5. člen

Deželni volilni zakon, o katerem govori 13. člen Posebnega statuta avtonomne dežele FJK, ki ga je odobril ustavni zakon stev. 1 z dne 31. januarja 1963, določa pravila, da bi v okvirih, na način in pod pogoji, ki jih je sam določil, olajšal izvolitev predstavništva slovenske manjšine v deželni svet. Izvolitev omenjenega predstavništva v tržaški in goriski pokrajinski ter občinski svet in v občinske ter rajonske svete, o katerih je govor v 1. členu pričujočega zakona, bo olajšana v okvirih, na način in pod pogoji, ki jih v zvezi z ureditvijo krajevnih uprav določa deželni zakon, o katerem je govor v 4. členu Posebnega statuta avtonomne dežele FJK in ki je bil spremenjen z ustavnim zakonom stev. 2 z dne 23. septembra 1993.

6. člen

1. V krajih, ki jih določa 1. člen, lahko državljani slovenske jezikovne skupnosti uporabljajo svoj jezik na sejah občinskih svetov oziroma, v Trstu in Gorici, na sejah rajonskih svetov v vseh pisnih in ustnih posegih, a tudi pri postavljanju predlogov ter vprašanj. Ravno tako lahko vodijo zapisnik tudi v slovenskem jeziku.

2. Pristojna uprava poskrbi za dobeseden prevod ustrege posega in tudi za prevod pisnih aktov.

7. člen

1. V občinah, ki jih določa 1. člen, bodo pristojne uprave uporabljale slovenski jezik ob italijanskem v oznakah občinskih uradov, na uradnem papirju in na splošno v vseh javnih občinskih napisih ter tudi na praporih.

2. V tistih krajih bo na način, ki ga določa deželni zakon, v toponomastiki in cestnih smerokazih navedena tudi slovenska oblika krajevnega imena.

8. člen

Pri uresničevanju določil, o katerih govori pričujoči zakon, bodo pristojne uprave na osnovi lastnih ureditev poskrbele za namestitve prevajalcev-tolmačev. Za dopisovanje z državnimi upravami bo lahko pri Vladoem komisariatu za deželo FJK ustanovljen prevajalski urad. Organik in ureditev urada bosta določena z odlokom ministrskega predsednika sporazumno z zakladnim ministrom in ministrom za javne uprave.

2. poglavje 9. člen

1. Minister za solstvo bo v krajih, ki jih določa 1. člen, in na podlagi predlogov pristojnih občin in navodil, okrožnih solskih svetov ter po posvetovanju s pokrajinskim solskim svetom in komisijo, o kateri je govor v 9. členu zakona stev. 932 z dne 22. decembra 1973, in na osnovi dejansko ugotovljenih potreb ustanovil sole vseh vrst in stopenj s slovenskim učnim jezikom.

2. Da bi v nujnih primerih zadostil potrebam, o katerih je govor v 1. odstavku, in uposte-

vajoc organizacijske in finančne vidike, se lahko v solah z italijanskim učnim jezikom priredijo tečaji v slovenskem jeziku. Tečaje bodo priredili na osnovi odločitve zavodskega sveta ob upoštevanju mnenja proforsorskega zbora in na osnovi prošelj zainteresiranih uencev.

3. Učno osebje za tečaje v slovenskem jeziku bo moralo biti izbrano med učitelji slovenskega materinega jezika, tako da bodo osebju v stalezu dodeljene dodatne ure pouka ali pa da bodo podeljene zacasne suplence.

10. člen

1. Učni programi sol s slovenskim učnim jezikom bodo določeni na osnovi 4. člena zakona stev. 1012 z dne 19. julija 1961 - po posvetovanju z Deželo FJK.

2. Med učnimi predmeti v zgoraj omenjenih solah bo tudi pouk krajevnje kulture in obicajev.

11. člen

V okviru tržaskega in goriskega solskega skrbništva bo ustanovljen urad za slovenske sole. Vsakemu od teh uradov bo dodeljen državni funkcionar z najmanj 7. kvalifikacijsko stopnjo. Izbran bo na podlagi javnega natečaja, na katerem bodo lahko sodelovali državljani, ki odlično obvladajo slovenski jezik in ki izpolnjujejo vse ostale pogoje za udeležbo na omenjenih tečajih.

12. člen

1. V Gorici bo ustanovljen deželni institut za raziskave, eksperimentiranje in pedagogsko izpopolnjevanje. Institut ima značaj javne pravne osebe z upravno avtonomijo.

2. Z odlokom predsednika republike, na predlog ministra za solstvo in po posvetovanju z deželo FJK, kot določa odlok predsednika republike stev. 419 z dne 31. maja 1974, je določena sestava organov instituta, o katerem je govor v 1. odstavku, njihovo delovanje in ureditev osebja.

13. člen

Od finančnega obdobja 1989 dalje se sklad, o katerem je govor v 8. členu zakona stev. 932 z dne 22. decembra 1973, poveča na 120.000.000 lir letno. Uporablja se ga lahko tudi za honoriranje urejanja solskih učbenikov in tudi za plačilo honorarjev avtorjem tekstov in učbenikov, ki niso italijanski državljani, vendar pripadajo slovenskemu kulturnemu prostoru.

14. člen

Diplome sol in državnih vodov s slovenskim učnim jezikom ter solska spricevala bodo sestavljena v italijanskem jeziku z dobesednim prevodom v slovenski jezik. Izdana bodo na posebnih obrazcih, ki jih bo pripravilo ministrstvo za solstvo.

15. člen

1. Tržaska slovenska glasbena sola »Glasbena matica« je priznana kot državni konservatorij.

2. Na osnovi specifičnih potreb v zvezi s poučevanjem slovenske glasbene kulture bo

do z odlokom predsednika republike, na predlog ministra za solstvo in po posvetovanju z državnim solskih svetom določeni učni programi prej omenjenega zavoda.

16. člen

Kolikor pričujoči zakon ne določa drugače, se vedno veljajo določila iz zakona stev. 1012 z dne 19. julija 1961 in iz zakona stev. 932 z dne 22. decembra 1973 in nadaljnje spremembe ter iz 34. člena odloka predsednika republike stev. 416 z dne 31. maja 1974 in iz 8. člena zakona stev. 1 z dne 14. januarja 1975.

17. člen

Pri strokovnih tečajih, ki jih prireja Dežela FJK, bodo lahko predvideni tudi oddelki s slovenskim učnim jezikom.

3. poglavje 18. člen

1. Za uresničitev programov, ki jih pripravlja dežela pri izvajanju svojih statutarnih pristojnosti v zvezi s kulturnimi, rekreacijskimi in sportnimi institucijami, muzeji ter knjižnicami, bo država dodelila letni prispevek, da bi tako v mejah, ki jih za porabo sredstev določa 28. člen, zascitila slovenske institucije.

2. Za naslednja leta bo poskrbljeno v smislu 11. člena zakona stev. 468 z dne 5. avgusta 1978 in sledecih sprememb ter dopolnitev.

19. člen

Uvedbo televizijskih poročil in oddaj v slovenskem jeziku urejajo dogovori, ki jih bo državna uprava sklenila z družbo, ki bo pooblašena za javno radio-televizijsko službo, kot je to določeno v 19. in 20. členu zakona stev. 103 z dne 14. aprila 1975.

20. člen

Slovensko stalno gledališče v Trstu je priznano kot organizem za gledališko dejavnost z javnim upravljanjem. Priznane so mu posebne značilnosti in s tem v zvezi pravica do državnih podpor iz za to določenih skladov.

21. člen

1. Stavba v tržaskem svetovivanskem kraju, ki se imenuje »Narodni dom« in ki je državna last, bo dodeljena tržaški delniški družbi z nepremičninami »Dom«, da bi jo preuredili v kulturni dom slovenske etnicne manjšine v tržaški pokrajini. Prepovedana bo njena odtujitev in izključena uporaba za katerekoli druge name-ne.

2. Dodelitev stavbe bo z odlokom odredil finančni minister na način, ki ga določa zakon stev. 390 z dne 11. julija 1986.

4. poglavje 22. člen

Ob tem, kar je določeno v pričujočem zakonu, ostajajo v veljavi, kolikor jih omenjeni zakon ne vsebuje, določila, ki so bila sprejeta z zakonitimi ukrepi pri uresničevanju Posebnega statuta, ki je priložen Londoskemu memorandumu z dne 5. oktobra 1954, v smislu zakona stev. 73 z dne 14. marca 1977, ki je ratificiral Osimski sporazum.

23. člen

1. Z odlokom predsednika republike, na predlog notranjega ministra in po posvetovanju z ministrskim svetom je lahko spremenjen seznam občin in okrajev, o katerem govori 1. člen. Do sprememb lahko pride, ce se na podlagi splošnega popisa prebivalstva ugotovi, da so tudi v drugih občinah ali v drugih okrajih večje skupine prebivalcev slovenskega jezika, ki sestavljajo vsaj 25% celotnega prebivalstva, ali pa ce je ugotovljeno, da je v občinah na seznamu manjše stevilo pripadnikov manjšine.

2. Na isti način bo tudi poskrbljeno za spremembo občinskih okrajev, ki jih ravno tako določa 1. člen, ce bodo občinske uprave na drugačen način oblikovale okraje glede na vsaj 25% prisotnost slovenske manjšine v teh okrajih.

3. Odlok, o katerem je govor v prejšnjih odstavkih, bo izdan v roku enega leta od uradne objave podatkov popisa prebivalcev oziroma v roku enega leta od izvršilnosti odredb, s katerimi so občine spremenile okraje.

4. Vlada je pooblašena, da izda v roku treh let od začetka veljave pričujočega zakona zakonske predpise, ki naj uredijo, uskladijo in dopolnijo vsa veljavna določila v zvezi z zascito slovenske jezikovne manjšine, in da jih zdruzi v enotno besedilo, ki bo lahko dopolnjeno in spremenjeno po sledecih kriterijih:

a) poenostavitev predpisov in odprava vseh določil, ki se ponavljajo;

b) uskladitev predpisov s tistimi, ki jih določa pričujoči zakon;

c) pregled in tipizacija postopkov;

d) prilagoditev normativa pristojnostim, ki so dodeljene Deželi FJK.

5. Zakonski odlok, o katerem govori 4. odstavek, bo izdelan na predlog ministrskega predsednika sporazumno z ministri, ki so pristojni za posamezna področja, in po posvetovanju z ministrskim svetom.

2. del 24. člen

V občinah Ahten, Dreka, Fojda, Grmek, Bardo, Montnars, Neme, Prapotno, Podbo-nesec, Rezija, Sv. Lenart Slovenov, Speter Slovenov, Sovodnje, Srednje, Tipana, Torreano v videmski pokrajini je krajevno prebivalstvu slovanskega izvora zagotovljeno ovrednotenje kulturnih pobud in dejavnosti in tudi spostovanje toponomastike ter tradicij na osnovi določil sledecih členov.

25. člen

V pravilnikih občinskih svetov je lahko predvidena možnost, da svetovalci na občinskih sejah uporabljajo krajevno govorico. Ob tem je treba poskrbeti za vodenje zapisnikov samih sej v italijanskem jeziku in za dobeseden prevod ustnih posegov v omenjenem jeziku.

26. člen

1. Učni nacrt bo v javnih otroških vrtcih v občinah, o katerih govori 21. člen, obsegal

tudi snov o krajevni kulturi in tradicijah slovanskega izvora, ce bodo starsi za to prosili. Za poučevanje te snovi bodo obvezani učitelji, ki bodo po potrebi zaposleni za določen cas in ki je njihov materni jezik krajevna govorica.

2. V osnovnih solah prej omenjenih občin bo, ce bodo starsi uencev za to prosili, uveden fakultativni pouk slovenskega knjižnega jezika oziroma krajevne govorice slovanskega izvora na osnovi programa didaktičnega eksperimentiranja, ki naj bi obogatilo znanje uencev. Zato bodo namestili ustrezno učno osebje, ki mu bodo dodeljene zacasne suplence.

3. Z odlokom ministrstva za solstvo in po posvetovanju z Deželo FJK bo določen način izdelave in uresničevanja vzgojnih smotrov in učnih nacrtov, o katerih govorijo prejšnji odstavki, kot tudi način in pogoji za imenovanje učiteljev.

27. člen

V srednjih solah v krajih, o katerih govori 21. člen, lahko minister za solstvo po posvetovanju z Deželo FJK po petih letih didaktičnega eksperimentiranja uvede ločene tečaje s slovenskim učnim jezikom. Tečaji bodo namenjeni dijakom, ki so se že odločili za omenjeni eksperimentalni program. Uvedba tečajev bo odvisna od dejanskih potreb, ki se bodo pokazale pri uresničevanju eksperimentalnega pouka, od prošelj staršev in od uravnovešenega študijskega razvoja.

28. člen

Z urejanjem zadev v zvezi z uresničevanjem določil iz 23. in 24. člena ter s tem povezanimi upravnimi ukrepi se bo ukvarjal državni funkcionar videmskega solskega skrbništva z 8. ali 9. kvalifikacijsko stopnjo. Funkcionar bo moral na primeren način poznati problematiko v zvezi z obicaji, kulturo in krajevnimi govoricami.

29. člen

Na prebivalce, o katerih govori 21. člen, se razširijo določila, o katerih je govor v 16. členu in se nanasajo na specifične potrebe po zasciti jezikovnih skupnosti.

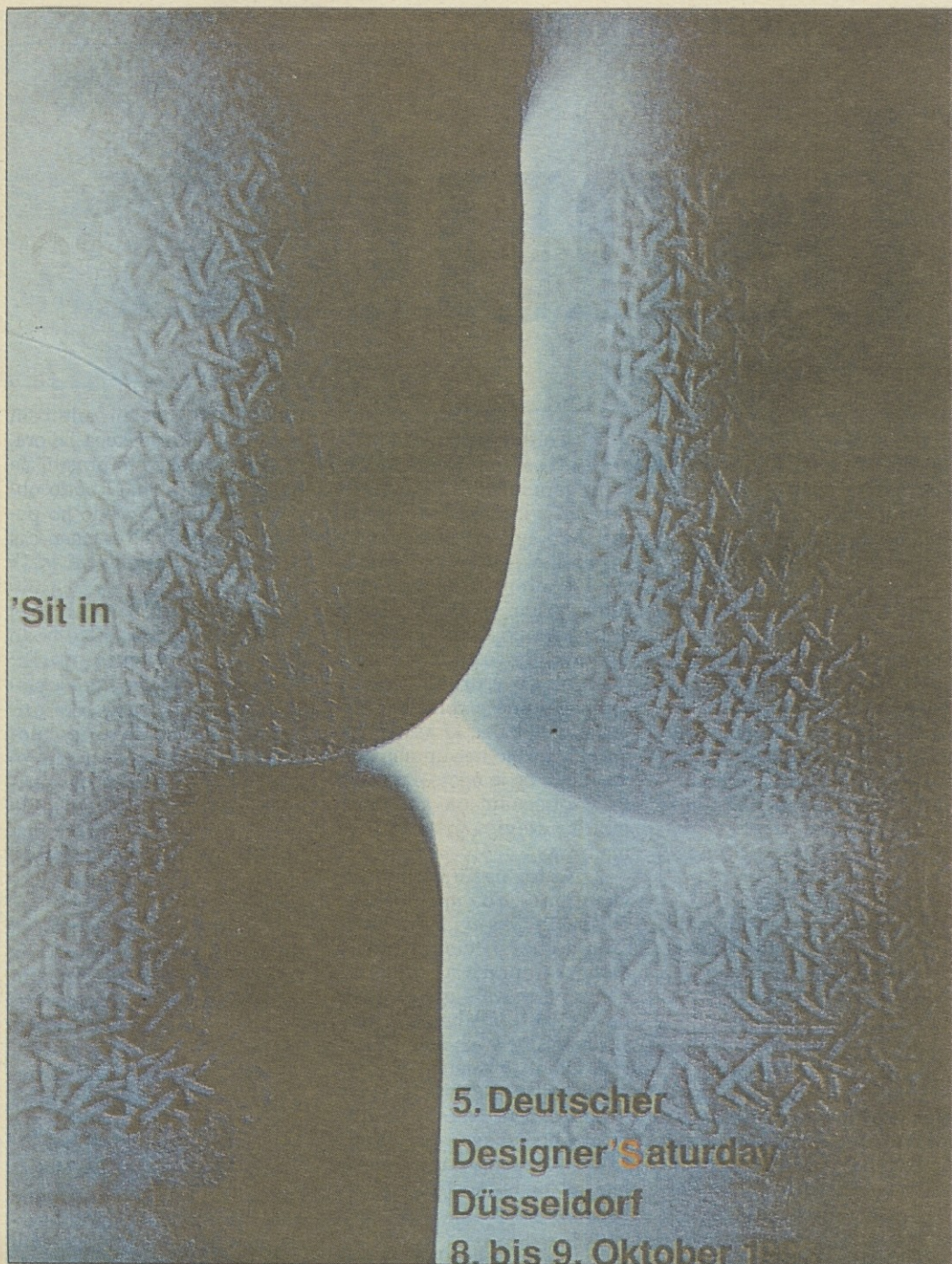
3. del 30. člen

Glede na potrebo po prilagoditvi uradov javne uprave bodo določila, o katerih je govor v 2. in 3. členu, začeli izvajati 1. januarja po preteku dveh let od začetka veljave pričujočega zakona.

31. člen

1. Stroske za izvajanje pričujočega zakona, ki so za leto 1994 predvideni v višini 8.280 milijonov lir, za leto 1995 v višini 8.240 milijonov in za leto 1996 v višini 8.200 milijonov, se krije iz ustreznega sklada, ki je v triletnem predračunu 1994/96 vpisan v poglavju 6856 predračuna zakladnega ministrstva za finančno leto 1994.

2. Zakladni minister je pooblaščen, da z ustreznimi oddoki poskrbi za potrebne spremembe bilance.

'Sit in

5. Deutscher
Designer'Saturday
Düsseldorf

8. bis 9. Oktober 1993

Nova revnost v designu

Kot opozicija razkošju v osemdesetih letih
se danes ponuja novi minimalizem

Sama ideja prihaja pravzaprav iz Združenih držav. Leta 1985 so namreč düsseldorfski trgovci in proizvajalci, ki se ukvarjajo z notranjo opremo, prevzeli zamisel newyorskkega Designer'Saturday in odtlej organizirajo vsaki dve leti v svojem mestu srečanje oblikovalcev, arhitektov, strokovnjakov za notranjo opremo in seveda vseh tistih, ki jih zanima sodobni dizajn; vrstijo se okrogle mize in razstave oblikovalskih dosežkov s tega področja.

Sprva so si organizatorji to bienalno oblikovalsko prireditve zamisljali kot priložnost za izmenjavo idej med oblikovalci iz različnih držav, vzpostavljala naj bi tudi nekakšen most med različnimi proizvajalci in trgovci, ki jih vsakodnevni konkurenčni boj sicer hoče nočes postavlja na različne bregove. Danes pa se je prelevila v projekt, ki ni namenjen le gospodarski in estetski rabi, saj naj bi se udeleženci soočali tudi s problemom varstva narave in novimi tehnološkimi izzivi.

Za udeležanje tovrstne zamisli seveda ni dovolj, da oblikovalcu ponudis zgolj možnost sprehoda skozi razstavne prostore različnih proizvajalcev notranje opreme, ponuditi mu moraš se kaj več, zato so organizatorji letos povabili strokovnjake za področje oblikovanja iz Nemčije in Italije, ti državi sta bili letošnji gostji zadnjega Designer'Saturdaya oktobra lani v Duesseldorfu, da bi spregovorili o vlogi dizajna v 90. letih. Sodeč po razpravah povabljenih udeležencev, se je oblikovanje v tem trenutku znaslo v nekakšno slepi ulici.

Nihče namreč ni znal najti alternative prevladujoči slogovni poljubnosti in z vedno večjo naglico izmenjavajočim se trendom v oblikovanju. Tu

di zahteva hamburskega oblikovalca Petra Malya, da je treba potrošniku ponuditi trajen, avtentičen produkt, je bila bolj nekakšno zaklinjanje, kot pa razkritje poti, ki nas bo pripeljala iz sedanje krize dizajna.

Kot opozicija razkošnemu in pisanemu dizajnu osemdesetih let se danes ponuja nekakšen novi minimalizem, ki ga je predstavil berlinski oblikovalec pohistva Axel Kufus. Gre za zelo enostavno pohistvo, narejeno iz vezane plošče. Kufusu gre predvsem za varčno in premišljeno uporabo materiala, tako je na primer za izdelavo stolov uporabil ostanke vezane plošče, iz katerih so narejeni drugi pohistveni elementi. Njegov oblikovalski credo bi lahko strnili v sintagmo »askeza namesto preobilja«, ki gre tako v uho, da je že sama po sebi zadosten porok za njegovo uveljavitev.

Zato pa v razstavnih prostorih različnih izdelovalcev pohistva ni bilo opaziti, da bi ze presegli prevladujoči oblikovalski trend 80. let. V razkosnih scenarijih so predstavili svoje že znane izdelke. Le okrogle mize, na primer v razstavnih paviljonih Bergesa in Rincklakeja van Enderta, so poskrbele za nekoliko bolj razgibano vzdušje, kakršno je značilno za razprodaje ob koncu tedna. Le malokateri proizvajalec se je predstavil v drugacni luci. V starem skladišču je tako HG Merz predstavil svoj sistem pohistvenih elementov iz lesa, jekla in stekla, iz katerih se da sestavljati regale, omare in druge pohistvene pritikline. Ustrezno svetlobo na to prezentacijo je metala tudi razstava japonskih papirnatih latern »Shomei«, ki so ves prostor potopile v prijetno, toplo izžarevajočo luč. Nekakšno nasprotje

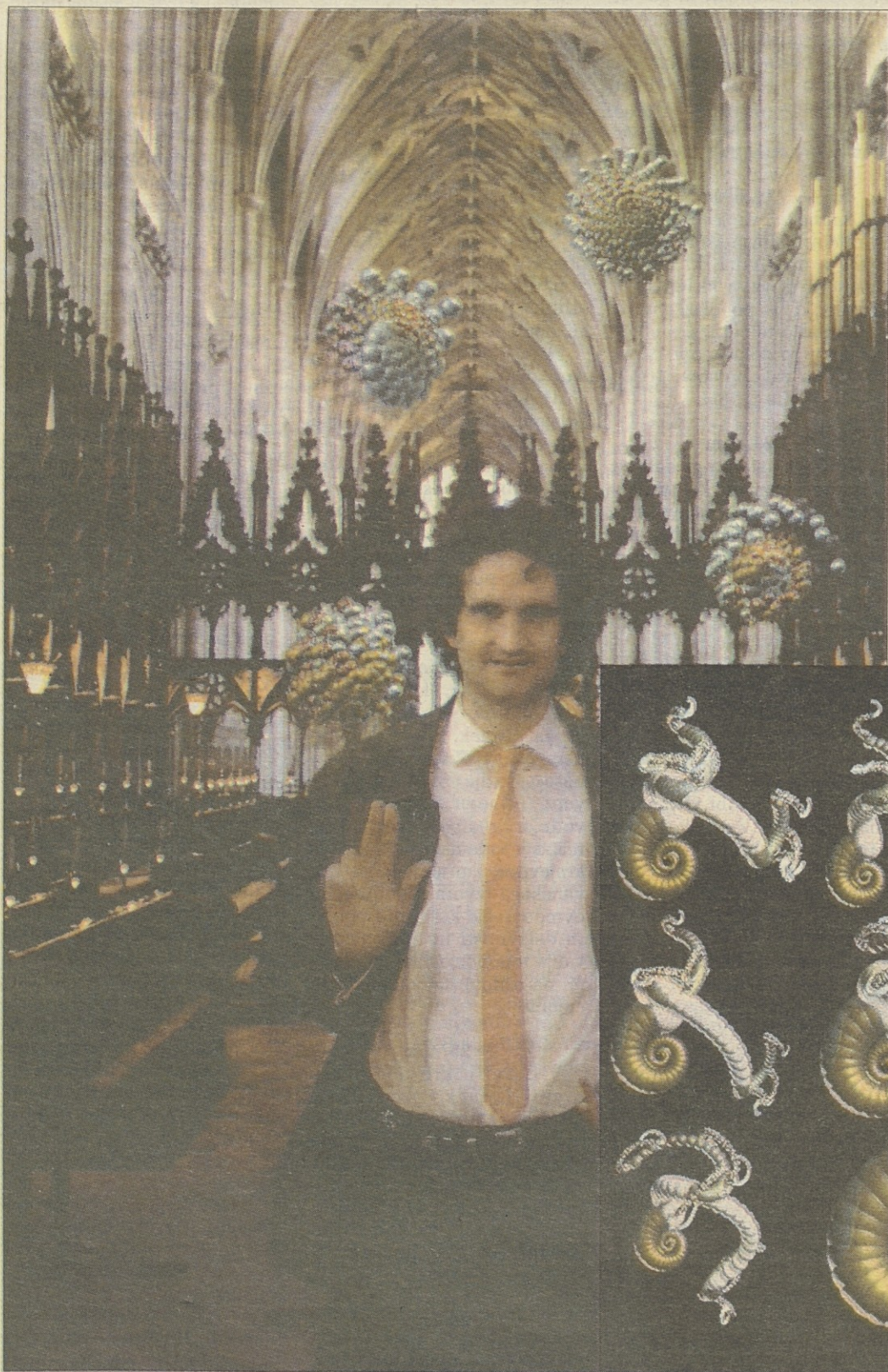
razstavnega koncepta velikih uveljavljenih proizvajalcev je predstavljala tudi tako imenovana »Procesija oblikovnosti«, skupinska predstavitev dosežkov mladih neuveljavljenih oblikovalcev. Tudi pri njih prevladujejo naravni materiali v asketskih inscenacijah, ki so bile razporejene v 13 postaj omenjene »procesije«.

Reciklirano pohistvo iz stajenih umetnih vlaken, z zelenjem obrasceni stoli v predverju in tekstilije iz blaga naravnega izvora, razstavljeni v prostorih stare, napol podrtje tekstilne tovarne, izražajo nekakšno refleksivnost, skorajda otožnost. Ta namenoma borna kuliserija je nedvomno izraz tega, da slavi nemški oblikovalski podmladek konec dizajna skupine Memphis, ki je zasel v slepo ulico, njemu nasproti pa postavlja novo skromnost.

Vsekakor pa nepristranskega opazovalca zalosti dejstvo, da je med množico različnih dogodkov ena od osrednjih tem Designer'Saturdaya, »inteligentni dizajn«, ostala tako rekoč brez odziva. V tem slogu je potekalo tudi predavanje japonskega arhitekta in oblikovalca Toya Ita, ki je predstavil vpliv sodobne mikroelektronike na arhitekturo. Ob bok bi mu lahko postavili še zanimiv Wilkhahnov poskus, ki je imel v stari Mettmannovi tovarni, seveda daleč proč od vrveža düsseldorfkega mestnega središča, kjer so potekale ostale prireditve, video konferenco v simuliranem prostoru. Tudi ta je minila dokaj neopazno, čeprav ponuja verjetno prav mikroelektronika oblikovalcem možnost izhoda iz sedanjega fin-desieclovskega vzdušja v arhitekturnem dizajnu.

Soeke Dinkla

Prevedel Samo Krusic

Avtoportret Williama Lathama

Virtualni vrtnar

»Umetnost služi zrcaljenju narave in nas odseva. S tem nepretrganim ciklusom ustvarjanja in poustvarjanja sodelujemo pri re-kreaciji vesolja.«

Raymond Lauzzana
& Denise Penrose
A Pre-21. Century
Manifesto

William Latham je iznasel novi umetniški stil, poimenovan evolucionizem - sintezo nadrealizma, baročne arhitekture, naravnega sveta, znanstvene fantastike in drugih vplivov, ki ozivlja tridimenzionalne računalniške grafike. Če je topologija lahko inteligentna, kaj nam potem Lathamove umetne oblike življenja lahko sploh povedo o naši genetski preteklosti, sedanjosti in prihodnosti?

Latham je studiral upodabljaljočo umetnost na Ruskin School v Oxfordu in kasneje grafiko na Royal College of Art v Londonu. S konceptom evolucije se je začel ukvarjati leta 1984, ko je raziskoval

bliznji Natural History Museum, kjer je spoznal, da bi bilo skulpturalne forme moč razvijati tako, da bi jih prilagajal dinamiki naravnih sistemov. Njegovi prvi eksperimenti znotraj umetniskega dela, FormSynth, so bile prostoročne risbe na papirju, ki so razkrivale, kako lahko posamezni koraki preprostih operacij enostavne forme mutirajo v nesteto kompleksnih oblik. Ko je spoznal možnosti, ki jih za udeležanje njegovih idej ponuja tehnologija, se je Latham pridružil IBM UK Scientific Centru v Manchesteru, kjer dela kot raziskovalni sodelavec. Latham je imel številne razstave po Evropi, Japonski, Avstraliji in Združenih državah Amerike, kjer so prav z njegovim delom Sequence from the evolution of form odprli Electronic Theatre na Siggraph '90.

Njegova organska dela si je mogoče ogledati na video kolekciji The conquest of form: The art of William Latham (Media Magic, 1990).

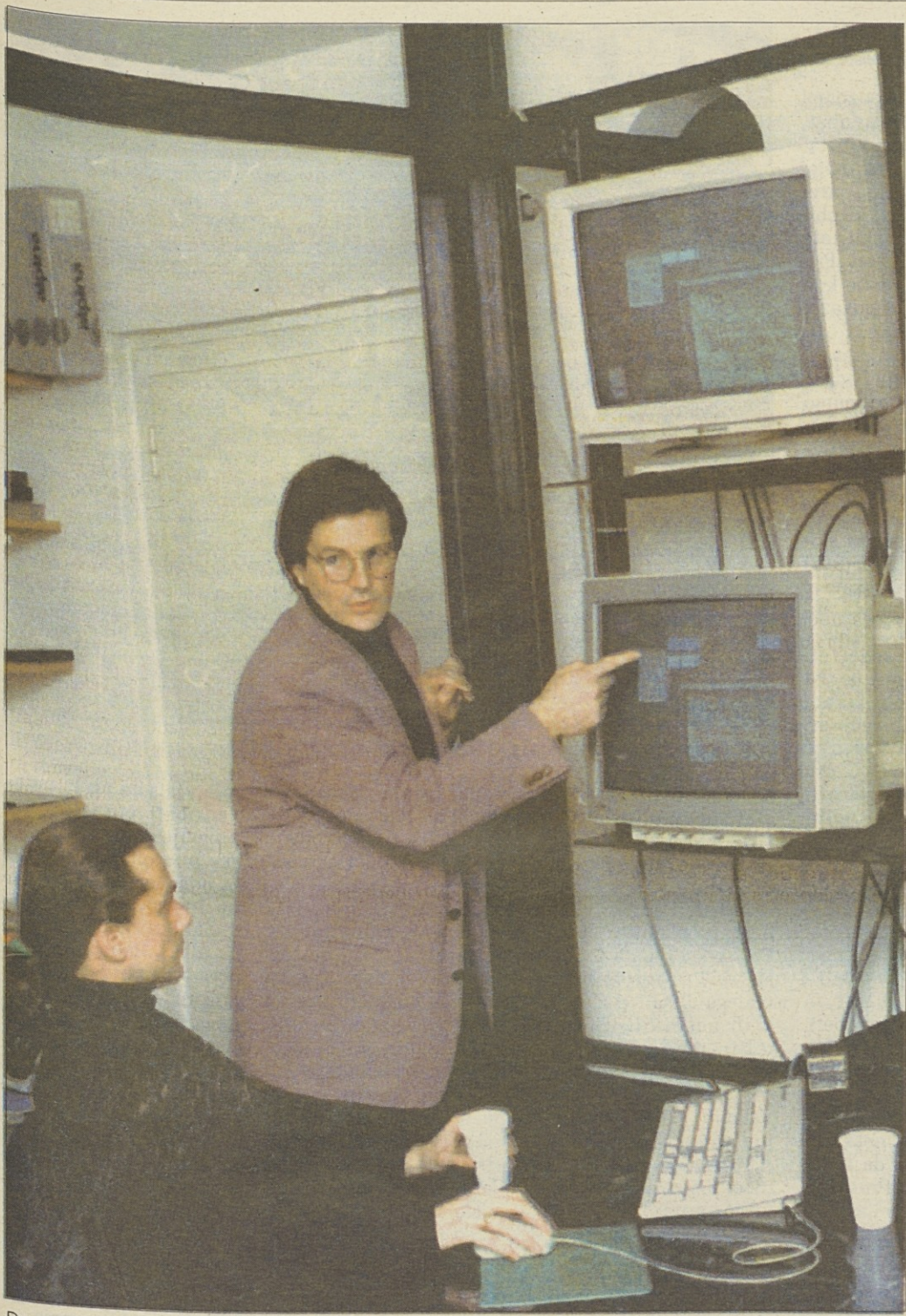

W. Latham: Evolucionistična stvaritev

Kako poraziti vojno

Stoletja človeških naporov se v Bosni vsako posamezno sekundo razblinjajo v nič - V Sloveniji se je rodil poskus, da bi jih obudili s pomočjo računalniške tehnologije

**VIRTUALNO
MED
ZAMISLIJO
IN
UPORABO**

Dean Herenda (na fotografiji stoji) predstavlja virtualni muzej Bosne (Foto: Boban Plavevski)

nenravnosti

svoje računalniške tehnike pa razkriva v novi knjigi, nastali v soavtorstvu z znanstvenikom Stephenom Toodom, *Evolutionary art and computers* (Academic Press, 1992).

Prav pred kratkim je Latham neovrgljivo dokazal, da bo evolucijo prenasala televizija: »Prejšnjo sredo sem se 'v živo' pojavil na britanski televiziji in spreminjal skulpture pred 5 milijoni gledalcev. Precej vznemirljivo je bilo, saj nisem vedel, kaksne forme bom povzročil. To je vsekakor fokusiranje moje kreativno miselnosti.« K sreči so software pri tem ni sesul.

Ustvaril sem simulacijo evolucije, da bi razvil umetno življenje, pri katerem bi nacelo »preživetje najmočnejših« nadomestilo nacelo »preživetje najbolj estetskih«. Gre za nekakšen hazard, pri katerem uporabljam evoliucijski »sokovnik«. Umetniški proces je pri tem v tolikšni meri poenostavljen, da spominja na

vrtnarjenje z oblikami. Izbiram, vzgajam, združujem.

V mojem evoliucijskem računalniškem svetu ni nobene morale. »Ubijam«, »mutiram«, »izrabljam incest« in »mesarim« družine skulptur; bolj kot so tehnike subverzivne, bolj so skulpture zanimive.

Je moralno sporno uničevati skulpturalne umetne življenjske oblike, glede na to, da obstajajo samo kot podatki? Ali pa je morda moralni problem to, da bi se takšen software lahko uporabljal v druge namene, ki morda ne bi bili umetniški, človek pa jih ne bi mogel nadzirati? Umentik se mora zavedati teh moralnih zadreg, saj pri tem ni mogoče ostati nevtralen.

Kot umetnik sem v nenavadnem položaju, saj znanost in tehnologijo raziskujem, obenem pa ju komentiram. Moje delo bi lahko imeli za sodobno, tehnološko metaforo človekovega odnosa do narave. Mutiram tipe nenavadnih umetnih

življenjskih oblik, kar bo lahko nekega dne vsakdanjost genetskega inženiriranja. Na tej točki lahko ziva bitja pojmujejo kot formo skulpture, kot skulpturalne domače zivalce. Moje delo je svarilo pred tem.

Mislím, da je primerjava z vrtnarjevim delom, ki skuša vzgojiti popolno vrtnico za razstavo cvetja, zelo blizu temu, kar počnem. Vendar pa sem tudi stvarnik. Lahko stopim za prizorišče, spreminjam pravila te sintetične narave in se potem kot vrtnar vrnem nazaj vanjo. Za moje delo je bistveno, da evoliucijski sistem temelji na mojih kreativnih idejah.

Moje delo je zmes človekove ustvarjalnosti ter ustvarjalnosti narave in tehnologije. Pri tem je vse težje kot avtorja identificirati samo človeka; prav to pa ljudem iz sveta umetnosti povzroča nelagodje.

Po reviji Mondo 2000 povzela Aleksandra Rekar

Pred letom dni je se razmišljalo, kako bi vizualno ohranilo tisto, kar se je s posredovanjem medijev uničevalo pred našimi očmi tam, kjer se je razlegala nekdanja Jugoslavija. Pretekli teden pa je v prostorih računalniške družbe Arxel v Ljubljani za predstavnik donatorje predstavil projekt Virtualni prostori - mrtva mesta. Dean Herenda, 34-letni Slovenec hrvaškoitalijanskega izvora je, izhajajoč tudi iz lastnih, skoraj desetletje dolgih izkušenj v računalnistvu, s sodelavci zasnoval program za vzpostavitev virtualnega muzeja nekdanje Bosne in Hercegovine.

Herenda pravi: »Zamisel o virtualnem muzeju se je rodila iz frustracije, pa tudi iz trdnega prepričanja, da je potrebno storiti nekaj zoper norost. Da je potrebno vrniti življenje tja, kjer vlada smrt. Da bi umirajočemu vrnili referencialna mesta, njegovo tradicijo, sakralne predmete in predmete iz vsakdana, smisel. Da bi svoje izkušnje in znanje praktično uporabil. Skratka, da bi z ustvarjalnostjo odgovoril na paralizirajoči občutek nemoči, ki ga vsi cutimo v sebi. Morda najbolj pomemben razlog za zagon tega interdisciplinarnega arhiva za studij fenomena vojne v BiH pa je potreba po dokumentiranju vsega bogastva, tako zgodovinskega kot družbenega, duhovnega in kulturnega, bogastva skupnosti, ki je bila nekoč večnacionalna. Da bi lahko zatrčili: tukaj se je nekaj nahajalo, tukaj smo že bili!«

Zakaj ravno BiH, saj je bilo bolj ali manj vse ozemlje nekdanje Jugoslavije multikulturalno ali pa je takšno vse bolj postajalo? »V BiH je uničevanje najbolj intenzivno,« odgovarja Herenda. »Nasprotno pa je medijskih informacij o tem toliko, da to uničevanje nikogar več ne zanima, nihče z njim noče imeti opravka, dokaj se je že kar kot del folklorne tistega prebivalstva.«

Sprehod po Starem mostu

Program je zasnovan na sistemu, ki temelji na hitrih in visokozmogljivih grafičnih delovnih postajah, objektni tehnologiji in magnetnih optičnih medijih za shranjevanje podatkov. Tovrstna tehnologija je bila dolgo dostopna le policiji in vojski v ZDA, danes pa poganja ameriško industrijo zabave. Da bi arhivirale in muzejsko ohranjale, ga uporabljajo le nekatere velike korporacije, npr. Kodak in Sony.

Visokorazvita program in tehnologija omogočata uporabniku, da s pritiskanjem na gumb računalniške miske vstopa v arhiv podatkov in se po njem sprehaja kakor po dejanskem muzeju, saj so le-ti podani v obliki podob, ki do sledno ponazarjajo realni svet. Kadar uporabnik išče neko ime ali ključno besedo, izbira v seznamih, kakršne poznamo v najbolj razširjenih računalniških programih za osebno rabo. Kakor hitro si uporabnik zaželi informacij o izbranem imenu, pa so mu le-te na voljo v »realni« obliki, lahko npr. lista po knjigi Iva Andrića Mo-

sta na Drini in jo prebira ali pa si ogleda Stari most v Mostarju in nanj celo stopi, saj je tridimenzionalno simuliran. Uporabniku ni potrebno poznati sistema, po katerem je v računalniškem muzeju razvrščeno arhivirano gradivo: katerokoli izhodišče mu omogoča dostop do vseh podatkov. Herenda pravi, da muzej omogoča sanjanje tistega, kar je nekoč bilo, saj je izbira poti skozi muzej popolnoma svobodna. Ozirove stvari, ki so uničene in postajajo le del kolektivnega spomina, pa ima lahko dramatične posledice: v muzeju si npr. lahko ogledamo video posnetek uničenja Starega mostu in tovrstno gradivo bi lahko služilo tudi sojenju vojnim zločincem, ki so to dejanje zagrešili.

Politika proti znanosti

Samo za razvoj programa potrebuje poleg opreme in osnovnega programa 150.000 USD, mnogo več denarja pa bi bilo potrebno za zbiranje in vnos podatkov. Herendi se zdi za projekt Virtualni prostori - mrtva mesta najbolj primerna streha UNESCO, saj bi bil edini zagotovilo za neselektiven vnos podatkov - meni, da bi se le v tem primeru lahko pogovarjal tako s srbsko kot s hrvaško in bosnjasko stranjo. »Računam na politične ovire,« pravi, »na katere ne morem vplivati, skušal pa se jim bom izogniti. Iscem financiranje, ki bi hoteli investirati brez zahtev po ekskluzivnosti.«

Samo prezentacijo je omogočila slovenska izpostava fundacije Open Society, sredstva za nadaljevanje projekta pa Herenda išče pri umetnostnozgodovinskih fundacijah v tujini, korporacijah, ki bi bile razvojno zainteresirane za tovrstni projekt, institutih, ki se ukvarjajo z bosansko kulturo, pa tudi pri vladnih ustanovah, kot so poslaništva in ministrstva za znanost, solstvo, kulturo... Trenutno se zdi najbolj primerno, da bi bil sedež muzeja v Sloveniji, saj je zelo blizu izvoru podatkov - BiH, scasoma pa bi njegovo lokacijo pogojevale možnosti komunikacije z uporabniki, tj. muzeji, instituti, solskimi organizacijami, ipd. po vsem svetu.

Kako shraniti, preden bo uničeno

Sproti, ko se razvija Herendova zamisel o virtualnem muzeju, pa se uničuje tisto, kar naj bi se v njem arhiviralo. »Največji problem so pomembnejši spisi, ker jih je zelo težko rekonstruirati, če ne obstajajo mikrofili. Stavbe in umetnine so manjši problem, ker jih je mogoče dokaj zvesto rekonstruirati na osnovi fotografij. V casu, v katerem živimo, se precej dokumentira. Ze v vodilih skozi mesta so fotografije. V Sarajevu ljudje se skrbijo za arhive. Iz sarajevske Viševnice so rešili vse pomembnejše knjige. Nasli so se celo originalni nacrti Starega mostu, ki ga je v 16. stoletju zgradil Hajrudin - v Beogradu jih je hranil neki uslužbenec Mostogradnje, ki ga je sanirala,« pripoveduje Herenda.

Za projekt pa je vendarle vitalnega pomena, da ga zaznemo cimprej. Bolj ko se odmakne trenutek zagona, vecja je mo-

znost, da nekatere stvari izginejo celo iz spomina, ali pa se v njem ohanjajo bistveno spremenjene. Namesto da bi virtualni muzej ponujal podobo avtentične BiH, je lahko že sam po sebi interpretacija. Herenda to zanika: »K zasnovanju sob v muzeju bom povabil strokovnjake, npr. zgodovinarje, etnologe, arhitekte, za opremljanje sob pa bom uporabil tudi gradivo, ki obstaja zunaj BiH in ki govori o zgodovini BiH vse do današnjih dni. Stvari, ki jih bom arhiviral, so fizične stvari. Res je, da je projekt izredno zahteven, saj se v BiH dogaja nekaj, česar ne poznamo iz preteklosti. V Foci so uničili džamijo tako, da so zagzali tudi njene temelje. Temu jaz pravim dodatna dimenzija te vojne - barbarizem.«

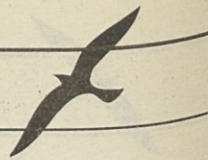
Po Bosni - Bosna

Virtualni prostori - mrtva mesta so le umetnostnozgodovinsko izhodišče virtualnega muzeja, ki v svoji zasnovi predvideva tudi dokumentiranje najrazličnejših dogajanj na ozemlju nekdanje BiH. V primeru najbolj črne izida vojne, to je popolnega uničenja tistega, kar nam pomeni Bosna (in vsak med nami v svojem spominu hrani neko podobo s tem imenom, pa naj bo kakršnakoli), je mogoče tako organiziran računalniški prostor kljub prvotni namembnosti uporabiti tudi kot prostor avtentičnega življenja. Bosno je mogoče ohraniti in razvijati, če ne drugače, s komuniciranjem njenih uporabnikov, ki bodo pripadniki različnih narodnosti, slej ko prej prav tistih, ki so nekoč tvorile Bosno. Drznejšim pa bi se morda zahotelo, da ustvarjajo posmrtno življenje sicer že zdavnaj uničenih stvari z virtualno simulacijo.

Tako je v svoji zasnovi in v svojem utopičnem koncu projekt Deana Herende zoperstavitev ustvarjajočega razuma minljivi resničnosti stvarnosti. V sedanji fazi zamiselnosti in vzpostavljanja spomina na umetniško dejavnost intelektualcev v sedemdesetih letih tega stoletja, ko je takrat najbolj množična in dostopna tehnologija vzpodbujala h kreiranju avtonomije njenih zmogljivosti. Konkretna poezija, signalizem, mail-art (ki je bilo že v zagonu gibanje svetovnih razsežnosti in tako obslo slovenjenje svojega imena) so samo nekatere od takrat nastalih umetniških praks, ki sta jih omogočila predvsem grafična industrija in pocenitev komunikacij. Herendi kompleksnejša tehnologija, ki izziva njegovo ustvarjalnost, omogoča tudi sirso paletu njene uporabnosti: če projekta Virtualni prostori - mrtva mesta ne bo mogoče izvesti, je njegova programska tehnološka zasnova uporabna za katerikoli že obstoječi muzej.

»Projekt se zdalec ni mogel. Tudi če so možnosti zanj 1 : 1000, mislim, da se splaca. S stališča nekega menedžerja se ta projekt seveda ne splaca. Vendar ga je treba izpeljati. Ni veliko ljudi, ki bi bili pripadniki to poceti. Večinoma si želijo, jaz pa hočem,« pravi Herenda. Srečno!

Lela B. Njatin

LJUDJE IN KULTURA

UVODNE MISLI

Prilogi na pot

BORIS PANGERC

Po temni noči - ponovno svetla zarja! Obrabljena prispodoba, ki pa natančno povzema osnovno občutje ob izidu priloge Ljudje in kultura v Primorskem dnevniku.

Spomin na podobno prilogo, ki je pred več kot desetletjem izhajala v našem dnevniku, je se močno živ in njen mrk so kulturni delavci po naših društvih in skupinah globoko obžalovali. Silovito gibanje, ki premika kulturno zavest Slovencev v Italiji, in ki se odraža v bogatem, postrtnovalnem, plemenitem, nenehno valujočem delovanju, ni moglo ostati brez odmeva prav v dnevnem časopisu, ki o tej stvarnosti obvešča in poroča, kjer pa je zmanjkal pomemben člen v verigi: to je tisti prostor, na katerem je mesta za povzetek, razmišljanje, iskanje novega, sintezo opravljenega dela, preverjanje in vsakršno odzivanje v tem našem gibanju. Ljudje in kultura v novi preobleki je sad spodbude Zveze slovenskih kulturnih društev in velikega posluha uredništva Primorskega dnevnika za potrebe kulturnega delovanja Slovencev v naši deželi. Priloga je odprta vsem; želi biti tudi povezovalni člen med različnimi miselnimi in pojmovnimi, ki pa imajo skupen cilj: obveščanje, osveščanje in bogatenje naše kulturne stvarnosti. Poudarjena želja urednikov je, da bi se okrog nje ustvaril čim širši krog pisateljev, da bi v najo aktivno kulturno stvarnost prodrli čim globlje in čim bolj na široko. Ljudje in kultura ni samo goli naslov zaradi uredniških potreb, pač pa tudi geslo, v katerem je kratko in jedrnat povzeto bistvo našega življenja in našega obstoja.

Priloga bo izhajala dvakrat mesečno; zdajšnji obseg pa ni dokončen. Pred pragom je Prešernov dan, zato je tudi uvodna številka naravnana na to temo; tematska usmeritev naj bi bila vodilo tudi za naprej, kar pa ne bo strogo obvezujoče. Geslo "Ljudje in kultura" govori že samo po sebi...

V tej številki, ki je kamen preizkusa za vse, ki smo se okrog nje trudili, nista zastopani Goriska in Benecija, ki pa bosta v nadaljevanju dobili na teh straneh vidno mesto. To je vse! Stari ljudje so nas podučevali, da ko enkrat delo začneš, ga je že polovico opravljenega, romunski pregovor pa pravi, da se piščeta presteva jeseni. Mi bomo bolj skromni: naj iz te zarje vzide dolg, sončen in vester dan.

KULTURA IN ŠOLSTVO / POGOVOR S ŠTUDIRAJOČO MLADINO

Koliko poznajo Prešerna italijanski dijaki in študenti?

Tako na univerzi kot na višjih šolah je poznavanje slovenske kulture neznatno

ROZA BUTINA

Koliko poznajo na italijanskih višjih šolah ali celo na univerzi Prešerna in slovensko kulturo? To vprašanje si večkrat zastavljamo in splošen občutek je, da jim je kultura naroda v bližini katerega ali v stiku s katerim živijo, bolj napoznana kot kulture večjih a tudi bolj oddaljenih narodov. Ko pa pobliže pogledamo, kaj prihaja v tem pogledu iz tržaskih višjih sol in same univerze, spoznamo, da je poznavanje slovenske kulture neprimerno bolj pomanjkljivo, kot smo si mislili. Tradicionalno praznovanje Prešernove obletnice ali dneva slovenske kulture bi nas moralo zato spodbuditi, da bi posvetili nekoliko več pozornosti tudi temu vprašanju, ki je seveda tesno povezano s problemom sožitja. Nepoznavanje svojega bližnjega dviguje nove zidove in rojeva nezaupanja in strahove, ki se z veliko lahkoto sprevržejo v nestrpnosti in odkrito sovražstvo, kot nam žal priča neprijazni ali celo povsem odklonilni odnosi oblasti, da ne govorimo o nestetih primerih protislovenskih mazaških in drugih akcij. Kako ta trend lahko spremenimo? V zadnjem razdobju se sicer marsikaj izboljšuje, vendar bo treba še veliko naporov, tudi s strani slovenskih kulturnih krogov, da si bodo Slovenci in Italijani bližje.

Z vprašanjem, koliko je med italijansko študi-

rajočo mladino poznana slovenska književnost, sem se napotila na italijanske sole in fakultete. Najprej sem o tem povprašala studente, ki obiskujejo razne fakultete na Tržaški univerzi. Pričakovala sem, da bo kdo med tolikimi le pokazal nekaj zanimanja in trohico znanja, a sem se zmotila. Splošen odgovor je bil: »ne poznamo popolnoma nič«. Vseskozi sem se morala predstavljati, kdo sem in za kateri časopis delam. Kar s ponosom sem povedala, da pišem za slovenski časopis Primorski dnevnik, ki ga tiskajo v Trstu. Tudi tega, da obstaja slovenski časopis v Trstu, ni nihče vedel, niti tržaski študenti ne. Ni mi bilo povsem jasno, ali res ne vedo ničesar, ali pa zavestno zavračajo vse, kar je slovenskega. To bi bilo lepo ugotoviti se s kakšnimi drugimi akcijami ali dodatnimi intervjuji.

Med približno 300 povprašanimi (med katerimi so bili tudi profesorji, ki ravno tako niso nič vedeli o slovenski literaturi), jih je bilo le nekaj (vsega skupaj pet), ki so poznali Franceta Prešerna. Poznali so ga preko svojih slovenskih prijateljev. Zanimalo me je tudi, ko mi je neki študent predlagal, da vprašam kaj več o Prešernu njegovega prijatelja, ki je Slovenec iz Opčin. In res sem njegovega prijatelja nagovorila po slovensko, a odgovoril mi je v italijansčini, da ne

Italijanski dijaki pred licejem Oberdan (Foto Ferrari/KROMA)

zna slovensko, da ima le staro mamo, ki govori slovensko in ki mu je pripovedovala o pesniku Prešernu.

Nekateri so bili v Ljubljani in tako videli Prešernov kip na Tromostovju, drugi so nekaj malega slisali o slovenskih pesnikih in pisateljih med pogovori s slovenskimi vrstniki v diskoteki v Portorožu. Tako mi je nekdo omenil tudi Simona Gregorčica.

Kar nekam tesno mi je bilo pri srcu, ko sem tako ugotavljala, kako nas zapostavljajo in ignorirajo. S temi občutki in z vprašanjem, zakaj je tako, sem se podala še pred glavna vrata klasi-

čne liceja »Dante«. Dijaki so bili zelo vljudni in olikani, toda odgovor je bil isti kot na univerzi »popolnoma nič«. Samo eden je povedal, da je njegov najboljši prijatelj Slovenec, ki obiskuje slovenske sole in kadar ga je obiskal, je imel priložnost videti njegove domače naloge in je tako marsikaj zvedel o mnogih slovenskih pesnikih kot so Prešeren, Simon Gregorčič in pisatelj Bevk, Levstik, Cankar in drugi. Drugi dijaki so se opravičevali, da so pač ignoranti, nekateri pa so začeli nastevati ruske pisatelje kot Dostojevskega, Tolstoja in druge. Naj se ome-

nim, da sem jih iz radovednosti vprašala, ali poznajo morebiti nemške pisatelje ali pesnike in odgovor ni bil bistveno drugačen.

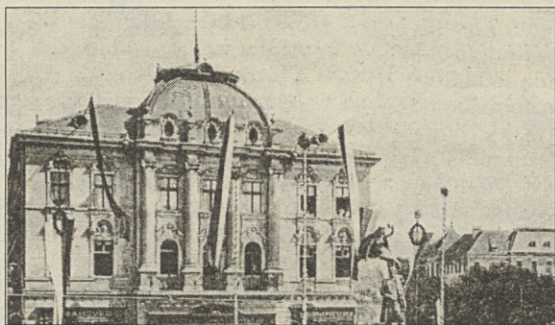
Zaključki so povsem na dlani. Italijanska šola očitno ne posveča veliko pozornosti kulturi sosednega naroda, pa naj bo številčno se tako neznatna. Odpor do zblizevanja s sosedom je zakoreninjen v preteklost, ki se je niti vzgojno izobraževalni sistem ne zna ali noče znebiti. Slej ko prej pa je tudi od naše manjšinske skupnosti in njegovega kulturnega potenciala v precejšnji meri odvisno, ali bomo le krenili na pot zblizevanja.

OB ODKRITJU PREŠERNOVEGA SPOMENIKA

Ljubljana »se je divila« veliki prisotnosti tržaskih Slovencev

V nedeljo 10. septembra 1905 je bilo na Marijinem trgu v Ljubljani slovesno odkritje spomenika pesniku Francetu Prešernu. Ta izredni kulturni, in zakaj ne, tudi politični dogodek, je izzval veliko zanimanje in navdušenje med Slovenci in tudi ostalimi Slovani, zivečimi v avstrijski polovici monarhije.

Omenjenega dne se je v Kranjski prestolnici kar trlo gostov, med temi je bilo Tržacanov toliko, da se je »vse divilo njihovemu ogromnemu številu«. Tržaski izletniki so si za potovanje oskrbeli celo »izredni vlak«, ki je iz Trsta odpeljal že pred peto uro jutraj in po starih urah vožnje prispel na ljubljanski kolodvor. To zbirno mesto je bil določen prostor pred ljubljanskim »Narodnim domom«, od koder so gostje, delegacije in drust-

va odkorakali v sprevedu po ljubljanskih ulicah na Marijin trg, kjer je stal se pokrit spomenik, »umotvor« umetnika Zajca.

Tržasko narodno kulturno armado so sestavljali: »Tržaski Sokol« s svojo »Sokolovko«, pevsko in bralno društvo »Prešeren« iz Boljunca, ki se je slovesnosti udeležilo korporativno, pevsko in bralno društvo »Vodnik« iz Doline po deputaciji z zastavo, celotni odbor

društva »Narodni dom« od Sv. Ivana, deputacija »Konsumnega društva« iz Rojana, »Delavsko in podporno« društvo iz Trsta, pevsko društvo »Velesila« iz Skednja, pevski zbor »Bratovščine sv. Cirila in Metoda« od sv. Jakoba, pevsko društvo »Adrija« iz Barkovelj, »Tržasko podporno in bralno društvo«, pevsko društvo »Slava« od sv. M. Magdalene spodnje, pevsko društvo »Hajdrih« s Proseka,

pevsko društvo »Zvon« z Opčin, pevsko društvo »Zastava« iz Lonjerja, pevsko društvo »Lipa« iz Bazovice, in velika skupina članov »Trgovskega izobraževalnega društva« iz Trsta.

Slavnost se je začela s Kantato Prešernu, ki jo je odpel pevski zbor »Glasbene Matice« iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Hubada. Sledil je slavnostni govor dr. Ivana Tavcarja, nato so zgrmili topici na ljubljanskem gradu in padla je zavesa... spomenik je bil odkrit... godba je zaigrala himno »Naprej«. Na oder so tedaj drug za drugim začeli stopati govorniki: Petrovič arhimandrit iz Beograda, praski zupan V. Srb, zagrebški zupan M. Amrus in Senehović, ravnatelj odbora za postavitev spomenika, ki ga je slovesno izročil v varstvo mestu Ljubljani.

Boris Kurec

MNENJA SLOVENSkih DIJAKOV

Prešernove proslave je treba posodobiti

Obisk na znanstvenem in klasičnem liceju France Prešeren je bil zelo zadovoljiv in prijeten. Na vprašanje, kako bi praznovali oz. kako si predstavljajo dan kulture, so dijaki povedali kar veliko zamisli.

Veliko glav, veliko zamisli. Ta dan jim ne pomeni samo dan Prešernove proslave, temveč nekako predpostavlja razmislek o slovenski kulturi v njeni celoti. Kakšen naj bo torej pristop? Kako si mladi rodovi zamisljajo praznovanje Prešernovega dne? Poglejmo nekaj najbolj značilnih odgovorov.

- Se vedno se ne izognemo klasični obliki branja raznih Prešernovih poezij;
- poleg ali namesto Prešerna, bi si kazalo izbrati kakega drugega pesnika ali pisatelja;
- oblikovanje kratkega filma, ki bi ga dijaki sami režirali in igrali;
- srečanja z ljudmi, ki gojijo različna zanimanja in ki bi ta zanimanja posredovali;
- dijaki oz. študentje iz različnih sol bi se lahko zbrali na skupnem srečanju in si izmenjali mnenja o problemih slovenske kulture;
- večja prireditve, ki bi bila posvečena samo mladim;

- nekateri dijaki so izrazili željo, da bi ta dan posvetili Ivanu Cankarju, ker je zanje prav tako pomemben kot je Prešeren;

- nekakšna splošna želja pa je, da bi klasični način praznovanja dneva slovenske kulture popolnoma spremenili. Prešeren, trdijo, je pisal pesni za njegov čas in tolmacijo zgolj pocutja in probleme, ki so jih občutili mladi v tistih casih. Današnji rodovi pa živijo v čisto drugačnem svetu in se srečujejo z drugačnimi problemi in težavami v današnji družbi. Saj so okoli njih same vojne, ljudi tara lakota, veliko mladih je brez dela, pred seboj ne vidijo svetlih perspektiv, postajajo vedno bolj agresivni, nekateri pa zapadajo v ravnodušnost in melanholijo. To je današnji svet, ki bi mu morali posvečati več pozornosti in zanimanja.

Torej, čas gre naprej, pravijo. Radi bi spremenili klasični način praznovanja, ce bi nam odrasli to omogočili. Tradicionalne oblike Prešernovih proslav jih skratka ne privlačujejo. Treba bo nekaj spremeniti, so vprico nekaterih profesorjev zatrjevali v zboru, ko smo se od njih poslavljali. (R.B.)

BOLJUNEC / TEŽAVE IN NAČRTI VAŠKIH KULTURNIH DELAVCEV

Boljunsko društvo »Prešeren« v iskanju podobe za ta čas

Kaj menita mladi predsednik Igor Coretti in tajnica Dunja Pečenik

MIMA KAPELJ

Kulturno društvo "F. Prešeren" iz Boljunca ima vsaj dve posebnosti: prva je ta, da glavni odbor sestavljajo sami mladi, ki se nimajo trideset let. Druga posebnost pa je nedvomno dejstvo, da ima društvo svoj sedež v osrednjem tako imenovanem kulturnem hramu dolinske občine, in sicer v občinskem gledališču, ki se prav tako imenuje po našem največjem pesniku. Dve posebnosti in dve spodbudi hkrati, toda dejavnost društva je resnici na ljubo vse prej kot pestra in razvejana. Zakaj je tako, smo ugotavljali s predsednikom Igorjem Corettijem in tajnico Dunjo Pečenik.

Igor Coretti se je že od mladih nog približal društveni dejavnosti in zato danes meni, da je bilo kar samo po sebi umevno, da je postal tudi predsednik društva. Ta dejavnost ga veseli, s svojim odborom bi rad marsikaj naredil, uvedel kaksne nove oblike društvene dejavnosti, nekaj predlogov je že padlo, njihova uresničitev pa je zaenkrat le pobožna želja. Mladi bi se radi otrsli starih klisejev oziroma načinov dela, vsaka nova pobuda pa je po svoje tvegana, saj nikoli ne veš, kakšen bo odziv nanjo. Igor je zato prepričan, da za vse pomankljivosti, ki so v društvu kar precej vidne, ni krivo samo društvo, pač pa način življenja, "saj postaja clovek vedno bolj egocentričen, najprej pomisli na lastno udobje in zadosti osebnim željam,

sele potem se zamisli nad potrebami okolja in nemara celo vaše skupnosti.« V preteklosti je bila potreba po združevanju večja, prav tako večja je bila tudi narodna in siceršnja zavest in glavno dogajanje na vasi je predstavljalo prav domace društvo. Zanimanje vaščanov je danes majhno ali bolje receno, obudi se le, ko se v društvu začnejo pripravljati na osrednjo prireditev, na vasko sagra. Takrat so vsi pripravljeni pomagati. Da, toda sagra le ni kulturna prireditev. Res, ni kulturna prireditev, je pa edini vir samostojnega financiranja društva. Nova pravila in razne dajatve nas vedno bolj obremenjujejo, zato je skoraj naravno, da ve-

lik del energij vložimo prav v prirejanje sager.

Kaj pa želja po novem? Prav v teh dneh se Slovenci pripravljamo na praznovanje našega Dneva kulture. kako si zamisljate casu primerov? Prešernovo proslavo? Dunja: omislili smo si nekaj novega, vendar ne vemo, ce bomo načrt lahko izpeljali. Nekateri so predlagali, da bi poleg recitatorjev imeli tudi kako pevsko, glasbeno skupino, ki bi "angazirala" občinstvo, racunajoc zlasti na reper-toar, ki zaobjema kulture vsega sveta. Načrt bomo zal le delno uresnicili. Igor: sodelovali bodo tudi osnovnosolci in to je po mojem mnenju zelo pozitivno, saj je edini način, da tudi naj-

mlajše približamo društvu. Konec koncev je prav v njih naša bodočnost.

V Boljuncu že več časa ni več pevskega zbora; kaj sodi v tako imenovano ponudbo društva? Skupina, ki redno deluje, precej nastopa in stalno vadi, je tamburaska skupina. Sedaj imajo tudi nekaj prirastka, tako da je njen obsto- stoj zagotovljen, je pojasnil Igor.

Med najstarejše tradicionalne prireditve, ki so se se ohranile, pa brez dvoma sodi "lucanje" na dan svetega Stefana, seveda vaska sagra, pred nedavnim pa so obnovili tudi "sputnik", to je izstrelitev v vesolje posmrtnih ostan- kov predstavnika pu-

stnih norcij. Velik vrvež pa je prav te dni, ko se Boljuncani pripravljajo na pust.

V boljunskem društvu Fr. Prešeren se torej srečujejo s podobnimi težavami kot v številnih drugih društvih na Trzaskem in Goriskem. Zelja po novem sicer je, je pa tudi precej neodločnosti in negotovosti. Kot je rekel predsednik Igor Coretti: »Ni spodbudno, ce ti ne uspe napolniti gledališke dvorane niti za polovico, pa naj se na odru dogaja se tako imenitna zadeva. Res, ni spodbudno, vendar današnje razmere zahtevajo tudi nekaj tveganja, kajti ne smemo dopustiti, da bi zamejski kulturni potencial, ki nas vsemu navkljub se vedno ohranja, istovetili z vaskimi sagami in pustnimi segami.

Pogled na Boljunc (Foto Krizmančič/KROMA)

NAPOVEDI

Prireditve ob dnevu slovenske kulture

Kot je v zadnjih letih že v tradiciji so tri večje kulturne organizacije Slovencev, ki živimo v Italiji in se ukvarjamo z ljubiteljsko kulturo, za letošnji 8. februar pripravile prireditve, ki obeležujejo slovenski kulturni praznik. Tako se bo na pobudo deželne Zveze slovenskih kulturnih društev, trzasko Slovenske prosvete in goriske Zveze slovenske katoliške prosvete čez teden dni, torej v nedeljo, 6. februarja, istocasno v obeh mestih odvijala tista proslava, ki jo tu živci Slovenci pojmujejo kot skupno in osrednjo ob dnevu slovenske kulture. S skupnim naslovom Ljubim jih, te preproste besede - stihom Kosovelove pesmi - se bodo letos predstavile na odru ljubiteljske skupine, torej zbori, godba in recitatorji, ki se s temi umetniškimi dejavnostmi ukvarjajo nepoklicno.

Enotno samostojno proslavo bodo priredili tudi Beneski Slovenci. Dan slovenske kulture bodo praznovali v čedajskem Ristoriju.

Na Trzaskem bo niz letošnjih Prešernovih proslav otvorilo mestno

KD Slavko Skamperle od Sv. Ivana, ki v petek, 4. februarja, ob 20.30 vabi v svojo sredo dolinska pesnika Marija Cuka in Borisa Pangerca. Isti dan prireja priloznostni kulturni vecer tudi SKD Vigred, ki bo v Sempolaju ponudilo predstavitev knjige o Igu Grudnu s srečanjem z avtorjema in nastopom učenecv OS Igo Gruden.

Dan zatem, v soboto, 5. februarja, prav tako zvečer, bo v boljunskem gledališču prva občinska prireditev ob dnevu slovenske kulture, ki jo prireja uprava Občine Dolina. V Boljuncu bodo Prešerna, natančno na dan njegove smrti, proslavilo tudi kulturno društvo, ki po velikem pesniku nosi ime: v KD France Prešeren bo poleg govornikov nastopila tudi dekliska pevaska skupina Valentin Vodnik, ki jo v Dolini vodi Ivo Tull.

Dan pozneje, torej v sredo, 9. februarja, popoldan vabi na kulturno srečanje Društvo slovenskih upokoencev, ki bo Prešernov dan proslavilo v Gregorčičevi dvorani, v Ul. sv. Franciska 20. (dam)

DROBCI IZ PRETEKLOSTI

Spomin na proslavljanje Prešerna med vojno vihro

Dan slovenske kulture smo proslavljali tudi v casu zadnje vojne, ko smo se morali - eni z orožjem v rokah, drugi z ilegalnim delom na terenu - spopadati s premočnim sovražnikom. Pa vendar tudi v tistih casih nismo klonili - niti na področju kulture. Koliko pesmi, proze je zraslo v tistih casih, koliko mladih borcev in aktivistov je bilo, ki so, skozi svoje občutke v pisani besedi, izražali vso svojo bol, pa tudi vero v zmago nad nacifasizmom, v zamgo miru, demokracije in prijateljstva md narodi.

Z bratom Ervinom - Tugomirjem sva imela v Ul. Muraglione, torej v središču Trsta, majhno tiskarno, ki je imela nalogo, da obvesca borce o položaju na bojiščih in da hrabri tudi številne ilegalce in aktiviste na terenu v njihovem vsakdanjem soocanju s sovražnikom. Ne morem reci, da sva imela pri tiskanju biltenov, ki sva jih redno posiljala borcem na raznih območjih, v glavi proslavljanje Prešerna in njegove

poezije. To so bili casi, ko smo mladi ilegalci in aktivisti postavljali svoje življenje tako rekoč vsak dan »na kocko«. In vendar se je bratu utrnila misel, da bi nekako zabeležili ta datum, ki je tudi v tistih težkih casih veliko pomenil.

Tako je nastala Ervinova pesem »Na strazi«. Objavljena je bila v eni od brosur, ki smo jih tedaj, iz nase skromne tiskarne posiljali borcem na terenu. Do kod je prišla, kdo vse jo je prebral, na kakšen odmev je nalezla, bi bilo danes zelo težko ugotavljati.

Na vsak način pa je bil njen namen, da ohrabri borce, da jim vlije pogum in vero v dokončno zmago, da pa poudari tudi pomen nase besede, nase kulture, ki je hotela, poleg orožja in odločne borbe, poudariti dejstvo, da smo tu, da hočemo kot narod vzdržati, da hočemo poudariti pravico do nase besede, do nase kulture.

Dolgo let po vojni - moj brat je bil namreč živ zazgan v eni od podružnic taborišča

Mauthausen - sem našla med njegovimi stvarmi, ki so mi ostale, to pesem, ki je bila objavljena prav v biltenu za borce februarja 1944.

»Mirno po bitki bataljon počiva./ Vse tiho je, vsakdo ze truden spi./ Le med tem drevje glej - se senca siva -/ strazar neutrujen v tihi noči bdi./ Kot kraski krast oči v nebo uprte stoji./ kam misel trudna mu hiti?/

Na dom so misli, da vasi porde./ na narod svoj, ki v jarmu se tici./ Primorje nase, zmlja mučenikov./ ki zate se slovenska kri peliva/ s kraskih skalnatih branikov -/ kdaj ti svobode sonce zazari?/

Oh ne, ni dalec svobodno življenje./ Nas srd prikrit stopil bo na plan./ Tokrat sovrag bos placal vse trpljenje/, ki ga okusil nas je partizan./

Začuje se korak po skalni poti/ in v temi zazari svetlike soj./ Strazar se zdrzne - kdo ga v mislih moti?!/ V noč tiho zadoni povelje - Stoj! Tugomir.«

Neva Lukeš

LJUDJE IN KULTURA

KNJIGE

Prešeren v upodobitvah likovnih umetnikov

Pri ljubljanski založbi Mladika je izšel album z naslovom Prešeren v upodobitvah. Knjiga, ki jo je uredil literarni zgodovinar Janez Mušič, prinaša vrsto Prešernovih portretov s podatki o njihovem nastanku.

Na žalost se Prešeren nikoli ni dal slikati, niti svojemu prijatelju Matevžu Langusu ni poziral. Prva upodobitev velikega pesnika je nastala po njegovi smrti. Po spominu ga je naslikal Franz Gollenstein, ki je bil v Ljubljani profesor risanja in je Preserna osebnost poznal. Nekateri Prešernovi oboževalci so v želji, da bi odkrili se kak Prešernov portret iz mlajših let, marljivo pregledali zapuščino tedanjih ljubljanskih slikarjev. Njihova odkritja in domneve so nekatere prepričale, drugih pa ne. Na podlagi tega slikarskega gradiva in pa podobnosti s sorodniki, so nastali vsi poznejši Prešernovi portreti. Po mnenju sodobnikov je poteze pesnikovega obraza najzvesteje prikazovala podoba, ki jo je leta 1866 izdelal neznan avtor za drugo izdajo Poezije. Tedaj so tudi začele nastajati prve Prešernove sohe, v katerih so kiparji skušali oziviti

oblike umrlega pesnika. Veliko navdušenje je vzbudil kipar Alojzij Gangl, ki je leta 1895 iz marmora izklesal pesnikovo doprsje.

Pred stoletnico Prešernovega rojstva je bil razpisan natečaj za spomenik, ki naj bi ga pesniku postavili sredi Ljubljane. Prvo nagrado je dobil kipar Ivan Zaje, cigar kiparsko delo se zdaj stoji na Presernovem trgu v Ljubljani. Podstavek za ta spomenik pa je oblikoval arhitekt Maks Fabiani.

V našem stoletju je nastalo veliko stvilo Prešernovih upodobitev. Med njimi je Mušič opravil premisljeno selekcijo. Velja omeniti Prešernove portrete Božidarja Jakca, ki je ob tej nalogi tako izrazil svojo umetniško stisko: »Ce bi ga Langus vsaj enkrat skiciral..., bi bila njegova telesna podoba vsaj zanesljivejša blizja, tako smo odvisni od domnev, individualnih predstavitev, ki pa ne morejo nikogar prepričati... Ostal nam je le cudovit privid njegove duhovne pojave...«

Zadnji pesnikov portret je delo Rudija Spanzla, s to Prešernovo podobo se bodo dodobra seznanili vsi Slovenci, ker je vtišljena na tisočtolar- skih bankovcih.

Marija Cenda

MI MED SEBOJ

Jo, obisk!

Če vam gredo nezaželeni obiskovalci na živce, uporabite zvijačnost in domiselnost

Nemski risar in satirik Wilhelm Busch je že pred sto leti zapisal: »Lepo je, ko se prijatelji najavi na obisk, lepo je, ko pridejo, lepo je pa tudi, ko se končno poslovijo in odidejo...« Tako je veliko prej kot sodobni psihologi označil odnos med gostiteljem in gostom, ki sodi med težavnejše. Roko na srce, tudi sami ste se že kdaj po odhodu obiskovalcev zrušili v naslanjaj in si krepko oddahnili. In niti vedeli niste, da vas je prav takšne že pred sto leti upodobil v svojih saljivih risbah Busch, ki je znal tako spretno postavljati ogledalo pred ljudi v vsakršnih življenjskih situacijah.

Res je, da vsak obisk ni vedno nadležen. Marsikoga se iz srca razveselimo, mu radi postrežemo, se do sitga naklepeta in razvedrimo. Ampak ostanimo raje pri tistih, ki nas obremenjujejo, ki nas bolj vznemirijo kot razveselijo in tudi pride dolgočasijo kot razvedrilo. Tako pride velikokrat do te-

ga, da nam je najljubši gost odhajajoči gost. Kako bi se lahko ognili takšnim nadlogam? Zgodovina nam ponuja kar nekaj primerov. Francoski sončni kralj Ludvik XIV. se je preprosto »po francosko« izgubil skozi skrivna vrata v zidu, ko so mu gostje začeli presedati. Avgust II. Mocni, saski veliki knez, je znal goste, ki so ga z dolgočasili, napeljati na pomirno loputo, ki se je pod njimi odprla in so izginili. Cesar Wilhelm II. je nadležne goste odgnal tako, da je sredi trde zime prepovedal kuriti v njihovih sobah...

Takšni načini seveda niso za današnjo rabo, zato pa nam sodobni strokovnjaki za odnose med ljudmi predlagajo drugačne »prijeme«. Tipičen nadležni gost se po navadi zavalji v udoben stol ali na kavč med krasne blazine, si pusti izdatno postrežbo, sam pa niti trohice ne prispeva k prijetnemu kramljanju ali razvedrilu. Potem

je tu gost, ki hoče kar naprej obvladovati sceno, ne pusti nikomur do besede in je skratka nemogoč... Najdejo se tudi takšni obiskovalci, predvsem med ženskami, ki kar naprej govorijo samo o sebi, pri tem pa svigajo s pogledom naokrog, da bi odkrili, kje ste pozabili pobrisati prah. So pa tudi taki obiski, ki se niti ne najvijo in vas potem hočejo le zase, čeprav je očitno, da imate drugo delo.

In kako narediti konec tem tegobam?

Ko vam je vsega dovolj, se neopazno izgubite v predsobo in po telefonu povabite sosedo, prijateljico, prijatelja, naj se oglasi pri vas z vsemi tremi otroki in se psom povrh. Ali pa se že ob prihodu nezazelenega obiska nemudoma znajdete in recite, da ste prav zdaj namenjeni po nakupih - mogoče bo zaleglo. Ali pa obiskovalcu ali obiskovalki, ki vas je zmotila pri delu v hiši,

potisnite v roko krpo in naj vam pobriše posodo, zamenja prtljago na mizi ali kaj podobnega. Seveda ni nobena garancija za to, da bodo takšni »prijemi« uspešni. Pa vam vendar ne predlagamo, da se v skrajni zagati z obiski obnasate tako, kot je znal to storiti slavni ruski pisatelj L. N. Tolstoj. Kadar mu ni bilo do obiskov, se več dni sploh ni umival, da je odgnal nezazelen obiske z neprijetnim vonjem. Tega res ne kaže posnemati. Boljši pa bi bil način, ki ga je uporabljala soproga skladatelja Richarda Wagnerja. Dolgčasnemu gostu je posadila v naročje mokrega dojenčka... Tudi sami bi lahko upoštevali določen pravila,

da ne bi izpadli kot nadležni obiski. Kaze si zapomniti, da se nikoli ne pojavimo nenapovedani na daljši obisk. Vedno prinesimo gostitelju majhno pozornostno darilo. Če smo povabljeni na kosilo ali večerjo, nikar ne zamujamo. Gostiteljevim otrokom prinesimo kakšno sladkarijo, toda le, če stari nimajo nič proti. Ponudimo pomoč pri proslavljanju in pomivanju. Proti koncu obiska v primernem trenutku povabimo navzoče k sebi na obisk. In (kar je zelo pomembno!) imeti moramo pravi cut za dolžino obiska. Znati se moramo pravočasno dvigniti in se zahvaliti za gostoljubnost. (B. N.)

Konoplja zdravi

Kanabis ali po domače konoplja blazi bolečine in vnetja ter pomaga pri slabosti, vendar so jo farmacevti doslej zavračali. Najnovejša natančna raziskovanja, objavljena v reviji New Scientist, pa dokazujejo, da nase telo samo proizvaja substance, ki delujejo podobno kot konoplja. To odkritje bo pomagalo znanstvenikom pri iskanju podobnih snovi, ki bi krepile obrambne sposobnosti telesa, toda - kar je zelo pomembno - ne da bi kakor koli vplivale na psiho. (KaN)

Sindrom grdote

Vsakemu od nas se včasih zdijo njegovi lasje nemogoči, preprican je, da je mnogo predebel, ali pa se na sploh počuti grozno grdega. Ko takšno občutje doseže vrhunec, se temu strokovno pravi dismorfobija ali namisljeni sindrom grdote, ki lahko pripelje celo do samomora. Zato tistim, ki so nagnjeni k temu, priporočajo posvet in zdravljenje pod strokovnim nadzorom. (KaN)

STISKE, SANJE, SREČANJA

Duša

Pogled in videnje usod s ptičje perspektive

Kako prestopiti magično mejo iz nezadovoljstva, razočaranja in grenke prijaznosti s težavami v srečno zarenje sredi živega življenja? Kako se iz groze pred vojnami in katastrofami, iz strahu pred samoto in pomanjkanjem prepustiti miru, gotovosti, dotiku z ljubljeno dušo? Cisto preprosto: odprimo oči in pogledimo, ali opravljamo svoj poklic z zavestjo, da je naše delo nujno in koristno? Ali ravnamo vselej tako, kot da delamo prvič in zadnjič v življenju? Se zavedamo, da smo s svojim odnosom do dela odgovorni za to, da svet se stoji? Odprimo oči in pogledimo, ali kdorkoli v naši bližini trpi zaradi naših navad, razpoloženja in besed. In pogledimo navsezadnje, če se lahko vzljubimo, tudi če si na vsa ta vprašanja odgovorimo negativno. Sprejmemo svojo prestrašeno, nezadovoljno in okrutno dušo in ji dajmo priložnost, da spregleda. Doživimo se resnične in stopajmo varno po svoji poti. Če vam ta hip pogled se zastirajo nezaupanje, predsodki in strahovi, povejte to Duši. Pogledala bo naprej, v tisti vas trenutek, ko boste zanesljivo prestopili v radost in gotovost in se vtirili v kolesnice ljubezni. Izrežite kuponček, pripisite za Dušo, za daljši odgovor pa dodajte naslov ali telefonsko številko.

Zivim s hčerko in sem se navezala na 24 let starejšega moškega, oddaljenega od mene 800 kilometrov, s katerim pa sem preživela tri najlepše mesece svojega življenja. Lahko rečem, da sem od zmeraj čakala prav na to. Po tem srečnem obdobju se skoraj več ne oglaš, tako da sem poletni dopust in božične praznike preživela sama. Ali obstaja izhod iz tega labirinta, saj iz ponosa ne dajem nobene pobude, da bi se srečala? Ali naj si stanovanjski problem rešim z dozidavo hiše ali z nakupom stanovanja? Ali se mi v prihodnosti obeta sploh kaj lepega? Dadi

Za svojega ljubelega ste bili cvetje v jeseni: dopustite mu, da nežno cvetite v njegovem spominu, saj mu življenjske okoliščine in custvena rahlost ne dopuščajo, da bi bil z vami. Ker ste magnetično privlačni in polni življenja, vam tudi on želi, da si najdete življenjskega sopotnika, ki bo nenehno ob vas. Spoustite njegovo očetovsko misel in spustite v svojo blizino moškega vaših let, ki ga boste ob koncu junija spoznali na morju. Hišo ima in kovanja. Skupaj bosta vzgajala vašo glasbeno nadarjeno hčerko, hodila v gore in si na nekem hribu zgradila prostorček za oddih. Hčerka bo ozivala kot sonce, vi pa se boste prebudili v novo življenje z doslej se neodkritimi sposobnostmi. Scasoma boste ozivili neko redko domaco obrt in sezidali več objektov v tujini.

Stara sem 42 let, imam dve hčerki (20 in 13 let), razvezana sem 10 let. Lani poleti sem srečala znanca izpred dvajsetih let in shajava se se danes. Ali ima ta zveza prihodnost? Kakšna prihodnost me čaka na splošno? Kaj čaka hčerki? Kako bo na delovnem mestu? Bomo vsi zdravi? Judita

Po nepotrebnem so vas panično začela skrbeti leta; navdaja vas občutek, da boste nekaj pomembnega zamudili. To je razlog, da se vasa zveza maje. Vendar po visji logiki zmeraj deluje tako, da se srečamo sami s seboj in v soglasju s svojo dušo. V nekem hipu boste sprevideli, da vam je slo ob sedanjem prijatelju za varnost, ne za ljubezen. Clovek, ob katerem ne boste več tihotali, ali ste dovolj zasciteni, ampak vam bo ljubo, da vas buri njegov viharini objem, je v blizini vašega delovnega mesta. Ob njem se boste zavedeli, kdo ste, kaj hočete in se lotili novega dela. Pazite, da ne boste česa pokvarili, ker se ne boste želeli porociti, saj bo njegova ljubezen zvesta in trajna brez tega dokaza. Starejša hčerka bo zelo srečna v poklicu in v družini, mlajša pa bo raziskovalka in popotnica. Službo boste zamenjali, a se nimate česa bati, saj boste imeli zmeraj več denarja in notranjega zadovoljstva, srečen clovek pa je tudi zmeraj zdrav. Ker boste zdravi, vi, boste veselje zrcili tudi na svoje bližnje. Nadpovprečno dolgo boste živeli.

Stara sem 35 let in sem se zznasla pred kupom težav, ki sem jih verjetno kriva sama. S sedanjim delom nisem zadovoljna, ne vem pa, kaj bi me veselilo. Okrog sebe imam ljudi, s katerimi se ne razumem in mi hočejo skoditi. Kaj delam narobe? Bo v službi kakšna sprememba? Na zunaj živim idealno, na znotraj pa cutim, da si želim nekaj drugega, medtem ko moj partner nima duhovnih potreb kot jaz. Se bom poročila in imela otroka z njim in kdaj? Se bom sprijaznila z njegovo zaprtostjo? Kako bo s sestro in njenima otrokoma? Andreja

Intuitivno veste, da ste na svetu zaradi neke posebne naloge, hkrati pa si zelite zunanega priznanja, ki s to nalogo nima nobene zveze. Zavedati se morate, da ni pomembno, kaj delamo, ampak kako delo, ki ga opravljamo, spoštujemo in postavljamo v službo soljudem. Poskusite razumeti, zakaj trenutno opravljate prav ta poklic, in delajte z vsem srcem. Spoznali boste, da nam nikoli nihče ne more škodovati, ampak se lahko proti svoji duši in s tem usodi zarotimo le sami. Izkusnje, ki jih pridobivate v sedanjem poklicu, vam bodo prile prav čez osem let. Izumili boste neki preparat, ki ga boste izdelovali serijsko. Partner vas ne vara, vendar se boste marca zaljubili v nekoga drugega in z njim imeli dva otroka zaporedoma. S svojim premoženjem boste pomagali iz hudih težav svoji sestri.

ZDRAVJE / KRONIČNE BOLEZNI

Virusi ogrožajo jetrne presadke

Kljub oviram se je presajevanje jeter v zdravilne namene uveljavilo

Kronične jetrne bolezni izzevoje kljub novjšim spoznanjem pogosto odpoved organa. Vzrokov je več: prirojene motnje, okvare zaradi alkohola, tumorji in infekcije. Interferon je sicer nekoliko izboljšal upanje pri hudih virusnih jetrnih vnetjih, vendar povečini ne more ustaviti propadanja organa, ki je tako nujen za presnovna dogajanja v telesu. Tem bolnikom pa rešujejo življenje s presaditvijo jeter. Vendar je transplantat vedno v nevarnosti zaradi tumorskih celic in virusov.

Kljub vsem oviram pa se je presajevanje jeter v zdravilne namene uveljavilo. Pred uporabljanjem ciklosporina (snov de-

dragocena ustanova evropska banka za organe, ki poskusa najti pravnne organe dajalcev za bolnike, ki potrebujejo presaditev organa. Izkušnje imajo zlasti nefrologi, ki že dobrih deset let uspešno presajujejo ledvice. Kadar se tkivni faktorji dajalca ledvice in sprejemnika popolnoma ujemajo, se presajena ledvica ohrani v več kot 70 odstotkov dalj časa kot pet let. Odstotek se zmanjša sorazmerno z večjo različnostjo tkivnih faktorjev dajalca in sprejemnika.

Izkušnje s presajevanjem jeter se ujemajo z izkušnjami s presajevanjem ledvic. Pri jetrni bolezni biliarni cirozi (»žolčnem sfrknjenju«) pa so uspehi po presaditvah se boljše, če se tkivni faktorji dajalca in sprejemnika jeter nekoliko bolj razločujejo.

Pri odpovedi jeter je drugače kot pri odpovedi ledvic, kajti ni vedno mogoče čakati na pravi organ. Zato včasih uporabijo tudi jetra dajalca, ki ima drugo krvno skupino kot sprejemnik jeter. Razumljivo je, da je takšna presaditev močno tvegana. Poznamo pa hudo jetrno bolezen »fulminantno vnetje jeter«, ki je smrtno za bolnika v 80 odstotkih in zato ni mogoče čakati na pravi organ. Kadar se krvne skupine ne ujemajo, presadek jeter propade v 80 odstotkih; s ponovnimi presaditvami pa so uspeli 50 odstotkov takšnih bolnikov ohraniti pri življenju že pet let. V prihodnosti pripravljajo posebne registre organov na voljo, ki naj bi reševali življenja v teh primerih.

Drugače pa je pri bolnikih s kroničnimi jetrnimi vnetji. Prezgodnja presaditev bi bolnika huje obremenila in uporabili bi organ, ki bi ga drug bolnik nujno potreboval. V takšnih primerih uporabljajo poseben test, s katerim ocenijo, koliko so jetra se zmogla delovati.

Določajo količino lidokaina (zdravilo, ki deluje anestetično, proti krčem in nekoliko umirja delovanje srca), ki jo jetra predelajo v pol ure. Bolniki, katerih jetra predelajo le neznatne količine lidokaina v pol ure,

preživijo le v 10 odstotkih dalj časa kot leto dni. Nujno jim je presaditi nova jetra. Ocena je se zanesljivejša, če upoštevajo se druge jetrne teste.

Hude težave pa imajo s presajevanjem jeter pri kroničnih jetrnih boleznih, ki jih povzročajo virusi. Virusi hepatitisa B, C, D in E jetra okvarijo, vzroki pa se niso znani v podrobnostih. Takšna kronična jetrna vnetja so bila dolgo časa neozdravljiva. Bolnikom ne morejo pomagati s sredstvi, ki preprečujejo zavračanje tujega tkiva. Zdi se, da je interferon alfa stvari nekoliko spremenil.

Stvarnejše pa je, da poskušajo preprečiti ponovne virusne infekcije presajenih jeter. Ponekod uporabljajo imunske serume s protitelesi in poročajo o uspehih. Tudi interferon alfa uporabljajo v podobnih primerih. Nekateri svetujejo zdravliti z interferonom alfa bolnike pred presaditvijo več tednov, da bi tako virus odstranili iz jeter. Včasih zdravilna metoda uspe, včasih pa ne. Niso se pojasnili, zakaj so nekateri povzročitelji jetrnih vnetij tako trdoživi. Za virus hepatitisa C so že dokazali, da je spremenljiv podobno

Vazna je količina interferona, ki jo bolnik dobi. Pri cenzurnih odmerkih se stanje v jetrih se poslabša. Izkušnje z interferonom alfa imajo doslej le za virusni hepatitis, ki ga povzroča virus B, za virusni hepatitis C pa se niso razčlenjena. V zadnjem času zato svetujejo uporabiti citokine, ki so naravni pridelki imunskega odziva. Tako svetujejo strokovnjaki; v praksi pa so uspehi skromni in jih ni mogoče zanesljivo napovedati.

kot nekateri drugi virusi, na primer virusi influence in virusa aidsa. Hitro nastajajo nove variante, ki pa se pogostejše povzročajo jetrnega raka kot prvotni virus hepatitisa. Domnevajo, da bi interferon alfa lahko sodeloval v zdravljenju, ker izbira določene virusne variante.

Miha Likar

Kitajski napor za nadzorovanje rojstev

Kitajski Ljudski dnevnik opozarja krajevne oblasti, da ne smejo nikakor popuščati pri nadzorovanju rojstev, zlasti na podeželju. »Nobenega popuščanja si ne moremo privoščiti,« je zapisal centralni organ KP v ostrem komentarju, ki opozarja na težavnost razvoja načrtovanja družine. »V zadnjih letih nam je uspelo zavreti hitro rast prebivalstva,« zatrjuje časopis, »vendar pa nekateri tovarisi niso dovolj resno pristopili k družinski politiki, pač pa so se pustili zapeljati optimizmu, ki je temeljil na delnih podatkih.« Pri tem namiguje na večkrat olespane statistične podatke, ki jih pošiljajo posamezne lokalne skupnosti, da bi si tako pridobile več točk na politični lestvici.

Vsako leto se kitajsko prebivalstvo poveča za približno 14 milijonov kljub demografski kontroli, ki so jo uvedli v začetku 80. let. V okviru teh omejitev ima vsaka družina, ki živi v mestih, po enega otroka, na podeželju pa sta dovoljena dva. V urbanih predelih te omejitve dokaj upoštevajo, precej manj pa se jih držijo na podeželju, kjer si kmetovalci na vsak način želijo zagotoviti mosko potomstvo, tako za nadaljevanje rodu kot za pomoč pri poljskih opravilih. »Ce bomo pri nadzorovanju rojstev popustili, se bo nataliteta znova povečala. Zato je se naprej treba vztrajati pri vzgoji in ustrezni propagandi,« piše omenjeni časopis. Na Kitajskem je zdaj po uradnih podatkih 1, 2 milijarde prebivalcev. (AFP)

Naši hormoni

Nasi hormoni in presnova se med dnevnom spreminjajo, s tem pa tudi telesna odpornost. Zato smo enkrat bolj, drugič manj razpoloženi za delo. Čim bolj se dan preveša v konec, bolj so misice prozne, zaradi česar je pozno popoldne ali zgodnji večer idealen čas na primer za jogo ali sportne aktivnosti. Delovanje rok in oči je najbolj skladno sredi popoldneva, ko priporočajo igranje tenisa, squasha, igre z žogo »čez mrežo«... V zgodnejših urah, zlasti jutraj, pa smo bolj občutljivi za bolečine. (KaN)

So določene stvari, ki jih je zmožna (ali pa jih mora) razumeti samo ženska. Življenje je pač tako, da ji z marsičem ni prizanešeno. H kratkemu »spisku« težav, s katerimi ni ni prizanešeno, bi vsaka brez dvoma lahko dodala se zvrhan kos drugih. Med drugim se je torej prisiljena sprijazniti:

□ Z besom, ko ugotovi, da se nova svilena bluza, za katero je dala celo premoženje, po barvi ne ujema s svilenim kostimom, ki je bil pregrešno drag.

□ S pripombami taksistov, ki ne prenesejo »teh butastih koz« za volanom.

□ S tem, da na vprašanje: »Iskreno mi povej, se ti zdi, da sem se malo zredila?« dobi niti malo spodbuden odgovor: »Ja, pa si se res...«

□ Ko se ji zdi, da je največji užitek, če precepi večer doma v praznem klepetu s prijateljicami in steklenico vina.

□ S tem, da mora ves večer besno vleči trebuh noter, če hoče biti »naj« v tesni črni obleki.

□ S tem, da največji problem ni celulitis, ampak neugodno počutje zaradi ravno

toliko premajhnega bodija, da se njegov rob pozna na zadnjici pri vsakem koraku.

□ S tem, da so nujno potrebni ure dolgi telefonski pogovori s prijateljico, čeprav sta se videli prejšnji dan in se bosta jutri zopet.

□ S tem, da je potrebno »furati zvezo naprej«.

□ Z materinskim nagonom in nagonom »spletanja gnezda«.

□ S tem, da ji prija, če ji dragi pravi ljubica, in da ji gre na jetra, če ji tako pravi drugi moški.

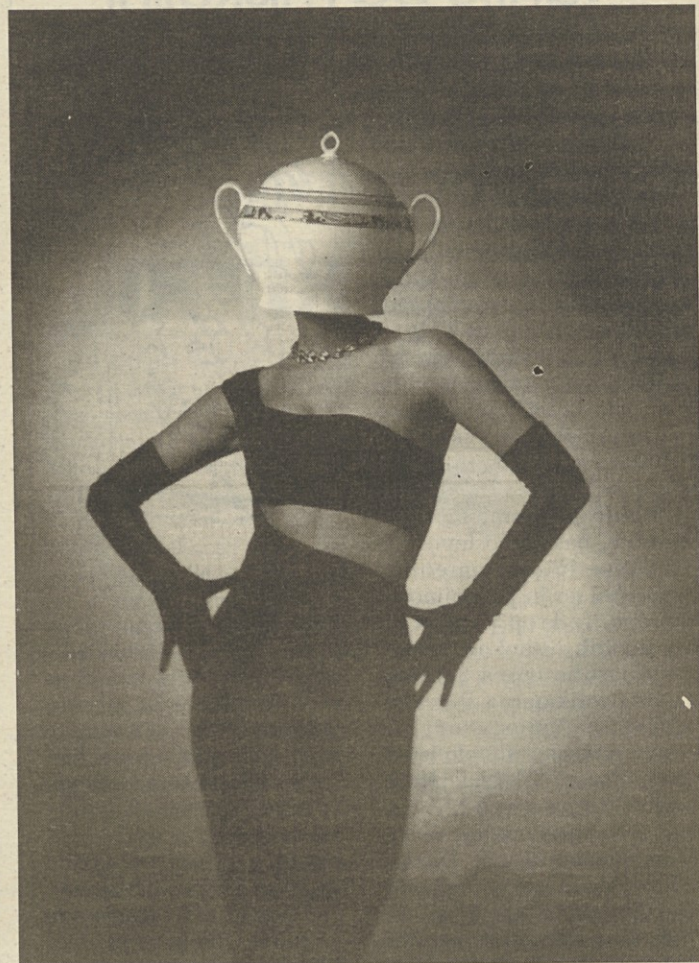
□ S tem, da si dopove, da stiskanje kože pri kozmetičarki in vroči oljni obkladki niso mučenje.

□ S tem, da je ze sama misel, da je čisto v redu, če sama pokliče novega izbranca, boljše kot da bi poklical on.

□ S tem, da se podre svet, ko se zlomi noht po treh mesecih vztrajnega čakanja, da bi bili končno vsi enako dolgi.

□ S predmenstrualno napetostjo, napetostjo med menstruacijo in napetostjo po njej. In da se ji menstruacija začne prvi dan težko pričakovanih pocitnic z novim izvoljencem.

(KaN)

POD DROBNOGLEDOM

Majhni in veliki spodrsljaji bolj ali manj pomembnih posameznikov

Gre v resnici za lov na invalide, kot trajijo nekateri, ali samo za strah?

Polnjenje državne blagajne na račun invalidov I.

Ze za casa rajne Jugoslavi- je so se civilni invalidi vojne »borili« za izenačen varstveni položaj z vojskimi vojnimi invalidi. To jim je končno uspelo sele po osamosvojitvi Slovenije. Zakon o civilnih invalidih vojne (Ur.l.RS, st.56/92), ki je začel veljati 1. januarja 1993, namrec v 3. členu civilnemu invalidu vojne zagotavlja pravice vojskega vojne invalida. Zakon vključuje tudi pravico do uveljavljanja pridobitve osebnega motornega vozila po zakonu o temeljnih pravicah vojskih invalidov in družin padlih borcev oziroma pravico do oprostitve placila prometnega davka pri nakupu novega osebnega avtomobila.

Nemalo prahu je dvignil med civilnimi invalidi vojne, pri tem je potrebno poudariti, da gre izključno za najtežje invalide, predlog zakona o dopolnitvah zakona o prometenem davku, ki ga je pripravil za prvo branje v državnem zboru Janez Kopac, poslanec Liberalnodemokratske stranke. V oceni stanja Kopac najprej ugotavlja, da zakon o civilnih invalidih vojne zagotavlja tudi civilnemu invalidu vojne možnost uveljavljanja ali pravice do osebnega motornega vozila ali pa pravice do oprostitve placila prometnega davka. Zato predlaga,

da civilni invalid vojne, ki uveljavi pravico do osebnega avtomobila

po zakonu o temeljnih pravicah vojskih invalidov in družin padlih borcev, nima pravice do oprostitve placila prometnega davka pri nakupu osebnega avtomobila. Pri tem predlogu je potrebno poudariti dvoje dejstev. Prvič, da Kopac razlaga doslej veljavni zakon tako, da le-ta civilnim invalidom vojne omogoča oprostitve prometnega davka pri nakupu osebnega avtomobila, in drugič, da se opredeljuje iz 14. točke 18. člena zakona, ta namrec vojskemu invalidu prve skupine, ki uveljavi pravico do motornega vozila po zakonu odzame pravico do davčne olajsave, razširi se na civilne invalide vojne. Pri vprašljivosti taksnega predloga zakona ne smemo mimo realnega stanja, kjer pravica do brezplačnega avtomobila za vojske invalide prve skupine že nekaj časa ne velja več. Leta 1992 je namrec takratno ministrstvo za borce in vojske vojne invalide sprejelo pravico do brezplačnega motornega vozila v polovico vrednosti najcenejšega avtomobila domače proizvodnje.

Ce pustimo ob strani vprašanje, kako je lahko bivše ministrstvo ukinilo zakonsko odredbo kar s pravilnikom, ostaja sporna opredelitev, po kateri vojski vojni invalidi

niso oproščeni placila prometnega davka. Ce drugega ne, je Kopac predlog, da se določba iz 18. člena zakona o plačevanju prometnega davka razširi se na civilne vojne invalide, nemoralen in v nasprotju z ustavo, ki opredeljuje Slovenijo kot socialno državo.

Da pa bi bila mera polna, si privoščijo tisti, ki nam danes krojijo usodo, se tolmačenje veljavnih zakonov v smislu ad libitum. Drugace kot gospod Kopac si namrec razlagajo zakon na ministrstvu za finance, kjer trdijo, da civilnih invalidov vojne veljavni zakon ne odvezuje placila prometnega davka. Civilnim invalidom vojne celo »grozijo«, da bodo morali vsi, ki so od 1.1.1993 izkoristili oprostitve prometnega davka, sedaj poravnati po mnenju ministrstva protizakonite olajsave. Da pa bi se pri tem nabralo v državnem proračunu cim več tolarjev, so se vrli financniki spomnili se na možnost placila zamudnih obresti.

Iz vsega navedenega sledi, da danasnja, liberalno usmerjeni zakonodajalci, polnijo državno blagajno tudi na račun najbolj prizadetega sloja državljanov.

Polnjenje državne blagajne na račun invalidov II.

Na to možnost niso pozabili niti v novem zakonu o

dohodnini, sprejetem konec preteklega leta.

V preteklih starih letih je veljala davčna olajsava za tiste osebe prejemke, ki so jih prejele fizične osebe za občasno ali zacasno nego ali pomoč invalidom od invalidske organizacije. Se v drugem branju predloga zakona o davku od osebnih prejemkov je 19. člen zakona v 3. točki predvideval omenjene olajsave. V tretjem branju pa je 3. točka izginila.

Cigava je bila domislica, da se ta olajsava iz predloga nega zakona črta, ni pomembno. Da se dobro plačani poslanci ne spuščajo v »podrobnosti« predlogov ali morda celo v posledice sprejetega zakona, ki je včasih lahko za posameznika tudi usoden, ni nič novega ali presenetljivega. Skrbi pa dejstvo, da se crtanje 3. točke 19. člena zakona ni zdelo sporno niti vladi. Ali gre morda res za »lov na invalide«, kot trdijo nekateri?

Namesto strokovne razlage - politiziranje

Novosti, ki jih prinaša novi zakon v zvezi s postopki stecaja, prisilne poravnave in poravnalnim postopkom, zadevajo tudi invalidska podjetja.

Lidija Nikolić si je v tretji številki Gospodarskega vestnika (januar 1994) namesto strokovne razlage novosti privoščila politiziranje. V

prispevku z naslovom Prisilna poravnava, stecaj in likvidacija najprej ugotavlja, da imajo po novem zakonu invalidska podjetja poseben položaj. Tako se lahko, razlaga Nikolićeva, stecajni postopek nad invalidskim podjetjem opravi le po predhodnem soglasju vlade Republike Slovenije. Kot ugotavlja, so torej invalidska podjetja pod posebnim varstvom države. Do tu je vse v najlepšem redu. Stvari pa dobijo drugačne dimenzije, ko prične ga. Nikolić dvomi v argumente, na podlagi katerih je bila ta določba sprejeta v stecajni zakon. Po njenem mnenju nimajo namrec invalidska podjetja nikakrsne posebne statusne oblike, pač pa se po zakonu o gospodarskih družbah ustanovijo in poslujejo v obliki ene izmed osebnih oziroma kapitalskih družb. Nikolićeva je pri svojem polemiziranju kar dvakrat v zmoti. Invalidska podjetja namrec imajo poseben status. O tem se lahko prepriča med drugim tudi v nedeljski številki Republike 23. januarja letos na 27. strani v rubriki Invalidi in družba. Druga njena zmota pa je v trditvi, da se invalidska podjetja po zakonu o gospodarskih družbah ustanovijo in poslujejo v obliki ene izmed osebnih oziroma kapitalskih družb. Invalidska podjetja se namrec ustanavljajo in posluje-

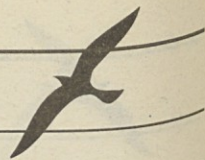
jo izključno v obliki kapital- skih družb. In znotraj teh družb imajo poseben status.

Ga. Nikolić ugotavlja, da je sicer res, da je za ustanovitev invalidskih podjetij predpisano soglasje Vlade Republike Slovenije, vendar zgolj v smislu preverjanja pogojev, ki so potrebni za ustanovitev tovrstnega podjetja, ne pa v smislu prevzemanja kakrsne koli odgovornosti za njihovo poslovanje. Navedena določba zato po njenem mnenju implicira moralno odgovornost države ne za usodo podjetja, pač pa za usodo invalidov, kar pa po njenem mnenju ne more biti predmet zakonske ureditve. To naj bi torej pomenilo, da ima država do invalidov samo moralno odgovornost, ne pa tudi zakonske. Od kod si ga. Nikolić jemlje pravico, da javno polemizira o zadevah, za katere ni pristojna, ve verjetno edino sama. Ce pa se že podaja v tuje pristojnosti, mora pri tem izhajati iz temeljne usmeritve strategije invalidskega varstva in iz veljavne ustave.

Vprašanje zakonske ureditve varstva ne samo invalidov, ampak tudi otrok in zensk, naj zato Lidija Nikolić prepusti tistim, ki so za te stvari pristojni, pa tudi, vsaj upamo, bolj strokovni. Da pa bi zaščito državljanov prepustili zgolj moralnosti birokratov? Ne, hvala!

Marjeta SmolnikarL

INVALIDI
IN
DRUŽBA

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Deklice bodite miške, fantje pa miškolini

Vsako leto ob pustnem času v marsikateri kuhinji zadisi po krofih. Meni se že zdaj sline cedijo, pa vam?

Prejšnjo nedeljo sem vam obljubila dve ideji za pustno semo, tule sta:

V trgovini poiščemo papirnato vrečko, se bolje bo, da jo zlepimo sami. Lahko je trikotne ali pravokotne oblike. Nataknejo si jo na glavo in določimo lego oči. Starsi naj vam pri tem pomagajo in na označeni mesti narišejo oči (risba 3b). Vrečko spnememo in izrežemo odprtine. Če robove odprtin narežemo na tanke resice, nastanejo lepe obrvi. Nos in usta naredimo posebej ter ju prilepimo na vrečo. Iz krep papirja ali volnenih ostankov naredimo lasuljo (risba 3a). Maslo poslikamo z barvami. Vreca naj bo ogromna, da vam pokrije celo telo (risba 3b). Pozor! Nikar ne uporabite plastične vreče!

Zdaj pa se predlog za solsko pustno rajanje. Deklice naj bodo miške in fantje miškolini. Potrebujete bel, črn ali siv puli in zabe iste barve. Iz lepenke ali debelejše- ga papirja izrežite dva pol-

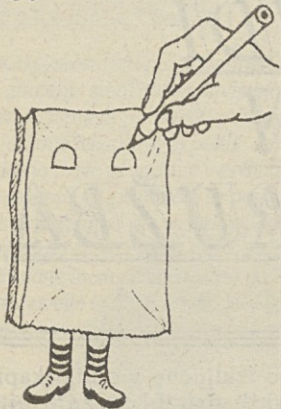

3a

kroga za ušesa ter ju prilepite na obroč za lase. Sedaj potrebujete se repek, ki ga izdelate iz tanke zice in oblecite v blago. Brčice in smrček si narišete z mehkim črnim svinčnikom. Učiteljica naj bo mačka, tako boste zares ljubek razred. Tisti najbolj navihani pa pojdite po solskega hišnika ter mu predlagajte sodelovanje. Lepo bi bilo, če bi se našemil v Mišmasa.

Metja

3b

Orjaški medved grizli

Največji na našem planetu zivenci medved je prav gotovo grizli, imenovan tudi sivi medved. V Severni Ameriki je teh medvedov vedno manj, umikajo se namreč v zahodne predele Kanade. Kljub svoji velikosti je grizli mirne narave, nevaren postane šele tedaj, ko se mora braniti. Njegov jedilnik pa je skoraj povsem vegetarijanski, saj ima najraje sadje, gozdne jagode in med. Kdaj pa kdaj pa si ta orjak privoščiti tudi kakšno drobno zuzelko.

Iz Velike otroške enciklopedije

Iz Velike otroške enciklopedije

V živalskem vrtu si lahko ogledamo raznovrstne živali iz vsega sveta. Človek ze od nek-daj ustvarja »zbirke« žvihal. Stari Egipčani, Rimljani in Kitajci so imeli lastne živalske vrtove. Prvi znani živalski vrt je ustanovil kitajski cesar Ču oko leta 1100 pr. n. št., imenoval ga je Vrt znanja. Medtem ko so bili prvi živalski vrtovi namenjeni predvsem razkazovanju nenavadnih, eksotičnih živali in zabavi njihovih kraljevskih lastnikov, pa se danes zoologi (strokovnjaki za živali) strinjajo, da je edino opravičilo za njihov obstoj preučevanje, varstvo in znanstveno raziskovanje živali. Prispevek živalskih vrtov k varstvu živali je lahko velik. V njih se bolj ali manj uspešno razmnožujejo živali, ki jim v naravi grozi izumrtje (evropski ris, havajska gos ne-ne).

Živalski vrtovi v preteklosti so imeli veliko pomanjkljivosti, saj so bili urejeni bolj za obiskovalce kot pa za živali. Včasih so bile živali zaprte v majhnih, neprimernih kletkah z železnimi predelki. Danes pa v njih poskušajo ustvariti razmere, ki so čim bolj podobne naravnemu življenjskemu okolju, hkrati pa obiskovalcem ponuditi možnost, da si natancno predstavljajo, kako

te živali živijo v naravi. Živali se v takšnih pogojih lažje navadijo na novo okolje. Da pa ne bi pobegnile, so okrog njihovih bivalisc zgradili zidove ali izkopal jarko z vodo. Osmamljene živali zaprte v kletkah so bile v preteklosti pogost prizor v živalskih vrtovih, saj je bilo lastnikom bolj kot udobje živali pomembno njihovo čim večje število. Veliko bolj pa je imeti manj živali, vendar te v parih ali skupinah. Odsev kakovosti živalskega vrta je tudi razmnoževanje živali, kajti nobena žival se ne razmnožuje, če ni zadovoljna. Se posebno pomembna je njihova pravilna prehrana, vsaka žival ima namreč svoje zahteve. Pri tem nikakor ni odveč opozoriti na grdo navado obiskovalcev, ko le-ti poskušajo hraniti živali s sladkarijami in drugo neprimerno hrano. S tem živalim le škodujejo.

Tudi Ljubljana ima svoj živalski vrt. Odprli so ga leta 1948, in sicer v današnjem centru mesta, tam kjer zdaj stoji stavba televizije. Leta 1951 pa so ga preselili pod Rožnik. Danes se živalski vrt razteza na 18 hektarih površine in nudi dom približno 450 živalim.

Izkoristite konec tedna za obisk živalskega vrta!

Mojca

PRIREDITVE ZA NAJMLAJŠE

LJUBLJANA

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE, tel.: 061/ 312-860
V soboto, 5. februarja, ob 16. uri: A. Lindgren - V. Arhar - Stih - PIKA NOGA VICKA, za izven.

SKOFJA LOKA

KNJIŽNICA IVANA TAVCARJA,
tel.: 064/ 620-200
V torek, 1. februarja, ob 17. uri: ura pravljic - TINA LUSINA.
V petek, 4. februarja, ob 16.30: ura pravljic - MARIJA LEBAR.

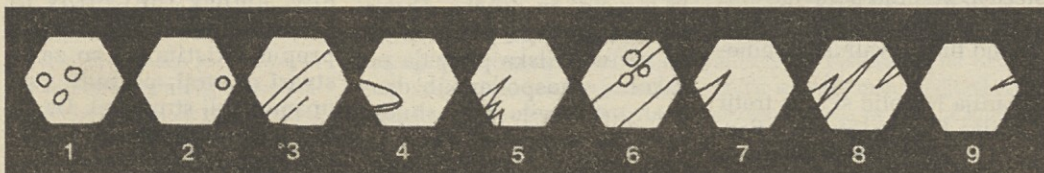
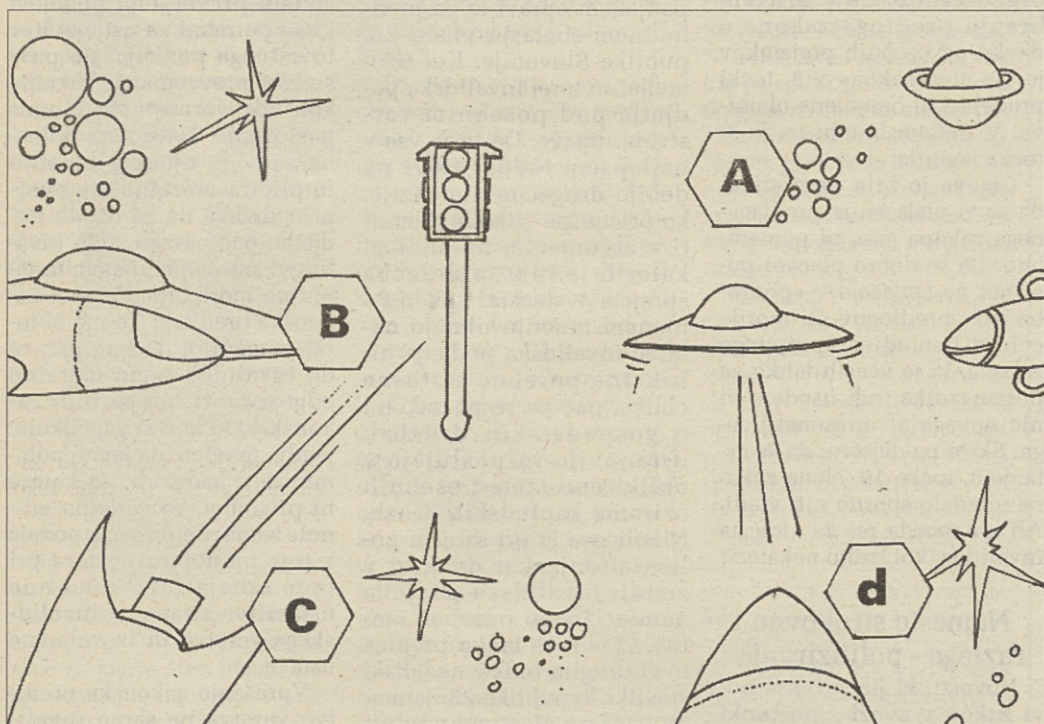
JESENICE

GLEDALISCE TONETA CUFARJA
Danes, 30. januarja, ob 10. uri: otroška matineja - gostja MATEJA KOLEZNIK.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALISCE MARIBOR, tel.: 062/ 26-748
Danes, 30. januarja, ob 11. uri: J. Synkova - MALA CAROVNICA, za izven.
V nedeljo, 6. februarja, ob 11. uri: Streda-Polak - KO PRIDE ZVEZDA.

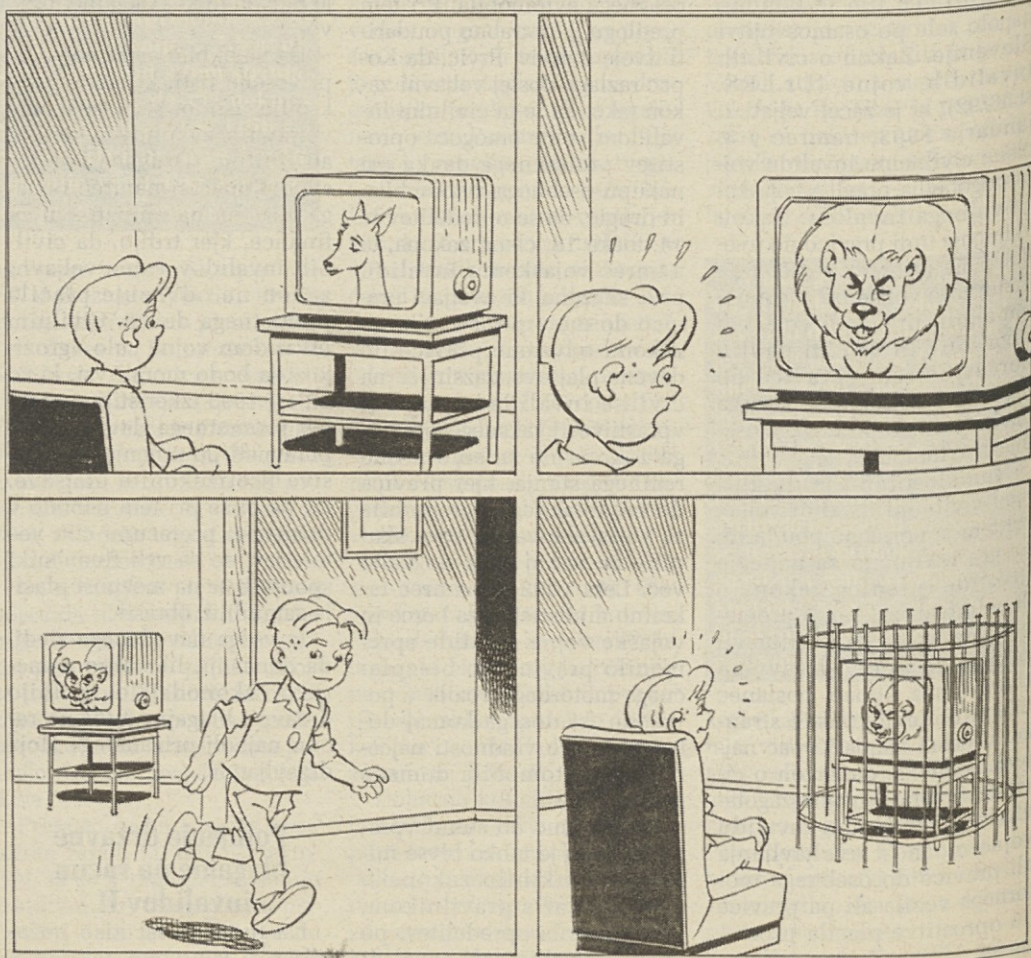
LUKNJE V SLIKI

Ugotovi, katera polja je risar izrezal iz zgornje slike!

PETER

A. Božič

Tudi življenje na »obrobju Evrope« ima dve plati

**V TEDNU
DNI
OKOLI
SVETA**

PRESS OD ZAGREBA DO SKOPJA

Milošević je predsednik le ene republike, upravlja pa celo državo

Borba

»V Zenevi so predstavniki ZR Jugoslavije in Hrvaske podpisali sporazum o normalizaciji medsebojnih odnosov,« piše Milivoje Maksić v Borbi z dne 23.1. 1994. »Mogoče niti ni toliko pomembno, ali se za podpisom katere od obeh strani skriva kakšna taktična poteza, ali gre za propagandni prijem, ali pa si s tem pripravlja alibi za svojo politiko. Pomembno je, da so končno prisli v ospredje resnični interesi ZR Jugoslavije ali pa katere koli druge države na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Jugoslovanski interes pa ni v tem, da bi iskali zaveznike v pravoslavno-bizantinskih krogih, pa tudi s tem se ne slepimo, da bi lahko prelisicili mednarodno skupnost.«

Borba je objavila, da se na diplomatsko službo v Beogradu že pripravlja bodoci hrvaski veleposlanik v tem mestu, Zvonimir Marković. Povedal naj bi, da se s tem projektom že ukvarja dvajset ljudi in pet komisij, nadaljnja pogajanja o tem pa naj bi se na prejšnji vodila sefa obeh držav.

Odgovori na anketo, ki so jo izvedli med Beograjcani, kažejo, da državljani novi sporazum sprejemajo s precejšnjim nezaupanjem. Beograjski student Đuraš Pavlović je povedal: »Sedaj se vidi, kdo dejansko vodi celo Jugoslavijo. Slobodan Milošević je le predsednik ene od republik, odloca pa o usodi celotne države.« Zoran Nedeljković, pravnik iz Beograda, pa meni: »Menim, da je zenevski sporazum lepa politična gesta, vendar se bojim, da so ga nasi politiki podpisali v breme tretjega.« Milorad Acimović je star 25 let in brezposeln: »Sele sedaj se je pokazalo, da so Srbe v Krajini prodali. Srbsko vodstvo si prizadeva čimprej normalizirati odnose s Hrvati, pred tem pa niso poskrbeli za to, da bi Srbi v Krajini dobili kakršne koli garancije, tako da so se od sprejetja Vance-Ownovega mirovnega načrta na milost in nemilost prepuščeni Hrvatoma.«

ПОЛИТИКА

POLITIKA je 22.1. 1994 zapisala, da bi utegnili deklaracija za mnoge biti prvorazredna politična senzacija, ki bi mnoge tudi intimno prizadela, saj je na obeh straneh veliko ljudi s svežimi vojnimi ranami, ki so prepričani, da se s sovražniki se dolgo ne bi smeli pehati, vsaj ne tako, da v sovražni prestolnici odpiras različne urade. Med reakcijami na podpis hrvasko-srbskega sporazuma v tujini je Politika citirala samo uvodnik iz ljubljanske Republike z dne 20.1.1994, kjer je zapisano tudi naslednje: »Če jim bo uspelo odpreti cesto bratstva in enotnosti, četudi ne več "od Triglava do Gevgelije", jima utegne zahodni "civilizirani" svet celo zaploskati, odpustiti grehe in

mrtve ter nagraditi njuna "prizadevanja za mir". Ostali bodo morali priznati, da sta pretkana trgovca, ki si znata blago razdeliti med seboj po načelu "pol-pol", dolgove pa "bratsko" prepuštili vsem.«

Ljiljan

Ljiljan, sarajevski casopis, ki izhaja v Ljubljani, je v članku z naslovom Smrt narodu, svoboda fasizmu z dne 26.1.1994 zapisal, da je »Tudman, s tem ko je podpisal sporazum z Miloševićem, dopustil, da je Hrvaska sedaj tako odvisna od Srbije, kot je bila nekdanja Hrvaska odvisna od Italije, potem ko je Ante Pavelić z Musolinijem podpisal rimsko pogodbo. Država, podvržena agresiji, mednarodno-pravno legitimira svojega agresorja, proti kateremu je mednarodna javnost zaradi genocida na Hraskem in v BiH uvedla mednarodnopravne, ekonomske, kulturne in druge sankcije... Takega hrvaskega darila niso pričakovali niti največji beograjski optimisti...«

GLOBUS

V 162. številki Globusa je Tanja Torbarina napisala: »Nas predsednik je spet odšel na pogajanja. Ko Hrvatje slišijo predloge našega predsednika, se takoj z vsem strinjajo.«

Večernji list

VEČERNJI LIST je 21.1.1994 v komentarju zenevske deklaracije objavil izjavo hrvaskega predsednika Tudmana, ki je podpis označil kot »veliki uspeh hrvaske zunanje politike. Lahko bi celo rekli, da je konvencija najpomembnejši mednarodni dokument po resoluciji številka 871 Varnostnega sveta Združenih narodov... Znano je, da Muslimani ne želijo takšnega miru, kot jim ga ponujajo. Njihovo vodstvo namreč ocenjuje, da bi lahko z nadaljnjo vojno pridobili čas za pripravo novih vojaških operacij (predvsem proti Hrvatoma, ker so za Srbe prešibki), s pretiranimi zahtevami onemogočajo sklepanje sporazumov, obenem pa nočejo zapustiti mirovnih pogajanj. Tako zdaj vsi polagajo upe v hrvasko-srbsko deklaracijo in v podobno deklaracijo med bosanskimi Srbi in Hrvati, po kateri naj bi se odslej vsi spori reševali na mirnem način. Celotna mednarodna javnost čaka na to, kako bosta ti deklaraciji učinkovali na Muslimane in zato ni naključje, da se bodo pogajanja nadaljevala 10. februarja, torej pet dni potem, ko bodo odprli hrvaski urad v Beogradu, jugoslovanskega v Zagrebu, hercegbosanskega v Sarajevu in urad Republike srbske v Mostarju,« piše Večernji list.

Izbral je Zoran Odic

»Dosti je bilo navdusevanja, čas je, da vzamemo pamet v roke. In vse to, vsa ta tujina, vsa ta vaša Evropa, vse to je sama ljuba fantazija in mi vsi za mejo smo sama ljuba fantazija... zapomnite si mojo besedo, sami jo boste se okusili.« To so besede Lizavete Prokofjevne iz romana Idiot Fjodora Mihajloviča Dostojevskega, ki je izšel davnega leta 1868. Lizavetine besede so tudi ta teden okusali mnogi, ki živijo »na obrobju Evrope«.

Prebivalcem Bosne in Hercegovine se vsakdanjik ni kaj dosti spremenil, na tem koncu Evrope so ljudje že spoznali, da so »ena sama ljuba fantazija«. To je spo-

vso pripravljenost in voljo do tekega dela. Pa vendar gre v Bosni vse po starem: poleg civilnih žrtev, ki jih le redki se štejejo, so v petek pri Zenici ubili britanskega humanitarne delavca. Čeprav v Bosni že vedo, da so le fantazija Evrope, se s tem ne morejo sprijazniti. Drugačno podoba pa kaže drugo, prav tako slovansko »obrobje Evrope«. V domovini Lizavete Prokofjevne je premier Viktor Cernomirdin izvedel blagi puč in na ministrske stolčke postavil ljudi, ki ne slovijo ravno po svojih reformatorskih načelih. Zahod je bil ogorčen, a nemočen. (Sicer pa - kako uničiti fantazijo, ki si jo sam ustvaril, ona pa

zacela živeti svoje lastno življenje?) Cernomirdin je imel polna usta sladkih besed o tem, da si bo prizadeval za polnopravno članstvo Rusije v skupini G-7 in v Evropski uniji, vendar je z izbiro ministrov dal jasno vedeti, da ima »obrobje Evrope« dve plati: lahko si nesrečna Bosna, ki čakas in upas, lahko pa stvari vzames v svoje roke in jih obrneš v lasten prid: počnes, kar hočeš, hodiš sicer po tankem, a vendar dovolj trdnem ledu. Evropa in z njo svet te bodo prav vsak dan prosili, da bodi pameten in priden. Ampak ti pac počnes, kar počnes. In to je lekcija, ki so se je tudi Srbi izredno hitro naučili. Ana Kovac

Ruski premier Černomirdin je ta teden obiskal Italijo, kjer se je srečal z italijanskim predsednikom Scalfarom (Telefoto: AP)

AVSTRIJA

Ločitev v hiši Klestil, Evropska unija in jedrska elektrarna na Češkem

DUNAJ - Družinski problemi avstrijskega zveznega predsednika Thomasa Klestila so tudi v minulem tednu bili avstrijska »causa prima«. Po večdnevem molku predsednika in (spodle-tele) spravnem pogovoru med zakoncem je sredi tedna padla odločitev, da se Klestilova so- proga Edith (vsaj zaenkrat) ne bo vrnila v predsedniško vilo. Hkrati pa se je vnela razprava o tem, ali Klestil lahko ostane na položaju zveznega predsednika ali pa bi moral odstopiti.

Odgovor na to vprašanje so dali največji avstrijski dnevniki: na osnovi rezultatov anket različnih institutov za raziskovanje javnega mnenja večina Avstrijcev oz. Avstrijk ni za to, da bi predsednik odstopil zaradi svojih družinskih težav. Skoraj 90 odstotkov anketiranih se je izreklo proti odstopu, 69 odstotkov pa jih je menilo, da Klestil svojo državno funkcijo lahko opravlja tudi brez svoje soproge oz. prve dame. Kljub temu: če bi bile danes v Avstriji predsedniške volitve, bi Klestil gladko premagal svoje nasprotnike, saj bi zanj po anketi Gallupovega

instituta glasovalo kar 65 odstotkov volilcev.

Druga pomembna tema je bila Evropska unija. Tu se pogajanja približujejo »ciljni ravnini«. Najbolj kocljive točke so kmetijstvo, tranzit in ekologija, vlada pa se upa v pravčasno sklenitev pogajanj in s tem na pristop k EU v začetku leta 1995. Da bi se te želje tudi izpolnile, se je kancler Vranitzky sredi tedna podal na t.i. »potovanje dobre volje« v Grčijo. Sogovorniki so mu zatrdili, da si bodo prizadevali za pospeševanje pogajanj. V Bruslju bo konec februarja prislo do maratonskega zasedanja pogajalskih skupin.

Konec tedna pa je Avstrijece vznemirila vest, da je Ameriška banka za pospeševanje izvozov v zvezi z dograditvijo jedrske elektrarne v bližnjem češkem Temelinu koncernu za jedrsko tehnologijo Westinghouse odobrila jamstvo za posojilo v višini starih milijard silingov. Avstrijci so s tem v zvezi napovedali proteste, da bi le se prepričali dograditev nuklearke, ki je samo 140 kilometrov oddaljena od avstrijske prestolnice. Ivan Lukan

ITALIJA

Najpomembnejši politični dogodek tedna je zaupnica novi deželni vladi

Med Slovenci v Italiji je teden minil ob komentiranju besedila zakonskega osnutka, ki ga je minister za dežele Livio Paladin poslal predstavnikom slovenske manjšine in lokalnim upravam z vabilom, naj v mesecu dni izrečejo svoje pripombe. V tem tednu so nekateri predstavniki slovenske manjšine besedilo že ocenili kot nezadostno in ga zavrnili, sicer pa je stališče slovenske manjšine do tega zakona odklonilno. Taki bodo tudi odgovori, ki jih bodo posamezni predstavniki slovenske manjšine poslali ministru Paladinu.

Deljena mnenja pa je izrazil ukaz trzaskkega župana Illyja, ki je preklical odredbo svojega predhodnika Staffierija, ki je prepovedal občinskim uradom sprejemanje slovenskih dopisov, razen v primeru, ko gre za sprostitev upravnega postopka. Nekateri vidijo v tem ukrepu prvi korak k novim odnosom med Slovenci in občino, drugi pa ga ocenjujejo kot nezadosten ukrep.

Do manjšega pretresa pa je prislo v Gorici, kjer je predsednika pokrajine, predstavnika Severne lige, zamenjala enega svojih odbornikov. Očitno tudi v tej politični formaciji ni vse tako, kot hočejo prikazati voditelji Severne lige.

Sicer pa je bil najpomembnejši politični dogodek prejšnjega tedna odobritev zaupnice novi deželni vladi, ki jo vodi predstavnik Demokratske stranke levice Renzo Travanut. Vlado je podprla široka paleta strank, od demokratske stranke levice in zelenih do socialistov in ljudske stranke, bivših krščanskih demokratov. Ker so se glasovanja vzdrali, so zaupnico omogočili predstavniki Stranke komunistične prenovbe. To soglasje je tudi dobil obet za bližnje volitve, kjer bi lahko te stranke s skupnimi kandidaturami onemogočile premočno zmago Severne lige v Furlaniji in liberalnacionalne desnice na Trzaskem.

(J. J. N.)

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

- 08.45 Ziv zav
09.35 Prva ljubezen, pon. 3/6 dela svedske nadaljevanke
10.00 Sezamova ulica, 2/10 del ameriske otroške nanizanke
11.00 Nasa pesem '93, 4. oddaja:
Ljubljanski madrigalisti
11.30 Obzorja duha
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Vodne pustolovščine, pon. 10/24 dela angleske pzn serije
13.00 Poročila
13.45 Prijatelj, ameriski film, 1986, VPS 1345
15.10 Habsburzi, pon. 1/4 dela avstrijsko-nemske dokumentarne nadaljevanke
16.00 Calebove hčerke, 5/10 del kanadske nadaljevanke
Po romanu Arlette Cousture
17.00 TV dnevnik 1
17.10 Po domače
19.00 Risanke
19.15 Slovenski loto
19.30 TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05 Zrcalo tedna
20.30 Podarim - Dobim
21.15 Nasi športniki v Lillehammerju
21.30 Clive James: Slava v 20. stoletju, 4/8 del angl. dok. serije
22.25 TV dnevnik 3, VPS 2225
Sova
22.45 Zadeva Seznec, 4., zadnji del franc. nadaljevanke, VPS 2245
Igrajo: Christophe Malovoy, Nathalie Roussel, Madeleine Robinson in drugi; režija Yves Boisset.
23.45 Zaveznici, 3/4 del angleske nadaljevanke

SLOVENIJA 2

- 07.00 Video strani
07.40 Poglej in zadeni, ponovitev
09.00 Trgovci s sencami, 2/3 del novozelandske nadaljevanke
09.50 Chamonix: Slalom (M), 1. tek, prenos
11.00 Video strani
11.55 Garmisch Partenkirchen: Superveleslalom (Z), prenos
12.50 Chamonix: Slalom (M), 2. tek, prenos
13.45 Ona + On, ponovitev
Sportna nedelja:
Massenheim: PEP v rokometu (M):
Wallau - Pivovarna Lasko, prenos
16.25 Ljubljana: PPZ v rokometu (Z):
Krim Electa - Walle Bremen, prenos
17.50 Odprto prvenstvo Avstralije v tenisu, finale (M), posnetek iz Melbourne
20.05 Krokodili - Priče pravadnine, nemška dokumentarna oddaja
20.35 Rojen 4. julija, ameriski film, 1989
22.55 Sportni pregled
23.25 Video strani

KANAL A

- 08.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
08.15 Ris, risanke in spoti
09.05 Dance Session, ponovitev 17. oddaje
09.35 James Dean, ponovitev filma
Po spominih Williama Basta
Igrajo: Stephen McHattie, Michael Brandon, Meg Foster, Candy Clark, Dane Clark, Jayne Meadows in drugi.
Ameriskih deset, ponovitev
11.15 Male zivali
12.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
12.15 Helena, glasbena oddaja
13.00 Video strani
14.30 Borza dela
15.00 Video strani
18.00 CMT
19.05 Tropska vročica II., ponovitev 17. dela am. nanizanke
20.00 Tropska vročica II., 21. del ameriske nanizanke
Ne govori nič slabega o moji puncu
V nocojsnjem nadaljevanju bo Nick iz tezav reševal svojega prijatelja Spiderja. Storil bo vse, da ga spravi nazaj na pravo pot.
20.55 Kino, kino, kino, oddaja o filmu
21.40 Ovaduh, angleški cb film, 1935
Po romanu Llama O'Flahertyja
Igrajo: Victor McLaglen, Heather Angel, Margor Grahame, Una O'Connor, Wallace Ford, Preston Foster in drugi; režija John Ford.
23.10 CMT
01.00 Video strani

KOPER

- 18.00 Slovenski program

KOROŠKA

- 13.45 Dober dan, Koroska

RAI 1

- 6.00 Variete: Senza rete (S. Endrigo in G. Gaber)
7.45 Dok.: Kvarkov svet
8.30 Otroški variete: La banda dello Zecchino
10.00 Zelena linija Magazine
10.55 Masa
11.55 Aktualno: Parola e vita
12.15 Zelena linija
13.30 Dnevnik
14.00 Kviz: Toto-TV Radiocorriere
14.15 Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Luca Giurato), vmes (15.20 Cambio di campo, (16.20) Solo per i finali
18.00 Dnevnik
18.10 Sport: 90. minuta
19.00 Variete: Domenica in
19.50 Vreme, dnevnik, sport
20.40 Film: Heartbreak Hotel (kom., ZDA '88, r. C. Columbus, i. Tuesday Weld, David Keith)
22.25 Sportna nedelja
23.25 Dnevnik
23.30 Sportna oddaja: Tempi supplementari
0.10 Dnevnik in vreme
0.45 Film: Spionaggio internazionale (krim., ZDA '56, i. Robert Mitchum, Genevieve Page)
2.15 Film: La città della paura (vestern, ZDA '48, i. Dick Powell, Jane Greer)

RAI 2

- 6.30 Variete: Videocomic
6.55 Variete: In famiglia, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 10.00) dnevnik
10.05 Otroški variete, vmes risanke, igre, nanizanke
10.40 Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30 Nan.: Il bambino del karate
12.00 Variete: In famiglia (vodi A. Cecchi Paone)
13.00 Dnevnik, rubrika o medicini Trentate in vreme
14.00 Variete: In famiglia
16.20 Mladinska oddaja
17.10 Film: Una ragazza, un maggiordomo, una lady (kom., '77, i. D. Niven)
19.00 Nogomet A lige
19.35 Vreme in dnevnik
20.00 Domenica sprint
21.00 Nad.: Beautiful
22.30 Nan.: Storie incredibili - Il favoloso Falwort (i. G. Hines), La mente eterna (i. J. Jones, K. Borowitz)
23.20 Dnevnik in vreme
23.40 Protestantizem
0.10 Dok.: Ex Jugoslavija
1.10 Sport: SP v kolesarstvu
2.00 Videocomic

RAI 3

- 9.45 SP v smučanju: moski slalom, 1. tek, 11.00 Marcialonga, 11.50 ženski superveleslalom, 12.45 moski slalom, 2. tek
14.00 Dezelni dnevnik
14.10 Popoldanski dnevnik
14.25 Sport: Quelli che il calcio...
16.30 Aktualna odd.: Italiani brava gente, vmes iz filma Contestazione generale - Il prete
18.50 Vremenska napoved
19.00 Dnevnik, 19.20 Domenica gol, 19.30 Dezelne vesti, 19.45 Sport
20.05 Aktualno: La zattera
20.30 Film: La legge del più forte (vestern, ZDA '58, i. G. Ford, S. MacLaine)
22.30 Dnevnik in vreme
22.50 Aktualno: Invitateci a nozze
23.35 Pregled tiska
23.50 Film v originalu: Twentieth Century (kom., ZDA '34, r. H. Hawks)

RETE 4

- 6.00 Film: Gli eroi della domenica (kom., It. '53)
7.45 Film: Hud il selvaggio (dram., i. P. Newman), vmes (9.30) dnevnik
9.40 Affari di cuore
10.10 Nedeljski koncert
11.00 Variete: Il gioco dei 9
11.30 Nad.: Maddalena, 11.00 Celeste, 13.00 Sentieri, 14.30 Primo amore, vmes (11.55, 13.30) dnevnik
15.00 Variete: Ai tempi miei
17.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati, 18.00 Lui lei l'altro, vmes (17.30, 19.00) dnevnik
19.30 Punto di svolta
20.30 Film: Don Camillo e i giovani d'oggi (kom., It. '72, i. G. Moschin)
22.30 Film: Le chiavi del paradiso (ZDA '44, i. G. Peck, vmes (23.30) dnevnik
1.00 Pregled tiska

CANALE 5

- 6.30 Na prvi strani
9.00 Nabozna odaja
9.45 Dok.: 5 celip, 10.00 Reportage, 11.15 Arca di Noè
12.00 Risanke: Simpsonovi
12.30 Glasba: Sueprclassifica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.45 Variete: Buona domenica (vodita Gabriella Carlucci, Gerry Scotti)
18.10 Nan.: Nonno Felice
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Variete: L'edicola di Gommapiuma
20.40 Film: ... Altrimenti ci arrabbiamo (kom., It. '74, i. T. Hill, Bud Spencer)
22.40 Aktualno: Ciak, 23.10 Nonsolomoda
23.40 Nan.: Il ritorno di Missione impossibile, vmes (24.00) dnevnik
0.55 Sgarbi settimanali

ITALIA 1

- 6.20 Pregled tiska
6.30 Otroški variete
10.30 A tutto volume
11.00 Nan.: Adam 12, 11.30 Sonny Spoon
12.30 Odprti studio
12.35 Sport: Vodic nogometnega prvenstva
14.00 Odprti studio
14.30 Film: Il Grinta (vestern, ZDA '69, i. J. Wayne)
16.30 Film: Totò contro Maciste (kom., It. '62)
18.30 Odbojka A lige
19.30 Odprti studio
20.00 Variete: Benny Hill
20.30 Film: Aquile d'attacco (vojni, Kan.-Izr. '88, i. Louis Gossett jr.)
22.30 Sport: Pressing
23.45 Variete: Mai dire gol - Pillole
24.00 Sport studio
0.30 Sport: Veliki golf

TELE 4

- 19.15 23.25 Dogodki in odmevi
19.30 22.15 Sportne vesti
20.30 Film: I Barkleys di Broadway

MONTECARLO

- 19.30 22.30 Dnevnik
9.50 13.00 SP v smučanju: moski slalom
14.00 Film: Mogambo ('33)
20.30 Sport: Golagoal
23.00 Film: Children (dram., '90, i. Ben Kingsley)

Koper

- 16.00 Zadnja cesarica, kit. film
Režija Chen Jialin
Kitajska verzija zgodbe o zadnjem kitajskem cesarju Pu-Yinu je omejena na obdobje njegovega izgnanstva v Mandžuriji in obravnava predvsem njegov odnos do žensk, ki so mu bile namenjene in s katerimi je ravnal skrajno slabo.
17.50 Horoskop
18.00 Kam vodijo naše stezice, pogovor o življenju in delu Slovencev v Italiji, vodi Mario Cuk
19.00 TV dnevnik
19.30 Čarobna svetilka
20.25 Zrebanje lota
20.30 Leonardo da Vinci: Zivljenje in delo, 4/6 del tv nadaljevanke
Igrajo: Philippe Leroy, Giulio Bosetti in drugi; režija Renato Castellani.
21.30 Tedenska notranjepolitična rubrika TVD
22.15 TV dnevnik
22.30 PEP v rokometu (M): Wallau-Pivovarna Lasko, posnetek

Avstrija 1

- 09.00 Cas v sliki
09.05 Trabbi goes to Hollywood, pon. am. komedije
11.00 Pogovor s tiskom
12.30 Orientacija
13.00 Cas v sliki
13.10 Zlata dekleta, pon. am. humoristične serije
13.35 Gus, am. komedija
15.05 Comedy Capers
15.20 Stan in Olio
15.25 Bog je povsod, 2. del
15.30 Otroški program: Smrkci Safari
16.20 Hobotnica, kviz
17.10 X-TV, oddaja za mlade
18.00 Cas v sliki
18.05 X-Large reportaza
18.30 Monaco Franze, serija
19.30 Cas v sliki
20.15 Kaisermühlen Blues, 2. del serije
Prijetni moski
21.05 K1, oddaja o kulturi
21.55 Vizije
22.00 Glava v prostoru
22.45 Kehrhaus, nemška komedija, 1983
00.15 Hector Berlioz
01.00 Poročila
Tisoc mojstrovina

Avstrija 2

- 09.00 Cas v sliki
09.05 Univerzum
09.50 Chamonix: Slalom (M), 1. tek, prenos
11.20 Garmisch: Superveleslalom (Z), prenos
13.45 Dober dan, Koroska
14.15 Slike iz Avstrije
15.00 Sportno popoldne
16.30 Ognjeni pas, 3/4 del serije
17.15 Klub za seniorje
18.00 Bliznji posnetek
18.30 Slika Avstrije
19.00 Avstrija danes
20.15 Policijski klic 101, 1. del serije
22.00 Cas v sliki
22.15 Hej, sestra
22.35 Veliki potres v Los Angelesu, 1/2 del ameriski mini serije
00.05 Cas v sliki
00.10 Lahko noč, mama, ameriski film, 1986
01.45 Poročila

Hrvaška 1

- 08.15 TV-koledar
08.25 Poročila
08.30 Palooka, am. cb film
Igrajo: Stu Erwin, Lupe Velez, Jimmy Durante, William Cagney, Thelma Todd in drugi; režija Benjamin Stoloff.
10.00 Poročila
10.05 Nedeljski zivzav
11.00 Malavizija
12.00 Poročila
12.05 Kmetijska oddaja
12.55 Narodna glasba
13.25 Mir in dobrota
13.55 Dusevni klic
14.00 Poročila
14.05 Velike aventure: Poslednji Mohikanec, risanka
15.00 Opera Box
15.30 Poročila
15.35 Družinski zabavnik
17.15 Bratova žena, ameriski film, 1989
Igrajo: John Ritter, Mel Harris, Dakin Matthews, Lee Weaver, David Byron, Polly Bergen in drugi; režija Jack Bender.
18.50 Maxim, risanka
19.15 TV fortuna
19.27 TV spored
19.30 Dnevnik 1
Sport
20.15 Sedma noč
21.45 Poročila
21.50 Odletel bom, 12/16 del ameriske nadaljevanke
Igrajo: Sam Waterson, Kathryn Harrold, Regina Taylor, Jeremy London.
22.40 Sport
22.55 Slika na sliko
23.55 Poročila v nemščini
00.00 Sanje brez meja

Hrvaška 2

- 12.45 TV-koledar
12.55 Rock koncert
13.55 Cro Pop Rock
Sportna nedelja
14.40 ZOI '94 - Lillehammer, 4/5 del oddaje
14.30 Kosarka NBA
15.00 Kosarka NBA
15.30 Odprto prvenstvo Avstralije v tenisu, finale (M), posnetek
17.55 Rokomet EHF (Z): Lokomotiva - Vibor, 1. polčas
18.45 Rokomet, 2. polčas
19.30 Dnevnik
20.15 Crno-belo v barvah
Caj in simpatija, ameriski film, 1952
Zgodovinska poročila
Izbiramo glasbo
Leteci cirkus Montyja
Pythona, 10/45 del

Madžarska

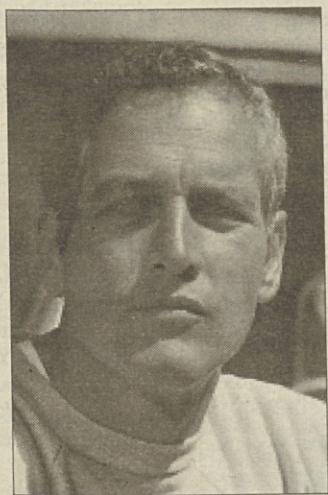
- 06.45 Vaska tv
07.30 Risanke
07.55 Biblijsko sporočilo
08.05 Kje, kaj?, mlad. magazin
08.30 Nedeljski magazin
11.00 R.K. Sveta masa, prenos iz Sióagárda
12.00 Opoldanski zvon
12.05 Tv magister, izobraževalni program
13.40 Pesem doni
14.40 Priporočamo
15.25 W.A. Mozart: Koncert za klavir v g-duru, nemski glasbeni film
16.05 Verski program za reformate
16.30 Disneyjevo popoldne
17.35 Dallas, 162. del
18.30 Kolo sreče
19.00 Teden
20.00 Dnevnik
20.20 Evita Peron, 1. del ameriskega tv filma
22.00 Telesport
23.00 Muzeji: Oropan zaklad Zidovskega muzeja

2/5

RTL 2

00.10

NE POPUSTI NITI ZA PED
ameriški barvni film, 1971

Družina gozdarjev iz Oregona si je izbrala motto »Ne popusti niti za ped«. Zvesta tej svoji filozofiji se spopadeta s sindikatom, kar ima za nekatere družinske člane tragične posledice.

Film je režiral znani ameriški igralec Paul Newman, ki je to delo moral sprejeti, saj je produkcija odslavila režiserja Richarda Colla. Paul Newman je leta 1959 režiral kratkometražni film Tobak škodi Čehovu. Leta 1968 je posnel svoj prvi celovečerni film Rachel, Rachel. Njegov najboljši film pa je Steklena menažerija iz leta 1987, ki je nastal po istoimenski gledališki igri Tennesseea Williama.

Film *Ne popusti niti za ped* (Sometimes a Great Notion) je nastal leta 1971. Igrajo pa Paul Newman, Henry Fonda, Lee Remick in drugi.

2/5

RAI 3

23.50

DVAJSETO STOLETJE,
ameriški film

Dvajseto stoletje je ime razkošnega vlaka, na njem se nekega dne slučajno srečata bivaš zakonca. Ona je še vedno uspešna igralka, on pa je medtem postal propadli gledališčnik. Bivši mož sluša svojo nekdanjo ženo na vsak način pregovoriti, naj podpiše pogodbo z njegovim gledališčem. Vendar ne kaže, da ima še kaj vpliva na svojo nekdanjo ženo. Stvari so se spremenile stari zakoni pa si imajo vedno dosti povedati na račun starih časov. Marsikaj je bilo lepega, kar se še vedno spominjata z nostalgijo, marsikako razočaranje pa še vedno ni pozabljeno, tako da vedno pade še kakšen očitke.

Ob premieri filma *Dvajseto stoletje*, je bil odziv občinstva zelo hladen. Glavna igralka Johna Barrymore in Carole Lombard pač niso bili navajeni, da bi ju gledali v komedijah. Vendar je že po nekaj dnevih film doživel pravi uspeh in danes spada že v klasiko. Režija: Howarda Hawks.

RADIO SLOVENIJA 3

21.00

CESAR FRANCK:
Osem blagrov

Skladatelj Cesar Franck je svoj celovečerni oratorij *Osem blagrov* ustvarjal celih deset let. Žal pa krstne izvedbe ni dočkal, saj so oratorij *Osem blagrov* predvajali šele leto dni po njegovi smrti (umrl je v Dijonu leta 1891).

V osrednji večerni glasbeni oddaji bo predstavljen posnetek solistov, med katerimi je tudi Slovenec Juan Vasle. Nastopa pa še zbor Gächinger Kantorei in Simfonični orkester radia Stuttgart pod vodstvom dirigenta Helmutha Rillinga.

2/5

KANAL A

21.40

OVADUH,
angleški film

Film *Ovaduh* je nastal leta 1935 po romanu *Liam O'Flahertya*. Variety je tedaj zapisal, da je to težak primer, ki je prav gotovo kritična podoba razmer, vendar pa ne zagotavlja polne blagajne.

Film *Ovaduh* pa je še dandanes aktualen, saj govori o ovajanju pripradnikov IRA-e in o socialnih stiskah, problemih in težavah, ki so povezani z ovajanjem.

Film je režiral John Ford, igrajo pa: Victor McLaglen, Heather Angel, Margot Grahame, Una O'Connor, Wallace Ford, Preston Foster in drugi.

2/5

HRVAŠKA TELEVIZIJA 1

17.15

BRATOVA ŽENA,
ameriški film, 1989

Eleonor se med dvema bratoma odloči za mlajšega, ki je bolj miren, čeprav globoko v sebi ljubi starejšega. Kljub bogastvu in blaginji v zakonu ni srečna. Po petindvajsetih letih pa na pogrebu tasta sreča starejšega brata.

TV SLOVENIJA 1/DANES OB 13.45

Sreča je lahko opoteča

PRIJATELJA, ameriški film, 1986

Režija: Lou Antonio
igrajo: George C. Scott,
Don Ameche, Sylvia
Sidney

Film *PRIJATELJA* je nastal v TV produkciji, ki se je po filmih, privlačnih za široko publiko s tem, da skušajo kar se da premocno obdelati posamezne aktualne probleme današnjega življenja, začela ozirati tudi po drugačnih, bolj izvirnih temah. V primeru filma *PRIJATELJA* gre prav gotovo za nadpovprečen izdelek TV produkcije, duhovito in razgibano komedijo, v kateri se nedolžna prijatelja znajdeti med dvema ognjema: na sledi so jima gangsterji in tudi policija.

Stara znanca, ki sta skupaj preživela vojaščino, zdaj upokojenca, si nič ne grenita življenja z življenjskim standardom. Skupaj veselo pohajkujeta, za stalno prebivališče pa sta si izbrala kar parkirišče za tovornjake. A usoda hoče, da prav ta dva, medtem ko brkljata po prtljajznikih avtomobilov za odpadnim materia-

lom, naletita na kovček z bajno vsoto denarja. Čeprav sta vajena skromnosti, se omamljena nad najdbo brz odločita, da bosta denar zadržala. Vse prehitro pa se izkaze, da jima denar ne bo prinesel sreče, saj preprodajalci mamil, ki so denar tamkaj le zacasnó skrili, ne bodo dopustili, da bi se jim zaslužek kar tako izmuznil. Možaka se znajdeti v nevarnosti in bežati morata tako pred

nevarnimi streli gangsterjev kot policije, ki ju ima seveda za tatova. Da je ironija še večja, se morata smukati po dvomljivih diskotekah in mafijskih lokalih, kjer se vsaj za hip lahko skrijeta pred preganjalc.

Ceprav je zgodba vse-skozi napeta, saj gre za zapleten lov na kriminalce, pa sta osrednja lika tako nenavadna, da njuna dogodivščina izzveneva predvsem zabavno.

2/5

HRVAŠKA TELEVIZIJA 2

20.15

ČAJ IN SIMPATIJA,
ameriški film, 1952

Tom Lee je izredno občutljiv in vase zaprt fant. Zelo težko se prilagaja okolici, zato ga imajo vsi za čudaka. Edina, ki ga razume je žena upravitelja očetove hiše. Ona ve, da fant odrasča v moža in je zelo subtilen, vendar Tom želi dokazati svojo moškost. Režija: Vincente Minnelli, igrajo: Deborah Kerr, John Kerr in drugi.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Awake on the Wild Side; 11.00 The Big Picture; 11.30 Braun European Top 20; 13.30 First Look; 14.00 The Real World II; 14.30 Video: Dial MTV Weekend; 19.00 US Top 20; 21.00 120 Minutes; 23.00 Beavis & Buttthead; 23.30 Headbangers Ball

SKY ONE

08.00 Fun Factory; 12.00 X-Men; 12.30 The Mighty Morphin Power Rangers; 14.00 E Street; 15.00 Crazy Like A Fox; 16.00 Bojna ladja Galaktika; 17.00 UK Top 40; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Palaca vetrov, 3., zadnji del serije; 23.00 Hill Street Blues; 00.00 Entertainment This Week

PRO 7

06.30 Serije, ponovitve; 09.00 Normani, ital.-franc. pustol. film; 10.35 Dva proti dva; 11.05 Hardball; 12.05 Ulična poznanstva; 12.35 Pri Huxtablovih; 13.15 Naravni čudeži zemlje; 14.25 Kraljica vikingov, angl. pustol. film; 16.00 Divji karloski gusarji, ital.-span. pustol. film; 17.35 Nebo nad Afriko; 18.05 Ljubezen je zasebna stvar; 19.00 Matlock; 20.00 Poročila; 20.15 Beetlejuice, am. film; 22.05 Impulse-Nevarni občutki, am. akcijska kriminalka; 00.05 Poročila

PREMIERE

08.00 Zmešana noč čarovnic; 11.15 Človek, ki ve preveč, franc. kriminalka; 13.00 Hokej na ledu; 17.30 Podnajemnik, am. komedija; 19.00 Kino 94; 20.15 Hiltman-Cohen & Tate, am. triler; 21.35 Batmanova vrnitev, am. film; 23.40 Ameriški nogomet

SAT 1

08.00 Otroški program; 10.00 Black; 11.00 Politični magazin; 12.00 Košarka, NBA liga; 13.30 Tarzan; 13.55 Ogenj in led, nem. športni film; 15.35 Old Surehand, nem.-jugos. vestem; 17.20 Deep Space Nine; 18.20 Čudežna divjina; 19.15 Poročila; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Yukon, am. pustol. film; 22.05 Pogovor v stolpu; 23.30 Neslanosti; 00.10 Hudobna igra dr. Fu Man Čuja

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Olimpijada, magazin; 09.30 Chamonix: Slalom (M), 1. tek, prenos;

11.30 Boks; 12.30 Chamonix: Slalom (M), 2. tek, prenos; 13.40 Chamonix: Super G (2), posnetek; 14.40 Kolesarstvo; 16.30 Golf, Dubai Desert Classic; 18.00 Alpsko smučanje, vrhunec; 20.00 Hitrostno drsanje, prenos SP iz Calgaryja; 22.00 Boks, dvoboji profesionalcev

RTL

07.05 Serije, ponovitve; 11.00 Vrnitev v preteklost; 12.00 Tropical Heat; 13.00 Operacija spodnjica; 13.30 Strah in trepet družine; 15.00 Udana iznajdba, am. kom.; 17.05 Debeluh v Mehiki, ital.-span.-franc. film; 18.45 Poročila; 19.10 Toda, hallo!; 20.15 Sanjska poroka; 21.50 TV Spiegel; 22.35 Prime Time-Pozna izdaja

RTL 2

05.55-16.25 Ponovitve serij; 16.25 Nasmehnite se, prosim; 17.00 Doktorji; 17.55 Class of '96, serija; 18.50 Poročila; 19.00 Zdravnica dr. Quinn; 20.00 Poročila; 20.15 Srebro, banke in tatovi, am. kom.; 22.35 Asphalt Kid; 00.10 Ne popusti niti za ped, am. družinska drama

SKY MOVIES

17.00 Late For Dinner; 18.35 Star Trek VI - The Undiscovered Country; 21.00 The Doctor; 23.05 Frankie And Johnny

MOVIE CHANNEL

17.00 Crazy In Love; 19.00 Rover Dangerfield; 21.00 Finest Hour; 23.00 Gladiator

FILMNET +

16.00 K-TV; 18.00 Never A Dull Moment; 20.00 Once Around; 22.00 Presumed Guilty

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poročila; 19.30 Moda; 20.00 Zdaj; 21.00 Govorimo o jazzu; 22.00 Poročila; 22.30 Financial Times Report; 23.00 Sport; 00.00 Kulturni koledar

CNN

05.00-22.00 World News; 08.30 The Big Story; 09.00 Pinnacle; 09.30 World Business This Week; 10.00 Larry King Weekend; 12.00 Earth Matters; 12.30 Business Matters; 13.00 World Report; 16.00 Travel Guide; 17.00 This Week In The NBA; 17.30 International Correspondents; 18.00 Futurere-watch; 19.00 This Week In Review; 22.00 World Report; 22.30 News Update

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 8.05 Veseli toboogan; 9.05 Pomnjenja; 10.05 Quo vadis; 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.20 Za naše kmetovalce; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.45 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 17.30 Naš gost; 18.00 Nedeljska reportaža; 18.30 MPZ SUD Stane Zagor; 19.45 Lahko noč, otroci; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrzanja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.40 Kulturne prireditve; 9.45 Uganka; 10.00 Slalom; 10.35 Gost; 11.35 Obvestila; 12.05 Z Valom okoli sveta; 13.00 - 19.00 Športno popoldne, vmes aktualne informacije in glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Popevka; 19.00 Večer na 2. progr.; 19.30 Top albumov; 21.00-23.00 Drugi val.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Na poljani jutro; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 11.55 Ansambel Slovenicum; 13.05 Slovenski madrigalisti; 14.05 Humoreska; 14.35 Operno popoldne; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.33 Cerkvena glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Božanska komedija (16. del); 21.00 Osem blagrov; 22.05 Prevodne strani; 22.30 Vokalnoinstrumentalna glasba; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved; 8.30 Osmrtnice; 8.45 Poti do zdravja; 9.00 Od otroštva do mladosti; 9.15 Dober nasvet za boljši pridelek; 9.30 Po domače; 10.10, 10.45 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.30 Nedeljski športni rifem; 15.30 Dogodki in odmevi - Prenos RS; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 Večerni program Modrega vala RK.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.50 Horoskop; 8.10 Razstave in prireditve; 9.00 Modri val; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 V knjigarni; 10.00 Film tedna; 11.00 Narečna oddaja; 11.30 Radio live; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Lestvica LP; 15.00-18.00

Športna nedelja; 18.00 Mixage; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Otroški program; 10.45 Vreme; 10.30 Horoskop; 12.00 Duhovna Misel; 13.00 Reportaža; 13.55 Pasji radio; 14.00 Lestvica za MTV; 15.00 Voden program; 17.25 Vreme; 18.15 Hollywood; 19.00 American Top 40; 22.15 Jazz; 1.00 Preko satelita.

Radio Kranj

8.00 Dobro jutro; 10.00 Dežela kranjska - Vodice; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Med praznovanci; 17.20 Šport; 18.20 Kino kviz.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Želeli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni program.

Radio Student

11.00 Vžig; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Oči, da ne vidijo: Body Snatchers (S. Popek); 17.00 Retrovizor; Afera Whitewater; 18.00 Coca Cola is the Music, Live; 19.05 Tolpa umov: Guns n' Roses; 20.00 Nove pisarije: Margaret Whitford - Ponovno branje Luce Irigaray; 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: No safety; 24.00 Radio-sat.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojano; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder: Zakleti grad (M. Perat, r. A. Rustja) 10.30 Slov. lahka glasba; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Narodnozabavna glasba; 11.30 Filmi na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 12.45 Orkestralna glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Božanska komedija - Vice, prevod in priredba A. Capuder, r. Sergej Verč; 17. del; 14.45 Glasba za vse okuse; 15.00 Krajevne stvarnosti; 15.30 Šport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti; Z naših prireditve; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Jutrzanj val; 19.00 Morski val.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (dr. Nace Laurencić); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

Od 1. do 15. februarja

FILMI REŽISERK

Ciklus sodobnih evropskih filmov, ki so jih režirale ženske, prikazanih enkrat in nikoli več!

Mnogo je filmov, ki govorijo o ženskah, katerih osrednji objekt je ženski lik - bodisi femme fatale bodisi ženska zrtev, le malo pa je filmov, katerih subjekt je ženska: avtorica ali dobesedno nosilka zgodbe. Da avtorska pozicija bistveno določa tudi status ženske-objekta v filmu pa bi zeleti povedati s ciklusom FILMI REŽISERK. O tem, koliko nam je to uspelo, se bomo lahko pogovorili tudi med samim potekom cikla, točneje 9. 2., ob 12. uri v dvorani V2 v Valvasorjevem prehodu.

Torek, 1. in ponedeljek, 7. februarja, ob 20. uri

EVROPA, EVROPA - režija Agnieszka Holland, Francija. Film je uglasbil Zbigniew Preisner (Dvojno Veronikino življenje, Damage).

Cetrtek, 3. februarja, ob 20. uri
BHAI NA PLAZI (Bhai On The Beach) - režija Gurinder Chadha, Velika Britanija

Petek, 4. februarja, ob 20. uri
NASLEDNJI KORAK (The Next Step) - režija Marijke Jongbloed, Nizozemska

Po projekciji bo v isti dvorani razgovor z avtorico filma.

Sobota, 5. februarja, ob 20. uri
NADLOGA (Trouble) - režija Penelope Buitenhuis, Nemčija. Producent je film označil za politični rap'n'roll film.

Sreda, 9. februarja, ob 20. uri
SAMO SMRT PRIDE OBVEZNO (Tolko smrti prihodit objazatelno) - režija Marina Tsursumia, Gruzija. Film je posnet po romanu Nobelovega nagrajenca Marqueza.

Kaj več o filmu bo povedala na tiskovni konferenci, ki bo na dan projekcije ob 12. uri v Valvasorjevem prehodu.

Ponedeljek, 14. februarja, ob 20. uri
UKRADENI ZVEZEK (Le Cahier volé) - režija Christine Lipinska, Francija. Ob koncu vojne neke na podeželju med tremi mladimi ljudmi istocasno izbruhneta mir in ljubezen.

Torek, 15. februarja, ob 20. uri
SOFIE - režija Liv Ullman, Švedska. Film pripoveduje o ženski, ki se znajde v vrtincu antisemitizma in se sprašuje: če že ne morem dobiti tistega, ki ga ljubim ali lahko potem ljubim tistega, ki ga doblim?

Ciklus je organiziran ob sodelovanju s Francoskim kulturnim centrom in Britanskim svetom iz Ljubljane. Filmi francoskih režiserk bodo istocasno predvajani v Francoskem kulturnem centru: Cinema de femmes - ob cetrkih ob 18. uri.

Linhartova, Kosovelova dvorana, 400 SIT

Sreda, 2. februarja, ob 20. uri

ZLOMLJENI CVETОВI/BROKEN BLOSSOMS

Film legendarnega režiserja Davida W. Griffitha, proizvodnja United Artists, ZDA, 1919. Film velja za enega izmed najpomembnejših temeljev moderne kinematografije. Nemi film, v katerem igrajo Lillian Gish, Donald Crisp in Richard Barthelmess, spremlja orkestrska glasbena spremljava v živo. Pod platno Linhartove dvorane namreč spet prihaja amerisko-britanski skladatelj in dirigent Carl Davis. Tokrat bo z 31 glasbeniki orkestra Camerata labacensis predstavil svoj aranžma partiture, ki jo je za mojstrovino enega izmed največjih filmskih režiserjev v zgodovini - Davida Warka Griffitha - spisal Louis Gotshall.

Linhartova dvorana, 800 SIT

Cetrtek, 3. februarja, ob 19. uri

TRADICIONALNI LITERARNI VEČER OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

člani Društva slovenskih pisateljev Stihova dvorana, vstop prost

Petek, 4., ob 9. uri, sobota, 5. in nedelja, 6., ob 11. uri ter ponedeljek, 7. februarja, ob 9. uri

BUČKA NA BROADWAYU otroški muzikal

Tekst - Milan Dekleva, režija - Boris Kobal, glasba - Petar Ugrin in Milko Lazar, scena in kostumi - Eka Vogelšek, koreografija - Mojca Horvat, igrajo - Lena Andrenšek, Gaynor Jakic, Anže Okorn, Maja Končar, Bernarda Oman, Tanja Ribič, Bojan Emersič, Zvone Hribar, Roman Končar, Marko Okorn, Jurij Sočućek in otroci plesne skupine Mojce Horvat.

Linhartova dvorana, 500 SIT

Petek, 4. februarja, ob 19. uri

VEČER PLANINSKIH PESMI

organizator Planinska zveza Slovenije Gallusova dvorana, 300 SIT

Sobota, 5., 12., 19. in 26. februarja ter 5. in 12. marca od 9. do 12. ure

DELAVNICA HUI QUING WANG TEČAJ O KITAJSKI KULTURI

Namen tečaja, ki bo trajal zapored šest sobot, je seznaniti osnovnosolsko mladost z osnovami kitajskega jezika, pisanja kitajskih pismenk, kaligrafije in tradicionalnega kitajskega slikarstva. sejna E2, 22 kompletov po 8000 SIT

Sobota, 5., ob 21. uri; nedelja, 13., ob 18. uri; sobota, 19., ob 23. uri; nedelja, 20., ob 17. uri in ponedeljek, 21. februarja, ob 21. uri

POMLADNO OBREDJE DAMIRJA ZLATARJA FREYA

Koprodukcija Koreodrama Ljubljana in Cankarjev dom

Glasba Igor Stravinski, dramaturgija Ursula Cetinski, svetovalka za antropologijo Sonja Dular, scenografija Andrej Strazišar, kostumografija Ema Kugler, igrajo Štefica Drolc, Jette Ostan Verjup, Janez Erzen, Pavle Ravnohrib, Vera Per, Milena Grm, Srečo Špik, Mojca Partič, Zeljko Hrs, Draga Potočnjak, Damjana Černe, Ivan Rupnik, Olga Grad, Niko Goršič, Arko. Pokrovitelj Ljubljanska banka d.d. Ovalna dvorana, 1000 SIT

Nedelja, 6. februarja, ob 18. uri

PIAF, koncert za dva igralca

Igrata in pojeta Alenka Vidrih in Gojmir Lesnjak, glasbeniki Borut Lesjak - klavirature, Saša Olenjuk - kitara, violina in Slavko Znidaršič - harmonika. Režija Dušan Jovanović, kostumi Labod Novo mesto; scena Lipa Ajdovscina; Clavinova Yamaha, Avtotehna. Za podporo pri produkciji se zahvaljujemo Francoskemu kulturnemu centru Charles Nodier. Pokrovitelj RENAULT in HIT d.o.o., Nova Gorica

26. februarja, ob 20. uri - gostovanje - hotel Grad Otocec, Novo mesto

Stihova dvorana, 600 SIT

Ponedeljek, 7. februarja, ob 20. uri

PROSLAVA OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

Gallusova dvorana, vstop z vabilii

Sreda, 9., 16. in 23. februarja, od 18. do 22. ure

DELAVNICA MARKA POGAČNIKA 1994

predava Marko Pogačnik

Na delavnici avtor že enajsto leto razvija zamisel, da sredi med nami neopazno nastaja civilizacija, ki temelji na harmoničnih nacelih in celostni viziji sveta. Ena letosnjih tem bodo elementarna bitja narave, ki jih v pravljicnem jeziku poznamo kot vile, rusalka... Govor bo o zakonitostih njihove evolucije, njihovih vlogah v življenju in o druženju z njimi. Druga tema pa bodo vitalno-energijska jedra širšega območja Ljubljane.

Stihova dvorana, 1200 SIT, popusti 20 % za studente, dijakke in upokojece

Sreda, 9. februarja, ob 21. uri

JAZZ '94

Airto Moreira in Flora Purim

Gallusova dvorana, 800, 600 SIT

Cetrtek, 10. februarja, ob 18. uri

STARA LJUBLJANA V PESMI

Glasbenosenski projekt, ki je nastal ob 850-letnici mesta Ljubljane. Uglasbljene verz Nika Grafenauerja izvajajo priznani igralci in pevci: Katja Levstik, Maja in Roman Končar, Tomaž Pengov, Lado Leskover in dr. Behim Spahić, ki je pesmi uglasbil.

Linhartova dvorana, zaključeno

Cetrtek, 10. februarja, ob 19. uri

DEŽELA PRIJAZNIH LJUDI IN LEPIH OTOKOV - GVINEJA BISSAO

Absolventi gozdarstva so se "studijsko" potepali po afriških tropskih gozdovih. O svojih vtisih in zanimivostih s tega potovanja nam bodo ob diapozitivih in ob afriški glasbi predavali Anton Goršin, Marko Matjašič, Jože Papež in domaćin Inacio Bintchende.

Kosovelova dvorana, 350 SIT

Sobota, 12. februarja, ob 11. uri

OTROŠKA PUSTNA MATINEJA

Vse otroke vabimo na pustno rajanje s carovnikom Miranom Čanakom

Kosovelova dvorana, 350 SIT

Napovedujemo orgelski dogodek sezone!

Ponedeljek, 14. februarja, ob 19.30

ORGELSKI KONCERT - PETR EBEN, Praga

Besedilo J. A. Komenskega bo bral Boris Kralj

P. Eben: V labirintu sveta in v raju srca Petr Eben (22. 1. 1929) je danes največji živeci orgelski skladatelj in eden vodilnih skladateljev na Ceskem in sploh v Evropi. Kot skladatelj se je uveljavil domala na vseh področjih, za narodno gledališče piše svojo prvo opero. Izjemno pa je zaslovel po svojih orgelskih skladbah, komornih zasedbah z orglami ter dvema koncertoma za orgle in orkester. Po skoraj vseh celinah je svoje skladbe izvajal najprej sam, znan pa je tudi po orgelskih improvizacijah. V Sloveniji ga poznamo kot večkratnega člana mednarodne žirije pevskega festivala v Celju, pred leti pa je prisostvoval kot gost Društva slovenskih skladateljev izvedbi svoje skladbe Vox clamantis s Slovensko filharmonijo v Cankarjevem domu. Povabilo Cankarjevega doma želi biti skromna oddolžitve njegovi veliki naklonjenosti in ljubezni do slovenske glasbene kulture ob skladateljevi 75-letnici.

Gallusova dvorana, 700 SIT

Ponedeljek, 14. in torek, 15. februarja, ob 20. uri

Kunst - Stromajer:

LA LA SLINA (Zgodba spiralastega rajanja)

Igra Petra Govc, režija Igor Štromajer, dramaturgija Bojana Kunst

Koprodukcija Studentske organizacije Univerze v Ljubljani in Cankarjevega doma

Stihova dvorana, 400 SIT

Torek, 15. februarja

PETR EBEN

ob 10. uri - PREDAVANJE O KLAVIRSKI IMPROVIZACIJI

ob 15. uri - SEMINAR S STUDENTI

ob 18. uri - AVTORSKI VEČER

izvajalec Petr Eben

Gallusova dvorana, za avtorski večer 500 SIT, ostalo vstop prost

Torek, 15. februarja, ob 19. uri

MEJE DEMOKRACIJE - TOMAŽ MASTNAK: ZAGOVOR NACIONALIZMA

V februarju pričenjamo nov zaključeni ciklus predavanj pod skupnim imenom Meje demokracije, na katerem bodo sodelovali nasi priznani sociologi, psihologi, filozofi in kulturniki. Kot prvi bo v tem ciklusu nastopil Tomaz Mastnak, ki se sprašuje, kje se srečata protinacionalizem in sovražstvo do tujcev in kaksno je naše mnenje o demokraciji. sejna V4, vabljeni!

Sreda, 16. februarja, ob 19.30

MLADI MLADIM

Metka Kotnik, saksofon; Urška Čepulić, klavir

Kosovelova dvorana, 400, za mladino 200 SIT

Cetrtek, 17. in petek, 18. februarja, ob 18. uri

ZDRAVLJENJE Z BIOENERGETSKIMI MASAŽAMI

predava Helena Bizjak

Predavateljica Helena Bizjak vas bo na prvem predavanju seznanila s teorijo tradicionalnih masaz vzhodnih narodov, naslednji dan pa jih bo tudi praktično prikazala. sejna V4, 500 SIT (prodaja se v kompletu)

Cetrtek, 17. in petek, 18. februarja, ob 19.30

KONCERT ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE

oranzni abonma I in II

Dirigent Kazushi Ono, solist Dimitris Sgouros, klavir

Program: L. M. Skerjanc - Marenka - koreografska Simfonična pesnitev; P. I. Cajkovski - Koncert za klavir in orkester st. 1 v b-molu op. 23; D. Šostakovič - Simfonija st. 1 v f-molu op. 10

Gallusova dvorana, 800, 700, 600 SIT

Cetrtek, 17. februarja, ob 20. uri

VEČER Z VELEPOSŁANIKOM - HRVAŠKA

Vabimo vas na večer z veleposlanikom Republike Hrvaske, njegovo ekscelenco gospodom Miljeankom Žagarjem. Z gostom se bo pogovarjal gospod Anton Rupnik.

Klub CD, vstop z vabili

Petek, 18. februarja, ob 20. uri

P. Shaffer: LETICIJA IN LUŠTREK

Režija Dušan Jovanović; igrajo: Milena Zupancic, Polona Vetrh in Iztok Valic

Stihova dvorana, 700 SIT

Sobota, 19. februarja, ob 20. uri; nedelja, 20. februarja, ob 18. uri in torek, 22. februarja, ob 20. uri

Beth Henley:

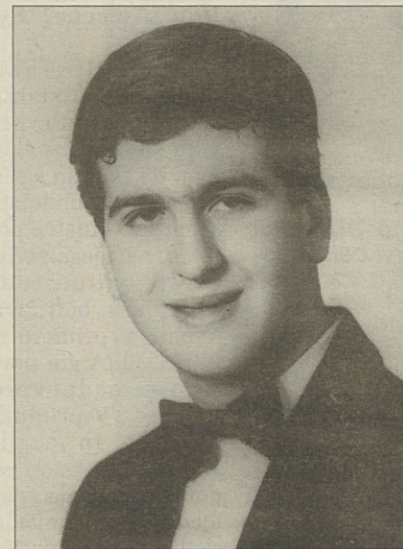
ZLOČINI SRCA

Produkcija Cankarjevega doma s sodelovanjem Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice; režija in dramaturgija Vinko MZderndorfer; igrajo: POLONA VETRIH, Alenka Vidrih, Veronika Drolc in Robert Waltl, glasba Jani Golob, scenografija Boro Rotovnik, oblikovanje luci Janez Kocjan, kostumografija Majda Kolenik, lektor Jože Faganel. Pokrovitelj IMOS d.d. Ljubljana

Stihova dvorana, 800 SIT

Ponedeljek, 21. februarja, ob 19.30

DIMITRIS SGOUROS - klavir

srebrni abonma - mednarodni mojstrski ciklus

Program: L.v.Beethoven - Eroica variacija op. 35, 15 variacij s fugo v Es-duru; F.Liszt - Benetke in Neapelj (Leta popotovanja, 2. leto, Italija); F.Schumann - Karneval op. 9

Gallusova dvorana, 1500, 1000, 800 SIT

Torek, 22. februarja, ob 19. uri

LOČITVE (ZAKONOV) ZDAJ SO ČASI?

Glavni referent dr. P. Viktor Papež OFM, profesor cerkvenega prava v Rimu in drugi referent prof. Pavle Kogej, psiholog. Zakaj razpade 35% sklenjenih zakonov? Kako odpravljati vzroke? Kako v moči vere reševati trdnost zakona? Kako krščansko pomagati ločenim in znova civilno porocenim? Ciklus Verska kulturna dediščina sejna E3, vabljeni!

Torek, 22. in sreda, 23. februarja, ob 20. uri

BETONTANC: TATOVIMOKRIH ROBOČKOV

Koprodukcija: GLEJ in Cankarjev dom - v sodelovanju s CNDC L'esquisse Angers, Francija

Umetniška ekipa: Alma Blagdanic, Janja Majzelj, Blažka Mhiller, Igor Dragar, Ivan Peternelj, Matej Recer - kreatorji in interpreti, Tomaz Struel - scenograf, Mitja Vrhovnik-Smrekar - avtor glasbe in tonski mojster, Pascal Merat - lučni mojster, Lena Pislak, Rok Preložnik - kostumi, Matjaz Pograjc - režiser. Pokrovitelj - Kompas Turizem Ljubljana.

Kosovelova dvorana, 600 SIT, za studente in dijakke 400 SIT

Cetrtek, 24. februarja, ob 19. uri

"SVETA VOJNA" IN ISLAM

predava Aleš Debeljak

Predavatelj bo predstavil glavne poteze sprememb v razumevanju pojma dzhihad od izvornega pomena v koranu do mističnih islamskih sekt spregovoril o zgodovinskih in teoloških razlogih za sodobno (napačno) razumevanje "svete vojne" v islamu. V sklepnem delu predavanja bo osvetlil tudi politične posledice takega (ne)razumevanja za zahodno-evropsko "nevtrarno" stališče do vojne v Bosni. Predavanje Društva za primerjalno religiologijo sejna E3, vabljeni!

Cetrtek, 24. in petek, 25. februarja, ob 20. uri

Ivan Cankar:

POHUJŠANJE V DOLINI

ŠENTFLORJANSKI

Prva interpretacija Cankarjevega Pohujšanja z lutkami!

"O, domovina, ti si kakor vlačuga: kdor te ljubi, ga zasmehuje ..."

Koprodukcija Freyer Teatra, Ljubljana in Cankarjevega doma

Režija, dramaturgija Edi Majaron, igrajo Alenka Pirjevec, Boris Ostan, Jože Mráz, likovna zasnova Zlatko Bourek, glasba in izvedba Edi Majaron (violončelo), tehnologija in izvedba lutk Alenka Pirje-

vec, izdelava kostumov Anja Dolenc oblikovanje luci Zoran Najdenov

Kosovelova dvorana, 500 SIT, 300 SIT

Petek, 25. februarja, ob 10. uri

SLAVNOSTNA PODELITEV NAGRAD GZS

organizator Gospodarska zbornica Slovenije

Stihova dvorana, vstop z vabili

Petek, 25. februarja, ob 20. uri

KONCERT SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA

zeleni abonma

Dirigent Laurent Petitgirard, Francija; solista: Narciso Yepes, kitara, Španija in

Božo Rogelja, oboa

Program: J.Rodrigo - Aranjeski koncert za kitaro in orkester; J.Ibert - Koncertna simfonija za oboa in godala; E.Chau-

usson - Simfonija v B-duru, op. 20

Gallusova dvorana, 800, 700, 600 SIT

Nedelja, 27. februarja, ob 18. uri

B. Slade:

OB LETU OSOREJ

režija Boris Kobal, igrata Polona Vetrh in Ivo Ban

Stihova dvorana, 800 SIT

RAZSTAVE

Od 7. februarja do 20. marca

JOŽE ČIUHA: IZ PARIŠKEGA ATELJEJA

Slikar Jože Čiuha ob slovenskem kulturnem prazniku razstavlja svoj najnovejši pariski opus, ki hkrati pomeni tudi kar najbolj celovito predstavitev avtorja ob njegovi 70-letnici.

Galerija CD in Sprejemna dvorana

Do 5. februarja

NOVE HIŠE V AVSTRIJI

arhitekturna fotografija MARGHERITE SPILUTTINI

Sprejemna dvorana

Do 20. februarja

LEPI - umazani, zli

PRIMOŽ PREDALIC in BOJAN VELIKONJA

fotografije

Mala galerija CD

Od 23. februarja do 20. marca

MODNA FOTOGRAFIJA

v sodelovanju z revijo ARS VIVENDI

Mala galerija CD

Od 3. do 27. februarja

RINALDO OLIVIERI: OD IDEJE DO OBJEKTA

GLASBA

FESTIVAL LJUBLJANA
Ljubljana, Trg francoske revolucije 1-2, pp 277
tel. 061 1264-340, 226-544 (blagajna)
13.2., ob 11. uri - Slovenska filharmonija - Nedeljska matineja: KOMORNI ORKESTER TARTINI, solista: Violeta Samilović, violina in Mate Bekavac, klarinet
program: Tartini, Vivaldi, Wassenauer 23.2., ob 19.30 - Viteska dvorana Festivala Ljubljana - Mladi virtuoz: Veljka Martić, sopran in Peter Zoltan, klavir
program: Hadel, Brahms, Puccini, Bizet, Mahler, Verdi
24.2., ob 20. uri - Viteska dvorana Festivala Ljubljana - VECER Z IZTOKOM MLAKARJEM

SLOVENSKA FILHARMONIJA
Ljubljana, Kongresni trg 10
tel. 061 213-554

Poleg sodelovanja na vsakoletni Prešernovi proslavi bo orkester Slovenske filharmonije na dveh abonmajskih koncertih 17. in 18. februarja na dirigentskem pultu gostil japonskega maestra Kazushi Ona, ki je sef dirigent Zagrebske filharmonije in Filharmonije v Tokiu. Za letosnji nastop z našim orkestrom si je dirigent izbral uvodoma Škerjancevo koreografsko pesnitev "Marenka", ki je bila leta 1940 napisana po Cankarjevi noveli "Spomladi" in že dlje časa ni bila na sporedih naših orkestro. Višek koncerta bo nedvomno eden najpopularnejših klavirskih koncertov vse simfonične literature - Čajkovskega 1. koncert s priljubljenim grškim pianistom Dmitrisom Sgourosom. V drugem delu pa bo orkester z maestro Onom izvedel 1. simfonijo Dmitrija Sostakoviča, njegovo diplomsko delo, ki pa ga je na mah postavilo v središče svetovne glasbene javnosti, saj so po prvi izvedbi leta 1926 sledile hvaljene izvedbe po vseh svetovnih koncertnih odrih. Tudi v Ljubljani je izvedba te simonije vselej velik dogodek za ljubitelje simfonične glasbe.

GLEDALIŠČA

SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA
Ljubljana, Zupanciceva 1
tel. 061 331-952

2. in 26. februarja, ob 19. uri:
Georges Bizet: CARMEN - opera v starih dejanjih - obnovenja predstava.
Besedilo Henry Meilhac in Ludovic Halevy, prevod Oton Zupancić in Niko Stritof. Dirigent Loris Voltolini, režija po Tamasu Ferkaju Marijan Breznik, scenograf in kostumograf Hannes Rader, zborovodja Walter Lo Nigro, koreograf Ivo Kosi
CARMEN Diana Hilje, MICAELA Milena Moraca, Rebeka Radovan, DON JOSE Jure Kusar, ESCAMILLO Juan Vasle, FRASQUITA Dunja Spruk, MERCEDES Zdenka Gorenc, Sanela Redzepagić, REMENDADO Andrej Debevec, Karel Jerić, DANCAIRO Vlado Lebarić, Zdravko Perger, MORALES Marko Kobal, Robert Vrcon, ZUNIGA Franc Javornik, Robert Vrcon, LILLAS PASTIA Saso Sopotnik, Plesejo Magda Avbelj, Olga Kori, Goran Bogdanovski. Vojaki, tihotapci, delavke, cigani, občinstvo. Orkester, zbor in otroški zbor
SNG Opera in balet Ljubljana

SNG DRAMA LJUBLJANA
Ljubljana, Erjavčeva 1
tel. 061 221-462

1.2., ob 19.30 - W.Shakespeare: KRALJ HENRIK IV.; abonma torek in izven (konto)
2.2., ob 19.30 - H.Ibsen: ROSMER-SHOLM; abonma sreda in izven (konto)
3.2., ob 18. uri in ob 20.30 - D.Jovanović: ANTIGONA; abonma dijaski 11 večerni
4.2., ob 19.30 - W.Shakespeare: KRALJ HENRIK IV.; abonma petek in izven (konto)
5.2., ob 19.30 - G.Feydeau: DAMA IZ MAXIMA; izven (konto)
9.2., ob 18. uri in ob 20.30 - D.Jovanović: ANTIGONA; abonma dijaski 3 večerni
10.2., ob 19.30 - H.Ibsen: ROSMER-SHOLM; abonma četrtek in izven (konto)
11.2., ob 18. uri - G.Feydeau: DAMA IZ MAXIMA; abonma dijaski 1 popoldanski
12.2., ob 19.30 - W.Shakespeare: KRALJ HENRIK IV.; abonma sobota in izven (konto)
14.2., ob 19.30 - W.Shakespeare: KRALJ HENRIK IV.; abonma študentski prvi in izven (konto)
15.2., ob 19.30 - W.Shakespeare: KRALJ HENRIK IV.; abonma študentski drugi in izven (konto)
16.2., ob 18.30 in ob 21. uri (abonma študentski tretji in izven, konto) - D.Jo-

vanović: ANTIGONA; abonma študentski tretji
17.2., ob 19.30 - H.Ibsen: ROSMER-SHOLM; abonma dijaski 4 večerni in izven (konto)
18.2., ob 19.30 - G.Feydeau: DAMA IZ MAXIMA; izven (konto)
19.2., ob 19.30 - D.Jovanović: ANTIGONA; izven (konto)
23.2., ob 19.30 - W.Shakespeare: KRALJ HENRIK IV.; abonma sreda in izven (konto)
24.2., ob 19.30 - W.Shakespeare: KRALJ HENRIK IV.; abonma četrtek in izven (konto)
26.2., ob 19.30 - M.Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE; izven (konto)
28.2., ob 19.30 - H.Ibsen: ROSMER-SHOLM; abonma ponedeljek in izven (konto)

MALA DRAMA

2.2., ob 20. uri - M.Jesih: LJUBITI; izven (konto)
3.2., ob 20. uri - W.Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM; izven (konto)
4.2., ob 20. uri - I.Torkar: BALADA O TASCICI; izven (konto)
5.2., ob 20. uri - A.Nicolaj: DEARLY DEPARTED, DEAR HUSBANDS Monodramski nastop Polone Vetrh v angleščini; izven (konto)
9.2., ob 20. uri - W.Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM; izven (konto)
10.2., ob 20. uri - I.Cankar: PISMA ANI; izven (konto)
11.2., ob 20. uri - M.Jesih: LJUBITI; izven (konto)
12.2., ob 20. uri - I.Torkar: BALADA O TASCICI; izven (konto)
16.2., ob 20. uri - W.Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM; izven (konto)
17.2., ob 20. uri - I.Torkar: BLADA O TASCICI; izven (konto)
18.2., ob 20. uri - M.Jesih: LJUBITI; izven (konto)
22.2., ob 20. uri - W.Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM; izven (konto)
23.2., ob 20. uri - M.Jesih: LJUBITI; izven (konto)
24.2., ob 20. uri - I.Torkar: BALADA O TASCICI; izven (konto)
25.2., ob 20. uri - A.Nicolaj: BLAGI POKOJNIKI, DRAGI MOZJE; izven (konto)

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠCE CELJE
Celje, Slandrov trg 5
tel.: 063 25-332

2.2., ob 11. uri in 3.2., ob 10.45 - L. Pirandello: KOT ME TI HOČES, režiser Janez Pipan
4.2., ob 20. uri - C.Goldoni-A.Rozman: SLUGA DVEH GOSPODOV, režiser Franci Križaj (gostovanje v KD Spanški borci v Ljubljani)
6.2., ob 18. uri; 9.2., ob 10.30 in 17. uri; 11.2., ob 19. uri; 18.2., ob 10. uri; 21.2., ob 11. uri in 28.2., ob 19.30 - C.Goldoni-A. Rozman: SLUGA DVEH GOSPODOV, režiser Franci Križaj
7.2., ob 16. uri - G.A. BHrger: LAZNIVI KLJUKEC, režiserka Eka Vogelgnik
10.2., ob 10.30 in 12.15 - G.A. BHrger: LAZNIVI KLJUKEC, režiserka Eka Vogelgnik (gostovanje v Vuzenici)
14.2., ob 19.30 - L. Pirandello: KOT ME TI HOČES (gostovanje v Trbovljah)
16.2., ob 17. uri in 17.2. ob 10. in 12. uri - B.Veras: ZELENKA KAPCA, režiserka Katja Pegan
23.2., ob 19.30 in 24.2., ob 11. uri - L.Pirandello: KOT ME TI HOČES

DNEVI KOMEDIJE '94

4.2., ob 19.30 - M.Camoletti: PRIDI GOLA NA VECERJO (gostuje MESTNO GLEALIŠCE LJUBLJANSKO LJUBLJANA)
5.2., ob 19.30 - M.Klec: VSEGA JE KRIVA MARJANA DERZAJ (gostuje SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠCE TRST)
11.2., ob 19.30 - E.Filipčić: PSIHA (gostuje SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠCE LJUBLJANA)
12.2., ob 19.30 - A.Ayckbourn: NORCIJE V SPALNICAH (gostuje PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠCE NOVA GORICA)
18.2., ob 19.30 - C.Goloni-A.Rozman: SLUGA DVEH GOSPODOV (SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠCE CELJE)
19.2., ob 19.30 - W.Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM (SNG DRAMA LJUBLJANA)
25.2., OB 19.30 - I.Torkar: REVIZOR '93 (PRESERNOVO GLEDALIŠCE KRANJ)
26.2., ob 19.30 - M.Gavran: MOZ MOJE ZENE (KD SPANŠKI BORCI - MOJE GLEDALIŠCE

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠCE
Nova Gorica, Leninova 2
tel.: 067 25-326

V februarju bo gledališče gostovalo v Crnomlju, Kopru, Celju, Ajdovscini in

v Krškem s predstavama Norčije v spalnicah in Kraljevi smetanovi kolački, od 23. do 27. februarja pa premierno pripravljajo Strindbergovo delo Oče

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠCE

Ljubljana, Viharjeva 11
tel.: 061 310-610

11.2. - Emil Filipčić: PSIHA, režija Vito Taufer, gostovanje na Dnevni komedije v Celju "Psiho si je prav za res vredno ogledati. Imenitna upizoritev se je posrecila režiserju Vitu Tauferju, še Mariborčani nam jo lahko zavidajo." (Rapa Suklje, Radio Slovenija)
12.2. - Herbert Aschtenbusch: SUSN, režija Eduard Miler, gostovanje v Portorožu
19.2., ob 19.30 - Veno Taufer: ODISEJ IN SIN ALI SVET IN DOM, režija Vito Taufer
Jubilejna, 100. ponovitev "velike crne opere" (Le Monde, Pariz), ki je po premieri spomlaj 1990 predstavljala Slovenijo na festivalih v Evropi in Ameriki in prejela več nagrad doma in v tujini. V vlogah Penelope, Odiseja in Telemaha natopajo Marinka Stern, Niko Goršič in Uros Maček.
26.2. - August Strindberg: GOSPODINA JULIJA, režija Eduard Miler
Premiera koprodukcije SMG in Stadt-heatra
27.2. - Ivo Svetina: SEHEREZADA, režija Tomaz Pandur, gostovanje v Celovcu.

PRESERNOVO GLEDALIŠCE KRANJ
Kranj, Titov trg 6
tel. 064 222-681

Sreda, 2. 2., ob 13.30 - Matija Logar: DOSJE, zaključeno za Gimnazijo Kranj
Četrtek, 3. 2., ob 11.30 in 13. uri - Robert Thayenthal: ANA IN KRALJ, igra za otroke, zaključeno za OS S. Jenko Kranj
Petek, 4. 2., ob 19.30 - Matija Logar: DOSJE, abonma Petek I, konto in izven
Sobota, 5. 2., ob 19.30 - Matija Logar: DOSJE, abonma Sobota I, konto in izven
Ponedeljek, 7. 2., ob 12.30 in ob 14. uri - Matija Logar: DOSJE, zaključeni predstavi
Torek, 8. 2., ob 19.30 - Igor Torkar: REVIZOR 93, satirična komedija, izven in konto
Četrtek, 10. 2., ob 12. uri - Igor Torkar: REVIZOR 93, satirična komedija, zaključeno
Petek, 11. 2., ob 19.30 - Igor Torkar: REVIZOR 93, satirična komedija, izven in konto
Sobota, 12. 2., ob 19.30 - Matija Logar: DOSJE, abonma Sobota II, konto in izven
Ponedeljek, 14. 2., ob 19. uri - Matija Logar: DOSJE, abonma Dijaski
Torek, 15. 2., ob 19.30 - Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, komedija, zaključeno
Sreda, 16. 2., ob 19.30 - Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, komedija, izven in konto
Četrtek, 17. 2., ob 19.30 - Matija Logar: DOSJE, abonma Četrtek, konto in izven
Sobota, 19. 2., ob 19.30 - Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, komedija, izven in konto
Ponedeljek, 21. 2., ob 19.30 - Matija Logar: DOSJE, abonma Zeleni, konto in izven
Torek, 22. 2., ob 19.30 - Igor Torkar: REVIZOR 93, satirična komedija, zaključeno
Sreda, 23. 2., ob 19.30 - Igor Torkar: REVIZOR 93, satirična komedija, zaključeno
Četrtek, 24. 2., ob 19.30 - Matija Logar: DOSJE, abonma Modri, konto in izven
Petek, 25. 2., ob 19.30 - Igor Torkar: REVIZOR 93, satirična komedija, gostovanje na Dnevni komedije v Celju
Sobota, 26. 2., ob 19.30 - Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, komedija, izven in konto
Ponedeljek, 28. 2., ob 19.30 - Matija Logar: DOSJE, abonma Rumeni, konto in izven

ZA NAJMLAJŠE

LUTKOVNO GLEDALIŠCE LJUBLJANA
Krekov trg 2, Ljubljana
Tel.: 061 314 - 962

2.2., ob 17. uri - A.Papler: HUDOBNI GRASCAK (Kulturnica)
5.2., ob 11. uri - S. Makarović: SAPRAMISKA; ob 17. uri - J. Wilkowski: TRDOGLAVCEK
10.2., ob 17. uri - B.A.Novak: STOTIO-CNOGA
12.2., ob 11. uri - E.Fritz: GROFIC PRASIC; ob 15. uri - PUSTOVANJE
13.2., ob 15. uri - PUSTOVANJE
15.2., ob 16.30 - PUSTOVANJE
17.2., ob 17. uri - J.Jurčić-S.Makarović-M.Herzog: KOZLOVSKA SODBA V VISNJI GORI

19.2., ob 11. in 17. uri - M.Leaf-M.Bevk: BIKEC FERDINAND; gostuje Glasbena mladina Jesenice
22.2., ob 16.30 in 18. uri; 23.2. ob 16.30 in 18. uri; 24.2., ob 11. uri, 16.30 in 18. uri; 25.2., ob 16.30 in 18. uri; 26.2., ob 11. uri, 16.30 in 18. uri; 28.2., ob 16.30 in 18. uri - J.Malik: ZOGICA MAROGICA

LUTKOVNO GLEDALIŠCE MARIBOR
Maribor, Rotovski trg 1
tel. 062 26-748

6.2., ob 11. uri - Streda-Polk: KO PRIDE ZVEZDA (primerno za otroke od 3. leta naprej)
13.2., ob 11. uri - Grabowsky-Vranc: VOLK IN SEDEM KOZLICEV (primerno za otroke od 3. leta naprej)
20.2., ob 11. uri - Marjan Pungartnik: KRALJ FRIDERIK ZOBATI (primerno za otroke 5. leta naprej)
27.2., OB 11. uri - Ava Lokosek: MUC VASUJE, MUC SE ZENI (primerno za otroke od 3. leta naprej)

RAZSTAVE

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Ljubljana, Dunajska 31

Od 2. februarja bo na ogled razstava risb in objektov DUSANA TRSARJA iz sedemdesetih let.

NARODNA GALERIJA

Ljubljana, Prezihova 1

Stalna zbirka slovenske umetnosti od 13. stoletja do prve četrtine 20. stoletja. Na ogled so kopije gotških fresk, dela kiparjev in slikarjev iz obdobja romanike, gotike, baroka, klasicizma, realizma in impresionizma.

MODERNA GALERIJA LJUBLJANA

Ljubljana, Tomsiceva 13

Od 1. februarja do 13. marca
OHO: RETROSPEKTIVA
Studijska razstava o najpomembnejšem neoavangardnem pojavu v slovenski umetnosti. Skupina OHO, ki je delovala v drugi polovici šestdesetih let, je v kratkem času opravila izredno pot, ki jo je vodila od "reizma" preko arte povera v ambientalno umetnost, body art, performans in končno konceptualizem. Razstava predstavlja originalne objekte, dokumentacijo in rekonstrukcije.
Od 3. februarja do 20. marca
JOSEPH BEUYS IN NJEGOVI UCENCI. ZBIRKA ERHARDA KLEINA IZ BONNA.

Razstava predstavlja enega najznamenitejših in najbolj razvpitih umetnikov 20. stoletja in njegove učence z deli iz zbirke galerista Erharda Kleina iz Bonna. Poleg Beuysa razstavljajo Michael von Biel, Walter Dahn, Felix Droese, Irmel Droese, Jonas Hafner, Imi Knoebel, Erinna KZnig, Palermo, Stephan Runge, Reiner Ruthenbeck, Katharina Sleverding in Johannes StHtgen. Razstavo je Moderna galerija pripravila v sodelovanju z galerijo Klein iz Bonna.

MALA GALERIJA

Od 27. januarja do 3. marca
PEDRO CABRITA REIS: ECHO DER WELT

Predstavitev instalacije slovitega portugalskega umetnika, ki je sodeloval na pomembnih mednarodnih razstavah (Metropolis v Berlinu, Documenta v Kasslu, itd.), v Ljubljani pa je razstavljval v okviru razstave evropskega kiparstva "Tisina - protislovne oblike resnice" leta 1992 v Moderni galeriji. Tokratna instalacija, zasnovana posebej za Malo galerijo, je 3. varianta projekta Echo der Welt - 1. varianta je bila postavljena v Fribourgu (Svica), 2. pa v Valenciji (Spanija). Razstava sodi v ciklus "Velika imena sodobne svetovne umetnosti".

MEDNARODNI GRAFICNI LIKOVNI CENTER

Galerija Tivoli

Od 7. februarja do 6. marca
JOZE CIUHA - DELA NA PAPIRJU

GALERIJA ZDSLU

Ljubljana, Komenskega 8

tel.: 061 320-730
DUSAN FISER, slike

GALERIJA KRKA

Ljubljana, Dunajska 65

tel. 061 13-14-333
Od 24. februarja dalje bo naogled razstava akvarelov JANEZA LOGARJA.

GALERIJA COMMERCE

Ljubljana, Einspielerjeva 6

tel. 061 13-22-241
Do 18. februarja: NIKOLAJ LEHRMANN, akvareli in mala plastika (otvoritev v torek, 1.2., ob 18. uri; uvodni govor dr. Andrej Pavlovec, kitara Etbin Stefancic)

OBALNE GALERIJE PIRAN

Galerija Meduza 2 - Piran

Do 11. februarja bo na ogled razstava slik slikarja ZLATKA PRAHA iz Zrec, ki sodi v mlajšo generacijo slovenskih likovnih ustvarjalcev.

Mestna galerija - Piran

Do 15. februarja bo na ogled razstava GERHARDA ALTENBOURGA, dela iz obdobja 1947 - 1989. Slikar, grafik in pisatelj, umetnik iz vzhodne Nemcije se je uveljavil šele po "odjugi" v medneskih odnosih, čeprav je po drugi svetovni vojni razstavljal v evropskih, ameriskih in japonskih galerijah in za svoja dela prejel številna priznanja.

Galerija Loza - Koper

Na ogled so slike MOJCE OBLAK, ki trenutno živi in dela na Skotskem.

Galerija Meduza - Koper

Tu je na ogled razstav fotografij znanege fotografa TIHOMIRJA PINTERJA - FOTOGRAFSKI ESEJI. Gre za izbor tematskega cikla Slovenski književniki, ki jih objavlja Delo v Književnih listih.

SKUC GALERIJA

Ljubljana, Stari trg 21

Od 1. do 6. februarja
MILAN GOLOB in ROBERT LOZAR (Kamnik, Crnomelj) - slike
Od 19. februarja do 5. marca
SVETLANA JAKIMOVSKA-RODIJ (Dolenjske toplice) - slike

GALERIJA BOZIDAR JAKAC - KOSTANJEVICA NA KRKI

Kostanjevica na Krki
Stalna zbirka kiparja Franceta GORSETA, slikarja Jozeta GORJUPA ter Pleterska zbirka starih mojstrov.

MUZEJI

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

Ljubljana, Presernova 20

tel. 061 218-846
Stalna razstavna zbirka obsega geološko-paleontološko zbirko, Zoisovo mineralno zbirko, barjansko in alpsko dioramo, gozdno dioramo, razstavo ptic, plazilcev, in rib ter okostij različnih vretenčarjev.

NARODNI MUZEJ

Ljubljana, Muzejska 1

tel. 061 218-876
Stalna zbirka Narodnega muzeja: Arheološka prazgodovinska obdobja

MUZEJ NARODNE OSVOBODITVE

Maribor, Ulica heroja Tomsica 5

Tel. 062 211-671
Muzej vabi na razstavi SOKOLI IN ORLI ter na stalno razstavo OKUPACIJA IN NARODNOOSVOBODILNI BOJ NA MARIBORSKEM OBMOCJU
Muzej je odprt od ponedeljka do petka med 8. in 18. uro, v soboto pa od 9. do 12. ure.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE CELJE

Celje, Presernova ul. 17

tel. 063 25-430, 25-441
Stalne zbirke: Celjska regija v letih 1918 - 1945; Razvoj mesta Celja v letih 1945 - 1980; Razstava v Starem piskru; Slovenska zobozdravstvena zbirka

MUZEJI RADOVLJSKE OBCINE

Radovljica, Sivčeva hiša

tel. 064 715-188

GALERIJA SIVČEVA HISA

CEBELARSKI MUZEJ

V baročni graščini v starem delu mesta je predstavljena bogata tradicija slovenskega čebelarstva: figuralne in druge oblike panjev, čebelarstvo orodje, življenje in delo nase čebele - "kranjske sivke" -, najpomembnejši slovenski čebelarji od Antona Janše dalje in fenimen slovenke ljudske kulture - poslikane panjske končnice.

KOVASKI MUZEJ V KROPI

V muzeju fuzijskega zebjarstva je prikazan tehnično-zgodovinski razvoj obdelave železa od rude do zebja... Posebno zbirko predstavljajo umetniško kovani železni izdelki mojstra Jožeta Bertonclja.

LOSKE MUZEJ

Skofja Loka

Zbirke Loskega muzeja so odprte samo ob sobotah in nedeljah od 9. do 17. ure. SOVODNE VCERAJ IN DANES, razstava fotografij (Galerija na gradu)

MESTNI MUZEJ IDRJA

Galerija Idrija, Prelovčeva 9

tel.065/71-135
Do 10. februarja je v prostorih Muzeja v Cerknem na ogled razstava SKOROMATIJA V HRUSICI PRI PODGRADU 1. marec, ob 18. uri pa bo v okviru Muzejskih večerov v Idriji predavanje zgodovinarja mag. B. Makarja z naslovom 27. JANUAR 1944

	AVTOR: SIMON BIZJAK	KATASTRO- FALNA POPLAVA	DALJŠE GLASBENO ODRSKO DELO	TVORBA V PANJU	KARAMBOL, TRČENJE	VZDEVEK GOETHEJEVE MATERE	BENETKE	IVJE	VITAMIN B ₁	ZVEZA DRŽAV ANTANTA	VIKTOR AVBELJ	
	ZAKOLICENJE SMUCARSKE PROGE											
	OPARINA											
	MATERINA ALI OČETOVA SESTRA (LJUBK.)						STAROSLO- VANSKA CRKA POLICIJSKA AKCIJA				NAUK O CLOVESKEM SPOZNA- VANJU	
	ORANJE			STARA TRDNJAVA OB DONAVI	AGAVI PODOBNA TROPŠKA RASTLINA	JERMEN (STAR.) 1						
	SKRAJSAN PODPIS							INOSLAV (OKR.) PERGAMSKI KRALJ				
	OBDELOVALNA POVRŠINA	KRADLJIVEC, ZMIKAVT	LUKA V JV. SPANJU PREBIVALEC IRSKE									
	PREBIVALEC IT. POKRAJINE (FIRENCE)	NAUK O LEPEM	KRAJ NA KOBANSKEM	ANTIMONOV SIJAJNIK GR. BOG PASTIRJEV					NEM. SKLA- DATELJ IN ORGANIST (KASPAR)			
PRIPADNIK CERKVENEGA VITESKEGA REDA					SL. POPEVKAR, RUPEL TREBUSNIK				VRSTNIK	KOŽNA BOLEZEN, RIBJEKOZ- NOST		
IZGUBA MOCI, OPESANJE						MESTO V KOLUMBIJI SLAVKO AVSENIK				SL. HOKEJIST (DEJAN) POSTEKLINA, LOSC		
BOLGARSKI PISATELJ (EMILIAN)					AVSTRAL. TENISAC (PAT) SMUCI (SKAND.)			MEHISKI INDIJANEC	SLAMNJACA MESTO V CADU			
SL. NOGO- METAŠ (MATJAZ)				SRB. IGRALKA (EVA) NESO- GLASJE		LONČNICA S PISANIMI LISTI KRAVICA				ALBANSKI POLITIK (RAMIZ) NASLONJALO		JEZERO J. OD ST. PETERS- BURGA
PISMENO POTRDILO, IZVID					PLASTIKA, STATUA NACELO "ZOB ZA ZOB"		SODOBNI SL. PESNIK (=VANDALI=)					
NIKEJ			VRSTA PECIVA SIMON RUTAR				NACIN IZRAZANJA, SLOG			SIGMUND FREUD		RANITEV S STRELNIH OROŽIEM
TUJA DREVESNA VRSTA					ANICA ČERNEJ INDUSTR. RASTLINA		ZGORNJI DEL GLAVE ZIVAL S ČLE- NAST. NOGAMI			POKRIT PROSTOR ZA SHRANJEVA- NJE VOZOV MANJSI OGRA- JEN PROSTOR LUKA V IZRAELU		MATJAJ VALJAVEC GOROVJE NA J. KRIMA
AVTOR "ALICE V ČU- DEZNI DEZELI" (LEWIS)						 KAMP NA LOSINJU ZACRTANA SMER CESTE						
	BRATRANEC (STAR.)	ZAJEDAVEC V ČREVESJU, TRIHIINA	MESTO V NEVADI	AM. IGRALKA FARROW ANTON VODNIK		SPODNJI DEL PROSTORA, POD		STOČNICA PIVE	SL. SLIKAR VIDMAR NOVA REVUJA			RUS. BALERI- NA PAVLOVA AKORD IZ 4 TONOV
STGR. GEOGRAF (63- 19 PR. N. ST.)						UZIVALEC RENTE SLOVENSKI TOLAR				BOSANSKI PREVAJA- LEC (JOSIP)		SODOBNA SL. PESNICA (MAJDA)
GLAVNO MESTO ARMENIJE					ZENSKA, KI SANJARI PAUL SIMON					MADZARSKO ZENSKO IME		
MOSKI POTOMEČ				RUSKI SKLADATELJ MUSORGSKI	GLASILO IT. SOCIA- LISTOV	JAVNO STRANIŠČE ZA MOSKE SELEN			BAKTERIJA V OBLIKU SPIRALE	ZVENEČI SOGLASNIK, ZVOČNIK	LEVI PRITOK ADIZE V S. ITALIJI	NIKOLA TESLA
2												GOROVJE V V. SRBIJI IRSKI BRINOVEČ
												EDGAR DEGAS
RAFKO IRGOLIČ			SKANDINAV- SKO M. IME BABICA			NAJDALJŠA REKA NA DOLENSKEM	AM. PISATELJ (JOHN. "BRAT JONATHAN") OLGA GRACELJ EMIL NOLDE	KNJIGA PRIDIG SL. IGRALEC BRATINA				SL. PISA- TELJICA PEROCI
POZITIVNA ELEKTRODA					DEZELA, KI JI VLADA KNEZ						ANT. MESTO, IZNIK FR. DEPART- MA (BOURG)	
REKA V LITVI, NEMUNAS					FR. FILOZOF DESCARTES IVAN KRILOV			TROPŠKA PAPIGA EVGEN BERGANT			NASA DENARNA ENOTA	
TRAK Z VPLETENIMI GUMIJASTIMI NITMI							PREBIVALCI KONTINENTA				FR. IZDE- LOVALEC KLAVIRJEV	
CLAUDIO ABBADO			MESTO MAJEV V DANASNJI GVATEMALI				 ANG. IND. MESTO PRI MANCHESTRU				VLADAN DESNICA	DRAGA AHACIČ

Gesla križanke 16-01

Vaclavske namesti, Hradčani, Praga, Zlata ulica, Karlov most, Jaroslav Hašek

Rešitev križanke 16-01

Vodoravno: svetohlinstvo, talentiranost, EC, Te, pelota, kler, Enn, vadi, Zlata ulica, LIT, lov, Krakar, Ita, zastavica, Sloan, Aztek, altimeter, Kirn, enklava, Meir, dividend, traser, eksamen, Neno, Kiar, Tito, TS, NR, EN, Manhattan, zel, alka, Radom, RR, Ostrež, Knaak, Atene, anastigmat, Adi, Prem, sadist, MO, km, trskar, gostaç, pečat, RI, klan, skira, ena, Ines, Ank, igla, Onan, Renata, Neruda, krilnik, stradar, cima, Toto, Osti, sla, Karlov most, Tot, Leoš, TR, RNA, Ida, aar, Ade, Jaroslav Hašek, Anamit, kolera, Na, ara, mikar.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815
Danes, 30. januarja, ob 17. uri: Aishil - ORESTEJA.
V soboto, 5. februarja, ob 21. uri: POMLADNO
OBREDJE DAMIRJA ZLATARJA FREYA.

DRAMA SNG, tel.: 061/221-511
V ponedeljek, 31. januarja, ob 19.30: W. Shakespe-
are - KRALJ HENRIK IV., za abonma ponedeljek in
izven. Predstava bo še v torek, 1. februarja, ob
19.30, za abonma torek in izven in v petek, 4. fe-
bruarja, ob 19.30, za abonma petek in izven.
V sredo, 2. februarja, ob 19.30: H. Ibsen - ROSMER-
SHOLM, za abonma sredo in izven.
V četrtek, 3. februarja, ob 18. in ob 20.30: D. Jova-
novič - ANTIGONA, za abonma dijaski 11 večerni.
V soboto, 5. februarja, ob 19.30: G. Feydeau - DA-
MA IZ MAXIMA, za izven in konto.

MALA DRAMA SNG, tel.: 061/221-511
V sredo, 2. februarja, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI,
za izven in konto.
V četrtek, 3. februarja, ob 20. uri: W. Allen - ZAI-
GRAJ SE ENKRAT, SAM. Razprodano!
V petek, 4. februarja, ob 20. uri: I. Torkar - BALA-
DA O TASCICI, za izven in konto.

OPERA SNG, tel.: 061/331-950
V ponedeljek, 31. januarja, ob 15. uri: Cajkovski -
HREŠTAC. Razprodano!
V torek, 1. februarja, ob 19. uri: Strauss ml. - NETO-
PIR, za izven.

MGL, tel.: 061/210-852
V torek, 1. februarja, ob 19.30: A. Miller - SMRT
TRGOVSKEGA POTNIKA, za abonma torek. Pred-
stava bo še v sredo, 2. februarja, ob 19.30, za abo-
nma sredo in v soboto, 5. februarja, ob isti uri.
V ponedeljek, 7. februarja, ob 19.30: L. Jagodic - M.
Pokorn - B. Tadel - KLINIKA TIVOLI d.o.o., za iz-
ven.

V petek, 4. februarja, ob 19.30: E. Flisar - KAJ PA
LEONARDO?

MALI ODER MGL
V torek, 1. februarja, ob 17.30: Gabriel Barylli - ME-
DINI MESEC, za izven in konto. Predstava bo še v
četrtek, 3. februarja, ob 17. uri, za izven in konto.

KD SPANSKI BORCI, tel.: 061/1404-183
V petek, 4. februarja, ob 20. uri: Carlo Goldoni - An-
drej Rozman Roza - SLUGA DVEH GOSPODOV.
Gostuje SLG iz Celja.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE,
tel.: 061/312-860
Danes, 30. januarja, ob 16. uri: D. Tothorh - A. Je-
len - UKRADENI PRINC IN IZGUBLJENA PRINCE-
SKA, za izven.
V ponedeljek, 31. januarja, ob 16. uri: J. B. Moliere -
GEORGE DANDIN ALI KAZNOVANI SOPROG, za izven.
V petek, 4. februarja, ob 19.30: F. Levstik - D. Jova-
novič - T. Partljic - MARTIN KRPA, za izven.

CELJE
SLGC, tel.: 063/25-332
V sredo, 2. februarja, ob 11. uri: L. Pirandello - KOT
ME TI HOČES, za abonma Srednja frizerska, tek-
stilna, strojna sola III Celje. Predstava bo še v cetr-
tek, 3. februarja, ob 10.45, za abonma Gimnazija
center Celje.
V nedeljo, 6. februarja, ob 18. uri: C. Goldoni - A.
Rozman - SLUGA DVEH GOSPODOV, za izven.

KRANJ
PGK, tel.: 064/222-681
V petek, 4. februarja, ob 19.30: Matija Logar - DO-
SJER, za abonma petek I, konto in izven.

MARIBOR
DRAMA SNG, tel.: 062/221-206
V ponedeljek, 31. januarja in v torek, 1. februarja,
ob 19. uri: v Minoritih M. Vezovišek - JERMANO-
VO SEME, za izven; ob 22. uri: na malem odru
koncert Vlada Kreslina - NAJLEPSA LETA NASE-
GA ZIVLJENJA, za izven.

V sredo, 2. februarja, ob 20. uri: v Minoritih M. Ve-
zovišek - JERMANOVO SEME, za izven. Predstava
bo še v četrtek, 3. februarja, ob isti uri, za izven.

OPERA IN BALET, tel.: 062/221-206
Danes, 30. januarja, ob 19.30: Jerry Bock - Sheldon
Harwick - GOSLAC NA STREHI, premiera, za red
premierski in izven. Predstava bo še v ponedeljek,
31. januarja, ob 19.30, za red opera in izven.

V torek, 1. februarja, ob 19.30: uri Nikolaj A. Rim-
ski Korsakov - CARJEVA NEVESTA, za red rumeni
in izven.

NOVA GORICA
PDG tel.: 061/25-326

V petek, 4. februarja, ob 20. uri: v Solkanu A.
Ayckbourn - NORCIJE V SPALNICA, za izven.
Predstava bo še v soboto, 5. februarja, ob 20. uri,
za red sobota rumeni in izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom
Slovensko Stalno Gledališče
Danes, 30. t. m., ob 16. uri (abonma red C),
gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja
s komedijo R. Cooneya »Zbeži od zene«. Rezija Z.
Sedlbauer.

Verdi - Dvorana Tripovich
Operna sezona: danes, 30. t. m., ob 16. uri
(red D) osma ponovitev Weberjeve opere
»Carostelec« (Freischiuetz). Orkester vodi
Lü Jia. Ponovitvi v torek, 1.2. (red E) in v
sredo, 2.2. ob 20. uri (red H) zadnja
predstava. Prodaja vstopnic pri blagajni
Dvorane Tripovich: odprta vsak dan od 9.
do 12. in od 16. do 19. ure.

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče
Danes, 30. t. m., ob 15. uri Coline Serrau: »Hase,
Hase« (Zajec, zajec).
V četrtek, 3.2., ob 19.30 Bedrich Smetana »Die
verkaufte Braut« (Prodana nevesta).

TINJE

V Domu prosvete bo danes, 30. t. m., ob 14.30

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel: 061/222-815
PLES:
Danes, 30. januarja, ob 20. uri večer indij-
skega plesa - skupina MOHINI ATTAM.

MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14
V sredo, 9. februarja, bo ob 19. uri: v Infor-
macijskem centru v okviru prireditve Iz
umetniškovega ateljeja, predstavitev najno-
vejšega kipa MIRKA BRATUSE z naslovom
Muzahornska.
Ob tej priložnosti si boste lahko ogledali
film o avtorju in njegovem delu.

KUD FRANCE PREŠEREN,
tel.: 061/332-288

LJUBLJANSKI PESNIŠKI FESTIVAL:
V sredo, 2. februarja, ob 20.30: ALES DEBE-
LJAK, TOMAZ SALAMUN, NIKO GRAFE-
NAUER.
V četrtek, 3. februarja, ob 20.30: UROS ZU-
PAN, MILAN DEKLEVA, DANE ZAJC.
V petek, 4. februarja, ob 20.30: KAJETAN

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Avditorij Muzeja Revoltella
Jutri, 31. t. m., ob 18. uri »Ura z...«: recital Fran-
cesce Pedaci ob klavirski spremljavi Roberta
Torzulla.

Gledališče Rossetti

Danes, 30. t. m., ob 16. uri (red prva nedelja)
Gogol - »Revizor« v izvedbi skupine Teatro
degli Incamminati. V abonmaju odrezek st. 5.

Gledališče Cristallo-La Contrada

Danes, 30. t. m., ob 11. uri gostovanje skupi-
ne Papilu s pravljico »Potep«.

Danes, 30. t. m., ob 16.30 ponovitev predsta-
ve gledališke skupine Progetto Genesio iz Ri-
ma »Vuoti a rendere« z Valerio Valeri in
Paolom Ferrarjem. Rezija Gianni Fenzi.

TRŽIČ

Obcinsko gledališče

Jutri, 31. t. m., ob 20.30 gostovanje SSG iz
Trsta s komedijo »Garderober«. Rezija V.
Möderndorfer. Za informacije: Kulturni dom
v Gorici (tel. 0481 - 33288).

seminar »Na poti k novemu možu?« ter ob 18.
uri »Socialni seminar za zene«.

NA OBIRSKEM

Danes, 30. t. m., organizira SPD V. Polansek
sankasko tekmo. Start ob 11. uri, razdelitev start.
stev. ob 10. uri - proga Sobrova cesta.

KOVIC, JURE POTOKAR, BORIS A. NO-
VAK.

KRANJ

Danes, 30. januarja, ob 19. uri: v župnijski
dvorani koncert ROZ, PODJUNA, ZILA.

V četrtek, 3. februarja, ob 11. uri: v osnovni
soli Voklo gledališka predstava za otroke -
OKO ZA DEDKA.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Danes, 30. januarja, ob 18. in ob 20.30: pu-
stolovska drama MESTO RADOSTI (CITY
OF JOY), režija - Roland Joffe glavni vlogi -
Patrick Swayze, Pauline Collins.

SEŽANA

KC SRECKA KOSOVELA

V torek, 1. februarja, ob 20. uri: ameriski
film IGRALEC (THE PLAYER), režija - Ro-
bert Altman, glavne vloge - Tim Robbins,
Greta Sacchi, Fred Ward.

Trzaska knjigarna

Prešernov dan: Trzaska knjigarna in Združenje
književnikov Primorske vabita v torek, 8. fe-
bruarja, ob 17.30 na predstavitev knjige Rafka
Dolharja »Stežice«. Sodelovala bosta prof. Zora
Tarcar in Livio Valencić.

Danes, 30. januarja, bo ob 20. uri v Cankarjevem domu v
Ljubljani večer indijskega plesa skupine MOHINI ATTAM

Mohini attam, ples ocarljivke, je hipno-
tični ples, ki razkriva najvisje filozofske
resnice skozi ocarljivost, zavzetost in care-
zenskega telesa. Je ples z lastnim besed-
njakom kretnj in mimike, lastno glasbo
in izrazito individualnim pristopom pri
pouku.

Vrh razvoja je dosegel pred tristo leti, go-
jili pa so ga v templjih Malabar do zace-
tka 20. stoletja. Zaradi napa-
čnih interpretacij so ga pozneje
prepovedali in pregnali iz tem-
pljev.

V mohini attam nas plesalka
očara s telesom: ustvarja hipno-
tično razpoloženje, občutje ča-
robnosti in osvoboditev od ze-
meljskega. Zgodbe ne pripove-
duje, pač pa jo posreduje njeno
telo oziroma plesni gibi mohini
attam. Plesalka mora biti vse-
stranska umetnica, da lahko
izrazi celotno paletu razpolo-
ženj in čustev: ljubezen in so-
vrastvo, nežnost in moč, umi-
rjenost in bes. V pripovedi o
vojni in uničenju vpleta pripo-
ved o plemenitosti, ljubezni in
resitvi cloveka. Plesalka zgo-
vorno pripoveduje z očmi, pr-
smi, torzom, rokami in nogami.
Mohini attam, tako kot mnoge
hindujske umetnosti, gleda na
ljubezen v smislu bozanskega.
Ljubimec, ki hrepeni po svoji
ljubi, je duša, ki kliče Boga.

Ljubezen umrljivih je najbližja clovska
izkusnja bozanskega.
Za mohini attam je nadvse pomembna
glasba: plese se na mesmerične himnuse,
ki izhajajo iz najstarejšega indijskega izro-
čila.
Danes je mohini attam v izvirnem okolju
izumrl ples, ozivljajo pa ga umetniki, kot
je Deepti Omcherry Bhalla.

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10
Foto projekt Lepi - umazani - zli PRIMOZA PRE-
DALICA in BOJANA VELIKONJA je na ogled do
20. februarja (Mala galerija CD). Razstava arhite-
kturne fotografije Nove hiše v Avstriji MARGHERI-
TE SPILUTTINI je na ogled do 5. februarja.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5
Razstava del slikarja MLADENA JERNEJCA je na
ogled do 2. februarja.

MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14

V torek, 1. februarja, bo ob 20. uri otvoritev retro-
spektivne razstave OHO. Razstava bo na ogled do
13. marca.

V četrtek, 3. februarja, bo ob 20. uri otvoritev raz-
stave JOSEPH BEUYS. Razstava bo na ogled do 20.
marca.

Razstava PEDRA CABRITA REISA - ECHO DER
WELT III je na ogled do 27. februarja (Mala gale-
rija).

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE, Celovska 23
Razstava slik ZMAGA JERAJA je na ogled do 13.
februarja.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

V torek, 1. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razsta-
ve akvarelov in male plastike NIKOLAJA LEHR-
MANNA. Razstava bo na ogled do 18. februarja.

GALERIJA EQURNA, Gregorčičeva 3

Razstava slik VOJKA POGAČARJA je na ogled do
12. februarja.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

V četrtek, 3. februarja, bo ob 18. uri otvoritev raz-
stave slik TANJE SPENKO-NOVAKOVIC. Razstava
bo na ogled do 24. februarja.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Razstava slik VIDE SLIVNIKER-BELANTIC je na
ogled do 23. februarja.

GALERIJA KOMPAS, Slovenska 36

Razstava pejzažev DUSANA LIPOVCA je na ogled
do 17. februarja.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

V četrtek, 3. februarja, bo ob 18. uri otvoritev raz-
stave slik NIKOLAJA BEERA. Razstava bo na ogled
do 22. februarja.

GALERIJA SLOVENIJALES, Dunajska cesta 22

Razstava slik slikarja MARJANA TRSARJA je na
ogled do 20. februarja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TGalerija: na ogled je skupinska razstava
»Srečanja«.

Art Galery: do 31. t. m. je na ogled 2.
mednarodna razstava mini slik.

Muzej Sartorio: do 21. februarja je na
ogled razstava slik iz Stavropulosove zbirke.

Galerija Bassanese: na ogled je razstava
video-slik treh novozelandskih slikarjev.

Razst. dvorana Turistične ustanove: do
31. t. m. razstavlja Mauro Likar.

Galerija Minerva: do 6. februarja je na
ogled skupinska razstava trzaskih slikarjev.

MILJE

Obcinska razstavna dvorana: na ogled je
fotografska razstava Photo Imago »Paesaggio
- Territorio«.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8

Razstava del DUSANA FISERJA je na ogled do 9.
februarja.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ, Plecnikov trg 1

Razstava SREČNA AFRIKA - otroške igrice iz Ga-
ne in Burkine Faso je na ogled do 15. februarja.

INSTITUT JOZEF STEFAN, Jamova 39

Razstava BRIGITE POZEGAR-MULEJ je na ogled
do 18. februarja.

DOMZALE

LIKOVNO RAZSTAVISCE DOMZALE, Mestni trg 1

Razstava slik BONIJA CEHA je na ogled do 10. fe-
bruarja.

MARIBOR

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ, Trg Borisa Kraigherja 3

Razstava del TANJE SPENKO-NOVAKOVIC je na
ogled do 10. februarja.

MURSKA SOBOTA

GALERIJA MURSKA SOBOTA, Kocljeva 7
Razstava del članov Društva likovnih umetnikov
Prekmurja in Prlekije je na ogled do 28. februarja.

NOVA GORICA

GALERIJA RIKA DEBENJAKA

Razstava fotografij JAKA COPA je na ogled do 12.
februarja.

PIRAN

GALERIJA MEDUZA 2

Razstava slik ZLATKA PRAHA je na ogled do 11.
februarja.

SEŽANA

KC SRECKA KOSOVELA

V četrtek, 3. februarja, bo ob 17. uri otvori-
tev 2. Mednarodnega likovnega bienala -
Srednjeevropska likovna pobuda 93.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA FARA, Cesta talcev 2

Razstava fotografij JANEZA PELKA je na ogled do
16. februarja.

VRHNIKA

GALERIJA VOJASNICE I. CANKAR, Rakovec

Razstava akvarelov BRANETA PRAZNIKA je na
ogled do 15. februarja.

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA

V sredo, 9. februarja, bo ob
20. uri v menzi studentskega
naselja v Rozni dolini kon-
cert skupine PARADISE
LOST.

CANKARJEV DOM,

tel.: 061/222-815

V petek, 4. februarja, ob 19.
uri: VECER PLANINSKIH
PESMI (GD).

K4, Kersnikova 4

Danes, 30. januarja, ob 22.
uri: koncert BEDLAM RO-
VERS.

SLOVENSKA

FILHARMONIJA,

tel.: 061/213-640

V ponedeljek, 31. januarja,
ob 20. uri: koncert - PACO
PENA - kitara, ELIOT FISK -
kitara.

GRAD TIVOLI,

Pod turnom 3

V sredo, 2. februarja, ob 18.
uri: koncert ANAMARIJE
TOMAC - flavta, VLADI-
MIRJA MLINARICA - klavir.

VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

V sredo, 9. februarja, ob 18.
uri: koncert ANAMARIJE
TOMAC - flavta, VLADIMI-
RJA MLINARICA - klavir.

CELJE

NARODNI DOM

V torek, 1. februarja, ob
19.30: koncert DRUSTVENI
ORKESTAR HRVATSKOG
GLAZBENOG ZAVODA ZA-
GREB. Program: Sorkocević,
Jarnović, Bajamonti, Ivancić,
Lisinski, Zajc.

FJK

TRST

Kulturni dom

V ponedeljek, 7. februarja, ob
20.30, 3. abonmajski koncert
solidarnostne sezone Glasbe-
ne matic. Nastopil bo violini-
st Crtomir Sisković. Na spore-
du Tartini, Paganini, Nardini,
Merkù, Sofianopulo, Honeg-
ger.

Gledališče Rossetti

TRIESTINA / NA »ROCCU«

Proti Pratu začetek preporoda?

Malokdo jim verjame, toda nogometasi Triestine trdijo, da se niso povsem izločili iz boja za uvrstitev v končno prvenstva C lige. Pogoj pa je, da v naslednjih dveh zaporednih nastopih na »Roccu« osvojijo vseh šest razpoložljivih točk. Danes bodo gostili Prato, ki ima na lestvici dve točki več od Tržacianov in ga torej lahko z zmago prehitijo. Proti toskanskemu mostvu so Tržacani v prvem delu dosegli edino zmago v gosteh. Trener Buffoni ne bo mogel računati na diskvalificiranega Casonata, njegovo mesto pa bo najbrž zavzel Pasqualini. V odlični formi je

baje Terraciano, na svojem mestu pa bosta tudi Conca in cerone, ceprav sta med tednom manj trenirala. V napadu bo verjetno spet igral Caruso, ker Labardija boli prst na nogi.

Prato bo verjetno zaigral bolj zadržano. Njegov najnevarnejši mož je 22-letni Califano, ki je letos dosegel že osem zadetkov.

Včerajšnja rezultata: Fiorentina - Como 0:0, Leffe - Pistoiese 1:2, Pro Sesto - Carrarese.

Današnji spored: Carpi - Alessandria, Masysese - Chievo, Palazzolo - Bologna, Spal - Mantova, Spezia - Empoli, Triestina - Prato.

domači šport

Danes

NEDELJA, 30. JANUARJA 1994
NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Terzu di Aquileia: Pro Fiumicello - Juventus; 14.30 v Ločniku: Lucinico - Primorje

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Bazovici: Zarja - Opicina; 14.30 na Proseku: Vesna - Pozzuolo

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Repru: kras - Ronchis; 14.30 v Bertiolu: Bertolo - Primorec; 14.30 na Padricah: Gaja - Romana; 14.30 v Zagraju: Poggio - Sovodnje

3. AMATERSKA LIGA

14.30 pri Domju: Dolina - Grado; 14.30 v Doberdobu: Mladost - Paviese; 16.30 v Trstu, Drevored Sanzio: Stock - Breg

NARASCAJNIKI

10.30 na Proseku: Primorje - Cgs

NAJMLAJŠI

11.45 na Opcinah, Villaggio del fanciullo: Roianese - Bor Farco

KOSARKA

MOSKA C LIGA

17.30 v Briscikih, dom Ervatti: Jadran TKB - Italmonfalcone

PROMOCIJSKA LIGA

11.00 v Briscikih, dom Ervatti: Lavoratori del Porto - Cicibona Mingot

DRŽAVNI KADETI

11.00 v Trstu, Ul. Ginnastica: SGT - Kontovel Edil-Porfidi

PROPAGANDA

9.00 v Briscikih, dom Ervatti: Jadran - Bor

MINIBASKET

IGRE POD KOSEMA

V Dolini: 14.30: Bor - Sezana; 15.30: Divaca - Sokol; 16.30: Breg - Portorož; 17.30: Kontovel - Polet

Jutri

PONEDELJEK, 31. JANUARJA 1994

KOSARKA

MLADINCI

18.30 v Briscikih, dom Ervatti: Jadran TKB - Kontovel; 20.30 v Briscikih, dom Ervatti: Bor Radenska - SGT; 20.30 v Trstu, Istrska ulica: Don Bosco - Breg; 19.45 v Trstu, Ul. Forlanini: Ferroviario - Cicibona

Obvestila

PO ZSSDI Gorica

vabi odbornike društev, da se udeležijo dvodnevnega seminarja, ki se bo pričel jutri, 31. januarja, ob 20. uri v mali dvorani Katsoliškega doma.

SD BREG

obvesča, da se vpisovanje za izlet na Kanzel 6. februarja nadaljuje na sedežu društva v torek, 1. februarja, od 21. do 22. ure ali na tel. št. 228297 - Miran Zobec.

SD POLET

vabi clane na redni letni občni zbor, ki bo jutri, 31. januarja, v dvorani Prosvetnega doma na Opcinah ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Na dnevnem redu so poročila in izvolitev novega odbora.

AMATERSKI NOGOMET / V 3. AL MORA BREG PREMAGATI VODILNEGA, DOLINA IN MLADOST UPATA

Primorje bo skušalo presenetiti Juventina vsaj po točko v Terzo

V 1. AL Zarja pred lažjo nalogo kot Vesna - Med »drugoligaši« Kras in Gaja ne smeta zatajiti - Zmeren optimizem Trebencev - Sovodnje na zmago

PROMOCIJSKA LIGA

Lucinico - Primorje

V Ločniku proeska enajsterica ne bo imela lahke naloge čeprav bodo domačini nastopili v okrnjeni postavi. Zaradi četrtega opomina so kaznovani branilec Graziano, krilec Tomizza in desno krilo Peressini. Ekpa iz Ločnika je trenutno v dobri formi in že sedem tekem zapored ni okusila poraza. Pri tem je Lucinico zbral kar 11 točk in če k tem dodamo še osem točk, ki jih je osvojil v prvih šestih tekmah, vidimo, da je z 19 osvojenimi točkami na solidnem četrtem mestu. Mnogo zaslug za to gre nedvomno srednjemu napadalcu Goriuppu, ki je pravi trn v peti vsake obrambe. Tudi prejšnjo nedeljo je bil v Trivignanu dvakrat uspešen.

Branilci Primorja bodo morali nanj zelo paziti, zna izkoristiti vsako priložnost. Kljub kritičnemu položaju na lestvici bi se proeska enajsterica v Ločniku gotovo zadovoljila tudi s polovičnim izkupičkom, saj trener Tul ne bo moral poslati na igrišče najboljše postave. Poleg poškodb, ki letos precej pestijo Primorje, postajajo tudi izključitve boleča točka. Prejšnjo nedeljo je moral »počivati« Mislei, tokrat zaradi četrtega opomina ne bo Prestifilippa. Njegova odsotnost na sredini igrišča se bo gotovo poznala.

Pro Fiumicello - Juventus

Po zanesljivi nedeljski domaci zmagi proti tretjevrstnemu Maraneseju (2:0) bo Juventus danes gostovala v Terzu d' Aquileia, kjer se bo spoprijela s Pro Fiumicello. To mostvo je s 14 točkami 11. na lestvici. Odlikuje se po čvrsti obrambi (prejelo je le 12 zadetkov) in je zelo nevarno s protinapadi. Na prvem srečanju proti Juventusini, ko je naše mostvo se igralo v Gorici, je Pro Fiumicello iztržil točko. Današnjega tekmeča torej ne gre podcenjevati, še posebno ker igra doma.

Standrežci so se tudi za to srečanje temeljito pripravili in upajo najmanj na točko. Igrali bodo sicer brez kapetana Tabaja, nastop Cemigoja je še vprašljiv, v mostvo pa se bo vrnil Candutti, ki v nedeljo ni igral, ker je bil izključen.

1. AMATERSKA LIGA

Vesna - Pozzuolo

Krizanom, ki so v zadnjih šestih tekmah so zbrali le dva neodločena rezultata, prihaja v goste močni Pozzuolo, ki sodi med kandidate za prestop v višjo ligo. Gostje so doslej doživeli tri poraze, zbrali 22 točk, prejšnjo nedeljo pa so z gladkim 2:0 spravili na kolena Zarjo. Kot zanimivost bi dodali se, da je Pozzuolo v zadnjih 11 tekmah izbojeval kar osem zmag, en neodločen rezultat in dva poraza. Ti podatki jasno govorijo o uigranosti in udarni moči ekipe.

Vesna bo danes res pred težko preizkušnjo. Po nedeljskem porazu s Buiesejem so Krizani že skoraj odrezani od skupine ekip, ki se borijo za napredovanje. Do konca sicer manjka še 14 tekem, zato je matematično se vse mogoče, vendar lahko

zdaj vsak spodrsrlaj postane usoden. Prav zaradi tega navijači upajo, da bo Vesna danes odločno reagirala in pokazala, česa je zmožna, saj so se »plavi« doslej vedno izkazali proti močnejšim ekipam.

Zarja - Opicina

Lažjo nalogo bo vsaj na papirju imela Zarja, ki je nasprotnika v prvi tekmi odpravila z gladkim 3:0. Openci so letos izredno slabo začeli. Po osmih tekmah so zbrali le eno samo točko in to je botrovalo, da je prišlo do zamenjave trenerja. Manzutta, ki je nato presedlal h Krasu, je zamenjal Stoini in pod njegovim vodstvom je prišlo do preporoda. Openci so v osmih tekmah doživeli le en poraz, osvojili pa 10 točk. V Bazovici bi se gostje gotovo zadovoljili tudi z neodločenim rezultatom, vendar zarjani po nedeljskem porazu odločno jurisajo na zmago, ker je na vrhu lestvice sedaj kar pet ekip v razmaku dveh točk. To pomeni, da zna biti vsak, tudi delen, spodrsrlaj v tem trenutku zelo nevaren. Trener Bidussi spet ne bo imel na razpolago vseh nogometasev, vendar vseeno upa, da bo poslal na igrišče kompetitivno ekipo.

2. AMATERSKA LIGA

Poggio - Sovodnje

Capriva in Sovodnje nadaljujeta mrtvi tek v F skupini. Obe ekipi sta v prejšnjem kolu zanesljivo zmagali in tako Capriva se naprej vodi na lestvici s točko pred Sovodnjci.

Medtem ko bo mostvo s Koprivnega igralo doma proti Sagradu, pa bo Sovodnje gostovalo pri Poggiu. Nasi nogometasi si tudi danes torej ne smejo privoščiti spodrsrlaja, da ne bi izgubili koraka z vodilnim.

Poggio je na svojem majhnem igrišču dokaj neugoden nasprotnik. Res je doslej v 15 kolih dosegel bormih 8 zadetkov, vseeno pa današnjega nasprotnika ne gre podcenjevati, še posebno ker bo naše mostvo nastopilo brez poškodovanega Tomsica in močnega napadalca Dorie. Sicer pa je vzdusje v sovođenskem taboru zelo dobro in igralci si nadejajo, da bodo tudi danes osvojili obe točki.

Kras - Ronchis

Po zadnjih dveh porazih se je položaj Krasa na lestvici precej poslabšal in zato ekipa tokrat ne sme zatajiti. V goste jim pride dokaj skromen nasprotnik, ki je doslej zbral le sedem točk in je na predzadnjem mestu.

Res škoda, da ima trener Manzutto probleme s postavo. Po nedeljski izključitvi je Padoan dobil dvotedensko prepoved igranja, Rebetz pa je bil izključen zaradi četrtega opomina. Ne glede na nepopolno postavo, nasprotnik ne bi smel delati velikih preglavic. Ze lani si je ekipa Ronchisa s težavo zagotovila obstanek v ligi in tudi letos je startala brez velikih ambicij. Upostevati pa je treba, da je Ronchis v prvem delu premagal Kras kar 3:0 in prav zaradi tega se morajo Krasovci danes se toliko bolj potruditi, da poravnajo odprt račun.

Bertolo - Primorec

Precej težka naloga pa čaka Trebence, ki igrajo proti močnemu, sicer pa dokaj nestabilnemu nasprotniku. Ekpa Bertiola, ki je bila eden glavnih favoritov za napredovanje, je doslej le deloma izpolnila pričakovanja, saj je z 19 točkami sele na šestem mestu.

Trebenci, ki imajo dve točki manj, so v prvem srečanju premagali Bertolo kar s 4:1 in zato se ne bojijo današnjega tekmeča, saj ga dobro poznajo že od lani.

Res je, da ima trener Collavechia probleme s postavo zaradi številnih poškodb, vendar kljub vsemu vlada v taboru Primorca optimizem. Trebenci bi se tokrat zadovoljili tudi z neodločenim rezultatom.

Gaja - Romana

Danes se gajevcem nudi lepa prilžnost, da poravnajo položaj na lestvici. V goste jim prihaja novinec Romana, ki v 15 odigranih tekmah se ni zmagala. Tržicani so izbojevali le pet neodločenih rezultatov in s tem skromnim izkupičkom so osamljeni na repu lestvice.

Tudi položaj Gaje ni preveč roznat, saj si zeleo-rumeni z devetimi točkami delijo predzadnje mesto z Morarom in Campanellami. Zato je zmagaja za Gajo danes obvezna, čeprav trener Privileggi ne bo imel na razpolago najboljšega strelca ekipe (7 golov) Subellija, ki je bil izključen za dve nedelji, ter De Paceja, ki bo moral zaradi četrtega opomina »počivati« eno nedeljo.

3. AMATERSKA LIGA

Dolina - Grado

Dolincani, ki so ponovno zdrsnili na rep lestvice, upajo, da jim bo danes uspelo priti vsaj do točke. V goste jim pride sicer soliden nasprotnik, ki jih je v prvem delu prvenstva premagal 4:1. Upostevajoč, da tokrat igrajo pred domaćim občinstvom, računajo na pozitiven rezultat.

Stock - Breg

Brežani igrajo proti ekipi, ki je prejšnjo nedeljo dohitela na vrhu lestvice CGS. Zato je razumljivo, da je morala v vrstah Stocka zelo visoka, kar bodo seveda Tržacani danes skušali tudi izkoristiti.

Brežani pa si ne smejo dovoliti spodrsrlaja, ker bi bili s tem praktično odrezani od boja za napredovanje, če upostevamo, da jih trenutno loči kar pet točk od vodilne dvojice CGS in Stock.

(B. Rupel)

Mladost - Paviese

Po vrsti neuspešnih nastopov ima danes doberdobska Mladost vendarle možnost, da osvoji obe točki. Igrala bo namreč proti Paviesiju, ki je s 7 točkami zadnji na lestvici.

Mladost bo nastopila v popolni postavi (v mostvo se bo spet vrnili Culatta, ki je bil poškodovan). Novi točki pa bi Doberdobcem pršli se kako prav, predvsem za moralo v ekipi, ki je zadnje čase nekoliko naceta. Zmaga pa bi bila tudi nagrada za zveste navijače, ki kar v velikem številu bodrijo svojo ekipo, predvsem na domaćih tekmah, čeprav le-ta igra pod pričakovanjem.

MLADINCI / DEŽELNO IN POKRAJINSKO PRVENSTVO

Juventina zamudila priložnost Zmaga Primorja, Zarja razočarala

Štandrežci nastopili v okrnjeni postavi - Prosečani z igro niso zadovoljili

DEŽELNO
PRVENSTVO
Juventina - Staranzano
1:2 (1:0)

STRELEC ZA JUVENTINO: P. Gergolet v 8. min.

JUVENTINA: Zanier, Franchi, Makuc, Trampus, Kobal, Macuzzi, Ripa, P. Gergolet, Gambino, D. Gergolet, Cernigoj (Figelj).

Začetek na včerajšnji tekmi je bil več kot obetačen za Juventusno. Peter Gergolet je namreč že v 8. min. izkoristil nesporazum med gostujočim branilcem in vratarjem in povedel svoje mostvo. Nasi nogometasi so nato imeli še nekaj ugodnih priložnosti za zadetek, ki pa jih niso znali izkoristiti. Proti koncu polcasa so gostje silovito reagirali in z napadalno igro so nadaljevali tudi v drugem polcasu. Na sredini drugega dela igre so si gostje prisluzili enajstmetrovko in stanje tudi izenacili. Deset minut pred koncem je Staranzano dosegel še drugi gol. Tega

pa so gostje dosegli verjetno iz dvomljivega »off-sida«.

Za Standrežce je nato ostalo premalo casa, da bi stanje izenacili. Med igralci se je porajala utrujenost (ekipa je nastopila močno okrnjena) in Staranzano je tako osvojil obe točki.

POKRAJINSKO
PRVENSTVO
Primorje - Muggesana
3:2 (0:2)

STRELCA ZA PRIMORJE: Kuk 2, Turk.

PRIMORJE: Valente, Ferforlja, Nadlisek, Gherbassi, Zacchigna, Turk, Kuk, Ostrouska, Savi, Emili, Natalicchio.

Mladinci Primorja so s precejšnjo težavo in tudi z nekoliko sreče premagali sibko postavlo Muggesane. Nastopili so sicer okrnjeni, tako da sta morala nastopiti tudi narasčajnika Kuk in Turk, ki pa sta na koncu Prosecanom tudi prinesla zmago, saj sta v drugem delu dosegla tri zadetke.

Primorje je zacelo zelo

slabo in gostje so že po petnajstih minutah vodili z 2:0.

Pri obeh golih je zaspala obramba, pa tudi drugače so primorjasi igrali slabo in nepovezano. V drugem delu se je stanje na igrišču bistveno spremenilo. Gostje so se umaknili v obrambo, Primorje pa je le zaigralo nekoliko boljše in na koncu zaslužen slavo. Povedati pa je treba, da so bili vsi trije goli doseženi po napakah nasprotnikove obrambe in vratarja, kar sta Kuk in Turk spretno izkoristila. (Gherbassi)

Zarja Adriaimpex - Sant'Andrea 2:3 (1:1)

ZARJA ADRIAIMPEX: De Rota, Marsiglio, Grgic, Neri, Banko, Posega, Fadini, Rencelj, Verginella, Vrse, Morassut.

STRELCA ZA ZARJO: Verginella in Rencelj.

Zarjani so doživeli na domaćem igrišču v prvem povratnem kolu nepricakovan poraz, pa ceprav so kar

dvakrat vodili, toda gostje se niso vdali in so tako nepricakovano in zaslužen osvojili obe točki. Nasi fantje so nastopili dokaj okrnjeni. Kljub nepovezani igri je Zarja že takoj na začetku z Verginello prisla v vodstvo, a gostje so iz prostega strela kmalu izenacili in nato dvakrat zadeli tudi preko in tudi vratar De Rota je resil nekaj golov. Nasprotno so se Bazovci le s težavo prebijali v kazenski prostor gostov in niso bili niti enkrat nevarni.

Po odmoru so domačini le poskusali doseči nekaj več in Rencelj je z dokajšnje razdalje spet peljal Zarjo v vodstvo. A veselje domaćih je trajalo bore malo, saj je v naslednjih minutah Grgic nerodno zakrivil enajstmetrovko, katero so Tržacani izkoristili. In ko je ze kazalo, da se bo tekma končala neodločeno, so gostje v protinapadu dosegli zmagoviti gol. (d. gr.)

NAJMLAJŠI

Prvi poraz združene ekipe Mladosti

Monfalcone - Sovodnje
1:0 (1:0)

SOVODNJE: Devetak, Pavsic, Moro, Figelj, Zanier, Jelen, Piras (Mozetic), Bagon, Cotic (Perna), Ferletic, Florenin.

Nasi igralci so igrali neuspešno in brez prave medsebojne povezave, posledica tega pa je bil prvi letošnji poraz. Gostitelji so pokazali veliko bolj urejeno igro in večjo prodornost v napadu, tako da je bila v prvem polcasu sovođenska obramba stalno zapostavljena. Zmagoviti zadetek pa je Monfalcone dosegel zaradi nepazljivosti sovođnejske vrste.

V drugem polcasu so Sovodnje zaigrale boljše igro, kar pa ni zadostovalo za izenacjenje. Omeniti velja, da so gostitelji igrali z večjo skupino nogometasev, ki nastopajo v mladinskem deželnem prvenstvu. (Aljosa Pavšic)

SMUČANJE / ŽENSKI SMUK V GARMISCH - PARTENKIRCHNU

»Leteča mamica« Ulrike Maier umrla po hudem padcu

Rezultati tekmovalk povsem v senci tragičnega dogodka

GARMISCH-PARTENKIRCHEN - Včerajšnji smuk v Garmisch Partenkirchnu se je končal s smrtjo 26-letne avstrijske smučarke Ulrike Maier, »leteče mamice«, kot so jo imenovali, dvakratne svetovne prvakinja v superveleslalomu in petkratne zmagovalke tekem v svetovnem pokalu, nazadnje pa je zmagala na veleslalomu za svetovni pokal v Mariboru pred tednom dni, od koder je tudi naš posnetek. Maierjeva je takoj po merjenju vmesnega časa izgubila kontrolo nad smučmi, padla, pri tem pa je z glavo zadela v časomerilno napravo. Zaradi hudega udarca pri hitrosti več kot 105 kilometrov na uro ji je najprej odtrgalo celado, nato jo je v glavo zadela se smučka in nesrečna Avstrijka je s hudimi poškodbami nezavestna drsela še nekaj metrov po pobočju in naposled negibna obležala. Zdravniki so nemudoma pri-

skočili na pomoč in Maierjevi s traheotomijo omogočili dihanje, obnovili pa so ji tudi bitje srca. Avstrijko so nato po dvajsetih minutah s helikopterjem prepeljali v bolnišnico, kjer pa je 26-letna mati stiritelne deklice zaradi zlomljenih vratnih vretenc po treh urah izgubila bitko z življenjem.

Tekmovanje se je nadaljevalo sele po 40 minutah, ker pa se je temperatura znižala je proga postala hitrejša in tekmovalke z visokimi startnimi številkami so imele prednost. Četrta smuk za svetovni pokal je tako dobila italijanska smučarka Isolde Kostner, ki je s startno številko 35 prehitela vse in si tako v svoji prvi sezoni prismočala tudi svojo prvo zmago, drugo mesto je zasedla Francozinja Melanie Sauchet, ki je morala zaradi padca Maierjeve ponovno na start, saj so jo na progi zaustavili, tretja pa je bila Kanadčanka

Michelle Ruthwen. Priložnost so izkoristili tudi slovenske smučarice, saj je Alenka Dovžan s startno številko 62 zasedla šesto mesto, njen zaostanek za zmagovalko je bil sekundno in 36 stotink, Spela Pretnar s številko 64 je bila osma (1.82 za zmagovalko), Katja Koren s številko 55 pa je zasedla štirinajsto mesto, njen zaostanek pa je bil 2.27 sekunde. Toda ob tragični vesti razlogov za veselje ni bilo.

Rezultati: 1. Kostner (Ita) 1:44, 04, 2. Sauchet (Fra) 1:44, 68, 3. Ruthwen (Kan) 1:44, 75, 4. Merlin (Ita) 1:45, 01, 5. Lunde (Nor) 1:45, 30, 6. Dovžan (Slo) 1:45, 41, 7. Street (ZDA) 1:45, 77, 8. Pretnar (Slo) 1:45, 86, 9. Gerg-Leitner (Nem) 1:45, 90, 10. Bouverier (Fra) 1:46, 07, 11. Stöckl (Avt) 1:46, 11, 12. Pace (Kan) 1:46, 12, 13. Seizinger (Nem) 1:46, 16, 14. Koren (Slo) 1:46, 31, 15. Gerg (Nem) 1:46, 39. (M. J.)

CHAMONIX / SMUK

Aamodt začel zmagovati tudi v smuku

Danes bo še slalom

CHAMONIX - Norvežan Kjetil Andre Aamodt se je s svojo prvo zmago v smuku za svetovni pokal pridružil Pirminu Zurbriggnu in Marcu Girardelliju, edinima, ki sta doslej zmagala v vseh starih disciplinah alpskega smučanja. »Moj glavni cilj v tej sezoni je bila zmaga v smuku,« je v izteku menil 22-letni Norvežan iz Osla. »Sliši se smešno, vendar ponoči sem sanjal, da bom zmagal. Zato sem se posebej vesel. Na startu sem bil popolnoma sproščen. Smučal sem zares dobro, se zlasti na ledenem spodnjem delu proge, kjer sem lahko napadal, kot sem si zamislil. Sedaj sem svoj cilj dosegel in vse, kar bo sledilo, bo samo se dodatek,« je po drugi zmagi v tej sezoni in skupno deveti v karieri menil Aamodt. Svetovni prvak v slalomu in veleslalomu ter olimpijski zmagovalec v superveleslalomu je torej na najboljši poti, da poseže po kopici kolajni tudi na OI v Lillehammerju. Drugo mesto je osvojil Francoz Jean-Luc Crétier, tretje pa Avstrijec Hannes Trinkl. Norvežan je samo se povečal vodstvo v skupnem seštevku svetovnega pokala, priložnost za dvojne točke pa bo imel že danes, ko bo v Chamonixu na sporedu slalom, ki bo z večerajšnjim smukom stel tudi za kombinacijo. V slalomu je med favoriti seveda tudi Jure Kosir.

Rezultati: 1. Aamodt (Nor) 1:58.35, 2. Crétier (Fra) 1:58.69, 3. Trinkl (Avt) 1:58.87, 4. Höfleher (Avt) 1:58.95, 5. Colturi (Ita) 1:58.96, 6. Besse (Svi) 1:59.06, 7. Alphonand (Fra) 1:59.20, 8. Girardelli (Luks) 1:59.38, 9. Ortlieb (Avt) 1:59.41, 10. Cavegn (Svi) 1:59.45, 11. Podivinsky (Kan) 1:59.50, 12. Skaardal (Nor) 1:59.51, 13. Mahrer (Svi) 1:59.53, 14. Moe (ZDA) 1:59.63, 15. Rasmussen (ZDA) 1:59.69, 16. Heinzer (Svi) 1:59.71, 17. Vitalini (Ita) 1:59.78, 18. Assinger (Avt) 1:59.99, 19. Kjus (Nor) 2:00.00, 20. Plé (Fra) 2:00.14.

Svetovni pokal - smuk: 1. Girardelli 402, 2. Ortlieb 376, 3. Trinkl 276, 4. Besse 259, 5. Aamodt 218, 6. Mullen (Kan) 204, 7. Mahrer 202, 8. Crétier 187, 9. Moe 177, 10. Skaardal 174; **skupno:** 1. Aamodt (Nor) 977, 2. Girardelli (Luks) 735, 3. Mader (Avt) 674, 4. Tomba (Ita) 564, 5. Thorsen (Nor) 436, 6. Trinkl 421, 7. Stangassinger 405, 8. Ortlieb 390, 9. Gstrein 374, 10. Ch. Mayer (vsi Av) 373, 11. Kjus (Nor) 363, 12. Piccard (Fra) 359, 13. Kosir (Slo) 351, 14. Von Grünigen (Svi) 350, 15. Jagge (Nor) 344.

Pokal narodov - moški: 1. Avstrija 4059, 2. Norveška 2875, 3. Italija 2098, 4. Švica 2030, 5. Francija 1104, 6. Nemčija 962, 7. Kanada 798, 8. Luksemburg 735, 9. Slovenija 674, 10. Švedska 612.

NOVICE

Svetovno prvenstvo v Nigeriji

LAGOS - Svetovno prvenstvo v nogometu za igralce do 21 let bo v Nigeriji. To so sporočili predstavniki Mednarodne nogometne zveze (FIFA) in dodali, da bodo tekme v Lagosu, Ibadanu, Kadunu in Enugu. To bo prvi turnir pod okriljem FIFA na afriški celini.

Kandidatura stala 96 milijonov mark

BERLIN - Kandidatura Berlina za izvedbo poletnih olimpijskih iger leta 2000 je mesto stala 96 milijonov mark, kar je 40 milijonov več, kot je bilo prvotno načrtovano. Predstavniki mestnega senata Michael Andreas Butz je dejal, da je bil ta denar porabljen za razvoj mesta.

Rafter v Davisovem pokalu

MELBOURNE - Novi selektor avstralske reprezentance v Davisovem pokalu John Newcombe je na svoj spisek uvrstil Patricka Rafterja, ki je v letošnjem letu naredil ogromen skok na ATP lestvici, saj se je s 301. povzpela na 54. mesto.

Alain Prost odložil odločitev

WOKING - Svetovni prvak v formuli 1 Francoz Alain Prost je odložil odločitev o morebitnem nastopu za moštvo McLaren, kamor ga vabi direktor Ron Dennis. Anglež je dejal, da si Prost še vedno zeli dirkati, Prost pa se bo po testih avtomobila, ko bodo preizkusili tudi nov motor, dokončno odločil. Rok za prijavo drugega voznika je 18. marec.

Bubka naskakoval svetovni rekord

CLERMONT-FERRAND - Ukrajinski skakalec s palico Sergej Bubka je že v uvodni tekmi dvoranske sezone naskakoval svetovni rekord. Na mitingu v Clermont-Ferrandu je preskočil šest metrov, nato pa trikrat neuspešno naskakoval 616 centimetrov. Drugo mesto je zasedel njegov starejši brat Vasilij, ki je preskočil 5.75 metra.

TENIS / ODPRTO PRVENSTVO AVSTRALIJE

V ženskem finalu Grafova ni dovolila presenečenja

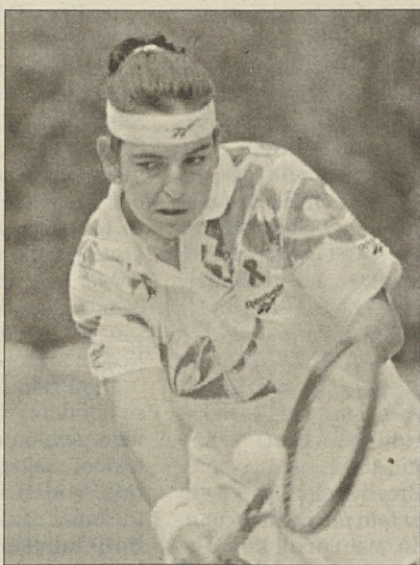
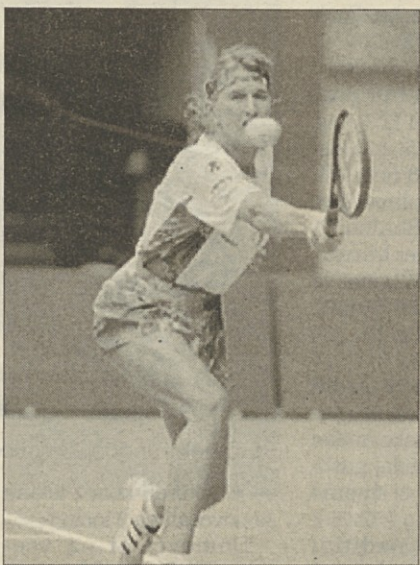
Sanchezova se ni upirala - 15. zmaga Nemke za veliki slam

MELBOURNE - Ženski finale odprtega prvenstva Avstralije v tenisu se je iztekel natančno po napovedih. Nemška šampionka Steffi Graf (na sliki AP levo) je potrebovala piclih 57 minut, da je zaključila zgolj formalen nastop proti drugi nosilki turnirja, Španki Arantxi Sanchez (na sliki AP desno).

Grafova je danes osvojila že četrto zaporedno zmago na turnirjih, veljavnih za Grand Slam, kar je izjemen dosežek, kljub temu, da od aprila lani ne nastopa Monika Seles. Samo že večkrat preloženi povratek Selese na teniška igrišča bo lahko dal odgovor na dilemo teniških spremljevalcev, ali je v zadnjem letu

Steffi res tako napredovala, da se lahko mimde duše ponasa z naslovom najbolje igralke sveta. Toda brzias bo kar držalo mnenje nekaterih ameriških kolegov, ki so imeli to cast, da so lahko spremljali trening Monike Seles, in ki pravijo, da je Monika v tako klavni formi, da bi verjetno izgubila že kvalifikacijsko srečanje proti najslabšim igralkam. Grafovi gredo na roko tudi statistični podatki in nekateri rekordi, ki jih je sama postavila, ter ne nazadnje tudi izjemna superiornost nad tekmicami. Na letošnjem »Australian Opnu« v sedmih srečanjih ni izgubila niti enega niza, nasprotnicam pa je prepustila le 28 iger, kar je v povprečju 4 na srečanje. Le Američanka Davenport jo je spravila v rahle težave, pa se te so vredne omembe le zaradi tega, ker je le za zmago nad Američanko potrebovala pet minut več kot proti ostalim. Pravzaprav je paradoksalno, da nosi prva igraka sveta svoj delež krivde za zmanjšano zanimanje gledalcev za ženski tenis, saj je že vnaprej znana zmagovalka, pa tudi igra gre vedno le v eno smer. Kdor gleda Grafovo, pač ve, da se bo dobro uro dolgočasil, ali ob igrišču ali ob TV sprejemniku, kajti rezultat je pač znan vnaprej.

Tudi finalno srečanje proti Sanchezovi se je končalo že po nekaj minutah igre. Steffi je začela silovito in nasprotnico tako zmedla, da ni bila sposobna za kakršnokoli resno obrambno reakcijo.

Tekala je po igrišču, posiljala povratne udarce s tako lahkoto, kot bi igrala proti igralki z dna ženske teniške lestvice, ne pa proti drugi igralki sveta. Sanchezova dobrih 30 minut sploh ni prišla k sebi in je igrala bolj po inerciji, brez kakršne koli taktike. Arantxa se je verjetno sprasevala, kdaj bo Grafova prenehala z »bombardiranjem«, vse do polovice drugega seta, ko je Steffi nekoliko popustila. Sanchezova je imela v rokah zogico za izenačenje v igrah na 3:3, zgrešila je, izgubila igro in se vdala v poraz.

Steffi Graf se je v zgodovinsko knjigo Australian Opna vpisala tudi po najkrajšem finalnem obračunu na tem turnirju: le minuto več je leta 1962 potrebovala Margaret Court za zmago nad Jane Lehane, z izidom 6:0, 6:2. Za Nemko je to že četrta turnirski naslov v Avstraliji ter 15. na grand slam turnirjih. Boljše od nje so bile le Margaret Court (24 zmag), Helen Wills Moody (19 zmag) ter Chris Evert in Martina Navratilova (18 zmag).

Od 15 zmag na grand slam turnirjih jih je Steffi kar 13 osvojila med odsotnostjo Monike Seles, zato se spet zastavlja vprašanje: kako bi bilo, če bi igrala tudi Monika?

Kakorkoli že, devet jih je Nemka osvojila med letom 1987 in januarjem 1990, pred pohodom na vrh mlade vodinske igralke, ter stiri po atentatu v Hamburgu. Naslednji obračun Seles -

Graf se visi v zraku, kajti še vedno ni jasno, kdaj naj bi Monika dokončno spet stopila na teniška igrišča. Po zadnjih podatkih, naj bi se to zgodilo čez slab mesec, na turnirju v Indian Wellsu.

Pred finalom Sampras - Martin, je s svojim nemogočim obnašanjem spet »blestel«, kdo drug kot Goran Ivanišević. Splitčan je v zadnjem (izgubljenem) srečanju proti Courierju uporabil ves arsenal kletvic, kar jih pozna hrvaški jezik. Glavni sodnik seveda ni razumel čisto nič, vendar pa muje bilo jasno, da ga Goran v materinem jeziku verjetno posilja v ... Po končanem srečanju so organizatorji prejeli vrsto pritožb in sklenili poiskati prevajalca. Zavrteli so mu TV posnetek in Ivaniševiću so odredili najvišjo možno kazen, ki znaša 6.000 ameriških dolarjev. Enako vsoto je leta 1990 plačal legendarni John McEnroe, ko je sodnika ozmerjal s »svinjco«, le-ta pa ga je zaradi tega izključil. Bob Brett, Goranov trener, se z višino kazni popolnoma strinja. Pravi: »Ta udarec po žepu bo Goranu dobra sola za v bodoče. Teniški igralci imajo zapisana določena pravila in morajo jih dosledno spoštovati.«

IZIDI

Finale, ženske posamezno: Graf (Nem/1) - Sanchez (Spa/2) 6:0, 6:2
Moške dvojice - finale
Haaruis - Elting (Niz) - Black - Strark (Zimbabve) 6:7, 6:4, 6:3, 6:3

LEO BASSI

KOŠARKA / ITALIJANSKA A-1 LIGA

Tanjević in Gentile spet proti »svojim«

Stefanel doma s Caserto - Zmaga Recoara v Cantuju

TRST - Trzaski Stefanel bo danes v 3. povratnem kolu italijanske košarkarske A-1 lige gostil Onyx iz Caserti, kjer je Bosa Tanjević zacel svojo zelo uspešno trenersko kariero v Italiji in kjer se je Nando Gentile ravnil v vrhunškega košarkarja. Tanjević bo ponovno srečal enega od svojih starih učiteljev Ranka Zervico, ki sedaj vodi mostvo iz Caserte.

Stefanel je danes favorit za zmago, Tanjević pa svari svoje fante, da tega tekme ne bi podcenjevali, kot se je to že pripetilo v Mestrah proti Lori, kar jih je tudi drago stalo. Ekipa Onyxa je ostal brez odličnega Americana Schackelforda, ki je staknil hudo poškodbo. Odslovil pa je tudi Evrika Graya. Najela je Tinkleja in zacasno Wooda, ki naj bi se odlikoval kot dober strelec.

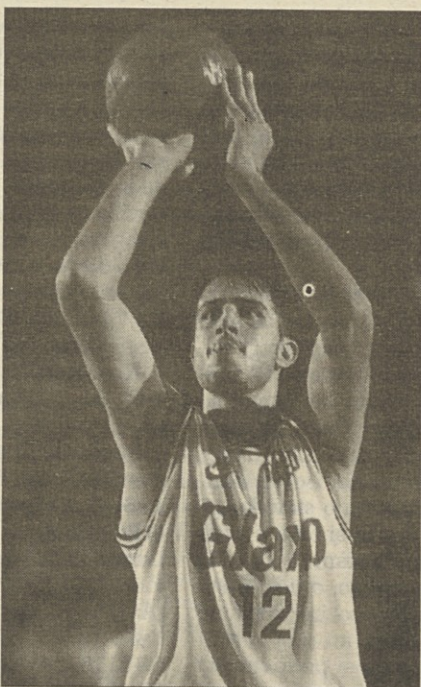
Milanski Recoaro je včeraj v anticipiranem srečanju premagal domaći Clear z 80:72 (43:43). Najzaslužnejša za zmago sta bila Antonello Riva, ki je dal 28 točk in je

imel kar 8:11 v metu za tri točke, in Sasa Djorjević, ki je dosegel 27 točk. Pri gostiteljih pa sta se izkazala novi American Curry (27 točk) in Alberto Tonut (17). Tekma je bila vseskozi precej izenačena, v zadnjih minutah pa so bili gostje prisrebnejši in tudi zasluženo zmagali.

V drugem včerajšnjem srečanju pa je Glaxo v Veroni presenetljivo izgubil s Scavolinijem 83:86 (44:40).

VRSTNI RED: Glaxo Verona in, Stefanel Trst 28, Recoaro Milan 26, Buckler Bologna 24, Benetton Treviso in Scavolini Pesaro 22; Pfizer Reggio Calabria 16; Filodoro Bologna, Bialetti Montecatini, Kleenex Pistoia in Onyx Caserta 14; Clear Cantù 12; Burghy Rim in Reggiana Reggio Emilia 10; Baker 9; Lora Benetton 6.

DANASNJI SPORED (17.30): Kleenex - Buckler; Benetton - Baker; Filodoro - Bialetti; Burghy - Reggiana; Pfizer - Lora; Stefanel - Onyx.

Alex Frosini (Glaxo)

KOŠARKA / V D LIGI

Podvig borovcev proti Martignaccu

Barini in Smotlak odločilna za zmago

Martignacco - Bor Radenska 60:65 (29:28)

BOR: Azman 4 (2:6, -, -), Percić 2 (1:1, -, 0:1), Barini 13 (6:9, -, 1:4), Smotlak 16 (5:13, -, 6:7), Carbonara 2 (1:1, 0:1, 0:2), Merlin 8 (2:5, 0:1, 4:6), Rasman 5 (2:2, -, 1:1), Crisma 7 (2:5, 1:3, 0:2), Pettrosso 4 (2:4, -, 0:1), Sammec 4 (2:5, -, -), trener Santicin.

Met za 2: 25/51, met za 3: 1/5, skupno: 26/56 (46%), pm: 12:24. SON: 23. PON: Barini (39). 3T: Crisma 1.

MARTIGNACCO - Borovci so včeraj v Martignaccu osvojili že peto zaporedno zmago, in to proti drugouvrščenim domači ekipi, ki je eden glavnih kandidatov za napredovanje v višjo ligo.

Včerajšnja tekma je bila vseskozi zelo izenačena in napeta, kot kažejo tudi delni izidi (v 5. min.: 7:8, v 10. min.: 14:15, v 15. min.: 24:21, v 25. min.: 35:36, v 30. min. 44:40, v 35. min.: 48:44). Minuto in 30 sekund pred koncem pa so borovci vodili kar za 10 točk (59:49). Verjetno pa so se zmage prehitro veselili, saj so gostitelji v borni minuti igre nadoknadili skoraj ves zaostanek in se približali našim košarkarjem na eno samo točko (58:59). Odtlej se je bil skoraj dramatičen boj za vsako zogo. Prosti meti iz kombinacije 1+1 so si sledili kot na tekočem traku. Nasi košarkarji pa so bili pri tem boljši in tudi zasluženo zmagali.

Za včerajšnji dragoceni točki vsi borovci zaslužijo pohvalo, od posameznikov pa bi omenili predvsem Robija Smotlaka, ki je igral točen pri prostih metih, in Davida Barinija, ki je v drugem polcasu dosegel 11 izredno pomembnih točk.

MLADINSKO PRVENSTVO

Jadranovci v gosteh povsem nadigrali peterko iz Vileš

Villesse - Jadran TKB 71:93 (26:52)

JADRAN TKB: GINGERLA 5 (1:3), Daneu 6 (2:4), Koren 8 (0:1), Grbec 33 (3:3), Gobbo, M. Milic 2, Cerne 13 (1:1), Hmeljak 8 (2:3), Pro 3 (3:4), Colja 2, Klabjan 1 (1:3), Križman 14, trener Vatovec.

TRI TOČKE: Grbec 2.

Bolj kot z nasprotnikom so jadranovci v petek v zaostali tekmi mladinskega prvenstva imeli težave s prevozom. Kombi se je namreč na avtocesti nenadoma ustavil, tako da so naši igralci celo tvegali, da ne pridejo pravčasno na tekmo in da izgubijo brez boja. Na srečo pa se

je vse dobro izteklo, jadranovci so se pravčasno predstavili na igrišče in že po prvem polcasu ni bilo več dvoma, kdo bo zmagal. Vatovečevi varovanci so namreč vodili kar z 52:26.

Tudi v nadaljevanju se je ponovila slika s prvega polcasa. Gostitelji so se sicer našim nekoliko bolj upirali, jadranovci pa so vedno visoko vodili in tudi povsem zasluženo zmagali.

Vsi jadranovci so imeli priložnost, da se izkažejo, največ pa sta pokazala Michel Grbec, ki je v 21 minutah dosegel kar 33 točk, in Rodney Koren. (Kaf)

Rokometna C liga: uspeh Krasa Trimac

Rokometasi Krasa Trimac so v moski C ligi včeraj dosegli novo zmago. S 26:19 so namreč včeraj v Zgoniku premagali ekipo Noventa Vicentine.

»Igre pod košema« preložili na kasnejši datum

Zaradi zasedenosti dolinske telovadnice je moral organizator preložiti na poznejši datum današnje kolo turnirja v minibasketu »Igre pod košema«.

V 1. košarkarski diviziji obe naši ekipi uspešni

Kot v prvem sta tudi v drugem kolu 1. divizije obe naši ekipi zmagali. Prosek - Acili Trst 69:67 (35:34). Polet Metra - Saba 71:65 (34:29).

PROMOCIJSKO KOŠARKARSKO PRVENSTVO / GORIŠKA SKUPINA

Brežani boljši od Libertasa

Goriški Dom izgubil z Ardito

Breg - Libertas 61:58 (28:31)

BREG: Pavlica 4 (2:5 za 2, 0:2 za 3, - pm), Corbatti 11 (2:3, 1:3, 4:5), Canziani, Filipčić 7 (-, 1:1, 4:6), Kneipp 14 (6:12, -, 2:2), B. Žerjal 8 (4:7, -, -), Schiulaz 4 (2:5, -, 0:1), Malalan 1 (0:7, 0:1, 1:2), Bandi, Salvi 12 (6:16, -, 0:1); trener Canciani.

Met za 2: 22/55, met za 3: 2/7, skupno: 24/62 (38%), pm: 11/17. SON: 24. 3T: Corbatti 1, Filipčić 1.

Bregovi člani so v zelo napetem in izenačenem, toda vse prej kot dopadljivem dvoboju v končnih fazah srečanja le strli odpor trdovirnih Tržacanov, čeprav gre priznati, da so bili Brežani ves čas v vlogi zasledovalcev. V primerjavi s tremi preteklimi srečanji v novem letu, so zaigrali preveč zakrčeno v napadu in zabeležili zelo skromen odstotek realizacije, čeprav so to svojo hibo včeraj nadoknadili v obrambi, kjer so nasprotnikom dopustili zelo malo priložnosti. Glede srečanja kot takega ni kaj dosti povedati. V trem trenutku je najvažnejše, da so Dolincani osvojili novi točki in zadovoljstva je vredno le dejstvo, da so kljub objektivno slabim igri uspeli v srečanju proti nasprotniku, ki je znatno više na razpredelnici. V Bregovih vrstah so včeraj od posameznikov skoraj vsi odpovedali, boljše od ostalih sta zaigrala samo Filipčić in Corbatti, vendar le-ta samo v zadnjih minutah tekme. (Cancia)

Ardita - Dom La Goričana 86:77 (41:43)

DOM: Kosuta 30 (4:17 za 2, 3:8 za 3, 13:16 pm), Silic, Kocjancić 4 (2:3, -, -), Orzan 13 (3:4, 1:5, 4:5), Semolić, Pečanac 8 (4:8, 0:1, 0:1), Battello, Ambrosi, jarc 11 (4:8, -, 3:6), Bordon 11 (5:12, -, 1:1), trener Miani.

Met za 2: 22/52; met za 3: 4/14, skupno 26/66 (39), pm 21/29. SON: 25. 3T: Kosuta 3, Orzan 1.

Proti zelo močni Arditi so bili domovci do 38. minute povsem enakovredni tekme, saj so tedaj gostitelji vodili le z dvema točkama razlike (77:75). Bolj izkušeni Arditini košarkarji pa so si v poslednjih dveh minutah priigrali rahlo prednost, ki

Posnetek s sinočnje tekme v Dolini (F. Ferrari/KROMA)

so jo nato do konca tekme se povečali na 9 točk.

Domovci bi na včerajšnji tekmi lahko celo zmagali, usodne pa so bile nekatere naivne napake

kot slabo zapiranje pod košem in nekaj zgrešenih metov iz neposredne bližine. Vsekakor pa jih je treba pohvaliti za poztvornost. (Re.P)

Kriza Nabrežincev je najbrž že končana Kontovel usodno popustil

Sokol Warm - Stella Azzurra 73:64 (32:29)

SOKOL: Gruden 5 (1:2), Pahor 6 (2:4), Stanissa 17 (2:4), Busan (0:2), Paulina 7 (1:3), Sosic 21 (6:8), Pertot 9 (1:3), Devetak, D. Starc 8 (5:7), Klanjšček; trener I. Starc.

PON: Pertot v 30. min.; 3T: Paulina 2, Sosic 1, Starc 1; PM: 18:33.

Sibek nasprotnik je bil našim kos le v prvem polcasu. V drugem delu je prisla na dan tehnična in visinska premoč Sokola, ki je tako pospravil nov par točk. Pertot je ulovil dosti odbitih zog. Sosic je spet pokazal dobre realizatorske sposobnosti, kapetan Starc je učinkovito vodil ekipo proti stalnemu pressingu, se največ pa je pokazal Stanissa, z nekaj res atraktivnimi potezami.

Po uspešni igri v prejšnjem kolu proti prvouvrščenemu Ferroviariu in včerajšnji zmagi se postavlja vprašanje, če je kriza Nabrežincev mimo. Kaze, da so končno prisli v formo, bolj zrel pristop

do igre in nekaj več sportne sreče pa predstavljata dobro perspektivo za nadaljnje nastope in igralci so prepričani, da jim visoka končna uvrstitev ne more uiti. (Gorazd Bajc)

Kontovel - Lega Nazionale 68:87 (36:24)

KONTOVEL: Ban 2, V. Daneu 7 (2:2), Kralj 13 (1:2), Gulic 6, Skerlavaj 9 (5:7), Civardi 17 (5:6), A. Daneu 2 (0:2), Godnič (0:1), Turk 10 (4:7), Vodopivec 2 (0:2), trener Furlan.

PON: Daneu (33), Civardi (36), Gulic (39), Ban (40).

Kontovelci so spet nerodno izgubili predvsem z zelo slabo igro v drugem delu srečanja. Prvi polcas so sklenili kar z 12 točkami razlike.

Ze v 25. min. so gostje stanje izenačili (39:39) in se v 31. min. je bil izid izenačen (50:50). Nakar so nasi košarkarji, kot že na srečanju proti Scogliettu, povsem popustili in gostje so tako lahko slavili visoko zmago.

ODBOJKA / MOŠKA B2 LIGA

Težka zmaga (3:2) Imse Kmečke banke

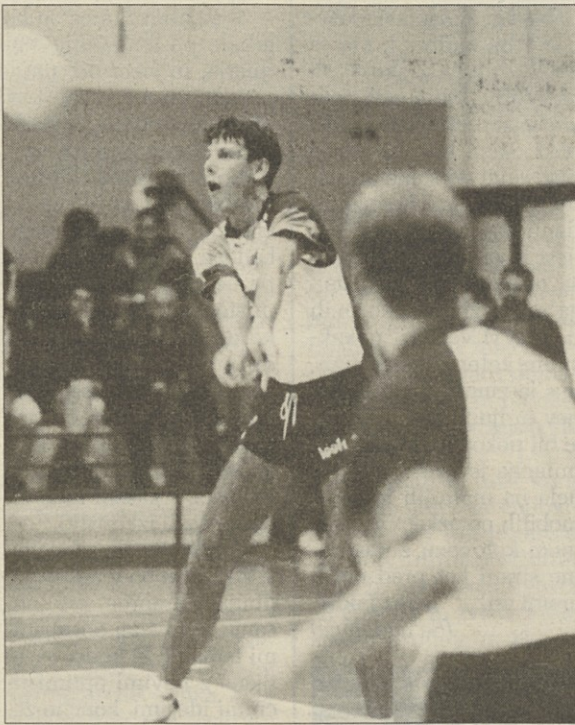
Lunazzi vodil že 2:0 v setih in v četrtem imel 4 zaključne žoge

Imsa Kmečka banka - Lunazzi 3:2 (16:17, 5:15, 15:7, 17:16, 15:11)

IMSA KMEČKA BANKA: Feri 14+12, L. Populini 6+12, Marchesini 2+1, Stabile 8+6, Lutman 6+4, Buzzinelli 0+1, Paoletti 4+7, Florenin 0+0 (na sliki), G. Populini 0+0, Ursic, Ferfolja, Princic.

Trajanje setov: 35, 18, 16, 33 in 11 minut. Servisi (točke/napake): Imsa KB 2/17, Lunazzi 8/21. Napake: Imsa KB 26, Lunazzi 25. Bloki: Imsa KB 13, Lunazzi 8. Sodnika: Finocchiaro in Urbano (oba Videm).

Odbojkarji Imse Kmečke banke so sinoci v Standeru dosegli pričakovano prvenstveno zmago, za katero pa so se morali truditi veliko več kot so mislili. Na papirju sibkejši Lunazzi iz Trevisa je v začetku tekme presenetil Goricane in povedel v nizih z 2:0. Goricani niso igrali dobro, se posebej pa je pešal sprejem. K sreči so igralci Imse Kmečke banke, kot že nekajkrat letos, odlično reagirali in vzpostavili ravnotežje na igrišču. Toda navijači so tudi v nadaljevanju preživljali težke trenutke. Potem ko je Imsa Kmečka banka gladko dobila tretji niz, je v četrtem spet nekoliko popustila in Lunazzi je imela na voljo kar stiri match-zoge, preden je Goricanom uspelo nadoknaditi zaostanek in izsiliti tie break. V zadnjem nizu so bili Feri in ostali prepričljivo boljši (ob menjavi igrišče so vodili z 8:5) in so tako vknjizili nov par dragocenih točk.

ODBOJKA / ŽENSKA C1 LIGA

Časten poraz Koimpexa proti Battistiju

Koimpex - Battisti 1:3 (15:5, 7:15, 8:15, 9:15)

KOIMPEX: Starc 4 točke + 2 menjavi, Sosic 4+5, Vidali 0+3, Skr 6+10, Fabrizi 3+8, Gregori 5+7, Garbini 3+0, Salon 0+1, Miot 0+0, Pertot, I. Vidali.

Skupno točke: 39:50. Servisi (točke/napake): Koimpex 9/11, Battisti 11/12. Napake: Koimpex 14, Battisti 14. Uspešni bloki: Battisti 13, Koimpex 5.

Battisti iz Trenta je na Opcinah proti slogasicam potrdil, da njegov visok položaj na lestvici ni slučajen in da lahko v povratnem delu prvenstva v troboju za vrh z Ghe-marjem in Novoto upravičeno meri na napredovanje. Poraz, ki so ga Koimpexova dekleta doživela proti objektivnemu boljšemu nasprotniku, je

bil casten. Slogasice so zacele odlično in so z ostrimi servisi presenetile svoje nasprotnice. Direktno s tem elementom so sicer dosegle eno samo točko, vendar Battisti ni mogel učinkovito organizi-

Lahka zmaga Bora Tombolini

Bor Tombolini - Cus Padova 3:0 (15:5, 15:8, 15:11)

rati napada in njegove padalke je kmalu zajela živčnost. Trikrat jih je zavrnil Slogin blok, osem zog so same poslale v out ali v mrežo, Koimpex pa ni naredil nobene napake in je z Gregorijevo in Škerkovo prebijal nasprotnikovo obrambo.

Toda od drugega seta se je slika na igrišču povsem spremenila. Servis slogasice ni bil tako učinkovit. Battisti je lahko zadihal, njegove visoke napadalke pa so pod taktirko spretno podajalke s hitrimi kombinacijami povsem onesposobile Slogin blok. Slogasice so sicer v obrambi polovile precej zog, toda njihova igra je bila do konca tekme samo se defenzivna, ko pa so vendarle prisle do napada, so bile čisto »zrtve« res odličnega bloka gostij. Sistem igranja z dvema podajalkama je proti takšnemu nasprotniku pokazal svoje vrzeli. Le veliki poztrovalnosti Drasicvih igralcev igral se je treba zadržati, da ni vse bolj odločen Battisti zadal domači ekipi se hujski poraz, vendar pa njegova zmaga ni bila praktično nikdar pod vprašajem, saj je bil v drugi polovici vseh zadnjih treh setov prepričljivo v vodstvu. (ak)

PODELITEV PRIZNANJ / USSI IN AZZURRI D'ITALIA

Med nagrajenimi je bilo tudi več naših športnikov

S. Kokorovcu častna nagrada USSI - ŠK Kras in Bogatčeva

V minulem tednu sta bili dve večji prireditvi, na katerih so bili nagrajeni najboljši tržaski športniki, med temi tudi več slovenskih. V neki znani devinski restavraciji so športni novinarji Furlanije Julijske krajine podelili nagrade USSI in Juventussi. Po anketi, ki jo je Združenje športnih novinarjev izvedlo med svojimi člani, so nagrado Juventussi podelili mladima jadralcema barkovljanskega društva SVBG Bonifaciu in Gialuzu, ki sta v razredu 470 osvojila naslov svetovnih mladinskih prvakov. Nagrado USSI je dobil svetovni balinarski prvak v hitrostnem zbijanju Loris Meret, častno nagrado (glavno je že prejel pred leti) pa je deželni delegat CONI-ja izročil Poletovemu kotalkarju Samu Kokorovcu, ki je na lanskem svetovnem prvenstvu v Bordeauxu stopil na najvišjo stopnico zmagovalnega odra v kombinaciji. »Bili bi ti iz-

Dve priznanji za S. Kokorovca

ročili nagrado za sportne uspehe ob zaključku kariere, vendar se suslja, da vendarle se ne misli obesiti kotalk na klin, je v utemeljitvi nagrade dejal našemu kotalkarju predsednik USSI Augusto Re David, vendar pa te optimistične napovedi (ali želje?) Samo ni potrdil.

Posebno nagrado sta prejela tudi kosarkarja

Stefanella Gregor Fucca in Alessandro De Pol, svetovna prvaka under 22 z državno reprezentanco.

Samo Kokorovec in drugi tržaski vrhunski tekmovalci so bili v središču pozornosti letnega nagrajevanja tržskega odseka združenja »Azzurri d'Italia«, ki je bilo na sedežu Club Primo Rovis v prostorih tržaske Ginnastice triestine. Ta organizacija, kot znano, združuje vse nekdane in sedanje člane italijanskih državnih reprezentanc ter svetovne, evropske in državne prvake. Nagradili in spomnili so se na celo serijo športnikov, na Stefana Spangara, člana jadralske odprave okoli sveta na krovu jadrnice Brookfield, nase metalke kopja Claudie Coslovich, veslaca Riccarda dei Rossija, jadralske Eleone Pesle, nogometasice Dolores Prestifilippo, rokometasice Fulvie Carciotti. Na oder so stopili Samo Kokorovec, jadralski

posadka GenMar (svetovno prvenstvo četrtonskih jadrnic), pripadniki rokometnega državnega prvaka Principe in posadke društva Triestina della Vela (krožna jadralska dirka po Italiji), zgoniškega Krasa (dobitnika osmih državnih naslovov). Med nagrajenimi so bili se kosarkarji Stefanella Gentile, Fucca, Cantarello in De Pol, ki so člani državne reprezentance. V ta sklop je treba uvrstiti se celo vrsto drugih športnikov, ki na najvišji ravni častno zastopajo tržasko pokrajino, med temi se naša jadralska Arianna Bogatec, veslaci Vascotto, Vecchiet, Rossova in Orzanova, sabljacica Apollonio, golfistka Tacoli, judoistka Minniti, pingpongasica Pann, smučarka na travi Mauri, atletinja Tauceri, jadralski Bonifacio, Gialuz, Paoletti, Boldrini, Pitaccova in Sossijeva. Priznanja in nagrade so dobili tudi mnogi športniki-veterani.

Tudi Olympia CDR premagala Mosso

V najpomembnejši tekmi moške odbojarske C2 lige je goriska Olympia sinoci pred domačimi gledalci z gladkim 3:0 premagala Mosso in jo tako dohitela na drugem mestu skupnega vrstnega reda. Na vrhu lestvice se naprej ostaja Koimpex, ki je brez težav premagal San Vito. Hud poraz v boju za obstanek je doživel Bor Omse, ki je brez dobljenega seta doma klonil pred Buio.

V ženski C2 ligi je za lep podvig poskrbela Kmečka banka z zmago nad drugouvrščeno Porcio.

VCERAJSNJI REZULTATI

Moška C2 liga: VBU - Soča Sobema 0:3 (3:15, 6:15, 7:15), Olympia CDR - Mosso 3:0 (17:15, 15:13, 15:8), Bor Omse - Ipem Buia 0:3 (12:15, 4:15, 9:15), Koimpex - San Vito 3:0 (15:13, 15:5, 15:9).

Ženska C2 liga: Kmečka banka - Porcia 3:1 (16:14, 5:15, 15:10, 15:5), Sokol Indues - Pellini Tržic 3:1 (15:7, 11:15, 17:15, 15:12) Mosso - Breg 2:3 (13:15, 15:10, 15:10, 12:15, 12:15).

1. ženska divizija: Morarese - Olympia 0:3 (6:15, 12:15, 11:15).

A1 liga: v Padovi dvoboj Ignis - Edilcuoghi Ravenna

Vse tekme 20. kola italijanske odbojarske A1 lige bodo danes, v središču pozornosti pa bo dvoboj v Padovi med Ignisom in Ravenna (po TV Italia uno od 17.30), ki je prav pred dnevi sklenila dogovor o sponzorizaciji s tvrdko Edilcuoghi. Padova je v odlični formi, saj je v minulem kolu prepričljivo premagala Gabeco, uspeh Edilcuoghija proti Toscani pa je brezpredmeten, saj je bila sesterka iz Firenc letos že vnaprej obsojena na izpad. Izenacen naj bi bil tudi dvoboj med Jockeyem in Alpitourom. Emilijški derbi Daytona -

Fochi bo predvsem zamikal navijače, zanimivo pa bo tudi preveriti, kakšen odpor lahko prvaku Maxiconu nudi veronska Mia, ki je v proti Daytoni izgubila šele po tie breaku.

DANASNJI SPORED: Ignis - Edilcuoghi, Giglio - Toscana, Gabeca - Sisley, Jockey - Alpitour, Maxicono - Mia, Daytona - Fochi, Milan - Falconara.

V prihodnjem kolu evropskega pokala prvakov se bo Maxicono pomeril s francoskim Asnieres, Edilcuoghi pa s turskim Albankom.

Koristno
in Čudovito

Garancija
Kakovost
Varnost

OH! POPUSTI.

DO 17. februarja

TVOJA VELIKA TRGOVINA

VIDUSSI

ČEDAD

TAJSKA

Oaza gostoljubja v Indokini (15)

Mei so se pred oblastniki umaknili v divjino

Mei že iz zgodovinskih časov slovijo po veliki ljubezni do neodvisnosti. Kadar koli je bila ta ogrožena, in to se je pogosto dogajalo, so se raje umaknili v nedostopne kraje, kot da bi se podredili. To so lahko storili zato, ker jim njihova materialna kultura omogoča popolno neodvisnost. Vsak moski, ki obdeluje polje in prideluje opij za prodajo, je obenem sam svoj kovac, zlatar in tesar, vsaka ženska pa sama sebi tkalka in sivilja.

Naj se zgodi kar koli, kultura in struktura njihove izredno razdrobljene družbe se lahko vedno znova obnovi in vzcveti v najbolj skritih kotičkih naše zemlje. Na področje gozdov zlatega trikotnika so prisli razmeroma pozno, konec 19. stoletja s kitajskega ozemlja po zadnjem velikem uporu proti mandžijski dinastiji, ki pa je bil krvavo zadusen. Kitajski vpliv je se vedno prisoten v njihovih običajih in verovanjih. Zaradi velike želje po neodvisnosti in mesijanske vere, da bodo v prihodnosti dobili nekakšnega nadčloveškega kralja, kar jih se vedno sili v občasne upore, in pa seveda zaradi pridobivanja opija, so trn v peti tajski oblasti.

Na blatnem dvorišču med hisami smo srečali izpitnega starca, zatopljenega v cepljenje drv, in mlado žensko, odeto v pisano oblačila, na katerih so iz modre podlage izstopali rdeči in rumeni vzorci. Dekle, ki se je ukvarjalo s pranjem perila pod vodovodno pipo, očitno najnovejšim darilom tajske vlade, je imela lase skrite pod

avbi podobnim modrim pokrivalom. Opazili so nas le mladi kratkohlantiki, ki so se pred nami zatekli v temne notranjosti hiš. Ta ignorantski odnos je bil posledica množice turistov, ki so prihajali v taj del sveta kot v živalski vrt, brez besed stopali v njihove hiše in sprožali fotografske aparate, kot da bi bili na lovu na visoko divjad. Kulturni zahodnjaki so to steli za svojo neodtujljivo pravico, ki so jo pridobili z nakupom letalske karte, s plačilom turističnega aranžmaja... Sam sem skušal občutek »lovca na divjacin« ublažiti z nasmeskom, prijazno besedo, zahvalo, bomboonom....

Domača obrt - izdelava dežnikov - v Chiang Maiju

Noč je pršla nenapovedano, nenadoma, kar je značilno za dežele ob ekvatorju. Nase zatocisce je postala prostorna koliba brez oken. Na eni strani hiše je bil od stene do stene nad zbitimi ilovnatimi tlemi dvignjen spalni podest iz cepljenega bambusa, nasproti pa je stala dolga miza, zbita iz surovih desk. Pri večerji, nekakšnem zelenjavnem rizu, nas je zmotil hrup motorjev in ljudi. Mit o divjini je bil pokopan. Moska populacija je pršla v vas z dela na motorjih in avtomobilih po ozkem in masnem kolovozu z nasprotni strani kot pred nekaj urami mi. **Janez Jaklič** (Se nadaljuje)

BAROMETER RAZPOLOŽENJA

Kaj početi v prihodnjem tednu?

Odrinjene teme bodo začele dobivati rešljivo podobo

PON TOR SRE CET PET SOB NED

POCUTJE, ZDRAVJE

sprostitev	○	○	○	✓	✓	○	○
šport	✓	✓	○	×	×	○	○
post, dieta	×	○	○	✓	○	○	○
težja fizična dela	✓	✓	○	×	×	×	○
izlet	○	○	○	○	✓	✓	✓

DRUŽBA, ODNOSI

obisk znancev	×	×	○	○	○	✓	✓
domača zabava	×	○	○	○	○	✓	○
družinski posvet	✓	✓	✓	✓	○	○	○
družabne igre	○	○	○	✓	✓	✓	○
urejanje uradnih zadev	✓	✓	○	○	○	×	×

POSEL, DENAR

poslovno srečanje	✓	✓	✓	○	○	×	×
naložbe in nakupi	✓	✓	○	○	○	○	×
zamenjava službe	○	×	×	○	○	×	×
izposoja denarja	×	○	○	✓	✓	○	○
igre na srečo	○	○	✓	○	○	×	×

LJUBEZEN, SPOLNOST

osvajanje	✓	✓	✓	○	○	○	✓
iskren pogovor	✓	○	○	○	✓	✓	✓
zmenek	✓	✓	○	○	○	○	○
ljubljenje	○	×	×	○	○	✓	✓
prekinitev zveze	×	×	×	○	○	○	✓

UMSKE DEJAVNOSTI

branje	○	○	✓	✓	✓	○	○
učenje, sirjenje obzorja	✓	✓	✓	○	○	○	✓
raziskovanje	○	✓	✓	✓	○	○	○
umetniško ustvarjanje	×	×	○	○	○	✓	✓
reševanje težav	✓	✓	○	○	✓	✓	✓

LEGENDA: ✓ ugoden dan, ○ nevtralen dan, × neugoden dan

A. O.

P O D L I S T E K

Vinko Lenarčič

Plečnik

25

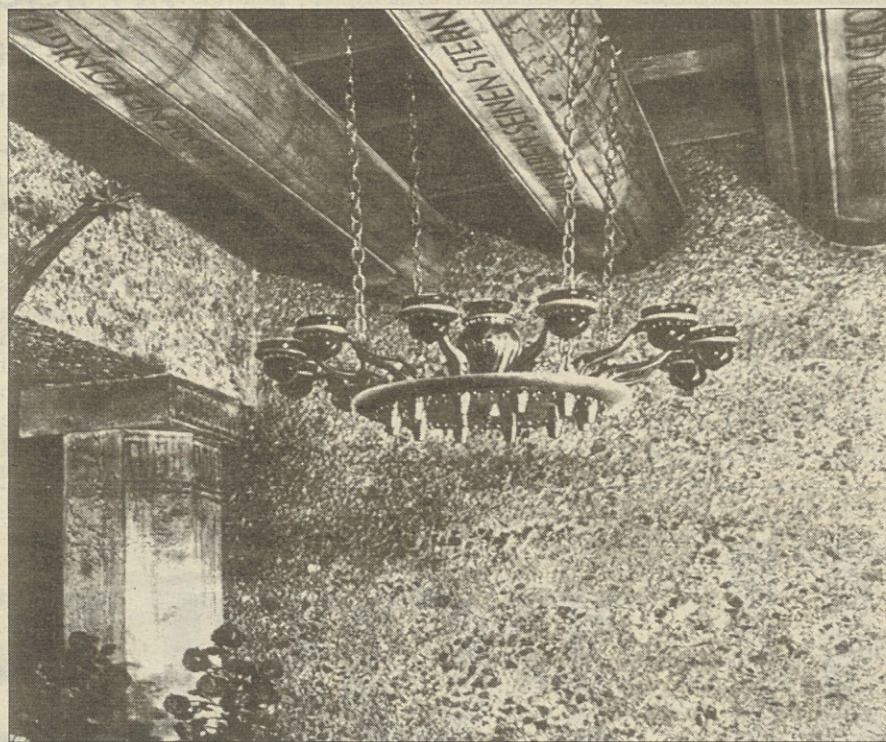
Umetnost, znanost, tehnika, življenje, davčina in sedanost, vse se je prepletalo v njegovi razlagi. Knjige je pušcal v soli in narocal: »Pa glejte, da ne boste samo listali in gledali, temveč prerinjate, skicirajte - ne kopirajte, ampak risite. Navadili se boste risati, budila se vam bo prepotrebna fantazija. Ne bojte se in ne sramujte se posnemati, kar je narisal, ustvaril mojster pred vami ali kar je sploh lepo. To je edina pot učenja, druge za nas ni. Spomnite se, kaj je rekel Michelangelo!«

Ko je bil vodnjak na trgu sv. Jakoba gotov, je Plečnik prinesel studentki predlogo iz neke revije. To je bil vodnjak, prav tak, kot ga je Plečnik naredil in smo ga vsi imeli za originalnega. To je storil nalašč, nam v spodbudo. Storil, delal je

vedno le tisto, kar je vedel, da je za nas, njegove učenke, res dobro. Kako nas je učil opazovati! Rekel je, da bi moral arhitekt vse videti na lastne oči. Vpeljal je krajše enodnevnne izlete, da nas je lahko opozarjal in učil neposredno ob predmetih in dogodkih.

Ne mislim samo na arhitekturo, ampak prav na vse, na ljudi, krajino, barve, nebo, skratka na vse božje stvarstvo, kar smo lahko videli, slisali, občutili. Nema lokrat je rekel: »To vam povem iz lastne izkušnje in verujte mi, to je za vas dobro!« Svoje globoke zaključke je Plečnik premislil na osnovi opazovanja. Plečnika - filozofa najmanj poznamo, ker, zal, ni pisal. Zato je tem važnejše, kaj je govoril.

Plečniku ni bilo vseeno, kako se obnašamo v soli in

Cerkev sv. Duha na Dunaju - lesteneč

zunaj nje. Nestetokrat je zardil, da mora biti arhitekt predvsem pošten. Ko smo se vrnili iz Pariza, je Plečnik vodjo ekskurzije vprašal, če smo bili tudi v Marseilu. V časopisu je namreč bral, da so neki študenti iz Jugoslavije napravili tam

neko neumnost. Ko se je preprical, da v tem mestu nismo bili, je napisal izjavo za časopis in zavrnil sumnjo. Silno ga je razveselilo, če je kdo pohvalil njegovega učenca. Sploh je rad pohvalil, ozmerjal ni nikoli nobenega. Pohvalil je ve-

dno direktno, grajal posredno. Drugemu je rekel in narocal: »Pa mu povejte!« Najraje je na napake in razvade opozarjal tako, da je o njih govoril splošno in povedal splosne primere.

(Se nadaljuje)

Danes goduje

Marija Ward

Rodila se je leta 1585 v angleski katoliki grofovski družini. Mladost je prezivila se v času preganjanja angleških katolicanov.

Svoje življenje je posvetila vzgoji mladine. S petimi Anglezinjami plemiškega rodu je odšla v St. Omer v Belgiji in začela ustanavljati sole. "Angleške gospodične", kakor so se učiteljice imenovali, so živele v samostanskem redu podobni skupnosti, za katero je Marija Ward izbrala pravila jezuitskega reda, ki so se ji zdela najprimernejša.

Prvemu vzgojnemu zavodu Marije Ward so kmalu sledili drugi v Belgiji, Nemčiji in Italiji. Anglikanci so Marijo preganjali, saj so v njej videli sovražnico svoje vere. Trikrat so jo zaprli, smrti pa je ušla le zaradi posredovanja vplivnih sorodnikov.

Nova razocaranja so sledila, ko se je trudila za cerkveno priznanje svoje ustanove. Iz Rima so prihajali izmikajoci odgovori, v Italiji pa so njene ustanove kar ukinili. Leta 1631 so jo na Bavarskem zaprli kot "krivoverko in upornico proti Cerkvi", njeno družbo pa je papež Urban VIII. prepovedal.

Marija Ward pa se ni predala. Spomladi 1632 je pri papežu dosegla, da ji je dovolil, da pod njegovim varstvom ustanovi v Rimu novo naselbino. Svoje očitke je kmalu preklcala tudi inkvizicija.

Umrla je leta 1645 v Angliji, kjer je delovala zadnjih nekaj let, pravila njene ustanove pa so uradno priznali sele leta 1703.

(Vir: Leto svetnikov)

KAIROUAN

Sveto mesto muslimanov

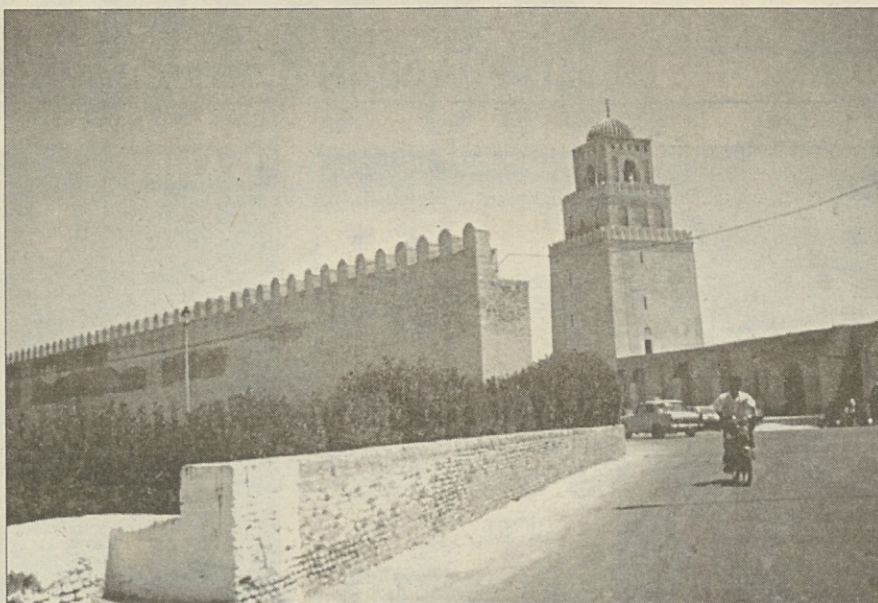
Ena najstarejših mošej v Afriki

Na robu tunizijske puščave, le dobro uro voznje od turisticnega Monastirja, leži tunizijski kulturni biser - Kairouan. Obiskovalcem gotovo ostane v spominu impresivno staro mestno obzidje, ki na prvi pogled spominja na utrjeno srednjeveško mesto.

Toda za visokim, trdnim obzidjem se odvija vsakdanje življenje, tako značilno za živahen arabski svet. Večje ulice so spremenjene v pravi arabski suk, kjer te na vsakem koraku vabijo skrivnostne vonjave in pisani izdelki tradicionalnih obrti. Zvijalni trgovci te skušajo na vsak način popeljati vsaj na ogled v trgovino, ki je natrpna z vsem mogočim. Če se ze odločiš za nakup, je seveda treba barrantati, če nočeš blaga kre-

pko preplacati. Za trgovcev dobiček se vam tudi po najbolj napornem barrantanju ni treba bati...

Kairouan velja za četrto najpomembnejše muslimansko mesto. Tu je prek 130 mošej, med katerimi je se posebej veličastna Velika mošeja v starem utrjenem delu mesta, ki jo je leta 695 n. s. začel zidati Okba ibn Nafti. V svoji dolgi zgodovini je bila kar osemkrat prezidana in temeljito obnovljena. Danes velja za eno izmed najstarejših in najbolj cenjenih mošej v Afriki in na svetu. Se posebej slovi po stoterih marmornih stebrih in sedmih vodnjakih s pitno vodo. Nad prostranim dvoriščem se dviguje 35 metrov visok minaret, na katerega vodi prek sto stopnic. Posebej veličasten je

Kairouan je eno izmed štirih največjih verskih središč muslimanov

vhod v molilnico, kamor tujci oziroma neverniki ne smejo vstopiti. Velika mošeja je pravo središče muslimanske vere v Afriki. Tunizijci verjamejo, da verniku, ki se je v Veliki mošiji sedemkrat poklonil Alahu, ni več treba romati v oddaljeno Meko.

Pomembna je tudi veliko manjša mošeja Sidi Sahiba oziroma Brivčeva mošeja. Nenavadno ime je dobila po ustanovitelju Abu Jama el-Balaui, ki so ga imenovali Sidi Sahib (priatelj). Sidi Sahib je menda osebno poznal preroka Mohameda in bil lastnik

treh dlak iz njegove brade. Od tu izvira tudi nenavadno ime mošeje. Brivčeva mošeja je znana tudi po privlačni zunanosti. Posebno znamenita sta bela kupola in minaret, ki so ju zgradili v 17. stoletju. Nič manj zanimivi nista cudovita dekorativna keramika in marmorna ornamentalika, ki krasita mošejo.

Mnogo manj tujcev pa pritegne na videz neugledna nadstropna stavba sredi starega mesta, v kateri je vodnjak, ki naj bi bil povezan z Meko. Daleč so že časi, ko so nevernika, ki bi si drznili piti iz tega vo-

dnjaka, brez milosti pobili. Okoli odprtine, iz katere priteka voda, ki jo s pomočjo velikega kolesa crpa kamela, je običajno vedno živahno. Pa ne zaradi tujcev, temveč zaradi domačih turistov, ki se ob obisku mesta radi oddeajo pri svetem izviru.

Kairouan je tudi kraj, kjer tkejo preproge cudovitih vzorcev. Ker je mesto cilj številnih turističnih agencij, te skušajo trgovci na vsak način zvleči v eno izmed prodajaln, kjer si lahko ogledaš tudi rocno tkanje preprog.

Igor Fabjan

LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja«, je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzreban, se bo v torek zvečer pri vas oglašil telefon in nezni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaž Sršen. Pravilni odgovori pa prinasajo ceden kupček denarja...

Več o vprašanjih, odgovorih in nagradnih pa lahko preberete ob četrtkih.

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek: _____

Telefonska številka: _____

Naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal

B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Najprej boste poskušali s prijaznostjo, ko pa boste spoznali, da ne bo za leglo, se boste poslužili podkupovanja. Tudi to ne bo obrodilo sadov.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Vstopate v eno najplodnejših obdobij svojega življenja. Sprva rezultati se ne bodo očitni, bo pa zagotovo učinkovito vsaj vaše iskanje prave smeri.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Končno se boste nehal razhajati prijateljem ter se spomnili na svojega bližnjega, ki postaja že hudo ljubosumen. Od radosti se bo obnašal kot otroček.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Lepo je biti zgoraj, vendar samo v primeru, če ostajate lahkotni in srečni. Ko vam v višinah postane dolgčas, pa je vsekakor bolje, da se trezno spustite.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Zagrabila vas bo ustvarjalna zila. Ogledi se boste za nov način izražanja in oblačenja ter spraskali se zadnje cekinčke za novo garderobo, zadnji modni trik.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Končno vam je uspelo nadoknaditi zamujeno. Odmislili boste delovne naloge in obveznosti ter se posvetili zadevam v domačem logu. Vsi vas bodo veseli.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Razmisljanja o spremembi poklica in bivalnega okolja boste morali za nekaj časa preložiti, saj za tako velike poteze zaenkrat se ne bo sredstev.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Ker ste zaznali podtalne namene zavistnežev, se boste posvetili razmisljanju o spremembi taktike. Zviti kot ste, vam bo gotovo uspelo.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Spoznavate, da o dejstvih presoate vse preveč s stališča svojih želja. Spoznavate pa tudi, da brez upoštevanja obstoječega stanja ni pravih sprememb.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Nalozba, ki ste jo tvegali minule dni, se vam bo prav gotovo že kmalu bogato obrestovala - ne le v denarnici, marveč predvsem na čustvenem področju.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Opravili ste večino obveznosti, zato se boste z mirnim srcem posvetili stvarim, ki pravzaprav sploh niso nujne, so pa prijetne in pomirjajoče.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Vasi prijatelji in znanci nikakor ne bodo našli časa za vas, zato se boste počutili osamljeni. Pomislili boste, da ste se jim s čim zamerili. Motite se.

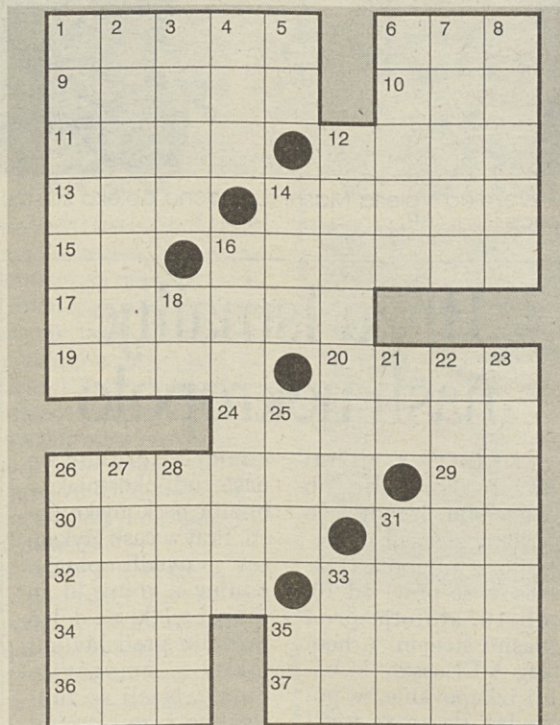
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. večje naselje, 6. bakterija kroglaste oblike, 9. udeleženec viteške igre, ki jo prirejajo v Sinju, 10. nalezljiva zuzelka, 11. angleški filmski režiser (David), 12. vojaški pratec, 13. zmikav, 14. črna zolna, kre-kavt, 15. osebni zaimek, 16. lepo obarvan drag kamen, 17. zobato kolo kot del pogonskega sistema, 19. ladja Argonavtov, 20. smukec, 24. klasična disciplina v alpskem smučanju, 26. slovenska pevka (Milleva), 29. kemijski znak za germanij, 30. ime francoskega filmskega igralca Delona, 31. vodja kampucijskih Rdecih Kmerov (Pol), 32. ime pevca skupine Rolling Stones Jaggerja, 33. lahek sotor prerijskih Indijancev, 34. ime ruske igraske Savine, 35. konj bele barve, 36. vodna žival s kleskami, 37. okras moskega obraza.

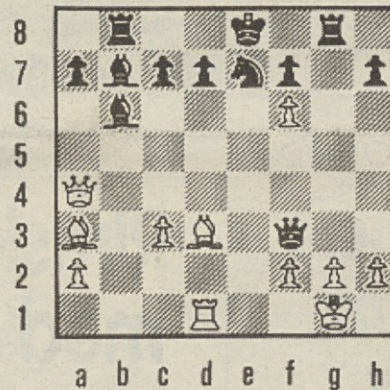
Navpično:

1. sladni sladkor, 2. angleska oblika imena Eleonora, 3. električna morska riba, 4. kitajska utežna mera, 5. oranje, 6. slovenska alpska smučarka (Katja), 7. plimi nasproten pojav, 8. področje, ki je pod oblastjo kana, 12. večja znanstvena razprava, 14. tekočina v zilah, 16. privrženec gnostičizma, 18. avtomobilska oznaka Bolgarije, 21. ime ameriškega filmskega igralca Pacina, 22. strokovnjak za logopedijo, 23. zenska, ki se preživlja s kmetovanjem, 25. ime nekdanjega kampucijskega predsednika Nola, 26. vozlišče visokih gorovij v Osrednji Aziji, 27. izraelski prerok, 28. samec domače pernate živali, 31. orodje za piljenje, 33. katan, 35. zacetnici nekdanje francoske filmske igralke Bardot.

Ge, Alain, Pot, Mick, tpi, Ija, belec, rak, brada. kretek, on, granat, zobnik, Argo, tal, slalom, Pertol, Vodoravno: mesto, kok, alkar, osa, Lean, ten, tat, RESITEV

ŠAH

Anderssen - Dufresne /Berlin 1853

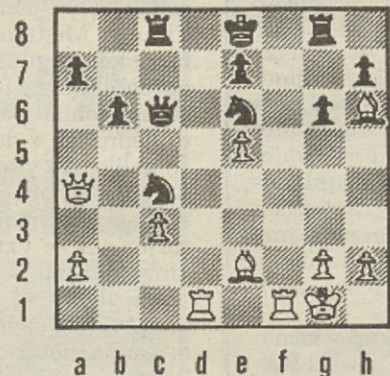
Beli kralj je pod ognjemtom črnih figur in ni mu videti resitve.

V nastalo pozicijo je beli z žrtvami zvabil črnega, ki mu je sredi sahovnice ostal nezavarovani kralj. Prav to prilžnost v velikem slogu izkoristi beli, ki je na potezi!

Resitev naloge

Z elegantnim žrtvovanjem dame na polju d7 1.Dd7+!! je beli izvalil črnega kralja pod dvojni udar trdnjave in lovca! 1...Kd7:

2.Lf5++ (dvojni sah) Sedaj na 2...Kc6 sledi 3.Ld7 mat.Druga možnost črnega 2...Ke8 3.Ld7+ Kf8 4.Le7 mat z dvema lovčema!

Reti - Walter /Bratislava 1925

Črni kralj je ponudil zamenjavo dam in v kolikor bi jo beli sprejel bi hitro splahnela pozicijska prednost belega, saj bi črni uspešno napadel sibke točke belega (a2,c3,e5).Toda kaj boljsega ima beli, ki je na potezi! Lovski par in odprti liniji so dober izziv za uspeh belega!

Resitev naloge

Velikega sahista odlikuje prefinjen občutek, da v izredno dinamični poziciji najde tako učinkovito potezo, kot jo je velemojster Reti 1.Lc4!!zrtv dame- na izsiljeno 1...Da4: 2.Le6: in črni se je vdal! Pretnjo mata s potezo 3.Lf7 črni lahko reši le z velikimi materialnimi izgubami 2...Dd1: 3.Td1: in beli lovec pobere se eno črno trdnjavo!

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1968

Tetska ofenziva

Enaintridesetega januarja leta 1968 so gverilci Narodnoosvobodilne fronte in severovietnamski vojaki sprožili ofenzivo »Tet« proti glavnim mestnim območjem v Juznem Vietnamu.

V nepričakovanem napadu, ki je bil določen za prvi dan tetskih (vietnamsko lunarno novo leto) novoletnih praznikov, so severovietnamske cete pod vodstvom generala Zapaprenesle vojno s po-dezelja v južnovietnamska mesta. Po začetnih uspehih so napadalce odbili. Na obeh straneh so imeli velike izgube in ofenziva je resno ogrozila južnovietnamsko moralo. Omajala pa je tudi prepričanje ZDA, da lahko v tej vojni zmagajo. Srditi ulični boji so se nadaljevali februarja, zlasti v Sajgonu, kjer so vietkongovci in Severni Vietnamci napadali med drugim ameriško veleposlanstvo in predsedniško palaco. Srditi so bili tudi napadi v mestu Hue, kjer je 113 000 prebivalcev od 145 000 ostalo brez strehe nad glavo. Predsednik Johnson je omogočil prva mirovna pogajanja, ko je uresnil bombardiranje Severnega Vietnama.

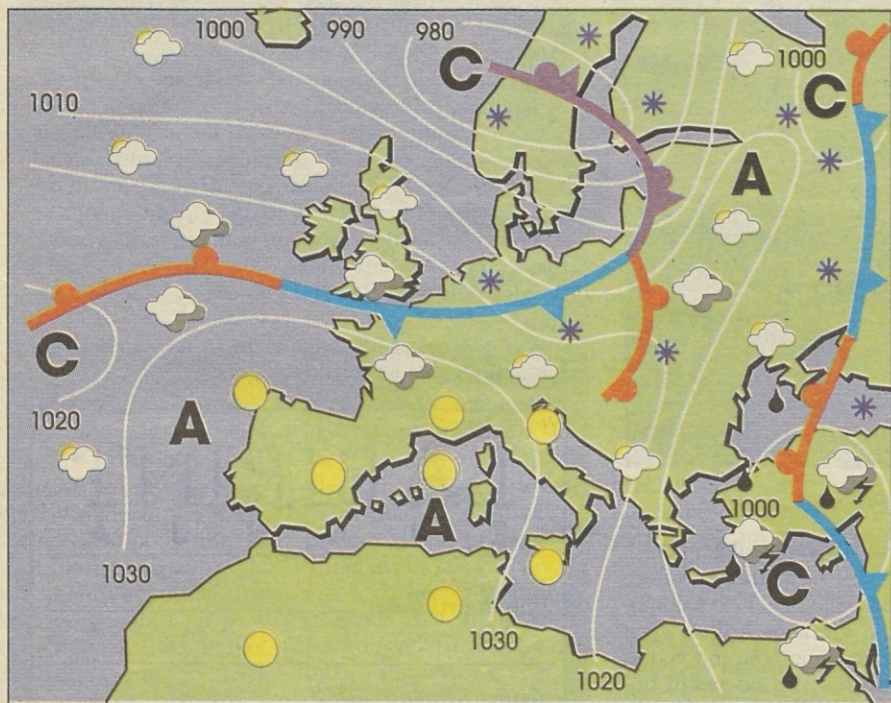
Leta 1973 so v Parizu podpisali mirovni sporazum in ameriška vojska se je umaknila iz Indokine.

PREBLISK

Svoboda se ne nasledi, zmeraj jo je treba uresničevati.

Lyndon Johnson

EVROPA / NA JUGU SONČNO

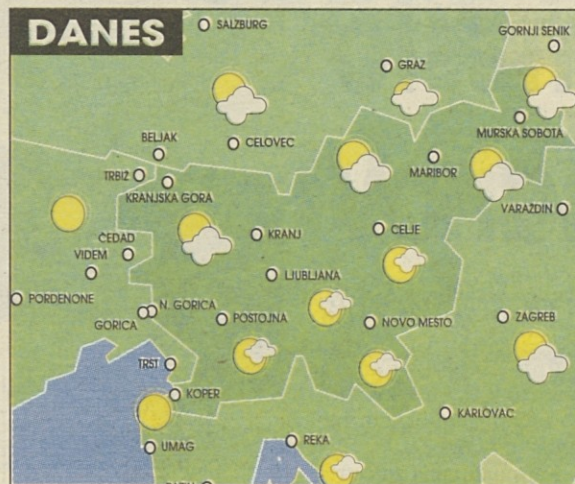
Vremenska slika:

Nad zahodno in južno Evropo je območje visokega zračnega pritiska. Prek srednje Evrope se pomika topla fronta, hladna pa bo ponoči oslabiljena presla Slovenijo. S severozahodnimi vetrovi priteka k nam toplejši zrak.

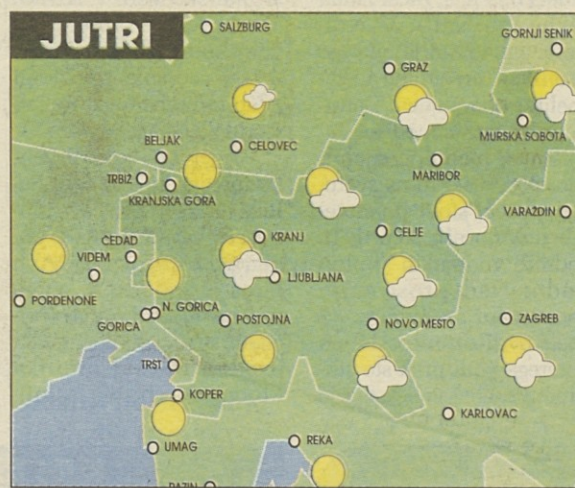
ALPE JADRAN / VEČINOMA SONČNO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	

Slovenija: Sončno bo, dopoldne bo v SV Sloveniji zmerno oblačno. Najvišje dnevne temperature bodo od 3 do 8, na Primorskem do 10°C.

Sosednje pokrajine: V Italiji in Istri bo sončno, le v krajih severovzhodno od nas bo dopoldne zmerno oblačno.

V Sloveniji: V ponedeljek bo prevladovalo sončno vreme.

Obeiti: V torek se bo nadaljevalo sončno vreme, zjutraj in del dopoldneva bo po nižinah megla.

TEMPERATURE
ALPE-JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA	3/6
TRST	-1/7
CELOVEC	-4/3
BRNIK	3/4
MARIBOR	0/6
CELJE	0/5
NOVO MESTO	-3/6
NOVA GORICA	-1/9
MUR. SOBOTA	1/5
PORTOROŽ	5/8
POSTOJNA	-5/4
ILIRSKA BISTRICA	-2/5
KOČEVJE	-2/5
ČRNOMELJ	-1/7
SLOV. GRADEC	-1/3
BOVEC	-1/
RATEČE	-6/0
VOGEL	-8/6
KREDARICA	-17/-16
VIDEM	2/9
GRADAC	0/4
MONOSTER	0/5
ZAGREB	3/5
REKA	0/9

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI	-15/-1
STOCKHOLM	-14/-3
MOSKVA	1/2
BERLIN	2/5
VARSAVA	1/7
LONDON	1/8
AMSTERDAM	2/6
BRUSELJ	1/6
PARIZ	1/9
DUNAJ	1/6
ZÜRICH	-5/5
ZENEVA	-2/7
RIM	2/15
MILAN	3/14
BEOGRAD	1/6
BARCELONA	6/15
ISTAMBUL	5/9
MADRID	-1/16
LIZBONA	9/17
ATENE	6/12
BUCAREST	-2/6
MALTA	12/15
PRAGA	0/5

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzslo ob 07.27, zaslo pa ob 17.04. Dan bo dolg 9 ur in 37 minut. Luna bo vzslo ob 21.03 in zasla ob 08.31.

RAZMERE NA CESTAH

Ceste po Sloveniji so večinoma suhe in normalno prevozne, promet poteka tekoče. Na mejnem prehodu v Dolgi vasi je za tovorna vozila pri izstopu iz države čakalna doba 5 ur.

SNEŽNE RAZMERE

FURLANIJA-JK

Piancavallo	50/120 cm
Forni di Sopra	30/100 cm
Zoncolan	60/100 cm
Trbiz	30/130 cm
Nevejsko sedlo	60/240 cm
Sauris	30/40 cm

VENETO

Sappada	40/100 cm
---------	-----------

SNEŽNE RAZMERE

SLOVENIJA

Golte	do 40 cm
Kanin	od 50 do 250 cm
Kobla	od 20 do 80 cm
Kope	do 50 cm
Kranjska Gora	od 20 do 50 cm
Krvavec	do 70 cm
M. Pohorje	do 55 cm
Roga	60 do 80 cm
Soriska planina	60 cm
Velika planina	170 cm
Vogel	170 cm
Zelenica	od 20 do 90 cm

PLIMOVANJE

Danes: Danes: ob 5.08 najnižje -30 cm, ob 10.49 najvišje 38 cm, ob 17.08 najnižje -54 cm, ob 23.44 najvišje 49 cm.

Jutri: ob 5.51 najnižje -29 cm, ob 11.30 najvišje 29 cm, ob 17.41 najnižje -46 cm.

»NAXALIJEVCI« NA POHODU

Fevdalne razmere v indijski zvezni državi Bihar

DELHI - Površnim javnim razpravam gverilcev Komunističnega maoističnega centra (Mcc), ki imajo oblast nad majhnim delom zvezne države Bihar v severni Indiji, sledijo kazni kot na primer sibanje, rezanje rok oziroma nosu ali celo ustrelitev. Redke slike oziroma televizijski posnetki kažejo »sodnika«, pripadnika gibanja Mcc z belim turbanom, ki mu zakriva tudi obraz, krvnika, silaka z nekakšnim bicom v roki, in poroto, nekaj ducatov moz lokalnega plemena, ki med seboj tiho komentirajo »obravnavo«. V teh dneh je Mcc ubil tri pripadnike plemena Parahiya, osumljene, da so bili na celu neke roparske tolpe. Drugima dvema pripadnikoma tolpe so odrezali desno roko.

Okrozi Palamau in Catra v južnem Biharju sta med najrevnejšimi v Indiji. Tu so zemljski posestniki s prevaro prepričali agrarno reformo; ostali so lastniki ogromnih posesti. Kmetom brez zemlje plačujejo znatno manj kot 16 rupij (800 lir) dnevno, kar je po indijskem zakonu najnižja možna plača. Če se kdo temu upre, obračuna z njim posestnikova zasebna vojska. Moc teh posestnikov je tolikšna, da so do nedavnega imeli celo pravico preziveti pri-

vo noč z nevestami svojih »podložnikov«.

Poleg teh »fevdalnih« posestnikov, vlada v teh predelih mafija lesa, pred katero morajo revni kmetje skrivati lesnino, ki jo pritiho tapijo v svoje vasi, tako da policija pogosto aretira ravno njih. Med plemeni, za katere sta zakon in pravica oddaljeni in sovražni, v najboljšem primeru pa prepocasi, ima metoda »maoistov« dokajšen uspeh. Sodisica gibanja Mcc se največkrat ukvarjajo z majhnimi vaskimi spori, raje kot z družbenimi problemi. Pred nedavnimi so na primer mladenicu, ki so ga spoznali krivega zakonoloma (zelo hudega zločina za plemensko moralno), odrezali nos.

Mcc je izšel iz komunističnega gibanja šestdesetih let. Skrajno levicarske aktiviste poznajo z imenom »naxaljevci«, po imenu vasi Naxalbari, v zahodni Bengaliji, kjer je prišlo do prvega kmečkega upora, na celu katerega so bili maoistični studenti iz Kalkute. Različne skupine »naxaljevcev« delujejo v različnih predelih Indije, se zlasti tam, kamor ne seže državna uprava in kjer so krajevna plemena pod neizprosno oblastjo velikih posestnikov.

MODA / KANKAN NA TITANIKU

Rimske revije visoke mode med kičem in karnevalom

Splošno nizko raven rešujeta samo Baleštra in Lancetti

RIM - Med kičem in karnevalom. Taksno spricevalo so nekateri kritiki prihranili modnim revijam v rimskem Grand hotelu, ki jih je v četrtek sklenila kolekcija Renata Balestre. To je bil sicer odličen zaključek v znamenju zarezne ženske kankan z bogato vezeniimi oblaci v stilu rose in v neznih barvah spomladanskega cvetja. Ob Balestri kritiki pohvalijo samo se Lancettija, vse ostalo pa jih spominja na Titanic. Medtem ko so manekenke plesale po sprehajaliscu, je cezoceanka tonila v atmosfero depresije, v dekadenco italijanske visoke mode z nevarnostjo, da ti stih nekaj odličnih kreatorjev, ki se vztrajajo, krv zapustijo.

Kaj lahko se potem takem zgodi, da bo ostala ta rimska modna prireditel v zgodovini italijanske mode zadnja. Boljši ustvarjalci, ki jih je pustna atmosfera in splošno nizek nivo prikazanih kolekcij hudo motil, se lahko namreč dokončno odločijo za vzdržanje in svoje delo preselijo drugam. Balestra, ki je tudi tokrat poskrbel za lekcijo visokega stila, bo junija se enkrat poskusil v Rimu, nato pa se njegovi nacrti končajo. »Živimo prehodni trenutek,« pravi, »in razmišljam, kaj potem. Morda bom odšel v tujino, vendar bom vztrajal pri visoki modi.«

TV zvezdica Valeria Marini s poročno obleko stilistke Grace Pear (AP)

Blizu Ismailije našli nekropolo

KAIRO - V blizini mesta Ismailije ob Sueskem prekopu so arheologi našli nekropolo iz obdobja Hyksosov, se pravi od 18. do 16. stoletja pred našim stetjem. Arheolog Ali Hassan, ki vodi izkopavanje, je povedal, da so ze našli osem grobnic iz surove opeke in da je to najpomembnejša najdba iz tega obdobja. V

enem od grobov so našli tudi okostnjak, v blizini pa konjske kosti. Prav v caso Hyksosov so uvedli uporabo konjev v vojni, ki so skupaj z loki na dolgo razdaljo predstavljali takrat zmogovito orožje. Našli so tudi številne vaze s crnimi krivuljami na beli podlagi, ki so bile tipične za omenjeno obdobje.

NOVICE

Leopard si je privoščil mesto in ranil tri ljudi v Ramsarju

TEHERAN - Mesto Ramsar, ki leži ob Kaspijskem morju in velja za nekakšno iransko inacioco slovitega Saint Tropeza, je doživelo v petek hud preplah. Iz okoljskih gozdov je pritalca velik leopard, med prebivalstvom je nastal vik in krik, pešci so se v hipu razbežali na vse vetrove, trgovci so spustili navojnice, policaji pa so prišli za puške in začeli se je velikanski safari. Toda zival so izolirali sele potem, ko je ranila tri ljudi, in jo s kalasnikovi pobili; vendar ne policisti, pač pa basiji, to je pripadniki zbora tako imenovanih prostovoljcev (ali strazarjev) revolucije. Zdaj imajo ti problem vec: do sedaj so imeli opraviti samo z »nevernimi« oziroma z vsemi, ki se ne marajo udinjati oblasti, odslej pa se bodo morali paziti se leopardov. Teh v Iranu zares ne manjka, toda se nikoli poprej se ni zgodilo, da bi katerega mikalo mesto.

Kitajski menu z mravljami naj bi preprečeval bolezni

PEKING - V Nankingu, ki sodi med največja kitajska mesta, je trgovina, kjer imajo kupci na razpolago stiriideset vrst sladice ter kakih dvanajst sort vina in čaja, katerih hranilna in zdravilna podlaga so... mravlje. Profesor Wu Zhicheng, ki je pravi strokovnjak za pripravo jedi in pijac s temi zivalicami, zatrjuje, da so ljudje nanje kar neumni, predvsem pa, da mravlje odganjajo bolezni in otrokom pomagajo pri rasti. Skratka, mravlja ni samo prava poslastica, ampak tudi zlata vredno hranilno sredstvo. Zakaj? Ker jo sestavlja kar 42 odstotkov beljakovin pa se dolga vrsta drugih cloveskemu organizmu koristnih snovi. Tako npr. dobimo z enim kilogramom kar 198 do 220 gramov cinka - desetkrat vec kot s sojo in trikrat vec kot s svinjskimi jetri. Na Kitajskem imajo okrog 2.000 vrst mravelj, od tega jih 190 uporabljajo za pripravo živeža in zdravlil.

Zadnji hip pomilostili na smrt obsojenega psa

WASHINGTON - Taro je pet let star in 50 kilogramov težak pes japonske pasme Akita. Po treh letih zaporne kazni bi ga bili morali te dni usmrtiti, toda guverner New Jerseyja Whitman ga je pomilostil. Taro je last Lonnieja in Sandy Lehrera: ko ju je leta 1990 obiskala desetletna vnukinja, je skočil nanjo in jo lazje popraskal. Toda tod velja zakon, po katerem je treba psa, ki napade otroka, usmrtiti. Kot rečeno, so ga pomilostili, vendar tudi izgnali iz New Jerseyja.